6-4 C 1

Ioannis Seldeni DE SUCCESSIONIBUS IN BONA DEFUNCTI, Ad Leges Ebræorum,

Liber Singularis.

Editio altera, correctior & multùm auctior.

Accedunt ejusdem

DE SUCCESSIONE IN PONTIFICATUM Ebræorum,

Libri Duo.

Prior *Historicus* est; *Pontificum* ab Aharone usque ad Templi Secundi Excidium *Successionem* continens.

Posterior est *Juridicus*; *Legitima*, seu quæ in *Successione Pontificali* adeoque *in admissione ad munus Sacerdotale* apud Ebræos Juris fuere complexus.

LONDINI.
Excudebat *Richardus Bishop.*
MDCXXXVI.

Libri de Succeſsionibus in Bona Defuncti Capitum Elenchus proximè poſt ejuſdem Prolegomena ſequitur.

Librorum de Succeſsione in Pontificatum, Capitum Elenchus habetur paginâ 105.

REVERENDISSIMO
ILLUSTRISSIMOQUE
Præsuli
GUILIELMO LAUD
Archiepiscopo
CANTUARIENSI
Totius Angliæ
PRIMATI
&
METROPOLITANO
IOANNES SELDENUS

IN genere sunt duplici, *Antistes Eminentissime, homines qui, è cœtu Christianorum, studiis rebusque Ebraicis ævo nostro solertius versantur. Instar Transfugarum alii, alii tanquam Exploratores. Prioris generis non solum illos nuncupo qui apellarum (ut interdum fit) sectam amplexantur, verum etiam quotquot receptissimas*

receptiſsimas de Cultu ac Fide Chriſtianiſmi ſententias commentis ex Ebræorum larariis ſive reverà petitis, ſive perperàm intellectis temerè commutant. Sic ritus Sabbaticos univerſos ad Chriſtianiſmum attinere volunt alii, à doctrina intereà etiam veteris Eccleſiæ Ebraicæ immane quantum aberrantes. Sic omnimodam Chriſti Satisfactionem impugnantes alii eam in Sanctiſſimæ Vitæ Exemplum ac Præcepta verterunt; quæ ipſiſsima eſt Iudæorum de Meſsia quem expectant uti & Mahumedanorum de Chriſto noſtro ſententia. Generis ſecundi ſunt, qui in ratione Cultus Fideique à Majoribus per tot ſecula acceptâ ſtabilitâque piè acquieſcentes caſtriſque quibus initiationis Sacramento obſtringuntur nunquam non fidi, ad res alias utriuſque Federis difficiliores, quæ ſive è Jure Moribuſve ſive ex Hiſtoriis Ebræorum ſunt explicandæ nec aliter omninò ſatis acceſſæ, enucleandas; illorum conſulunt penetralia; nec admittere queunt (quemadmodum faſtidientis ſtomachi ignaviores) ut Commentarii & Traditiones gentis Nobiliſsimæ cui antiquiſsima & ſingularis oraculorum Divinorum prærogativa olim adeò competiit, planè negligantur. Hinc Sacrificiis, Feſtis, Temporum calculo, Iudiciis ritè intelligendis, hinc Reipublicæ à Numine Sanctiſsimo inſtitutæ legumque ab eo latarum rationi, hinc ejuſmodi aliis quamplurimis lux nata eſt clariſsima quâ carendo cæcutiiſſe prorſus

viros

viros alioquin doctissimos est certissimum. Ut verò Genus anterius impensè habes, Præsul Reverendissime; idque meritissimò invisum, utpote prudentissimus, amplissimus, assiduusque Doctrinæ & Disciplinæ Christianæ assertor & vindex; ita Posterioris generis Fautorem, Patronum, etiam & Instigatorem summum te palàm exhibes. Id scilicet manifestò facis dum, ex incomparabili illo tuo erga bonas artes, quibus ipse præpolles, amore, tot voluminibus quantivis precii Mss. ex Oriente atque de Orientalium moribus conquisitis Bibliothecam Oxonii tui publicam nunquam desinis ditare. Græcis ac Latinis, præter Arabica, Persica, aliaque minorum gentium hisce cognata ejusmodi cimelia, etiam & Ebraica numerosè conjungi vis. Scientissimus nimirum Doctrinæ studia arctioribus sive Gentium illustriorum sive Seculorum sive Autorum angustiis coercita, non minus esse crebrò infelicia, quam diligentem aliàs rivuli naturæ indagationem Physico cui nec Fontes à quibus nec terræ Meatus variaque metallorum genera per quæ defluxerit, fuerint perspecta. Hæc inter recolendum, Commentarios hosce binos (alterum correctiorem multoque auctiorem; alterum ante biennium fermè ex æstivo otio quo in rustico Nobilissimi Comitis Cantii secessu placidissimè frui soleo, natum) ex Ebræorum maxime, interdum etiam ex Arabum monimentis petitos evulga-

turus, abstinere nequibam quin tui Nominis Amplitudini eos devoverem. Sic etiam, veluti gratiarum symbolo, seu retributione aliqua congenere, tantum beneficium ipse singularitèr recognoscens. Etenim ego eximiæ tuæ ejusmodi munificentiæ non solùm quà publica est, sed etiam privatim præ aliis anticipando particeps fio dum ita libero bibliothecæ tuæ illius Lambethanæ, quam ideò ut feracissimum codicum rarissimorum Academicis tuis fiat seminarium instituisti, me usu benignissimè dignaris. Quantum aliàs tibi, Pater Reverendissime; debeo, reticere heic malui; velut id quod animo libentissime Clementiæ tuæ devinctissimo nunquam non insidens, non tam ambitiosiùs est obitèr effundendam quam observantiâ atque veneratione æternâ agnoscendum.

V Kl. April. MDCXXXVI.

Prolegomena.

De Opusculi, tum in designandis Successionum apud Ebræos Formulis, *tum in præbendo* Iuris Ebraici ritè dignoscendi Specimine, *vtilitate. Verpi Iuramentum* per Anchialum, *apud* Martialem, *explicatur.* Talmudis Vtriusque *Autoritas, Partes, Compositio, Æuum. Et de* Scholarum, Legi *publicè* prælegendæ Hierosolymis, *ante excidium sub Vespasiano, frequentia.*

OPusculum hoc *De Successionibus*, quod ex vtroque *Talmude*, & Hierosolymitano & Babylonio, id est, ex Pandectis Iuris tam Ciuilis quàm Sacri, quod Ebræis, florentibus eorum rebus, in vsu erat, & è Selectioribus Rabbinorum commentarijs, præter Sacras Literas, (inter id genus alia momenti grauioris) otio satis abundantes congessimus, in arcto, fateor, est & inglorius labor. Atque inter ea forsan duntaxàt æstimandum non paucis videatur, quæ planè inutili reconditioris vetustatis quisquiliarum affaniarumque apertura, Curiosioribus atque eis qui operositate, in pristino seculo, superacua nimiùm amant occupari, tantùm placere solent. Et certè quin eo nomine fauentissimè à compluribus excipiatur, dubitare nequeo. Ita scatent passim feruentia ejusmodi Studia & impetuosi in ea feriatorum hominum affectus; siue quia, præsentis æui tædio ac scelerum odio, ad annos præteritos, qui tamen à Scriptorum reticentia meliores maximè videntur, recurrere libet; siue quia nostris, ut fit, neglectis, aliena potiùs vt Exteros terrarum Tractus, Mores, Status, Actus, Domestica in super habentes affectamus, non sine; graui animi vitio & solenni. Sed eo vacant æqui rerum estimatores, quales sunt qui & Vetera & Extera, diligentèr & prudentèr indagant, consulunt, in partes trahunt,

& meritò interdùm venerantur; quæ nimirùm siue rerum Diuinarum Humanarúmue Scientiæ,siue rebus Agendis Decernendisque, sunt vllatenùs impræsentiarum conducibilia. Atque ut parùm à Veternoso distat, Nudæ ac Inanis deperire Vetustatis cariem, ita sanè eam, quæ Posteritati, per tenebricosa Ignorantiæ Dumeta, aliàs errabundæ, faces præfert etiamnùm limpidas, siue vltrò reijcere siue in Quæstionibus disceptandis, vbi commodè fieri potest, non adhibere, aut Agyrtæ est, aut Fanatici, aut Lucumonis ignaui. Cum igitur non modò Theologi Christiani sed etiam Iurisconsulti & Politici, ex priscis Ebræorum moribus, singularibus sancitis, quæ ab ipso Numine eis præscripta sunt, subnixis, Normas non raròatque Argumenta dijudicandis controuersijs aliquot, sumant; etiam & hisce id quod præstitimus & gratum fore & vsui (quod maximè cupimus) esse posse vix ambigimus. Idque tum quà *Successiones* explicat, tum quà *Specimen* est *Ebraici Iuris ritè dignoscendi.* Nam dum *Successiones* eo explicantur, seu dominij à defunctis transmissio (quæ omnium apud homines rerum Ciuilium maximè communis est,eoque etiam nomine heic magis aduertenda) ita peculiaris Ebræorum mos & à multiplicibus Christianorum, tam vetusti quam præsentis æui, formulis discrepans cernitur, ita subtilia Magistrorum interpretamenta atque recepti apud Gentem de hac juris apices panduntur, ut Sacras de Hæreditatibus Leges ab eis, quibus præscriptæ sunt, explicatas præstò habeant Theologi; vt Subtilitates forenses, pro Gentis indole repertas, nec minoris forsan æstimandas quam complures quæ Romà, Spirà, Neapoli, Parisijs, Florentià, Genuâ, Tarracone, ac à Tribunalibus alijs Iurisconsultorumque Collegijs in Europa celebrioribus, in numerosis Decisionum, Responsorum,Opinionum, Consiliorum voluminibus, afferri solent, agnoscant Iurisconsulti; vt aut Normam à Iudiciali Ebræorum jure alijs Rebuspublicis non necessariò petendam, aut totum Christianum orbem, in bonis ab Intestato deferendis ac Iure Hereditario, libentèr hactenùs errasse, concedat id Politicorum genus quod siue mutua Ciuium officia

ſiue Rerum Dominia ad Ebræorum mores exigi velit; vt demum Omnes, inter variantia gentium ſancita ac Mores, etiam & hæc, jucundè cum judicio, nec ſine vtilitate, contemplentur. Quin & Iudæis ipſis, quorum in Germania, Italia, Polonia, Belgia, Familiæ non ſunt infrequentes, Leges de Succeſſionbus Sacrę, cum interpretamentis Talmudicis ac Rabbinicis, hodieq; in vſu ſunt, vbi aut expreſſè principum Chriſtianorum ſanctiones contrarium de eis non ſtatuerint, aut mores aduerſi, Sanctionum vim ſortiti, neutiquam inoleuerint. Id quod de alijs Legis Moſaicæ non paucis capitibus dicendum. De qua re conſulere licet C. tit. de Iudæis l. 8. Iudæi, & DD. ibidem, C. Theodoſ. lib. XVI, tit. VIII, l. 22. Calderin. Conſil. 10. & 30. Alexand. lib. 6. Conſil. 6. Io. Coraſium Miſcellan. Iuris Ciuilis lib. 5. cap. 6. Franciſc. Zoannettum Rerum quotidianarum cap. 60. Tiraquell. de Iure Primigenitorum quæſt. 66. num. 22. Cirjerum in Tract. ejuſdem rei lib. 1. quæſt. 16. Anton. Ricciullum, Tract. de Iure Perſonarum extra Eccleſiæ gremium exiſtentium lib. 2. cap. 14. & 15, & ſeqq. Marquard. de Suſannis part. 2 de Iudæis, cap. 1. §. 1. cap. 2, §. 6, & 4, §. 1, & ſeqq. præter Felinum ad tit. de Iudæis, cap. 5. Iudæi ſiue Saraceni, vbi *quando Lex Moſaica*, inquit Felinus, *non eſt generaliter reprobata, quoad ipſos Iudæos prævalet Legi Ciuili.* Et Marquardus de Suſannis, *Regula*, ait, *per quam concluditur Iudæos ligari Iure Communi & cauſas eorum ſecundum Iura Communia diffiniendas, limitatur non habere locum in caſibus in quibus Lex Moſaica ſpecialitèr aliquid diſponit, quæ non ſit expreſſe reprobata per Ius Canonicum, Ciuile, Statuta, aut per Conſuetudinem.* Et ſignantiùs de Succeſſionibus & Lege, qua apud Ebræos hodiernos ſunt decidendæ, idem Iuriſconſultus dicta parte cap. 4. § 8. & Antonius Ricciullus Tractatus jam memorati libro 2, cap. 15, §. 13. De Succeſſione autem & legitima liberorum qui Iudaiſmo renuntiarunt, ſanctio eſt peculiaris Pauli III Pontificis Romani, quem anno ſalutis MDXLII latam habes in Laertij Cherubini Bullario Tom. 1. pag. 666, Conſtit. 32, & in 7. Decretal. tit. de Iudæis cap. 3. De qua videſis Nauarr. lib. Conſil. 2.

Et

Et de Samaritarum (qui item Ebræi) Succeſſionibus, vide Nouellam CXXIX & CXLIV. Adde C. Theodoſ. lib. XVI. tit. VIII. l. 28. Et de Iure cui ſuberant Iudæi, Romano in Imperio, conſulas C. tit. de Iudæis l. 8. & C. Theodoſ. lib. II. tit. I. l. 10. & lib. XVI. tit. VIII. Vtroque in loco obſeruandum eſt, Iudæos quidem omnes *Romano & Communi more viuentes* (ſic lege ex Ms. meo codice; non *iure*; vt in editis) reſcripto Arcadij & Honorij Auguſtorum ita teneri, vt de cauſis, quæ non ad ſuperſtitionem eorum pertinerent, Romanis legibus inferrent & exciperent actiones; Sic interim, vt *ſi qui per compromiſſum ad ſimilitudinem arbitrorum apud Iudæos vel Patriarchas* (Codicem Theodoſianum legis) *ex conſenſu partium in ciuili duntaxat negotio, putauerint litigandum, ſortiri eorum iudicium, iure publico non vetarentur; Eorum etiam ſententias Prouinciarum Iudices exequerentur, tanquam Cognitoris arbitrio fuerint attributæ.* Ita leguuntur proſtrema Reſcripti verba in Codice meo Theodoſiano Ms. ſed acephalo, quem ante annos CCCC. abbreuiationi ſuæ de geſtis Imperatorum, qui Iuſtinianum ſeu Iordanis hiſtoriam inſequuntur, ſubjunxit Guilielmus Malmesburienſis monachus. Editus Theodoſianus habet *tanquam ex ſententia Cognitoris arbitri fuerint attributi.* Iuſtinianus idem; niſi quod pro *attributi*, *dati* ſubſtituatur. At verò ciuili in negotio permiſſum eſſe Iudæis ſuum ipſiſſimum litigandi, iudicandi, adeoque ſucceſſiones decidendi morem, ſi vtraque pars conſentiret, hinc manifeſtum eſt; tametſi aliàs, alio ac Romano iure, experiri eis non liceret. Compromiſſi ſeu arbitrorum illorum vim ac poteſtatem forenſem expreſſiſſimam, idque ciuili tantum in negotio, habemus in eorum Pandectis tit. Sanhedrin, cap. I. & III. vbi Iudicium Triumuirale deſcribitur. Conſtituebatur Triumuirorum forum ex compromiſſo, quod ibi docetur, & דיני ממונות ſeu *negotia ciuila* duntaxat, ex iure, admittebat. Verba tituli iam dicti ſunt דיני ממונות בשלשה *Ciuilia negotia à Triumuiris deciduntur.* Et dein זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד. ושני דייני בוררין להן עוד אחד *litigantium*

gantium pars altera iudicem sibi vnum eligebat, vnum etiam altera; & hi duo tertium sibi sociabant. Atque penes hos Iurisdictio erat. Forum illud Iudaicum planissime ipsi sunt qui memorantur apud Iudæos, in hoc rescripto, arbitri. Verùm Codex meus Ms. pro eo quod est *apud Iudæos vel patriarchas*, habet *apud Iudices vel patriarchas*. Contra receptissimam vtriusque codicis editi lectionem. Et Iustinianus habet tantùm *apud Iudæos*. Scimus etiam præeuntis compromissi, in iudicijs, vsum fuisse ex iure singulari legitimum apud Episcopos, vbi litigarentur siue clerici siue laici, vt liquet in Nouellis Valentinani Augusti tit. XII. & l. 7. C. de Episcopali Audientia. Sed noua compromissum hoc Sanctione tantum, non more aliunde deducto seu ad tempora pristina relato (quemadmodum illud de Iudæis) subnitebatur. Extra autem Sanctiones ejusmodi aut Mores locorum aduersos, illud de Ebræis Romæ degentibus à Iuuenale Satyr. XIV dictum fere etiamnum obtinet,

> *Romanas autem soliti contemnere Leges*
> *Iudaicum ediscunt & seruant ac metuunt Ius*
> *Tradidit arcano quodcunque volumine Moyses.*

Et ad tenacissimam illam Patriarum ibi Traditionum obseruationem aliarumque contemptum, attinet illud Martialis lib. IX. Epig. XCV, ad verpum Poëtam;

> *Illud me cruciat Solymis quod natus in ipsis*
> *Pædicas puerum, verpe poeta, meum.*
> *Ecce negas iurasque mihi* per Templa tonantis;
> *Non credo; iura verpe* per Anchialum.

Quod de *Anchialo* siue vrbe siue puero habent ad Epigramma viri sane doctissimi, planè nihili est. Incomparabili V. Iosepho Scaligero primùm suboluit, ex Ebræorum fontibus, interpretationem heic petendum. Ideo חי אלה *Chi ala*, id est *viuit Deus*, juramenti formulam Ebræis vsitatam, ita Martialem decepisse autumat, vt *per Anchialum* eos jurasse sentiret ac à pædi-

con-

cone heic tantundem postularet. Sic ille in Prolegomenis ad Emendationem Temporum & in literis ad V. Cl. P. Scriuerium vti in hujus ad Martialem notis habetur. Atque hoc sibi placere fatetur eruditissimus I. Gerardus Vossius in Historiæ Pelagianæ lib. V part. II. Antithes. I. Vir autem doctissimus Thomas Farnabius noster; ex אלוה חי אם *Am chi ala* id est, *si viuit Deus*, aut ignoratum Martiali aut malè intellectum *Anchialum* factum autumat. Samuel Petitus, egregium Musarum seueriorum ornamentum, fieri vult ex אן seu אין חי עליון *Ain chi alion* id est *Non viuit Excelsus*, seu *Deus*. Adi eum in Variarum lectionum lib. I cap. XVI. Tantorum Virorum conjecturas sine inuidia suspicio. Sed amplecti libentèr nequeo. Malim sane ipsum poetam, rei quam ex Ebræorum in vrbe consuetudine scire facile potuit, satis heic scientem fuisse defendere, atque ipsissimum Ebræorum juramentum exactè satis expressisse. Scimus quidem Iurandi formulas (quæ frequentiùs in confabulationibus adhibitæ) apud veteres, contractâ pro more pronuntiatione, ante alias, in vocabula, ab analogia, si cetera spectemus, grammatica, nimis aliena degenerâsse; veluti quæ in Pol, Perpol, Ædepol, Mecastor, Mehercle, Mediusfidius, apud Plautum & Terentium contrahuntur. Tertullianus de Idololatria cap. XX, *Consuetudinis vitium est mehercule dicere & mediusfidius, accedente ignorantia quorundam, qui ignorant iusiurandum esse per Herculem.* Nam Herculem vtraque formula innui volunt qui Iouis seu Διὸς filium in Mediofidio reperiunt, vt Festus, qui ceteras fere contractas explicat. Etiam hodieque simile fieri in obuijs Christianorum juramentis, videmus. Atqui apud Martialem integra videtur mihi fuisse hæc formula; עולם חי יפרע *iperan chi olam*, id est *vlciscatur* aut *vindictam sumat ille qui viuit in æternum*, si pejerauerim. Adeo vt ita potius scripserit Martialis,

Non credo, iura verpe iperan chi olam

Quod quam facile à librarijs, qui ignota sibi vocabula

in ea quæ cognati ſoni notiora ſunt vertere ſolent, in *per Anchialum* mutari poſſet, nemo non videt. חי עולם *Chi olam* ſeu *qui viuit in æternum*, ſiue ζῶντα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων (quod idem ſonat) ex celeberrimis Dei Optimi Maximi (qui ſolus ab Ebræis exulantibus plerunque cultus) cognominibus eſſe ſacris, tum ex ipſa re liquet, tum ex Daniele XII, 7, & ex IV, 31, vbi Chaldaicè vocatur חי עלמא *Chi alma*, quod idem eſt, & ex Apocalypſ. IV, 9 & 10 & XV, 7. Etiam & Sanctiſſimi Numinis nomine legitur in Cantico illo Moſes, Deuteron. XXXII. כי אשא אל שמים ידי ואמרתי חי אנכי לעלם *Ego enim leuabo manum meam in Cœlum & dicam Viuo ego in æternum*, ſeu Ego *Chi olam*; vbi manifeſtum eſt Dei ipſius iuramentum, vt ex ſequentibus liquet. Ipſam autem verbis illis (ישבע חי עולם *iperan Chi olam*) formulam Iuramenti conceptam, nondum, fateor, compertam habeo. Sed primo, quem citauimus, Danielis loco, legitur; וישבע בחי העולם & *iurauit per Chi baolam* ſeu *per Chi olam*, id eſt *per eum qui viuit in æternum*; vnde cognomen illud iuramentis adhiberi ſolitum eſſe ſatis fit manifeſtum. Nam tametſi de Viſione illud dictum eſt, attamen ad Humanos & receptos dictum eſt mores, vt alia tum ibidem tum in Viſionibus alibi. Poſtquam ita nos in Martialem conjeceramus, ſubſtituere potiùs voluit Ioannes Croius, in ſpecimine Conjecturarum, אל חי עלם Alchialam quod ſonat *Deus viuit in æternum*. Noſtram nempe formulam minimè tritam apud Iudęos fuiſſe aſſerens. Certè nec ſuæ, quę poetæ ſcriptioni nimis aduerſatur, exemplum affert vnicum, quod fortè nec afferri poteſt. Certè ſi a ſcriptione recepta ita recedere liceret, etiam & per עד חי עולם *Ædchialam*, id eſt *per Teſtem qui viuit in æternum* ſeu *per Deum Teſtem*, ſubſtituere non ita foret fortaſſe abſonum, cum & iſtiuſmodi formulam etiam in vſu fuiſſe ſatis euinci poſſit ex Apoſtoli Pauli, qui & ipſe Ebræus, iuramentis tum ad Romanos tum ad Corinthios conceptis. Ad hos *Teſtem inuoco Deum*; ad illos *Teſtis eſt mihi Deus* ab eo vſurpatur. videſis Epiſt. ad Romanos I. 9, & II. ad Corinthios I. 23. Ita

pullulant hæc, vt fieri amat, dum sonis ludimus. Etiam, sine Nominis Dei adiectione, חי עולם, vt cognomen, Deum O. M. idque in Iuramentis satis denotasse ex illo in Daniele liquet exemplo. Neque in Ebræorum de Iuramento Commentarijs obuium quid habetur magis quàm distinctio Iuramentorum in ea quæ per ipsum Dei Nomen & quæ per ejus cognomina, quæ כנויים vocant, conciperentur. Misna tit. Shebuoth cap. IV. משביע בשמים ובארץ הרי אלו פטורין / בא"לף ד"לת ביו"ד ה"י בשדי בצבאות בחנון ורחום בארך אפים ורב חסד ובכל הכנויין הרי אלו חייבין *vbi adiurat quis alios per Cælum, aut per terram, iuramento non obstringuntur. Quod si id fecerit per Adonai, per Iah, per Sadai, per Zabaoth, per Gratiosum, per Misericordem, per Tardum ad iram, per Optimum, seu per aliud quodcunque Numinis cognomen, obstringuntur.* Quin iuramentum in fidem optimam solenniter præstitum (quale hoc voluit esse poeta incredulus) sociam & comitem apud Romanos habuit plerunque expressam, vti & passim alibi, exsecrationem in periurum. Vt, *si sciens fallo, tum me Iupiter bonis ejiciat, vt ego hunc lapidem; me perdat, mihi iratus fiet; mactet me vt ego hunc agnum;* id genus alias imprecationes. Et sine talibus, vix satis est simile nec solenne satis habitum esse Romæ illo in æuo Iudæorum iuramentum quod fidem firmaret: vnde & illud יפרע *iperan* seu *vlciscatur* seu *pœnam retribuat* consonum heic nobis visum est. Ex Syriaco autem seu Chaldæo in Magistrorum, id est Rabbinicum ac Talmudicum, sermonem significatio ista verbi פרע (quod alia notione in sacrarum literarum Ebræo passim vsurpatur) vt alia innumera, manauit. Et de Numinis vltione frequentius dictum comperitur adeoque Iuramento adprimè idoneum; cum etiam אל נקמות *Deus vltionum* seu τῆς ἐκδικήσεως θεὸς *Deus vindictæ*, velut compellatione solenni, aduocetur Numen a Dauide Psalm. XCIII. Comm. 1. Vnde & illud in Cantico, Deuteronom. XXXII. לי נקם ושלם *Mihi est vltio & Retributio*, & paulò post אשיב נקם לצרי *reddam vltionem hostibus meis.* Eiusmodi sunt non pauca. Vnde Rabbi Iose Bar Chilpetha, in Talmude Hierolymitano, tit. *Sanhedrin* fol. 18, col.

1, cum duo litigantes eum sibi Iudicem ita tantùm ex professo agnoscebant, si sententiam ferret iuxta דין תורה seu *secundum iudicium Legis*, at, inquit, אני איני יודע דין תורה אלא מי שהוא יודע מחשבות יפרע מאותן האנשים מקבלין עליכן מה דינא אמר לכון *Ego haud scio quid fuerit Iudicium Legis. Sed is qui Cogitationes vestras scit* (ὁ καρδιογνώστης) *vindictam sumet de vobis qui viri eiusmodi estis vt quod Iudex vobis pronuntiare debet, id praeiudicare audeatis.* Inito item contractu, vt constituto Nummorum pretio res aliqua emeretur, tametsi numeraretur pretium, nihilominùs ante traditionem seu corporalem rei venditæ possessionem, ex Iure eorum in foro receptissimo יכול לחזור בו זה וזה *integrum erat tam venditori quàm emptori contractum rescindere*, atque huic redhibitoria nummos repetere. Quod tamen si alteruter faceret, solennes, ante sententiam latam, præibant huiusmodi Diræ atque Numinis vindictæ imprecatio in eos כאותו שאמרו בדבורו *qui verbis suis pactisue non steterint*; hac formula, qua iteratus est τῷ מי שפרע hac in ratione vsus. מי שפרע מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה ומאנשי סדום ועמורה וממצרים בים הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדבורו *Is qui vindictam sumsit ex hominibus æui Diluuij, atque ex hominibus æui Diuisionis Orbis Terrarum & ex hominibus Sodomæ & Gomorrhæ & ex Ægyptijs in mari; ipse imposterum vindictam sumet ex eo qui pactis suis non steterit.* Quo pronuntiato, sententia secundum eum qui contractum voluit rescindi, ferebatur. Ita Misna tit. Baba Metzia cap. 4. & Gemara Babylonia ibidem fol. 48. a. & Obadias Bartenorius ad dictum Misnæ caput § 2. Et solennis erat phrasis למסור למי שפרע *tradere quempiam ei qui* פרע *seu vindictam sumere solet*, ex imprecationis, quam memorauimus, formula nata; vt videre est in Gemara Hierosolymitana ad dictam Misnam Fol. 9. halach. 2. col. 4. Inde etiam pœna Impijs a Numine præstituta dicitur פורענות הרשעים *vindicta, qua sumitur de impijs*, vt legitur apud Maimonidem halach. Thesuba cap. VIII. Cui concors est τῷ פרע vsus in Targum Hierosolymitano Gen. IV. vbi memoratur Cainum Abelum fratrem, post disparem illum in sacrificijs eorum euentum, velut opprobrio huiusmodi

modi prouocasse לית דין ולית דיין ולית עלם אוחרן ולא למתן אגר טב לצדיקיא ולא לאתפרעא מן רשיעיא *Non est Judicium, nec Iudex, nec seculum aliud quo aut merces tribuenda sit Iustis aut vindicta de Impiis sumenda*. Abelem autem eadem ipsa, eisdemque vocabulis, responso contrà asserentem a fratre paulò post occisum esse. Quin & formula ita ex lingua barbara (nam & formulas juramentorum hodieque sciunt etiam ij qui aliàs linguæ, in qua vsurpantur, ignari sunt) sumpta allusionem insuper habebat, eamque ijs, qui tinniente inuicem syllabarum sono capiuntur, lepidam, ad formulam Romanam qua præpositio *per* adhibita. Nam Pentameter, synalœphæ ratione, ita labitur ac si plane legeres *verpe per anchiolam*, quod τῷ *per templa Tonantis* ita respondere videatur. Nec quem moueat quod τὸ ע (elementum toto gutturis nixu pronuntiandum) in ברע per *an*, in עולם verò, sequente *Vau*, per O exprimatur. Variam esse eius elementi pronuntiationem apud veteres pueri sciunt, & vtramque admissam. Sed inprimis heic congruum est, vt τὸ ע, litera alia gutturali sequente in primo loco, etiam eiusdem orationis *anchi*, in secundo, pro vocalis adiectæ vi, *olam* faciat, quod doctos fassuros non dubito. Alibi notauimus item Græcos veteres τὸ ad dictionum fines non aliter ac in compositionibus in γ interdum, interdum in μ pro primi sequentis vocabuli elementi naturà, & pronuntiatione & scriptione vertisse. Quin ע per Gamma pronuntiari interdum veteribus scimus, vt in Ragau, Gomorra, Raguel, alijs. si igitur dicebant *iperag chi olam*, expressius *Anchiolam* nullibi est. Nam & Græco more, Ἀγχίαλος scribitur Anchialus. Et res heic satis palàm est. Neque coniecturæ obest, quod Syriaca, non Ebraica, erat verparum eo æuo lingua vulgaris, vt sciunt docti. Nam ex lectione sacrarum literarum, & frequenti dialecti Rabbinicæ vsu, etiam Ebræa non paucis eorum intellecta & sæpe vsurpata est; maxime in solemnibus formulis, eisque vt fieri solet, breuiusculis. Et tam Rabbinicâ quam Ebraicâ, quæ pura est, dialecto, Verba illa ita, vt expressimus, sonant. Syriacâ autem haud parùm in alienum sonum flectuntur. Iam verò Martialis, non magis quam Iuuenalis, inscius moris Ebræorum, quo leges &

religionem Romanam planè contemnebant ritibus & præceptis Mosaicis in aperto addictissimi, etiam tantundem exprobat verpo, dum ad patriam iuramenti formulam, qua fallere non ausurum existimabat, eum adigere voluit. Ità sane Principum Christianorum leges exigunt à Iudæis, vt in eorum iuramentis forensibus Deus cognomine aliquo ipsis signantiùs agnito designetur, veluti *Vnico*, *Viuente*, *omnipotente*, *Creatore Cæli & Terræ &c.* Vt habetur in Speculatore, tit. de Iuramento Calumniæ, §. *restat*, sub finem, Marquardo de Susannis, de Iudæis & alijs Infidelibus part. 2. cap. 5. §. 10. Repertorio Inquisitorum, §. Iuramentum pag. 501, in Ordinatione super Iudicio Cameræ Imperialis, tit. LXXXVI, Burchardo de *Mangelfeld* in Iure Municipali Magdeburg, tit. CXXXIX, Leunclauio in Iure Græco Romano Tom. I. pag. 119, ad calcem item statutorum Patauinorum, alibi. Quin fortè Martialis, ex verparum in vrbe morum obseruatione, perjurij eum pœna, id est, loris cædi dignum, si ita iuraret, tacite innuit. Nam tametsi peierantibus per Deos Romanos, supplicium nullum, præter exitium à Numine expectatum, erat tunc in vsu, attamen ex Ebræorum Legibus (quibus, inter Iudæos ipsos, principum gratia locus erat aliquis, etiam in vrbe, de qua re videsis C. tit. de Iudæis, l. 8. & Dionem, vbi de Iudæis, lib. XXXVII, & Xiphilinum in Pompeio) sponte peierans siue per nomen siue per cognomen Dei O. M. inter confabulandum (nam perjurij forensis alia erat ratio) loris cædendus erat. Idque ex interpretatione Legis Deuteron. XXV, 2. latæ. Quod scimus ex Misna, tit. *Shebuoth*, seu de Iuramentis cap. III. שבועת שוא חייבין על זדונה מכות, Hoc est *iuramentum falsò præstitum, cuius qui scienter reus est plagis cæditur* Cui adstipulatur quod de plagis periurio debitis legitur apud Philonem libro de tertio quarto & quinto Decalogi præcepto. Et sibi vetita, sine expressa pœnæ adiectione, loris punienda, sed nunquam pluribus quam XXXIX, plagis plerunque statuebant. Ad quod attinet illud D. Pauli II. ad Corinthios XI. 24. *A Iudæis quinquies quadragenas, vnâ minus, plagas accepi*. At Paulus ciuis erat natalibus Romanus, vide, Lege Porcia à verberibus immunis. Vide Act. Apost. XXII. 25, &

& seqq. Sed qua Iudæus erat, & Iudæorum legibus de plagis (quæ nec legi Portiæ, in foro Iudaico, cesserant) obnoxius, ab eis cæsus est. Atque hodie huiusmodi, in festo Reconciliationis, pœna peccantibus verpis, ex more suo in Germania, alibique degentibus, infligi solet, vt videre est in Synagoga Iudaica V. Cl. Ioannis Buxtorfij cap. XX. pag. 409. Quin nec ita exploratum mihi videtur τὸ *Templa Tonantis* (quà saltem iurantis mentem occupabat) apud Martialem, pro Iouis delubris sumi. Prouocat verpum ad patriam iurandi formulam, eamque qua maior nulla. Gentis religione ac pœnæ timore ductus is abstinuerat. At periurium Ebræis non magis vetitum quam alienorum Deorum nominibus vti. Exodi. XXIII, 13. *Non memorabitis nomen Deorum alienorum, non audientur ex ore tuo.* Neque hoc quàm illud minùs ex lege punitum. Maimonides, Halach. Sanhedrin cap. XIX, ex Talmude, enumerat לאוין מצוות שאין בהן לא כרית ולא מיתת בית דין סלוקין פלחין *præcepta negatiua in Lege, quibus, neque Excisionis pœna* (quæ à Numine expectabatur) *neque capitali supplicio forensi præscripto, plaga debebantur.* Numerus eorum est CLVIII. Octauus ibi est, de eo cuius ex ore שם עבודה זרה seu *nomen Dei alieni* auditum, quod & fusius docetur apud eum in Halach. Aboda Zara cap. V. & in Gemara Babylonia ad tit. Sanhedrin cap. VII, fol. 63. a. Vix est igitur vt credamus, verpo, qui *per Iouis Templa* in patriam religionem grauissime committens, iurasset, idque palàm ac aperte (nam ex alijs flagitijs quibus inquinatus est opertis secretioribusque, dijudicandum non est) religioni adeo fuisse eandem ob causam, Deum itidem Viuentem periurio, quod æque tutum fuisset, lacessere. *Per Templum Dei*, aut *Dei Tonantis* iurasse mihi videtur, id est, בבית אלה הרועם; quod vt de Templo Hierosolymitano, sub Epigrammatis æuo, exciso, intelligebant Ebræi, ita etiam iuramentum illud plane inane fuisse nec iurantis conscientiam obligasse, sententia impia Magistrorum diu antea moleuerat. De sententia huiusmodi constat apud D. Matthæum XXIII. 16. *Va vobis Duces cæci, qui dicitis si quis per Templum iurauerit, nihili est.* Neque sanè per Iouis Templa, sed per Ipsum aut Iouem Lapidem, ex mo-

re Romano iurabant. Et Tonantis nomen, quod Ioui tam frequenter est tributum, ex sacris literis præstò satis erat Iudæo de Numine vero loquenti: vt scire licet ex I. Samuel II. 10, Psal. XXIX, 3, alibi. Quemadmodum etiam Claudianus, *rane grandia cœpta Tonantis*, in carmine contra poetas vanos; & Prudentius in Auaritiæ & largitatis pugna, *Agmina casta simul vultum sensere Tonantis*. Aut igitur fefellit Martialem verpa dum de Iouis Templo, iuramentum per Hierosolymitanum præstitum, capi volebat; aut (quod non ita vero est dissimilimum) ipse Martialis receptam de hujusmodi, quo fallere Iudæi solebant, juramento sententiam, Romæ itidem edoctus, tum insignis, ex perjurio, impietatis eum accusat tum ad id genus juramentum inuitat quod & Numinis, & imminentis à foro, Ebraico Pejeranti pœnæ respectu, satis esset horrendum. Magis firmat quæ diximus, libertas vitæ Iudaicæ sub Domitiano, siue Martialis tempore, quæ aliquoties ab alijs Imperatoribus vrbi interdicta. Nam soluto pretio ad fiscum, qui etiam huic rei singularis erat, adeoque Iudaicus dictus est (vnde & de frequentia gentis ibi habita, è qua mores eorum facilius ciuibus innotescerent, judicandum) liberè ac suo more viuebant. Suetonius in Domitiano cap. XII. *Præter ceteros, Iudaicus fiscus acerbissimè actus est; ad quem deferebantur qui veluti professi Judaicam intra vrbem viuerent vitam, vel dissimulata origine imposita genti tributa non pependissent.* Quin de numerosa Romæ, sub id æuum, multitudine Iudæorum atque αὐτονομία eis ibi indulta, consulas quæ animaduertit ad Horatij Tricesima Sabbata Ægidius Bucherius Tractatu de Paschali Iudæorum cyclo cap. VI, pag. 385. Et de suarum legum Romę vsu, seculis illis vetustioribus obseruandus est locus apud Dionem, libro jam ante citato: Vixit quidem ille sub Alexandri Mammææ F. tempora, sed, *est*, inquit, *id genus hominum* (Iudæos innuit & proselytos) *apud Romanos etiam. Atque tametsi sæpius imminutum fuerit, ita tamen auctum est* ὥστε καὶ παῤῥησίαν τῆς νομίσεως ἐκνικῆσαι· *vt etiam palam præstituendi sibi, seu condendi leges (aut suas retinendi) licentiam vindicarit*; quemadmodum & restituit & vertit doctissimus Leunclauius. Etenim tam Xylander in Dione quam Guilielmus Blancus in Xiphilino

ibi

ibi ὥστε καὶ εἰς παῤῥησίαν τῆς νομίσεως ἐκνικῆσαι legerant. Et citra rationem alter *vt legum quoque potestatem viceris*, alter *vt legis confidentia superius esset*, reddit. Nam vt hoc planè nihili est, ita illud sanè inauditum; nec credendum, inquilinos aliquos Romæ legum potestatem vicisse. Viderint autem doctiores vtrum illud Senecæ respexerit Dio cum hæc scribebat. De Iudæis, ait ille, *Cum interim vsque eo sceleratissimæ gentis consuetudo conualuit, vt per omnes iam terras recepta sit. victi victoribus leges dederunt*. Libri eius contra superstitiones qui perijt, fragmentum est quod seruatur apud D. Augustinum De Ciuitate Dei lib. VI. cap. XI. Similis planè est Rutilij Numatiani locus in libro I. Itinerarij sui.

Atque vtinam nunquam Iudæa victa fuisset
Pompeij bellis, imperioque Titi.
Latiùs excisæ pestis contagia serpunt,
Victoresque suos natio victa premit.

Capitur quidem à viris aliquot doctis, de Christianis, quos scriptoribus Gentilibus, Iudæorum etiam nomine, eo quod Christianismus ex Iudæa initium habuit, contineri interdum, dubitandum non est. Ita à Petro Pithœo in Aduersarijs, & à Gasparo Barthio ad dictum Itinerarium, intelligitur hoc Rutilij qui sub Theodosio Iuniore scripsit. Sed ego non magis hoc de Christianis, quam siue illud Dionis siue Senecæ illud sumendum existimo. Maximè, cum idem ferè ipsum ab hisce vtrisque quod à Rutilio, de αὐτονομίᾳ quadam Iudæorum seu Iuris sui libertate, quæ etiamnum passim obtinet vbi sedes eis permittuntur, memoretur. Atque accedat huc illud Epistolæ Artaxerxis Persarum Regis, in Estheris historia ad omnes regni sui prouincias conscripta pro vniuersali Iudaicarum ipsis Iudæis legum libertate. Iubet præsides suos omnes, μετὰ παῤῥησίας ἐᾷν τοὺς Ἰουδαίους χρῆσθαι τοῖς ἑαυτῶν νόμοις, *vt palam, & aperte finant Iudæos vbique suis vti legibus*. Tantundem, edicto Claudij Cæsaris, eis per orbem Romanum conceditur apud Iosephum lib XIX. cap. IV. De seculis citerioribus res manifestior est. Et de libertate hac viuendi

Iudæis ita indulta, consulas Dauidem de Pomis in Medico Ebræo Sect. XII. Nullo adeo in æuo ferè non erat hoc nationi huic singulare, suis ferè legibus alieno in Regno seu Republica vti. Sed hæc fortè extra callem.

Quod ad *ritè Dignoscendum ius Ebraicum* attinet; firmatur ex hoc *Specimine*, nimiùm in eo cœcutire homines qui Iurisconsultos ejusdem gentis minimè consulunt, Patrum siuè veterum siue Recentiorum Christianorum, qui aut non omninò, aut rarissimè, aut perfunctoriè eos ipsi consuluere, obitèr adnotatis oscitantèr contenti. Doctissimus alioquin Origines ipse, in Homilia XXII ad Numeros, tum Ebraici tum in Imperio Romano alibique recepti iuris de Successionibus imperitiam prodit insignem dum de vtroque ad hunc modum pronuntiat, ad legem dicti libri capite XXVII latam. *Hæc secundam historiam* (inquit; Græca eius Homiliarum nondum puto comperta sunt) *quid vigoris habeant omnibus palàm est, qui sciunt leges istas non solùm apud filios Israel custodiri sed apud omnes homines, qui tamen legibus viuunt; vnde apparet quomodo libertas filiarum Salphaat* (Zelophchadi) *non solùm ipsis Hæreditatem contulerit, sed & perpetua viuendi iura seculo dederit. Vides quanta sit etiam Historiæ ipsius vtilitas in Lege Dei. Quis potest Leges illas aliquando dissoluere, quibus vniuersus vitur mundus?* & paulò pòst, *Ponitur Lex Dei de Successione, vt primo Filius, filia secundo in loco succedat, tertio frater, quarto patris frater, quintus verò gradus certum aliquem non designat, sed quisquis ille propinquior ex omni familia fuerit, vt ipse succedat.* Neque enim modus Successionis heic descriptus, is est qui, ex Lege sacra, Ebræis omninò in vsu; neque is qui eis, ex ea, in vsu erat, ceteris Gentibus receptus est. Quid igitur illud, *sed & perpetua viuendi iura seculo tradidit?* Iure Romano liberi vtriusque sexus, etiam Origenis æuo, paritèr successere. Item pater Patruo præferebatur, quod ab Origene heic negatur, vt etiam in Iure Anglicano. Alienissima item ab Ebræorum moribus & perperàm intellecta esse non pauca quæ à viris magnis, dum de re hæreditaria ad Leges sacras, sine Magistrorum ope, disputant, traduntur, manifestum satis fit ex eis quæ fuse, ingeniosè, alioquin

etiam doctè, de iure Fratriæ, ad suscitandum defuncto semen, ducendæ, de primogenitorum prærogatiua, de liberorum, fratrum, parentum successione, tribulium nuptijs, id genus alijs tractat Abulensis ad Deuteronom. XXI, quæst. 5, XXV q. 5, 6 &c. Numer. XXVII, q. 3, &c. XXXVI, q. 8. & D. Matthæi cap. XXII, quæst. 140. Quin Cornelius à Lapide & Bonfrerius ad Numeros, XXVII, inauditas Ebræis habent successionis in eorum Republica formulas; vt iuris Cæsarei interpretes, qui de primogenituræ iure apud Ebræos obiter, sed inscienter nimis, verba faciunt, prætermittam. Alia sunt, de sacra illa Republica, innumera & maximi sane Studiosis æstumanda, quorum latet planè veritas (nec aliter fieri potest) dum Jurisprudentia ejusdem, Mores, Ritus, Sententiæ receptæ, ab ejusdem Magistris ad posteros transmissæ, negliguntur. Consulendi igitur summa cum diligentia Magistri illi, qui quam singularem rerum Ciuilium studijs afferant vtilitatem, videre inprimis est in libellis aliquot pridem de rebus Ciuilibus inscriptis; veluti Petri Cunæi *de Republica Ebræorum*, Williemi Schikarti *de Iure Regio*, Ioannis Cocceij titulo Talmudico *Sanhedrin* (cujus Misna, vti etiam ea, quæ Tituli *Beracoth* seu de Benedictionibus est, à Paulo Riccio, quem monuerat Maximilianus I Cæsar vt totum opus Talmudicum in Latinum transferret sermonem, ante centum amplius abhinc annos sed indiligenter nimis versa, & sub id tempus typis Augustæ Vindelicorum primò vulgata, habetur etiam inter editos autores Artis Cabalisticæ) & ejusdem titulo *Maccoth* seu *de reis vapulantibus*. Hisce accedit doctissimi viri Constantini *L'Empereur* Talmudicus titulus *Middoth*; vt complures prætercam qui Ebraicis scriptoribus diligenter vsi, obuiam ex eis, vbi res postulat, lectores docent. Immane quantum Lucis rebus quas tractant siue ex fontibus, siue ex classicis Magistris isti præbent, non solum præ Carolo Sigonio, viro etiam doctissimo & cui literæ Latinæ plurimùm debent, qui Rempublicam item Ebræorum contexuit, vti & Willielmo Zeppero Legum Mosaicarum Forensium Explanationis autori, sed etiam præ Conrado Bertramo qui breuitate majori quam diligentia, vtcunque Ebraice eruditus & Iurisconsultus, Politiam scripsit Iudaicam; vt Christianum Adrichomium in Theatro Terræ

Sanctæ

Sanctę, Fortunatum Schaccum, Sacrarij Apostolici præfectum, Elæochrismatum Myrothecio secundo, alios mittam qui hujusmodi res aliud agentes, Theologi, Iurisconsulti, Politici, Philologi, è re nata leui tangunt brachio & misere falluntur & audacter fallunt dum sibi ex Ebræis primò discenda docent. Aut introeundum est igitur in Gentis Penetralia, & Pandectis ejusce seriò vtendum, aut ingenue fatendum, *non Liquere*, vbi de Politia Ebraica fuerit pronuntiandum. Nempe receptis, siue in rebus Ciuilibus siue in Sacris (id est, quæ ex Lege siue Iudiciali pendent siue Ceremoniali) eorum moribus dignoscendis, haut magis ferè sufficiunt Veteris Fæderis Scripturæ sacræ, quam Nouum sufficeret, vnde Politia Christiana seu Ecclesiastica anteriorum seculorum ejusque mutantia per Locos & Tempora discrimina, in Anathematismis, verbi gratia, Irregularitatibus, Ordinibus ac Regulis sacris, sacri Prouentus distributione, cultus Ceremonijs, id genus alijs, satis elicerentur. Adhibendas prætereà nemo nescit Historias Ecclesiasticas, Conciliorum Canones, Forenses Formulas ac Decisiones, Decreta Pontificia, Patrum scita, Liturgias, Ritualia, Corpora non solùm Ecclesiæ Orientalis & Occidentalis sed & singularum in vtraque, quà fieri possit, prouinciarum juris Canonici, multiplices etiam traditiones Veterum, & interpretationes atque vsus Recentiorum, sine quibus planè mancum esset de Politia illa judicium. Atque ita vt se res habeat necessum est (si Ebræos spectemus) absque Lege, quam תורה שבעל פה seu *Legem ore traditam* appellant, absque forensi vsu, atque absque interpretamentis quæ libri Talmudici & insequentes Commentarij complectuntur. De hisce Magistri passim, & qui res tractant Ebraicas obiter. Et ante trecentos amplius annos, Nicolaus Lyranus, in Quæstione *de probatione Aduentus Christi*, & qui illo paulò recentior est, Doctor ille Resolutus, Ioannes Baconthorpius Carmelita (*de Bachone* appellat Tritemius, vti & alij ferè exteri, & libri eius impressi *Baconem* & *Bachonem*; sed *Baconthorpe* nomen ei erat à cognomine villæ in agro Norfolciensi, vnde oriundus est, vt monet Balæus) in Senten. III, Dist. 23, quæst. 1, art. 1. *Præter Scripturas Canonicas* (inquiunt, nam

 eisdem

eisdem fere vtitur vterque verbis) *sunt aliæ Scripturæ à Judæis receptæ tanquam autenticæ*, *scilicet* Thalmud ; *quia secundum ipsos scriptura ista non differt à Scripturis Canonicis, nisi sicut lex data verbo à Lege data in scripto, quia ista fuit Moysi reuelata à Deo, sicut illa quæ sunt scripta in Libris Legis. Sed tamen Moyses non scripsit ea quæ continentur in* Thalmud. *Et hoc potuit esse duplici de causa. Vtpote quia non erat necessarium, vt populus sciret talia, sicut erat necessarium de Legis præceptis, vel quia talia magis erant in secreto habenda. Moyses tamen ea tradidit Iosue & alijs posterioribus eodem modo* (de qua re videsis inprimis Misnam tit. *Pirke Aboth*, seu de Capitulis Patrum cap. I, & Maimonidem in præfatione ad *Iad Chazeka*, præter Gemaram Babyloniam ad tit. *Erubin* cap. V, fol. 54. a.) *& sic consequenter, quousque scripta sunt talia per autores posteriores, ne caderent in obliuionem. Similitèr dicta doctorum Hebraicorum qui glossauerunt vetus testamentum sunt autentica apud eos multò magis quam apud nos Dicta Hieronymi, Augustini, & aliorum Catholicorum.* Et rationem addunt, ex Deuteronomij XVII, 11. *Non declinabis à verbis eorum ad dextram siue ad sinistram.* Quod de Consistorij seu Consessus Magni Iudicibus eorumque placitis dictum volunt, vt in libris de eodem Consessu ostendimus. Nam Receptus Sententiæ eiusce, vtpote Tribunalis supremi, autoritate potissimum subnitebantur. De Talmudicæ item doctrinæ in Ebræorum Explicationibus Scriptor doctus, qui ante annos ducentos, Capistrum Iudæorum contexuit, *Autoritas, inquit, Talmudica in huiusmodi determinationibus apud Iudæos est in eodem gradu sicut autoritas vniuersalis ecclesiæ apud nos*, Sic ille cap. III. Sed Tralatitium est, fateor, in doctrinam Talmudicam, Portentosas, quarum quidem satis est fœcunda, Fabulas obijcere, Vana etiam atque Impia effata; adeoque existimationem eius inde minuere; vt Marquardus de Susannis part. III, cap. I, § 48 & 49, Heronymus de Sancta Fide, lib. II, Petrus Abbas Cluniacensis in Tractatu aduersus Iudæorum duritiem, Guilielmus Totanus in Fortalitij Fidei libro III, seu Bartholomæus de Spina, qui alijs eiusdem est autor, Agobardus Lugdunensis Episcopus in literis ad Ludouicum I Imperatorem de Iudaicis superstitionibus, eiusmodi

eiusmodi alij faciunt. Et Innocentius IV, in Bulla qua eiusdem exemplaria Gallijs comburi voluit, inesse ait *blasphemias in Deum & Christum eius, ac Beatam Virginem manifestas, inextricabiles abusiones, erroneas, ac stultitias inauditas* quod verum quidem est. Sed verò dum de Dominio eiusque transmissione aut de rebus quibuscunque ciuilibus in iudicium deduci solitis, disquirimus, non magis obstant eiusce, in eis decernendis, autoritati Portentosæ illæ aut inextricabiles Fabulæ (sub quibus tamen, vti apud Græcos veteres & Ægyptios, mysteria pro theologorum gentis indole & persuasione latuisse dubitari nequit) aut effata Impia, quàm Miraculorum ita dictorum, Spectrorum, ac Reuelationum in historicis aliquot, æui præsertim medij, Ecclesiasticis, illa seges (quæ simul omnis nullibi, puto, satis fidei reperit) aut intersertæ passim scelestarum hæresium farragines obstant, quo minùs, inter legendum, plurima quæ Politiam Christianam aperiunt, bono cum fructu ac vtiliter excerpantur. Nec tamen sine delectu admittendæ sunt passim in rebus ciuilibus Magistrorum sententiæ vtcunque ab eis receptæ. Scimus in Cultu diuino, in Iuramentis, Honore Parentibus exhibendo, alijs, humanas traditiones aliquot Numinis iussis eos antetulisse; de quibus monet Christus apud D. Matthæum XV, 3, XXIII, 15 & D. Marcum VII, 8, 9 &c. καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε, *& multa alia*, inquit, *similia facitis*. Sed hæc de Sancitis aut Sententijs quæ aut Diuinis planè iussis Aduersæ aut earum obseruationi Impedimento essent, dictum est. Leges adulteras & contrarias legi Diuinæ huiusmodi sancita & sententias nuncupat Irenæus aduersus hæreses lib. III, cap. XXV. Aliter sanè eorum qui præerant Iussa etiam ac Sententiæ satis habebant autoritatis, ipso humani generis Magistro de eare monente, dicto capite D. Matthæi XXIII, 3. Et certe cordatiores Christianorum, qui Ecclesiæ Romanæ renuntiarunt, idque ob complura in ea sancita ac sententias repertas quæ sibi visa sunt diuinis contraria, sine prudenti priscarum eiusce Ecclesiæ Historiarum, Annalium, Patrum, Conciliorum, Canonum, Sententiarum Receptarum, vsus Forensis, id genus aliorum dilectu,

suam

suam formari noluere. Et qui morosè hæc & dilectum hujusmodi respuunt; sui duntaxàt ingenij vi sacras literas temerè explicantes, ridiculis atque impijs pacem Christianam nouationibus perturbare solere passim videmus. Cum autem *Talmudis* vtriusque, ac si diceres *vtriusque Doctrinalis*, binæ sint partes, משניות *Misnaioth*, *Misnæ* siue δευτερώσεις aut *Leges repetitæ*, & גמרות *Gemaroth* seu *Gemaræ*, quarum illæ primò conscriptæ, hæ (Gemara *Complementum* denotat) postea adjectæ sunt; Conscripsit illas Rabbi Iehuda, quem *Hakadosh* seu *sanctum*, seu, vt interpretatur Dauid de Pomis in Medico Ebræo, pag. 20, Diuum, & *Hannasi*, id est, *Principem*, appellant. Neque enim ante eum Leges, Traditiones & Interpretamenta ore tradita in scriptis omninò publicabantur; seu populariter Scripta (quemadmodum ait Cicero, quinto de finibus, de libris peripateticis ἐξωτερικοῖς) sed à Magistris ad Discipulos ore & dictatis transmissa, in scrinijs commentarijsque priuatis seruabantur & Aduersarijs. Quemadmodum (si fides Themistio) ante Anaximandrum Praxiadis Filium, (si Clementi Alexandrino) ante Alcmæonem Perithi F. nemo de Natura scriptum quidquam in publicum emisit. A philosophis qui præcedebant, ore traditam auribusque tantum exceptam fuisse Naturalem Disciplinam vult ille in Oratione XV, hic in Stromateon primo. Mahumedani autem, vt suum sæpissimè Alcoranum الفرقان *Alphurcan* id est Distinctionum volumen, seu vt Retinensis versio non raro habet, Discretiuum Boni & mali Librum appellant, ita interdum etiam has ipsas Ebræorum à Mosis seculo repetitas sine scripto Traditiones atque in codices Talmudicos simul tandem conjectas, eodem signant vocabulo. Inducitur à Mahumede pseudopropheta, in Azaora secunda Alcorani, Sanctissimum Numen ad hunc modum Ebræis verba faciens وان اتينا موسي الكتاب والفرقان لعلكم تهتدون *Etiam & tradidimus Mosi Librum & Alphurcan seu volumen Distinctionum, vt forte vos rectam vitæ rationem prehenderetis*; vbi præstantissimus Alcorani interpres Mahumedes Ben Achmet وان اتينا

mc i موسي

موسي الكتاب التورية والفرقان عطف تفسيرا
اي الفارق بين الحق والباطل والحلال والحرام
لعلكم تهتدون به من الضلال *Etiam tradidimus Mosi Librum*, scilicet legem seu Pentateuchum, *& Alfurcan quod denotat Exegesin, id est Distinctionem inter Verum & Falsum; licitum atq; illicitum, vt forte vos rectam vitæ rationem inde edocti prehenderetis, ab errore abstinentes.* Manifestum videtur Ebræorum Traditiones innui. Nimirùm tam תורה שבעל פה *Legem Oralem* seu *ore antiquitus per successiones traditam* quam תורה שבעל כתב *legem scriptis mandatam.* In Alcorani item Azoara XXI (quæ Codicis Retinensis est XXXI) legitur ولقد اتينا موسي وهرون الفرقان *Etiam quondam dedimus Mosi & Aharoni Alfurcan*; vbi egregius ille paraphrastes Mahumed Achmetides اي التورية الفارقة بين الحق والباطل والحلال والحرام *id*, inquit, *denotat Legem distinguentem verum à falso, atque licitum ab illicito*; quod sanè etiam ipsum significare iure potest Pentateuchum. Sed multoties in Alcorano, Pentateuchum per الكتاب *Codicem, librum, scripturam*, adiecto plerunque Mosis nomine, vtpote cui traditum est, designatur. Adeo vt الفرقان *Alphurcan* Ebræorum, seu Mosis, Mahumedanis ipsam legem Oralem, seu doctrinam Talmudicam à Mose deriuatam denotare, habeam sanè persuasum. Oralem illam legem voluere aliqui intelligi per τὰ λόγια τοῦ θεοῦ *Eloquia Dei* apud Apostolum in Epistola ad Romanos cap. III, 2, vt, ex Origenis explicatione ibi, non semel colligit Ioannes Picus, Mirandulæ Comes, in Apologia, qui D. Hillarij etiam locum in Commentarijs ad Psalmum secundum, illuc spectare obseruat. Floruit autem ille R. Iehuda *hakadosh* sub vtroque Antonino Imperatore, & ne, palantibus tunc Iudæis, suorum rituum morúmque vtcunque tenacissimis, majorum traditiones exciderent, aut per Scholarum seu Collegiorum promouendæ disciplinæ destinatorum, quæ antea numerosissima fuerant, inopiam, nullibi comparerent, opus illud confecit. Nam ante exci-

dium

dium sub Vespasiano, habebantur, in Academia Hierosolymitana, Scholæ seu Collegia amplius quadringenta, quorum singulis inerant Scholæ item binæ. Altera, qua Lex scripta prælegebatur, seu בית ספר, id est, *bibliotheca* (eo nomine apud Ezram cap. VI, sed Chaldaicè, memoratur Darij Regis Bibliotheca) altera qua *Misnaioth* seu Traditiones atque exegeses veterum, sententiæ receptæ, decisiones forenses, id genus cetera docebantur. Hæc autem בית תלמוד seu *Domus Doctrinæ* nuncupabatur. Rabbi Phinees in Gemara Hierosolymitana ad tit. *Megilla* (seu de solenni lectione libri Esther) cap. III, fol. 73. col. 4. ארבע שמונים בתי כניסות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר ובית תלמוד בית ספר למקרא ובית תלמוד למשנה וכולהם עלה אספסיינוס *Collegia seu synagogæ Hierosolymis erant CCCCLXXX. In harum qualibet habebatur Bibliotheca & Domus Doctrinæ. Bibliotheca, qua Scriptura prælegerentur, Domus Doctrinæ qua doceretur Misna. Hasce autem vniuersas sustulit Vespasianus.* Eadem ipsa leguntur in Gemara Hierosolymit. ad tit. *Cethuboth* seu de pactis dotalibus, cap. XIII, fol. 35, col. 3. Excepto quod pro שמונים id est, LXXX, legitur heic ששים quod LX sonat. Videsis item de hisce Gemaram Babyloniam ad tit. *Gittin*, seu de libellis repudij, cap. VI, fol. 58. a. De Rabbi Iehuda, quem diximus, Rabbi Gedalia Ben Iechaia in libro *Shalsheleth* fol. 32.b. הוא חבר המשניות שנת ג' אלפים תת"קמט לבריאה וק"כ לחרבן *Iste composuit Misnaioth anno MMMDCCCCXLIX à Creatione & CXX ab Excidio.* Ita idem fol. 69 b. Scilicet, juxta eorum in calculo rationes, sub anno Christi vulgari CXC, imperante Commodo, & Pontifice Romano Eleutherio. Coæui ita erant Tatianus, Athenagoras, Tertullianus, Clemens Alexandrinus Patres. De eo, videsis R. Salomonem Iarchium ad Gemaram Babyloniam tit. *Baba Metzia*, fol. 33 b, & R. Abraham Zaccuthium, in *Iuchasin* pag. 45. a, & 60. b. Charum fuisse Rabbi Iehudam Sanctum aiunt Antonino Pio. Et vtcunque tempori, quod Commodo conuenit, tribuatur, vt supra, scriptio seu publicatio τῶν Misnaioth, sunt tamen qui etiam ipsi Antonino, Proselyto vtpote facto (nam ita etiam volunt aliqui, & videsis de hac re Gemaram Hierosolymitanam ad tit.

Megilla

Megilla cap. III fol. 74. col. 1. Halach. 2, & ad tit. *Sanhedrin* cap. penult. fol. 29, col. 3, Halach. 6, vbi אנטולינוס exaratur) ſcriptionem ſeu compoſitionem earundem tribuunt, non aliter puto ac Triboniani ſcripta; Iuſtiniani à Iuriſconſultis Romanis nuncupantur. Nam quid aliud denotat illud in *Tzemach Dauid* part. 2. pag. 27. b? הקיסר אנטונינוס חבר ספר דינים אשר עד היום הזה דנו על פיו כאלו נתנו מסיני *Antoninus Cæſar compoſuit Librum Iudiciorum, iuxta cuius præſcriptum vſque ad diem hodiernum Iudicia exercent, vtpote quæ tradita ſunt è Sinai.* Aut hoc de Miſnaioth dictum, aut planè nihili eſt. Neque quid de Miſnaioth, aut earum parte & maxima & celebriori, ſolennius dictum occurrit quam ipſas fuiſſe הלכות למשה מסיני *traditiones Moſi è Sinai.* Et apud Iudæos hodieque, Iudicia, vbi illis permittuntur libera, ad normam τῶν Miſnaioth Gemaris explicatarum exercentur. Gemaras verò in ſequentibus proximè ſeculis adiecere; in Palæſtina, Caput Synagogæ Rabbi Iochanan, in Babylonia Rabbi Aſhi, in cujus Gemara pleræque Fabulæ illæ Portentoſæ. Studiorum ei conſors erat Rab Ina, vnde & tam ille quam Rabbi Aſhi tribuitur interdum quod τῷ Rabbi Aſhi ſoli plerumque agnoſcitur. Illinc eſt quod corruptè apud Hieronymum de Sancta Fide, *Rabbinn* & *Rabbaſſe*, pro Rab Ina, & Rab Aſhi, velut primarij autores Talmudici non ſemel leguntur. De illis videſis Præfationem R. Moſis Maimonidis ad *Miſna Tora.* Illic etiam de vtriuſque Talmudis compoſitione fuſiùs agitur, vti & in præfatione R. Moſis Mikotzi ad librum magnum Præceptorum, vt alios qui de ea ſcripſere, heic mittam. Gemara autem τῶ Rabbi Aſhi cum R. Iehudæ Miſnaioth, Talmud Babylonium (quod maximè in vſu eſt) & Gemara τῶ Rabbi Iochanan, cum eiſdem, Hieroſolymitanum Talmud conficit. In ipſis Miſnaioth & in Gemara Hieroſolymitana, Fabulæ, quas diximus, vix omninò, ſeu rariſſimè, habentur. Ipſa autem *Gemara* tum ſolùm interdum *Talmud* nuncupatur, tum alterum etiam eo nomine eſt, vt Miſna alterum, membrum bipartitæ Traditionum veterum diſtributionis. Bulla autem Iulij III Pontificis Romani, anno MDLIV publicatâ, *certum Ebraicorum volumen* Gemaroth Talmud

nuncupatum, nonnulla indigna & Legem Diuinam orthodoxamque fidem offendentia continens igni damnatur. Habetur in Bullario Laertij Cherubini Tom. 1. pag. 716. Quod de Gemaris Misnæ adiectis intelligo. Nam & sub id tempus, ait Rabbi Dauid in *Tzemach* part. 1, pag. 22 (citante V. Cl. Willielmo Schikarto, in proœmio ad *Tarich* Regum Persiæ; neque prior pars *Tzemach* hactenus mihi visa est) נשרפו כל הגמרות הנמצאים בארץ איטליאה *Combustæ sunt omnes Gemaræ quotquot repertæ in regionibus Italiæ.* De lectione autem & possessione librorum Talmudicorum interdicta, plura occurrunt in suprà citata Innocentij quarti Bulla, dicto tomo pag. 62. in Clementis VIII, 20, tom. 3. pag. 25, in Gregorij XIII, 70, tom. 2, pag. 452. in Literis Apostolicis pro Officio Inquisitionis pag. 139, & in Commentarijs Francisci Pegnæ ad Directorium Inquisitorum Nic. Eimerici part. II, cap. IV, pag. 94. Ioannis Sleidani Commentatio II. Petro Galatino, ac in Willielmi Schikarti *Becinath Happeruschim.* Sed de hisce, Deo volente, accuratiùs alibi. Ideò autem Ebraica fideliter & locos vnde desumpta sunt, præter versiones, adijcere visum est, vt faciliùs de re qualibet iudicet lector eruditus, vbicunque nobis securè credere nolit. Foliorum Gemaræ Babyloniæ numerus ad antiquiorem Talmudis Babylonij Editionem Venetam designatur. Hierosolymitani etiam ad Venetam, quæ nec à Cracouiana in eorum serie discrepat. De ceterorum editione monere, operæpretium non est.

CAPITVM ELENCHVS.

Capvt I.

Svccessionum, apud veteres Ebræos, distributio. De Liberorum & qui rectà descendunt successione, in Bona paterna.

Cap. II.

De Liberorum in Bona Materna successione, & Iure Dotali.

Cap. III.

De Liberis Naturalibus è Concubina, Ancilla, Extranea, genitis. De Mamzeribus ac liberis ex Incestu susceptis. Et de Iepthe è patrimonio à fratribus eiecto.

Cap. IV.

De Liberis Adoptiuis, aut in Liberorum nomen à patre assertis. Seruo non licuit Liberum, compellatione, siue Abba vocando, sibi in patrem adsciscere. De prole de qua ambigitur priori an sequenti marito fuerit tribuenda.

Cap. V.

De Familia inter Filios erciscunda, ac Primogeniti prærogatiua.

Cap. VI.

Qualium Bonorum sors duplex primogenito debita. Non Maternorum, nec eorum quæ à Patre, tempore mortis, non possessa, aut in eius potestate tunc non fuere. Assignatio portionis duplicis in agris inuicem continuis.

Cap. VII.

Qualesnam nati pro primogenitis habiti, siue ratione Hæreditatis

patris esset filius, singulari Sucessionis *atque hæreditatis inuicem transmissionis* ratione. *Et de alijs* hæredibus *ascendentibus atque à latere* incertis.

CAP. XVII.

De Successione Maritali, *siue Vnde Vir.*

CAP. XVIII.

Successionis Maritalis *exempla. Et de* diuersarum tribuum hæreditatis, *per mutuas earum nuptias*, confusione *ac filiabus* ἐπικλήροις *seu quibus hæreditates obtigissent.*

CAP. XIX.

Distinctio quadruplex *&* Regulæ, *quibus Magistri* totam fermè successionis materiem, *quæ ex iure* sanguinis *seu* Maritali *pendet, complectuntur.*

CAP. XX.

Successionis in Seruos *&* Ancillas *Ius singulare.*

CAP. XXI.

De Successionis à Cognatione speciebus, *atque* Regularum, *quas diximus, seu* Axiomatum vsu ἐν τῇ κληρουχίᾳ *seu in* hæreditaria Terræ promissæ distributione.

CAP. XXI.

Exemplum *Successionis Hæreditariæ in eis qui* primo Terram promissam occupabant.

CAP. XXIII.

De Zelophchadi filiarum portionibus *Hæreditarijs &* Decem dimidię Tribus Manassis, *cis Iordanem*, funiculis *seu sortibus.*

CAP. XXIIII.

De exhæredatione Liberorum *seu* fratrum *atque* hæredibus instituendis *alitèr ac ius exigebat commune. Et de* libera Bonorum Alienatione *eiusque temperamentis ac* Restitutione in Iubilæo.

CAP.

CAP. XXV.

De Succeſsione Fiſci, *ſeu Hæredibus morte damnatorum & de* bonis Proſelytorum, & Vacantibus.

CAP. XXVI.

De Proſelytorum bonis ac hæredibus *Iura Singularia.*

CAP. XXVII.

Diſcrepantes Pentateuchi Samaritani, *in Legibus de Iure Succeſsionis*, Lectiones, *quæ ab obſeruationibus ac interpretamentis aliquot* Magiſtrorum *ſunt diſſonæ.*

De SVCCESSIONIBVS in Bona Defuncti, Ad Leges Ebræorum.

Succeſsionum, apud veteres Ebræos, diſtributio. De Liberorum, *& qui rectà deſcendunt, ſucceſsione in* Bona paterna.

CAPVT. I.

SVcceſſio apud Ebræos erat, aut in Defuncti Bona; veluti Fundos, Vtenſilia, Supellectilem, Nomina; aut in Dignitates, ut in Regiam, Pontificiam. Eius, quæ in Bona erat, vniverſa quidem materies cernitur in differentia quintuplici. In Succeſſione *Liberorum*, ſeu rectà deſcendentium; *Patris*, vnde omnis Succeſſio à latere pendet; *Fratris* qui fratriam viduam ex Lege duxerit; *Mariti* ſeu unde Vir; ac *Fiſci*. Neque ulle omninò eſt, in Bona, Succeſſionis ſpecies de qua, ex hiſce rітè cognitis, non facile eſt dijudicare. Liberi, ut Sui, neceſſárij, ac domeſtici hæredes (quorum prima cauſa eſt in ſucceſſione) aut Patri ſuccedunt aut Matri. Succedunt Patri Filij & Filiæ atque ex hiſce Nepotes poſterique. Ita tamen ut Filiabus Filij nunquam non præponantur. Hiſce nimirùm non exſtantibus, neque aliter, illæ Hæreditatem adeunt. Nepotes verò & Neptes eorumque poſteri, defunctis Liberis, inductà parentum perſonà ac pro eorum ſexus dignitate, auo ſuccedunt, ſiue in Capita

ſiue

ſiue in Stirpes (ut varietas ſpeciei exegerit) habitâ prærogatiuæ filij primogeniti atque familiæ erciſcundæ ratione, de qua, ſtatim. Nam Regula eſt vniuerſalis כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין, *Ubi quis ipſe eſt in ſucceſsione hereditaria præferendus, etiam vniuerſa proles, quæ è femore eius egreditur, eſt præferenda.* Diſcimus hæc ex Miſna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, vbi ad hunc modum, de Liberorum ſucceſſionibus, legitur. סדר נחלות כך הוא איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו ובן קודם לבת וכל יוצאי ירכו של בן קודמין לבת. הבת קודמת לאחין וכו׳ יוצאי ירכה של בת קודמין לאחים וגו׳ זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין *Ordo ſeu ſeries Hæreditariæ ſucceſsionis huiuſmodi eſt. Si quis moriatur filio non ſuperſtite, transferetis hereditatem eius ad filiam eius. Filius anteponendus filiæ, & univerſa proles, è femore eius egreſſa, filiæ eſt anteponenda. Filia eſt anteponenda fratribus & vniuerſa proles è femore eius egreſſa fratribus eſt anteponenda &c. Et Regula eſt vniverſalis; vbi quis in ſucceſsione eſt præferendus ipſe, etiam vniverſa proles è femore eius egreſſa* (nam hoc locutionis genere, pro poſteris huiuſmodi, utuntur) *eſt itidem præferenda.* Et receptum eſt apud Ebræos illud בני בנים הרי הם כבנים. *Filiorum Filij velut ipſi habentur filij.* Lex ſacra qua ſubſtituitur receptæ Magiſtrorum hæ ſententiæ de ſucceſſione Deſcendentium, habetur Numerorum XXVII. 8. *Si quis mortuus fuerit & filium non habuerit, transferetis Hæreditatem ad filiam eius.* Neque à Liberorum ratione diverſam heic habent eam quæ eſt Nepotum Neptúmve, qui Liberorum defunctorum ſiue parentum ſuorum locos occupant, adeoque iure ſucceſſionis vicariæ, ſeu, quod vocamus, Repræſentationis, ſuccedunt. Quod verò filios filiabus ſemper præferunt Magiſtri, atque has, ſiue illis ipſis ſiue poſteris eorum ſuperſtitibus, planè excludunt; euenit ex interpretatione verborum, quæ iam citauimus, Ac ſi dictum fuiſſet, filias ad ſucceſſionem nunquam euocandas, ubi filius ſuperſtes eſſet. Cum interim etiam autument ipſi ex diſſimili eorundem verborum interpretatione, quæ placuit aliarum gentium iuriſprudentibus, Liberos utriuſque Sexus heræditates pariter cepiſſe, neque filios filiabus antepoſitos. Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16. col. 1. חכמי גוים אומרים בן ובת שוין באחת ראיונה דרשו ובן אין לו הא אם יש לו שניהן שוין החובין והכמים גואם:

ואם אין לו בת הא אם יש לו שניהן שוין *Iurisprudentes Gentium statuunt filium & filiam in pari successionis gradu. quod inde ortum est quia interpretantur verba illa* & filium non habuerit, *ac si adijceretur*, at si habuerit, *utrique pares sint. Similiter intelligunt illud quod scriptum est*, & si filia ei non fuerit; *Quod si fuerit, utrique sint pares.* Certè apud veteres Romanos sui hæredes vtriusque sexus paritèr, ex ipso XII Tabularum iure, succedebant; uti liquet ex l. 14. C. tit. de legitimis hæredibus, Caij Institut. tit. XVI, Instit. de Hæredit. ab Intestato §. 1, D. tit. si Tabulæ Testamenti nullæ extabunt, alibi passim. Quo factum est, ut ad Romanorum Leges, quibus liberi utriusque sexus naturales (modò legitimi etiam essent) cum adoptiuis æquiparabantur, non ad Ebræorum, quibus etsi Adoptionis genus quoddam in usu (ut infra monemus) sexus tamen sequior posthabitus in successionibus erat, nec, filijs eorumue posteris exstantibus, ad hæreditatem omninò admissus; apposité disputans D. Paulus ad Romanos cap. VIII, 17. tam de Adoptiuis quam Naturalibus locutus, εἰ δὲ inquit, τέκνα καὶ κληρονόμοι, *si liberi, etiam & hæredes*. Quod tamen vertitur etiam, *si autem filij & hæredes*, ut in vulgata. Sed ita feminæ argumento non satis comprehendi videntur, quas ibi exclusas nemo sanus dixerit. Atque ut τὸ בנים Ebræis tam filios quam utriusque sexus prolem denotat, ita & Græcis τέκνα atque etiam Hellenistis υἱοὶ, pro בנים substitutum, tam liberos, quam filios, non rarò significat. Quemadmodum item Filij appellatio, Iure Cæsareo, filias sæpiùs continet ut videre est ll. 84, 116, & 122. D. tit. de verborum Significatione. Videsis etiam D. Paul. ad Galatas cap. IV, 7. atque inferiùs cap. XIV. Neque vero ex Romana Iurisprudentia tantùm, sed etiam ex Mahumedana (quæ ita in Oriente & Austro latissimè à multis seculis obtinuit, ut Romana olim tum in Oriente tum in Occidente) liberi vtriusque sexus simùl succedunt. Nam hac item, partes in successione filia unica simul cum filio æquales, plures cum filio inæquales faciunt; uti videre est in Alcorano, Suratha seu capite IIII, cui titulus *Elnasba* siue de Mulieribus. Verba sunt يوصيكم الله في اولادكم للذكر

 مثل

مثل حظ الانثيين فان كن نسا فوق اثنتين فلهن ثلثا
ما ترك وان كانت واخدة فلها النصف *Deus ita præcepit vobis de Liberis vestris. Masculi pars sit quanta fœminarum binarum. Quod si filiarum numerus binas excesserit, etiam & eis singulis sit Tertia; quicquid reliquerit defunctus. Quod si vnica fuerit, dimidium ipsa sortiatur.* Scilicet filiabus; vbi cum prole mascula plures essent, ita tribuenda est ex hoc iure hæreditas ut filijs singulis inter filias sors duplex cederet. Adeò ut cuiuslibet filiæ sors vocitaretur pars tertia & sors cuiuslibet filij Tertiæ duæ. Denominato numero non ex assis diuisione ut palàm est, sed ex ea ratione quam inuicem habent filij filiæque in huiusmodi distributione singulæ. Vbi autem filius & filia esset vnica, tam huic quam illi assis dimidium hinc debetur. Ita intelligendus est locus ille Alcorani qui, vt non pauci alij, non tam secundum verborum significationem quam sensum legitur in versione latina, quæ sæpiùs etiam est deprauatissima. *Deo iubente* (sic ibi Azoara VIII quæ simul cum IX X & XI, quatto, in codice Arabico, respondent) *quantum duæ filiæ vnus habeat filius. Et si plures quam duæ fuerint, ille duas tertias; si vna sola, mediam.* Nempe idem innuit heic, filium habere duas tertias, ac filiam quamlibet tertiam vnicam, modo quo dictum est. Vnde Mahumedes Ben Achmed, in exegesi perpetua ad Alcoranum, rem totam sic explicat وله نصف المال واها النصف وان كان
معه واخدة فلها الثلث وله الثلثان وان انفرد حاز المال
sexui Masculo pars altera, altera verò fœmineo tribuitur vbi vnica fuerit cum masculo filia, sed filiæ pars tertia & filio tertiæ duæ, si ab æqualitate in hæreditatis distributione recedatur. Consonum etiam hisce est quod de Successione à latere sub finem eiusdem Suratæ habetur, فان كنتا اثنتين فلهما
الثلث مما ترك وان كانوا اخوة رجالا ونسا فللذكر
مثل حظ الانثيين *& si fuerint* (cum fratre demortui) *sorores binæ, hisce* (singulis) *tertia debetur. Si demum reliquerit quis fratres simul & sorores, Masculi pars sit quanta fœminarum duarum.* In Italica autem prioris loci versione legitur

legitur *& se sara piu che due, habbino due terze.* Quasi duæ tantum tertiæ ad filias binis plures ex lege attineret. Sed proculdubio in eo quod est *si plures quam duæ fuerint, illæ duas tertias,* in versione latina, aut perperàm legebat Italus aut substituendum temerè putabat *illa duas tertias*; quod non solùm ipsi rei aduersatur sed etiam fidei tum codicum impressorum, tum exemplaris, quod habeo, Manuscripti, neque ipsa versione recentioris; vbi etiam *illæ* planè legitur. Et mirum est ab Andrea Arriuabenio obtendi versionem Italam ex Arabico esse desumtam, cum manifestissima occurrant in ea passim argumenta, non modo Roberti Retinensis Angli latinam impostorem fuisse secutum, verum etiam & ipsos siue librariorum siue typographi in latina errores, vtpote ex Arabici codicis ope minimè deprehensos, retinuisse. De latina, & Italica vide etiam, si placet, Iosephum Scaligerum Epistola CCCLXI & CCCLXII. Sed hoc obiter. Non solum autem apud Ebræos, verum etiam apud alios seculorum vetustiorum populos, Mares in successionibus potiores sunt habiti, quod & animaduertit Ioannes Corasius in senatusconsultorum Curiæ Tolosanæ cap LIX. De recentioribus seculis, res est passim obuia.

De Liberorum *in* Bona Materna *successione, &* Iure Dotali.

CAP. II.

MAtri nuptijs solutæ simili modo succedunt etiam Liberi, sed Nuptæ, non sine Temperamentis aliquot, maximè Tribus, è quibus pendent cetera. Ea sunt, aut Successio Maritalis de qua infra suo loco; aut vbi Mater filio sine prole mortuo superstes est; aut de Liberorum sexu. Extra hæc, vt Patri, ita Matri post mortem patris, filij, nepotes, filiæ, neptes linea recta succedunt. Vbi autem filio sine prole defuncto superstes erat mater, non ita ei mortuæ sine liberis successit filius, בקבר, aut *in sepulchro*, vti aiunt; vt transferretur per demortuum eiusce nomen, seu iure aliquo successionis vicariæ aut repræsentationis, hæreditas materna ad adgnatos eius seu paterno sanguine

coniunctos, veluti fratres, sorores, patruos seu amitas. Sed ad matris adgnatos seu paterno ei coniunctos sanguine reuertebatur. Nam adgnati seu paterno sanguine coniuncti solummodò à latere succedunt. Nemo omninò cognationis maternæ nomine; quæ nec pro cognatione ciuili habebatur, vt fusiùs mox docetur. Atque hoc est quod vult Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol 114, b. אין הבן יורש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב *Filius non succedit matri suæ in sepulchro vt ita transferatur hæreditas ad patruos eius.* Vnde Moses Maimonides, Halach. *Nechaloth*, seu de Hæreditatibus, cap. I. זרע בנה הוא יורשה אם היה לו זרע ואם אין לו זרע תחזור ירושתה למשפחת בית אביה אבל אם מתה האם תחלה ואחר כך הבן אפילו היה קטן בן יומו ולא כלו לו חדשיו ה״א חיה אחר אמו שעה אחת ומת הרי זה נוחל את אמו ומנחיל הנחלה ליורשיו ממשפחת אביו *Semen seu posteri filij eius* (Matris) *sunt ei hæredes, si modo posteros habuerit; sin verò, redit hæreditas eius ad cognatos familiæ eius paternæ. At verò, si primo mortua fuerit mater, & postmodum filius; tametsi fuerit minor, quantulocunque tempore superstes, aut minime in vtero compleuerit menses suos; quandoquidem momento aliquo matri superstes fuerit, ei succedit, & transfert hæreditatem eius ad eos qui ex cognatione paterna ei heredes sunt.* Quod ad Liberorum sexum attinet; duntaxat masculi, (sed post maritum qui in successione hac semper præferendus vt infrà, cap. XVII ostenditur) succedebant. Ceterùm & de Bonis heic distinguendum est. Alia in hac successione erat Dotis (quæ Virgini CC zuzorum, seu siclorum L præstitui solebat, viduæ aut Vitiatæ zuzorum C seu siclorum XXV) alia reliquorum bonorum vxoris seu Matris, quæ omnia nomine נכסים veniebant. Etenim hæc ad Liberos quoscunque vxoris masculos post mariti mortem transmittebantur; illa ad Masculos duntaxat ex Marito qui dotabat susceptos, modò mox indicato. Ita Gemara Babylonia ad tit. *Cethuboth*, seu de pactis dotalibus, fol. 52. & Moses Maimonides halach. Ishoth seu de re vxoria cap XIX. Quin Moses, quem diximus, Halacha eadem cap. XII, sex esse res ait quæ præter עיקר כתובה *dotem principalem*, marito incumbunt, ac תנאי כתובה id est, *conditiones* aut *appendices Dotis* appellantur seu iura dotalia. Ea ita enumerat, לרפואתה אם חלתה ולפדותה אם נשבית ולקבורה אם מתה ולחות

ולהיות נזונת מנכסיו ויושבת בביתו אחר מותו כל זמן אלמנותה ולהיות בנותיה ממנו ניזונות מנכסיו אחרי מותו עד שתתארסנה ולהיות בניה הזכרים ממנו יורשין כתובת יותר על חלקם בירושה שעם אחיהם. *Vt medicorum cura vxori à marito præstetur, si ægrotauerit; vt ab eo redimatur si captiua fuerit; vt sepeliatur ab eo si fuerit mortua; vt alatur ex illius substantia, & in ædibus eius degat post mortem eius quandiu vidua fuerit; vt filiæ ab eo susceptæ ex illius substantia alantur, quamdiu fuerint innuptæ; vt demum liberi eius masculi ex eo suscepti, succedant in Dotem præter partes quas cum fratribus insuper capiunt in hæreditate paterna.* Hinc distinctio satis obuia, de successione hæreditaria. Aliam esse ירושה של תורה seu *hæreditariam ex Lege Successionem*, aliam בתנאי הכתובה seu *ex conditione dotali* quam, cùm ceteris, מדברי סופרים siu è *Sancitis Scribarum* sacræ Legi superinductis; id est, illustriorum Iurisprudentum Consessus Magni Decretis volunt manâsse. Expressè Dotale hoc Consessui illi tribuitur à Maimonide, dicto tit. cap. XVI. Atque ad Decreta eorum attinet illud Seruatoris apud D. Matthæum XXIII, 2, *Super cathedram Mosis sederunt Scribæ & Pharisæi; Omnia ergo quæcunque dixerint vobis* τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε. *vt seruetis, seruate ac facite.* De ea re videsis, ante alios, Abulensem ad D. Matth. cap. XV. quæst. 12, & ad XXIII, quæst. 27. Sed de eorum autoritate in huiusmodi alijsue decretis sanciendis amplissima, nos, accuratione non exigua, in libris de Consessu illo inscriptis. Etiam in Materna Bona, vbi binæ vxores essent, successionis exemplum affert idem Maimonides dictæ Halachæ cap. XIX. Habet in bonis vxor M. Siclos. Parit filium & moritur. Ducitur à viro superstite alia, cuius Bona ducenti sunt. Eâ item mortua, moritur maritus, cuius bona bis mille Sicli. Ex prima susceptus filius capit mille, ex secunda ducentos, pro ratione bonorum maternorum; והמותר יורשין אותו בשוה & *in id quod reliquum est, æqualiter succedunt*, adeo ut filio primæ cedant MCCCC. Sicili, secundæ DC prætermissa in exemplo primogenituræ in bonis paternis ratione, quæ si admittatur, alia eiusce, quod reliquum erat, distributio facienda; vti mox ostenditur. Atque hoc in successionibus obtinuit, vbi דינר אחד או זוז *vnicus Denarius seu zuzus minimum vincus præter bona*

materna

materna supererat. At verò si supererat omninò nihil, tunc in partes æquales vterque filius, seu quemadmodum exigebat Lex sacra, succedebat, vt idem eodem capite. Vbi etiam momentum mortis patris spectandum tantummodò esse docetur. Adeo vt, quæ postmodùm accreuerint patrimonio Bona alia, pro nihilo in hac specie haberentur. Quin si æs alienum æquale esset Bonis præter bona materna reliquis; nihilominus in distributione hæreditatis ratio eius neutiquam habita. Ceterum, vbi mortua vxore alterâ, è qua filij suscepti, alia ducta fuerit, quæ, cum pepererat etiam filios, marito superstes, sacramento viduæ præstito dotem se nondum remisisse, vendidisse, nec sibi antè cepisse (sine quo dos viduæ minime exigenda erat, de qua re idem Moses, citata Halacha, cap. XVI) moreretur, huius, utpote viduæ iuratæ ac dotem iam siue possidentis siue vendicantis, filij ex Lege succedebant, illius, cui maritus superstes fuerat, filij ex ea quam diximus Conditione Dotali. Vnde fiebat, vt primæ filij maternam hanc hæreditatem seu dotem primò caperent, & dein filij secundæ etiam suæ matris dotem, idque tametsi nihil omninò reliquum esset præter ipsas dotes. Quoniam scilicet vtriusque successio ex Conditione Dotali non erat. At si quid reliquum esset, æqualis eius fiebat distributio. Si quis vxores binas, quarum vtrique filij, reliquerit, & ipsæ viduæ, sacramento viduarum præstito, mortuæ fuerint, utriusque filij in dotes maternas seorsim succedebant. Sed neuter ex Conditione Dotali, sed ex Lege. Et primę filij, secundæ filijs antepositi. Nam bona mariti, hypothecæ iure, ad præstandam vxoris superstitis dotem obligabantur. Sin verò neutra viduarum sacramentum illud præstitisset, successerant filij vtriusque in Bona Dotalia, qua paternorum bonorum ita pars facta fuissent. Si præstiterat altera, altera minimè, huius dos patrimonij pars fuisset facta, illius, dotis nomine ad filios suos venisset, bonis non immista paternis quę ad vtriusque filios pariter attinebant. Summa est, in matris, quæ, patre superstite, demortua est, dotem filios seorsim perpetuò successisse; in viduæ ita demùm successisse, si ea iuramentum, quod diximus, præstitisset. Atque similis

ratio

ratio obtinebat siue plures, siue vnicam quis haberet vxorem. Dos autem id tantùm denotat quod expresso dotis nomine pactis & instrumentis dotalibus à marito, vt Donatio propter Nuptias, inserebatur, vt excludantur alia quæcunque siue profectitia, siue aduentitia vxori bona, de quorum natura ac nominibus consulas Maimonidem Halach. *Ishoth*, seu de re vxoria, cap. XVI.

De Liberis Naturalibus è Concubina, Ancilla, Extranea, *genitis. De* Mamzeribus *de liberis ex Incestu susceptis. Et de* Iepthe *è patrimonio à fratribus eiecto.*

Cap. III.

Cum autem Liberi sint alij Legitimi, Naturales alij; tam hi quam illi in hæreditatem veniebant, sed non sine distinctione. Nam Naturalium, seu eorum qui ex legitimis nuptijs nati non sunt, alij fuere ex Concubinis quæ nec Ancillæ nec Extraneæ seu Gentiles, sed in vxores ritè duci potuissent; alij ex Incestu seu damnato, ערוה seu Turpitudinis nomine, coitu geniti, alij ex Ancillis seu Extraneis siue Gentilibus. Primi & secundi generis liberi hæreditates adibant, non item tertij. Concubinæ primi generis non aliæ habebantur à iustis vxoribus, excepto quod sine nuptiarum ritu pactisque dotalibus iusta vxor non fiebat, quæ in Concubinatu prætermissa. Vnde, ad illud II, Samuelis V, 13. *Dauid etiam duxit Vxores & Concubinas Hierosolymis*, Gemara Babylonia, tit. *Sanhedrin*, seu de Tribunalibus & iudiciorum formulis, fol. 21, a, מאי נשים ומאי פלגשים אמר ר׳ יהודה אמר רב נשים בכתובה ובקידושים פלגשים בלא כתובת ובלא קידושים *Quid Vxores? Quid Concubinæ? Ait Rab Iehuda; Ait Rab, Vxores fieri pactis dotalibus ac ritibus nuptiarum; Concubinis neque hos neque illa adhibita.* Adde Gemaram Hierosolymitanam tit. Cethuboth cap. V, fol. 29. hal. 3, col. 4. & commentarium adiectum primo capiti Halachæ *Ishoth*, seu de re vxoria, Mosis Maimonidis. Si tamen eam, quacum legitimum haberi coniugium non poterat ob natalium defectum, veluti Seruam, quis dotalibus cum pactis in Concubinatum acceperat,

ceperat, ea & vxor impropriè dicebatur & Concubina. Sic Magistri in exemplo Ceturæ (quam eandem cum Hagare fuisse plerunque volunt) ab Abrahamo ductæ, Genes. XXV, 1. Ibi R. Bechai fol. 35. col. 4. (ad illud, *& filijs Concubinarum dedit dona &c.*) Ceturæ filios inprimis à Magistris ait intelligi & נקראת פלגש לפי שהיא ממשפחת עבדים ונקראת אשה לפי שכתב לה כתובה וכן אמרו רבותינו ז״ל נשים בכתובה פלגשים בלא כתובה *Vocatur* (inquit) *Concubina quoniam erat ex familia seruili, vocatur autem vxor quoniam non sine instrumento dotali coniuncta est. Atque sic Magistri nostri, piæ memoriæ; vxores cum instrumento seu pacto dotali, Concubinas sine hoc fieri.* Quin vetustissimus autor libri *Zohar*, ad *Beresith*, fol. 79. col. 316, in illud de Abrahæ donatione, בני הפלגשים אילין הוו בני קטורה פלגש בקדמיתא ופלגש השתא *Filij Concubinarum sunt hic filij Ceturæ quæ Concubina & antea & nunc erat.* Atque ita sanè expressim nuncupatur I, Paralip. 32. Videsis D. Augustinum super Genes. ad literam quæst. 90. & de Ciuitate Dei lib. XVI. cap. XXXIV. Liberis autem Concubinarum, cum quibus legitimum contrahi potuit matrimonium, successionis ius agnoscit Dauid Kimchius ad II. Samuelis IX, 7. vbi Saulis, ex Rizpa Concubina, filios cum Mephibosnetho eiusce ex Ionathane F. Nepote in paterna bona succedere debuisse vult, si perduellionis crimen non interuenisset (de quo, capite, XXIII) אע״ם כ[illegible] בני פילגש *etiamsi fuerint Concubinæ filij*. Vide II. Sam. III, 7. & XXI, 8. de Rizpa. Et fuisse etiam, in ingenuis in concubinatum accipiendis, pactorum dotalium quorundam vsum agnoscunt, sed non eiusmodi vt conditiones illæ dotales, quæ ad vxores spectabant, in eis locum haberent; vnde & successio in Dotem, quæ vxorum proles erat (vt capite ostenditur superiori) ad Concubinarum Liberos non attinebat. De qua re consulas D. Kimchium ad II. Samuel. V, 13. Ceteram autem hæreditatem proli Concubinarum huiusmodi negatam à Rabbinis, qui Iurisperitos agunt, non comperio, vtcunque à doctissimis viris atque Ebraicarum literarum callentissimis, dum de Concubinis non distinguunt, earum, qualescunque fuerint, liberos temerè exhæredatos video. Videsis Ioannem Drusium ad loca difficiliora Geneseos cap. LXIV, & Dauidem

uidem de Pomis in Lexico verbo פלגש, fol. 143. Ioannem Pinedam de Rebus Salomonis lib. II. cap. III. Sed, vt id quod res est dicam, Concubinæ huiusmodi ingenuæ atque Israeliticę, tantum non iustæ vxores erant, & sane vxorum nomine interdum etiam in sacris literis designari volunt magistri. Inde ad illud de Dauidis Regis vxoribus & Concubinis supra citatum, Gemara Babylonia fol. 21, a, ad tit. *Sanhedrin*, למלוי כמנח עשר.. *vt impleretur numerus octodenarius*. Scilicet mandatum Deuteronom. XVII, 17, de vxoribus Regi non multiplicandis, de pluribus quam octodecim intelligunt, vt videre est in Misna tit. eod. cap. II. Quin, apud Hellenistas, Estheris II. 8 & 14, φύλαξ τῶν γυναικῶν siue *vxorum custos* tam id quod est שומר הפילגשים siue *custos Concubinarum* quàm שומר הנשים seu *Custos vxorum* interpretatur. De liberis ex incestu genitis (quod & de Concubinis & de vxoribus ingenuis & Israeliticis, sed quibuscum siue ob affinitatem siue ob consanguinitatem matrimonium contrahi non poterat, intelligo) ita Moses Maimonides, ex veterum scitis, Halach. *Nechaloth*, cap. I. כל הסמוך בשבוח יורשין כבשרים כיצד כגון שהיה לו בן ממזר או אח ממזר הרי אלו כשאר בנים וכשאר אחין לנחלה *Omnis qui proximior est, tametsi ex transgressione, succedit, ac si plane legitimus fuisset: Quomodo? si cui sit filius Mamzer aut frater Mamzer, hi in hereditatem succedunt non aliter, ac alij filij, alij fratres.* Vide nunc Gratianum Cauf. 35. quæst. 7. Mamzer in Deuteronomio ἐκ πόρνης seu de scorto natum interpretatur tum vulgata, tum Hellenistica versio. In Arabicâ R. Saadiæ حرامي *illegitimè genitus*, in Erpenianâ فرخ الزنا *pullus meretricis*, ac in Ms. versione quam Bibliothecæ Arundellianæ debemus ولد زنا *meretricis proles* vertitur. Et tralatio Gręcobarbara in gratiam Iudæorum Græciensium Constantinopoli, ante annos LXXX, impressa, pro eo quod legitur in Deuteronomij XXIII, 3 *non ingrediatur Mamzer in cœtum Domini*, habet נמי ארטי בסטרדוס איש טי שינגוגי טו קיריו Ναμὴ ἔρθη Βάσταρδος ἧς τῇ συναγωγῇ τῦ Κυρίυ *non intret Bastardus in synagogam domini*. In Paraphrasi autem Onkeli, in Persica Tawasij, & Iudæorum

Hispaniensium versione retinetur ipsum Mamzeris nomen. Talmudici velut à מום זר quod *maculam extraneam* sonat deduci volunt, & ממזיר *Mamzir* non rarò scribunt; vti & in Pentateuchio Samaritano exaratur; scilicet, ࠌࠌࠆࠓ. A Magistris autem strictiùs plerunque sumitur, & pro eo qui ex coitu nascitur siue כרית, id est, *Excisione*, siue vltimo supplicio, ex sententia forensi, plectendo. Vnde Salomon Iarchius ad illud Deuteronom. XXIII, 2. *non ingrediatur Mamzer in cœtum Domini* (quod de matrimonio cum Israelitide contrahendo, ac si dictum fuisset לא ישא ישראלית *non ducat in vxorem Israelitidem*, exponunt) אין ממזר אלא מחייבי כריתות וכל חומר מחייבי מיתות בית דין שאין בעריות מיתת בית דין שאין בה כרת *Mamzer*, inquit, *is duntaxat est qui ex coitu Excisione plectendo nascitur, aut, quod magis dicendum, ex eo qui, ex sententia forensi, vltimo plectendus supplicio. Nam inter coitus qui nomine* ערוה (ἀσχημοσύνης seu turpitudinis) *signantius denotantur* (Leuitico XVIII & XXI,) *nullus est ex sententia forensi vltimo supplicio plectendus, ad quem simul Excisionis pœna non attinet* Et Misna, tit. *Iabimoth*, cap. IV, איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר׳ עקיבא שמעון התימני אומר כל שחייבין עליו כרת בידי שמים והלכה כדבריו ר׳ יהושע אומר כל שחייבין עליו מיתת בית דין *Quisnam est Mamzer? Omnis qui genitus ex Consanguineis quorum vetitus coitus; iuxta sententiam Rabbi Aquibæ. At Simeon Theminites ait, omnis qui natur ex coitu qui vindicta Numinis ex lege excidendus. Et sententia eius recepta est. Rabbi Ioshuab autem dixit; omnis qui nascitur ex coitu, ex forensi sententia, capitali supplicio plectendo.* Vbi R. Obadias Bartenorius, coitum cum muliere menstruis laborante excipit. Verba eius sunt; ומן הלכה שכל שאסורו אסור כרת הולד ממזר חוץ מן הנדה אבל מחייבי לאוין אין הולד ממזר *Et sic est recepta sententia; omnem natum ex coitu sub pœna Excisionis vetito Mamzerem esse, excepto coitu cum fœmina menstrua patiente. At vero ex coitu generatim duntaxat vetito Mamzerim non nasci.* Adde Gemaram Hierosolymitanam ad dict. tit. fol. 6, Halach. 15. & Babylon. fol. 46. Et vide insuper R. Bechai, ad Deuteronom. fol. 225. col. 2. *Sepher Siphri*, fol. 50, col. 198. *Pesiktha Zotertha* fol. 80, col. 2. vti etiam Dauidem Kimchi-

um

um ad Zachariam IX, 6, ac Munsterum ibidem, præter eundem Kimchium & Philippum Aquinum in Radice מזר, & Paulum Riccium in Mandatum Negatiuum CXVII. Excisio autem erat pœna non ciuilis aut à Magistratu infligenda, sed מן השמים *cælitus* seu *à Numine* vindicta sumta. De ea videsis Sixtinum ab Amama in Antibarbaro lib. III. pag. 955, Ioannem Drusium ad difficiliora Geneseos loca cap. XXIV, præter Ioannem Cocceium ad Talmudicum titulum *Maccoth* cap. III. Et nos de ea fusius agimus alibi. Ex Ebraico *Mamzer* natum est in Iure Pontificio *Manzerum* & *Manserum* nomen; quod pro scorti qualicunque prole sumitur ab eiusdem iuris magistris, ad tit. *de Renuntiatione* cap. 10, *nisi cum*, §. *Personæ vero.* Vbi Nothi, Manzeres, Spurij, Naturales distinguuntur. Et rhythmis solent explicari;

Manzeribus Scortum, sed *Mœcha Nothis* dedit ortum,
Vt seges à spica, sic *Spurius* est ab *Amica.*
Dant *Naturales*, quæ nobis Sunt *Speciales.*

Quin Gabriel Palæottus Cardinalis, libello de Spurijs, cap. XVI, de Manzeris vocabulo locutus, *hodieque*, inquit, *in Rescriptis, priuilegijs, & Curia Romana, satis quidem est celebre.* Eundem videsis cap. LIV, vbi in prolis ex legitimis nuptijs non susceptæ successionem, etiam ex iure sacro disputatur. Recentioribus item Græcis hinc habetur Μανζὴρ eadem notione, vt Gregentio, alijs. Vnde Venantio Fortunato lib. V, Epist. 5. Iudæi nuncupantur *Agmina Manzara* & Sedulio lib. V, *Manseres populi.* Adi nunc si placet I. Pinedam de Rebus Salomonis lib. I. cap. V. Certe nec ambigendum est, Cognomen illud Ioanni Damasceno inditum ex hoc ipso vocabulo natum esse. Nam etiam is Ebræus erat seu Syrus. Eum Imperator Constantinopolitanus, Μανζῆς Ἰουδαϊκῷ φρονήματι μετωνόμασε, inquit Cedrenus, *Mamzer, sensu Iudaico, appellauit.* In opprobrium scilicet, nec sine paronomasia, ratione cognominis pristini & ferè consoni habita. Eidem autori nuncupabatur antè ὁ τοῦ Μανσοῦ ὃ ἑρμηνεύεται λέντραβος. *Filius Mansor, quod significat Lentrabus.* Etiam & ita cognominatur Suidæ. Sed interea quid apud Cedrenum heic λέντραβος? Ignotum ait esse vocabulum Ioannes Meursius in Glossario Græcobarbaro.

Nonne deprauatum est ex λυτρούμενος *redemptus*? Quod non ideo ariolari sum ausus, quia τὸ Μανσοὺρ *redemptum* sonare, aut quid illud denotet satis sciuerim. Sed scriptores veteres qui Damascenum hoc nomine meminerunt, ni fallor, id λυτρούμενον seu Redemptum significare existimabant; vnde sanè difficile non est τὸ λύτρωτος librariorum nasci incuriâ, vt cuique veteris Scripturæ callentiori manifestum est. Ita autem vocabulum eis sonâsse dignoscitur ex Paulo Diacono qui, Scriptorem aliquem Græcum vertens, *pro Mansur,* (inquit lib. XXII) *quod eius auitum nomen est, quodque Redemptus interpretatur, sensu Iudaico, nouum ecclesiæ magistrum, Manseron, mutato nomine vocitabat.* Certè τὸ المنصور *Mansor*, quod Arabibus nomen est proprium nec in Oriente inusitatum, *Adiutum*, *Vindicatum*, *Seruatum* seu *Sozomenum* sonat, atque ita in *Redempti*, significationem fortè migrare potuit. Sed hoc obiter. Liberi autem ex Concubina conditionis seruilis, aut Extranea seu Gentili, â successione planè apud Ebræos excludebantur. Id satis liquet ex Misna tit. *Iabimoth*, cap. II. Et Maimonides verbis suprâ de Mamzere citatis, subijcit, אבל בנו מן השפחה או מן הנכרית אינו בנו לדבר מן הדברים ואינו יורש כלל *atqui filius ex Ancilla aut Extranea susceptus ad ea quæ dicta sunt non habetur pro filio, nec omnino hæreditatem capit.* Eundem Maimonidem vide Halach. *Iabimoth*, cap. I præter Genes. XXI, 10. XXV, 6. Vnde D. Paulus ad Galatas IV, 30; *Eijce ancillam & filium eius. Non enim erit hæres filius Ancillæ cum filio liberæ.* Et Isaacum hæredem ex asse reliquit Abrahamus, filijs Concubinarum muneribus nihilominus ditatis & in regiones Orientis ablegatis. Sed mirum intereà est quod habet vetustus autor τοῦ *Beresith Rabba* fol. 68, col. 2. Apud Alexandrum Magnum, rerum Asiæ potitum, Ismaelitas siue Arabas litem aduersus Israelitas instituisse על הבכורה siue *de iure* aut prærogatiua *primogeniti*. Etenim Ismael Abrahæ primogenitus erat, licet ancillæ filius. Aduocatum respondisse אדני המלך אין אדם עושה בשלו מה שהוא רוצה לבניו *Domine mi Rex, nonne fas est cuique pro libitu suo cum filijs seu liberis agere.* Regi annuenti, at, scriptum est, inquit (Genes. XXV, 5) *Et dedit Abraham totam substantiam*

suam

ſuam Iſaaco. Et de diſtributione porrò interrogantibus Iſmaëlitis, illud quod ſequitur ibi ſubiecit, *At filijs Concubinarum quæ Abrahæ erant, dedit Abraham dona.* Inde lite abſtinebant ונסתלקו משם בבושת פנים *& ob pudorem vltra diſtutare nolebant.* Ita autor ille. Perinde ac ſi abſque Abrahæ donatione fuiſſet, etiam Iſmael eiuſque poſteri, tametſi ex ancilla in Concubinatu genitus ipſe, vt hæredes ſuccedere debuiſſent. De paternis donationibus atque exhæredatione liberorum, infra. Hiſtoriolæ ſeu Deciſionis illius pars habetur in Gemara etiam Babylonia ad cap. XI. tit. *Sanhedrin*, fol. 91,a, vbi Aduocatus ille vocatur גביהא בן פסיסא *Gibiah Ben Peſiſa*, de quo vide plura apud Abrahamum Zacuthium in *Sepher Iuchaſin* fol. 13, b. & Iſachar Ben Nepthali in Commentarijs ad locum è *Bereſith Rabbi* citatum. Sed quid intereà eſt illud quod legitur Iudicum XI. 2. vt vulgata habet, *Hæres in domo patris noſtri eſſe non poteris, quia de altera matre natus es?* Id Iepthi Gileadis ex אשה זונה (quod ſiue *meretricem* aut γυναῖκα πόρνην cum Helleniſtis, ſiue *cauponam* interpretari licet) filio ſuſcepto dicitur à fratribus eius, ex alijs Gileadis ſiue vxoribus ſiue Cocubinis natis. Certè in Ebræo nihil eſt quod reſpondeat τῷ *non poteris.* Nam ita ſe verba ſacra habent לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה *Non ſuccedes*, ſeu *non poſsidebis, vt hæres in domo patis noſtri, quia filius es ex fœmina alia ſuſceptus.* Illud *non poteris eſſe hæres* innuit iure eum ab hæreditate excluſum. *Non ſuccedes*, ſeu *non poßidebis vt hæres*, ſiue, quod idem eſt, ὁ κληρονομήσεις (quemadmodum Helleniſtæ) vt ex iure dictum quidem innuere poteſt, ita etiam ex iniuria & vi pronuntiatum. Atque hoc in cauſa dicti illius fuiſſe volunt aliqui. Expuliſſe ſcilicet eum injuria à patrimonio fratres. Et ipſe Iephthes veluti injuriæ memor, commate 7. *Nonne vos eſtis qui odiſtis me & eieciſtis è domo patris mei, & nunc veniſtis ad me neceſsitate compulſi.* Nam receptiſſima eſt apud Magiſtros ſententia illa, מי שיש לו בן מכל מקום בנו הוא לכל דבר חוץ ממי שיש לו בן מן השפחה ומן הנכרית, *Is cui filius eſt* (aut proles) *filium vtique habet reſpectu omnigeno, niſi ſcilicet prognatus fuerit ex Ancilla aut Extranea;* Id quod iam dictis apprimè conuenit, &, ex Rabbinorum placitis, ad locum è Iudicibus iam adductum, memoratur

ratur à R. Dauide Kimchio. Sunt tamen qui אשה אחרת ſeu *fœminam aliam* ibi ſumunt pro aliûs tribus uxore, atque ita rem, ad legem Numerorum XXXVI, 7, aduerſus mutuas tribuum nuptias latam; quam illo æuo, ſeu ſub terræ promiſſæ prima diuiſione, tantum vim ſortitam fuiſſe volunt (vt infra, capite XVIII, oſtenditur) relegant. De qua re conſulas iam dictum Kimchium & ibidem R. Leui Gerſomidem. Certè *fœmina* illa *alia* Fl. Ioſepho planè Extranea eſt. Nam ita ille de Iepthe, ac fratribus eius lib. V. cap. IX, οὐ γὰρ, inquit, ὄντα ὁμομήτριον αὐτοῖς ἀλλὰ ξένον περὶ τὴν μητέρα δι' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἐπαχθεῖσαν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐξέβαλον καταφρονήσαντες δι' αὐτοῦ ἀσθενείας, *Cum non eſſet ex eadem matre natus, ſed peregrinus genere materno, quam pater amore ardens eis ſuperinduxerat, eijciebant eum ac ob imbecilitatem deſpiciebant.* Saidus item Batricides Patriarcha Alexandrinus, de Iepthe وكان ابن امرأة سراقة وكان اخوته قد طردوه وجحدوه ولم يورثوه *Et fuit filius mulieris Saracenæ; vnde antea eiecerant eum fratres ſui & aſpernabantur eum, nec in hæreditatem admittebant.* Qui Iſmaelitæ ſunt in Ebræo, Arabes dicuntur Onkelo & Pſeudouzielidi, atque in Targum Hieroſolymitano סרקיין *Saraceni*. Sic in Geneſis cap. XXXVII, 25. vbi Targum hoc habet סיעת דסרקיין *turma Saracenorum*, ſeu pluraliter סיען *turmæ* vt citatur in Aruch; adiecto item, verba illa Geneſis XXXIX, 1, מיד הישמעאלים *è manu Iſmaelitarum* Targumica illa lingua ibi verti מיד דסרקאי *è manu Saracenorum*, quod in paraphraſi Hieroſolymitana typis edita non comperitur. Ita Baal Aruch in סרק. Quin & Saidus Patriarcha, quem diximus, Matrem Ieroboami hoc nomine indigetat. Verba eius ſunt, واسم امه سيسرا وكانت امرأة سراقة *Et nomen matris eius erat Siſera* (Tzerua in 1. Regum cap. XI, 26) *quæ fuit Mulier Saracena.* At verò ſi Extranea erat Iepthis mater, iure ſane, ni fallant Ebræorum magiſtri, eiectus eſt. Vtcunque etiam apud ipſum Ioſephum conqueratur ſe ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀδικούμενον περιφανῶς, *iniuriam apertè perpeſſum eſſe.* Nam & omnimodum Concubinatum Extranearum ſeu alienarum fœminarum (in eorum nempe morem non

tranſ-

transgressarum, seu quæ nondum Proselytæ Iustæ fierent) nedum, ex illo prolis successionem, gens etiam in libidines proiectissima, illicitum habuit. Et Tacitus Hist, V, de Iudæis, *Aduersus omnes alios hostile odium. Separati epulis, discreti cubilibus, proiectissima ad libidinem gens alienarum concubitu abstinent. Inter se nihil illicitum.* Alienæ ibi pro exteris, non pro, alijs nuptis, manifestò sumendæ; vt rectè etiam Curtius Pichena in notis ad dictum Taciti librum. Sed & de interdicto concubitus Extraneæ seu Ethnicæ, videsis Iosephum Scaligerum in Eusebianis pag. 149. Postrema autem illa Taciti verba manarunt ex crassa gentis morum legumque ignorantia, quæ alijs itidem magnis, vt fieri amat, inter veteres scriptoribus imposuit. Consulas de dicto Iudicum loco, Arium Montanum, Nic. Serrarium & Io. Drusium. De Mamzeribus autem seu Manseribus, vide nunc Connanum Commentariorum Iuris Ciuilis lib. II, cap. XVI, vbi temeraria Canonistarum de eis effata reprehendens, *Manseris,* rectè inquit, *nomen barbarum est, nec alijs notum esse potest quam quorum ex lingua sumptum est.* Adde, præter Magistros qui ad Decretalium titulum de Renuntiatione, scriptitant, Ludouicum Molinam, de Iustitia & Iure, Tract. II. Disp. 165, (cui Manzares dicuntur) Couaruuiam in Epitome de sponsalibus, Azorium Instit. Moral. part. II, lib. II, cap. & sequentibus. Quin hi etiam de successioue prolis ex illicito concubitu susceptæ fusiùs disputant, vt item Fernandus Vasquius de Successionibus part. II, lib. I, §. 2. num. 62. & seqq. Antonius à Gama in Decis. Lusitan. CCCXII, DD. ad C. tit. de Nat. liberis & Nouell. XVIII, Iosephus de Sesse Decis. Aragon. XLIII, Pontus Heuterus libello de Libera Hominis Natiuitate, alij ab hisce laudati, quos ideo libentiùs heic memoramus quoniam siue Ebræorum mores siue sacras de hac re leges interdum ipsi, sed aut oscitantèr nimis aut nimis inscientèr quidem tangunt.

De

De Liberis Adoptiuis, *aut in* Liberorum nomen *à patre assertis.* Seruo *non licuit Liberum, compellatione, seu* Abba vocando, *sibi in* patrem adsciscere. *De* prole de qua ambigitur *priori an sequenti marito fuerit tribuenda.*

CAP. IV.

EDitio vulgata etiam Adoptionis meminit. Ester II, 7. *Vocabatur Esther, & vtrunque parentem amiserat; pulchra nimis & decora facie. Mortuisque patre eius ac matre, Mardochæus sibi eam adoptauit in filiam.* Ita etiam commate 15. Sed adoptare heic non aliter versionis autor sumsit, ac in Exodi II, 7. Vbi Pharaonis filia dicitur Mosen adultum *adoptasse in locum filij.* Neque adoptionis Romanæ vestigium aliquod heic inesse putandum, sed curam seu amorem, veluti siue paternum, siue maternum, quo nutritus siue hic siue illa orba, tantùm innui. Quin in loco illo Estheris, Magistri non modò nullam agnoscunt Adoptionis quidem vmbram, sed etiam planè negant, dum verba illa לקחה לו לבת *accepit eam sibi in filiam* (vt habet veritas Ebraica) de matrimonio cum ea inito intelligunt. R. Iarchius ibidem; רבותינו: פירשו לבת לאשה *Rabbini nostri explicant illud* לבת (*in filiam*) *per* לבית (*in domum*) *vt scilicet sibi vxor esset*, quod disertè asserunt etiam Hellenistæ quibus pro verbis illis substituitur ἐπαίδευσεν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα, *educauit eam sibi in vxorem.* Atqui Adoptionis species quædam in vsu erat. Nam in Seruis familiaribus censitus, aut ex Ancilla susceptus, assertione patris, aut servum illum non esse sed sibi filium, aut huius matrem manumissam fuisse (saltem si etiam eiusce proles inter filios ceteros ritè educata fuisset) inter liberos legitimos seu hæredes locum obtinuit. Quod de libero ita asserto multò magis dicendum. Inde illud Misnæ tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, האומר זה בני נאמן *qui asseruerit quem sibi filium esse, ei fides habetur.* Vbi R. Obadias Bartenorius ליורשו ולפטור את אשתו מן היבום *adeo vt filius eiusmodi ei succedat & vxorem eius à Leuiri nuptijs liberet.* Videsis Gemaram vtranque, Hierosolymitan. ad eundem tit. fol. 16, 8 Halach. Babyloniam fol. 127 b. Maimonidem

Ha-

Halach. *Necbaloth*, cap. IV, & *Magid Misna* ibidem. Adoptionem item nuncupat D. Augustinus ad Deuteron. quæst. 46. alijsque in locis, vti etiam ex illo recentiores Theologi, jus illud quò defuncto fratri, superstitis fratriam ducentis filius tribuebatur. De jure illo infrà, capite XIII. Libero homini etiam fas erat patrem, nomine compellando ac frequenti adlocutione, quempiam sibi ita adsciscere, vt adoptionem illam veluti sibi inuitatam ambiendo præpararet. Quæ ab adscito patre filium etiam agnoscente demùm firmabatur. Ceterùm nec Seruis nec Ancillis hoc licuit, ne patris sic adsciti & natales & familia maculâ seruili inspergi viderentur. Etenim hoc est quod legitur in Gemara Babylonia ad tit. *Beracoth*, seu de Benedictionibus, fol. 17 העבדים והשפחות אין קורין אותם לא אבא פלוני ולא אימא פלונית *Nec Serui nec Ancillæ compellationis illo genere, Pater, seu Abba N. aut Mater, seu Imma N. vtuntur.* Id quod ad hanc adoptionis speciem attinere vult Maimonides Halach. *Nechaloth* cap. IV, vbi interim insigniores, veluti principum, Seruos existimatione (vt fieri amat) ingenuis siue anteponendos siue æquiparandos excipit. Et fallor nimiùm nisi ex hoc more & locutionis genere pendeat tum phrasis illa sacra apud D. Paulum περὶ υἱοθεσίας siue Adoptione in Epistola ad Galatas IV, *Vt eos qui sub Lege erant redimeret, vt adoptionem filiorum* (seu liberorum) *reciperemus. Quoniam autem estis filij* (seu liberi) *misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem, Abba, Pater. Itaque iam non es seruus sed filius* (aut proles) *& heres Dei per Christum*; tum illa ad Romanos VIII, 14, *Quicunque spiritu Dei aguntur ij sunt filij* (seu liberi) *Dei. Non enim accepistis spiritum seruitutis in timorem, sed accepistis spiritum Adoptionis filiorum* (seu liberorum) *Dei, in quo* (κράζομεν, eodem vocabulo vtroque in loco vtitur) *clamamus Abba, Pater. Ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filij* (seu liberi) *Dei. Si autem filij* (seu liberi) *& heredes.* Videsis D. Ioannem I, 12 & Isidorum Pelusiotam lib. V epistolam CXCVII. Elegans est, ad receptos Ebræorum mores, allusio. Qui sub lege serui erant, in liberatem, pretiò à Christo numerato, redempti sunt, adeoque in filiorum nomen asserti, vt iam, eo nomine & ratione libertatis acquisitæ, ritè possint in-

 vocare

vocare sibi seu adsciscere patrem, quod seruilis conditionis hominibus fas non erat. Filios autem seu liberos eos agnoscit spiritus sanctus, seu Deus ipse, cui, vt patri prolem agnoscenti fides omninò habenda. Etiam gentis suæ mores respiciens Apostolus retinere voluit τὸ Abba (quod idiomate Syriaco, tunc in vsu patrem denotabat) atque etiam interpretari. Syrus autem dicto ad Galatas loco habet, דקריא אבא אבון *vocantem Abba patrem nostrum*, Arabs الذي يدعو يا ابانا *qui inuocat, ô Pater noster.* Ille item ad Romanos קרינן אבא אבון *vocamus Abba, patrem Nostrum*; hic ندعو لاب ابانا quod idem sonat. Atque aduertendum est id quod in Magistrorum scitis legitur suprà de seruis, לא קורין אותם אבא *non compellationis illo genere, quo Pater salutatur quis, vtuntur* siue *non vocant seu adsciscunt sibi patrem*, rectè per μὴ κράζουσι ἀββὰ exprimi. Nam κράζειν quod clamare etiam significat, pro קרא, id est *vocare*, sæpissimè linguâ Hellenisticâ, qua ferè Nouum fœdus conscriptum est, substituitur in Psalmis, & aliquoties in Prophetis alijs. Vnde & Syus item ipsum vocabulum suæ dialecto formatum adhibuit. Certè apud Anglos, ante CCCC aut circiter annos obtinuisse vt nuda parentum assertio & inter liberos educatio satis in causa esset vt quis aliunde natus, veluti filius, familiæ insereretur, elicere fas est ex veteri Iurisconsulto nostrate Henrico de Bractona. lib. II de acquirendo rerum dominio XXXII §.7, vbi formulæ etiam quædam forenses quæ ad eam rem spectabant habentur. Eiusce rei ne vestigium nunc in moribus nostris, neque quod sciam, alibi reperitur. Sed de his obitèr. Si vidua ante tres menses, seu diem nonagesimum, post viri mortem, secundò nupta pepererit, adeo vt fuerit incertum vtrum primo marito vt nouimestris, an secundo vt septimestris partus sit tribuendus, neutri omninò dubiorum patrum succedit (nisi maritus secundus sibi eum in filium asseruerit) quia in dubio restat, cuinam eorum sit agnoscendus. Ita Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. V. Sed de hæredibus incertis, videsis inferiùs cap. XIII, & XV.

De

De Familia inter Filios *erciſcunda*, ac *Primogeniti* prærogatiuâ.

Cap. V.

IN vniuerſum Defuncti ius ſuccedebat filius vnicus. Sed pari capiebant iure ſimul plures; excepto quod τῷ בכור ſeu primogenito (cæteri פשוטים seu *filij vulgares* Magiſtris ſolent nuncupari) portio, nomine τῶν πρεσβείων ſiue *prerogatiuæ*, debebatur duplex, quam פי שנים linguâ vocant Moſaicâ; id eſt, שני חלקים ſeu *ſortes duas* ſeu τὸ διπλοῦν μέρος *partem duplicem*; vt Ioſephus eam nomiat aut διπλᾶ, vt Helleniſtæ, vnde *duplicia* habent Latina vetus. Atque huc ſpectat illud D. Lucæ XII, 13. *Magiſter, dic fratri meo vt diuidat mecum hereditatem.* Vtrum verò, ante Legem Moſi datam, primogenituræ iuris in familia erciſcunda ſimilis ratio obtinuerit, neutiquam diſertè liquet. Infrequens, ſat ſcio, non eſt primogeniti in ſacra, quæ præcedit, hiſtoria, mentio. Et primogenituræ jus memoratur Geneſ. XXV, 31. quod τὰ πρωτοτόκια *primogenita* & *primitiua* appellant. Sic enim interpretantur בכורה quo jus primogeniti ſeu primogenituræ denotatur. Vide etiam I. Paralipomenon V, 1. Sed jus illud Sacerdotalem functionem ſpectaſſe aiunt Magiſtri, quæ ante Tabernaculum & Aharonis Sacerdotium, à primogenitis exercebatur; vnde *Bereſith Rabba*, fol. 71, col. 1, מה ראה אבינו יעקב שנתן נפשו על הבכורה דתנינן עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים *Quoniam erat cauſa vnde Iacob pater noſter primogenituræ ius ita cupiebat? Quoniam traditur, ante tabernaculum conſtructum, altaria fuiſſe in vſu, nec illicita; atque ad ea ſacerdotij munere fungi ſolitos primogenitos. Extructo verò Tabernaculo, Altaria (illa) illicita erant; & functio ſacra ad ſacerdotes ſpectabat.* Ita etiam in Miſna, tit. *Zebachim* ſeu de ſacrificijs, cap. XIV. Inde eſt quod Eſau, qui ἀντὶ βρώσεως μιᾶς *propter vnam eſcam*, primogeniti jus illud ſacrum vendidit, βέβηλος ſeu *prophanus* appellatur Epiſt. ad Hebræos XII, 16. Et de hæreditaria primogeniti benedictione, vide Geneſ. XXVII, 26. Et vide ſuprà actionem ab Iſmaelitis inſtitutam cap. III. Certè ſunt qui

etiam putant Abrahæ donum quo ditauit filium Iſaac (Geneſ. XXV, 5,) fuiſſe ipſum primogenituræ jus, de quo conſulas *Bereſith Rabba*, fol. 68. col. 1. & Iſachar Ben Nepthali ibidem. Et de Semi, vt Noæ primogeniti prærogatiua, vide Gen. IX, 26, Cedrenum pag. 10, & Euſebij Chronicon λογ. α, pag. 10, tametſi mira ſit inter Chronologos diſceptatio, Semus an Iaphetus natu fuerit major, de qua re argumenta vtrinque afferri ſolita eorumque autores exhibet optimè Henricus Haruillæus in Iſagoge Chronologica, lib. 1. §. 35. Duplicis autem ſortis, ſeu prærogatiuæ primogeniti, mentio vnica, quà Bona defuncti attinet, habetur Deuteronomij XXI, 17, ita tamen ac ſi recepto anteà in gentem more ſubniteretur. Verba ſunt, *Si fuerint alicui vxores binæ, vna dilecta & altera odio habita, genueritque ei filios tam dilecta quam odioſa, & fuerit filius odioſæ primogenitus, adueneritque dies quo diuiſurus eſt hæreditatem ſuam* (ביום הנחילו ἐν ἡμέρᾳ κατακληροδοτῇ, in die diſtributionis ſubſtantiæ eius) *filijs ſuis quos habet, non poterit primogenitum facere filium dilectæ coram facie Primogeniti filij odioſæ, ſed filium odioſæ agnoſcet pro primogenito, dabitque ei* פי שנים, id eſt, *portionem duplicem, de vniuerſis rebus quæ apud illum reperiuntur, cum ille ſit principium virtutis eius*, ideoque לו משפט הבכורה *ei debetur ius primogenituræ* ſeu τὰ πρωτοτόκια, quod idem eſt. *Sors* autem illa duplex ita eſtimanda erat, vt *diuiſo* patrimonio in tot partes æquales quot filiorum numerum vnitate ſuperarent, bina cederent primogenito. Itaque Salomoni Iarchio פי שנים ſue *ſors duplex* explicatur per כנגד שני אחים *quantum ad duos fratres ſpectat*. Et Abenezra, אם היו שלשה יחשבו שהם ארבעה ויקח שני חלקים ואם שנים בנים יחשבו שלשה *ſi tres fuerint fratres, putentur vt quatuor, & capiet ille duas partes. Si fratres ſint bini, vti tres putentur*. Ita in *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48, col. 191. Initur etiam ratio illa paſſim apud Magiſtros; ſeu quæ eadem eſt, vt diuiſâ hæreditate in partes æquales quæ vnitate filiorum numerum ſuperent, primogenitus capiat partem à dimidio, ceterorum ſinguli ab extremo numeri denominatam. Veluti, filij ſunt nouem, Partes igitur fiant decem. Primogenito cedit pars totius quinta, ceteris partes ſigulæ decimæ. Ita Maimonides Halach. *Necbaloth* cap. II. &

 Gemara

Gemara adstipulatur Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol 122, & 123. Locutionis huius genus, quo duplex primogeniti sors denotatur, ter solummodò in veteri fœdere occurrit. Citato jam loco, II, Regum II, 9, vbi Elisha ad Eliam, *fiat quæso*, inquit פי שנים *duplex portio tui Spiritus super me*, & Zachariæ XIII, 8, *partes duæ seu* פי שנים *eradicabuntur*. Loco vltimo, de partibus Terræ ibi diuisæ dicitur. Secundum autem interpretantur nonnulli ex primo, vt videre est apud Leui Gersomidem & Dauidem Kimchium in adjectis commentarijs. Scilicet petijsse Elisham veluti primogenitum seu primarium inter Eliæ Discipulos, primogeniti prærogatiuam siue ut ceteros, pro filijs הדיוטים seu *vulgaribus* habitos, duplici spiritus portione excelleret. Ita etiam Laurentius Bochellus ad Leges Politicas, Veteris & Noui Testamenti, Francisci Raguelli, Tit. 23. Licet etiam sint qui de spiritu ipsius, Eliæ spiritum alterà parte superante, intelligant. Atque hinc forte ἡ διπλῆ τιμὴ seu *honor duplex*; (veluti binæ honoris partes) quo D. Paulus τοὺς καλῶς προεστῶτας siue *qui bene præsunt* presbyteros, dignos esse ait in Epist. I. ad Timotheum V, 17, ritè capiendus. Nempe ijs qui suo rectè funguntur officio & acceptam prouinciam pulchrè administrant, duplicem honorem, siue honoris prærogatiuam, præ alijs, exhibendam, non alitèr fermè ac sors duplex primogenito seu filio præ ceteris honorando debetur. Neque verò ipse filius tantùm primogenitus in duplicem succedit sortem sed etiam ex eo nepos neptisue (si itidem hæres) idque jure repræsentationis seu העומדים במקום בכור *eorum qui primogeniti locum occupant*, vbi superstite patre primogenitus ipse moritur, de qua re Maimonides capite jam citato.

Qualium Bonorum *sors duplex* primogenito *debita*. *Non* Maternorum, *nec eorum quæ à Patre*, tempore mortis, non possessa, *aut* in eius potestate *tunc non fuere*. *Assignatio portionis duplicis in* agris inuicem continuis.

CAP. VI.

SEd distinguendum heic de Bonis, in quibus prærogatiua quam diximus primogenito filio competebat. Cum Bo-

Bonorum; quæ plerunque in corpore sunt Hæreditatis, alia sint Paterna, alia Materna; item alia, quæ defunctus mortis momento possidebat aut in sua tum habuit potestate, alia quæ tunc non possessa nec in sua potestate, sed postmodùm, siue jure quo defuncti personam induebant hæredes, siue melioratione, hæreditatem adaugebant. In Materna succedebant paritèr filij vniuersi, nullâ, vt in successione paterna, sortis duplicis ratione habita. Ita expresse Misna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, הבן נוטל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם *filius sortem capit duplicem in Bonis Paternis; sed sortem duplicem non capit in Maternis Bonis.* Quæ itidem leguntur in Misna, tit. *Becoroth*, seu de Primogenituris, cap. VIII. Et videsis Gemaram Babyloniam ad tit. *Baba Bathra*, fol. 126. b, vbi idem agnoscitur, & in Magistris passim. Neque locum habuit ejusmodi prærogatiua in Bonis à defuncto tempore mortis non possessis, aut quæ in suæ potestate tunc non erant. Veluti, vbi mortuo patre (qui, verbi gratia, filius vnicus) auo posteà obeunti succedere nepotes ex illo filio. Nam auitam hæreditatem pari simul omnes iure heic capiebant nepotes; tametsi ex eis quæ mortis momento possidebat pater, primogenitus nepotum, partem retinere deberet duplicem. Id ex eo animaduertunt quod legitur Deut. XXI, 17. dabit portionem duplicem בכל אשר ימצא לו *de omnibus quæ apud illum reperiuntur;* vbi Iarchius מכאן שאין הבכור נוטל פי שנים בראוי לבא לאחר מיתת האב כבמוחזק *quod ideo adijcitur, quoniam primogenitus non capit sortem duplicem eiusce quod post mortem patris est accessurum sicut eiusce quod possidet.* Ita etiam *Sepher Siphri* ad Deut. fol. 48. col. 191, Autor *Pisiktha Zotertha* fol. 64. col. 2. *Baal Haturim* ad dictum Deuteronomij locum, & Talmudici passim. Et ipsa Misna, tit. *Becoroth* cap. VIII, הבכור אינו נוטל פי שנים בשבח ולא בראוי כבמוחזק *primogenitus non capit duplicem sortem ex meliorationibus, neque ex eo quod accessurum est ad hæreditatem, sicut ex eo quod possidetur.* Videsis Gemar. Hierosolymit. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16, col. 1. Halach. 4. Babylon. ad eundem fol. 124, & ad tit. *Becoroth* fol. 51. Maimonidem Halach. *Nechaloth* cap. III, Obadiam Bartenorium ad cap. VIII, tit. *Becoroth* §. 9. Atque obitèr de hac re sexcenti. In Bonis autem

autem quæ poſſidentur aut in patris poteſtate ſunt, non heic cenſentur quæ ſunt in credito aut nominibus (tametſi fundus hypothecæ nomine fuerit obligatus) neque Nauis in mari, vt nonnulli. Vide Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. III, & Halach. *Maloue Veloue*, ſiue de mutuo dante & accipiente, cap. VII. Sed diſtingunt heic alij, & vbi pignus quod משכון vocant, aut Syngrapha, à patre creditore poſſidetur, ibi & in credito primogeniti prærogatiuam locum habere volunt. Quin vt duplex ei in bonis paternis portio, ita è debitis onus erat duplex. Sed de hijſce diſcrepantes aliquot ſententias habes in Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 124. vbi Iarchius conſulendus & autor *Thoſpoth*, præter ea, quæ huc maximè faciunt, ad Rabbi Alpheſij compendium Talmudicum, part. III, fol. 215. & 216. Ita autem portio duplex ſorte aſſignabatur primogenito, vt pars hæreditatis aliqua (quantum fieri potuit) continua, non diuiſæ partes, id eſt locis in diuerſis ſitæ, pro duplici portione ei tribuerentur. Sic ex veterum ſcitis Maimonides Halacha *Nechaloth*, cap. III, & Halach. *Secinim*, ſeu de iure vicinorum cap. XII. Quod ius erat primogeniti etiam ſingulare.

Qualeſnam nati pro primogenitis habiti, *ſiue ratione* Hæreditatis *ſiue* Sanctitudinis & Redemptionis. *Et de* primogenito Poſthumo, *ac* Poſthumi Succeſſione.

Cap. VII.

PRimogenitorum verò in ſacris literis ratio habetur duplex, aut quà ad eos prærogatiua in familia erciſcunda ſpectat, aut quà ita ſacri cenſentur vt ſint, pretio numerato, redimendi. Sacri ſunt & redimendi, cum ex alijs legibus, tum ex illa, Exodi XXXIV, 19 & 20; vbi nulla adiecta pretij æſtimatione, moribus maiorum inoleuit vt quinqne Siclis ea terminaretur. Idque ad mentem Legis Leuitici, XXVII, 6. Cum igitur de primogenitis agunt Magiſtri veteres, & tam de eis qui ita redimendi, quam qui in partes duplices inter cohæredes ſuccedebant, verba faciunt, differentiam adhibent quadruplicem, qua vtrunque genus ſubtilitèr indicent. Genus primum appellant

pellant בכור לנחלה seu *primogenitum ratione hæreditatis*, secundum בכור לכהן *primogenitum ratione Sacerdotis*, id est *ratione pretij quo Sacerdoti numerato redimendus erat*, siue *ratione sanctitudinis*. Primogenitis igitur alijs statuunt competere ius primogenituræ ratione Hæreditatis, minimè verò ratione Sanctitudinis; alijs, ratione Sanctitudinis, non Hæreditatis; alijs, tam hujus quam illius ratione, & demùm alijs, jus illud neutiquam competere siue huius ratione, siue illius. Quadruplex hæc differentia subnititur verbis sacrarum Legum quibus vtriusque jus primogenituræ sancitur. In ea, quę de sanctitudine primogeniti lata est (Exod. XIII, 2,) קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל *sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit qualemcunque vterum in liberis Israelis*. In ea verò quæ de singulari primogeniti successione (Deut. XXI, 17,) fertur, adiectam habemus prærogatiuæ rationem כי הוא ראשית אונו *quia ille principium virtutis eius*, nimirùm Patris. Adeo vt in hisce, pendeat jus hoc ab eo quod est esse principium virtutis paternæ (de qua etiam videsis Genes. XLIX, 3,) in illis autem, à prima vteri apertura. Hinc in Misna, tit. *Becoroth* cap. VIII,

יש בכור לנחלה ואינו בכור לכהן בכור לכהן ואינו בכור לנחלה בכור
לנחלה ולכהן ויש שאינו בכור לא לנחלה ולא לכהן איזהו בכור
לנחלה ואינו בכור לכהן הבא אחר הנפלים שיצא ראשו חי ובן תשעה
שיצא ראשו מת והמפלת כמין בהמה חיה ועוף דברי רבי מאיר
וחכמים אומרים עד שיהיה בו מצורת האדם המפלת סנדל
או שליה ושפיר מרוקם והיוצא מחותך הבא אחריהן בכור לנחלה
ואינו בכור לכהן מי שלא היו לו בנים ונשא אשה שכבר ילדה
עודה שפחה ונשתחררה עודה נכרית ונתגיירה משבאת לישראל ילדה
בכור לנחלה ולא בכור לכהן רבי יוסי הגלילי אומר בכור לנחלה ולכהן
שנאמר פטר רחם בישראל עד שיפטרו רחם מישראל מי שהיו
לו בנים ונשא אשה שלא ילדה נתגיירה מעוברת נשתחררה מעוברת
ילדה היא וכהנת היא ולויה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא
שהתה אחר בעלה ג' חדשים ונשאת וילדה אין ידוע אם בן תשע
לראשון או בן שבע לאחרון בכור לכהן ואינו בכור לנחלה איזהו בכור
לנחלה ולכהן המפלת שפיר מלא דם מלא מים מלא גנינים
המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים המפלת יום ארבעים
הבא אחריהן בכור לנחלה ולכהן יוצא דופן והבא אחריו שניהם
אינן בכור לא לנחלה ולא לכהן רבי שמעון אומר הראשון לנחלה
והשני לה' סלעים *Primogenitorum, alij ita habentur ratione hæreditatis*

ditatis, minimè verò ratione Sacerdotis, seu sanctitudinis; alij ratione sanctitudinis, non hæreditatis; alij & ratione hæreditatis & sanctitudinis; & alij, nec hæreditatis ratione, nec sanctitudinis. Primogenitus ratione hæreditatis, sed non ratione sanctitudinis est qui in lucem venit postquam fœtus abortiuus (qui ob menses in vtero non completos, neutiquam vitalis est) *caput suum, tametsi viuum, emiserit, aut fœtuus nouimestris emortuum emiserit caput suum. Etiam post carnem deciduam, cui figura siue bestiæ, siue feræ, siue volucris; iuxta sententiam Rabbi Mter. Sed sapientes dicunt minimè, nisi fuerit particeps figuræ humanæ* (scilicet aliter non habetur pro eo quod aperit vterum, adeoque nec primogenituram ratione sanctitudinis minuit) *Quin natus post deciduam carnis molem Sandalium referentem* (de sandalio heic quod סנדל sandal vocant & linguæ item bouinæ assimilant, videsis Gemaram Hierosolymit. ad tit. *Nidda*, seu Muliere immunda, fol. 50, col. 4. & Magistros ad Misnam ejusdem tit. cap. III) *aut post secundas, aut Embryonem non informem aut quod membratim euulsum est, primogenitus est ratione hæreditatis, sed minime sanctitudinis.* Nam in hisce aut figuræ humanæ aliquid reperitur, aut ejusdem saltem conceptæ satis testimonij. *Si is, cui nulli sint liberi, vxorem duxerit, quæ nuper pepererit, siue fuerit ancilla quæ iam manumissa est, siue Extranea quæ iam facta est proselyta, ex Israelita cum illa coitu susceptæ proles primogenita est, ratione hæreditatis, sed non sanctitudinis. Rabbi Iose Galilæus ait, ratione vtraque; quoniam scriptum est* (Exodi XIII, 2) *quod aperit vterum in Israelitis; ita vt sufficiat si à prole ab Israelita suscepta vterus aperiatur.* Ac si ab ea quæ gentili suscepta est, vterus haud fuisset apertus. Sed Galilæi commentum heic Magistri reijciunt. *Si quis autem qui habeat iam liberos, in vxorem duxerit eam quæ nondum peperit, proselytam factam sed grauidam, ancillam manumissam, sed etiam grauidam quæ peperit, siue ea fuerit ex genere sacerdotali siue ex Leuitico* (Nam sacerdotale & Leuiticum genus aliter à primogenitorum redemptionibus immune erat, quod docetur dict. tit. *Becoroth* cap. I) *siue fœmina quæ antea pepererat, aut si quæ à secundis nuptijs spatio trimestri non abstinuerit, sed nupserit ac pepererit, adeo vt ignotum fuerit vtrum partus esset nouimestris & ad primum, an septimestris atque ad secundum*

 ma-

maritum spectaret, harum cuiuslibet fœtus habetur primogenitus ratione sanctitudinis sed non hæreditatis. Nempè quia præanteà marito liberi; partus ejusce quæ nondum pepererat, hæreditati primogenitus non erat, sed sanctitudini, quia aperuit vterum. Partus heic ceteri ab hæreditate etiam arcebantur, quia pater cuilibet incertus. Videsis extremum capitis IV, supra, & caput XIII, inferiùs, de filio dubio. Sed ad versionem redimus. *Qui nascitur post deciduam carnis molem sanguine plenam, siue plenam aqua seu sanie, aut post carnem diciduam instar piscium & locustarum spurearum & reptilium, aut post id quod deciduum est die quadragesimo, primogenitus habetur tum hæreditatis ratione tum sanctitudinis. Si verò alter è latere exceisus fuerit & postmodum sequatur alter, neque hic neque ille primogenitus habetur aut ratione hereditatis aut sanctitudinis. At ex Rabbi Simeonis sententia, primus ratione hæreditatis est primogenitus, & secundus quinque siclis redimendus.* Sed reiecta est à magistris Simeonis sententia. Quod autem dicitur de eo qui è latere excisus est (יוצא דופן vocant, seu qui è latere egreditur, de quo videsis etiam Misnam tit. *Nidda* cap. III) ad gemellos attinet. R. Obadias Bartenorius; כגון שקרעו אשה שהתאומים בבטנה ולאחר שהוציאו הראשון דרך דופן יצא השני דרך רחם, *Veluti, incidunt fœminam cui gemelli in ventre. Et postquam extraxerint alterum per viam lateris (incisi) exit alter per viam vteri.* Nimirùm primum, seu Cæsonem, non peperisse aiunt vxorem, quia cæso vtero extractus; neque eum vterum aperuisse. Secundum, principium virtutis paternæ non fuisse, quia alius antecedit, nec בכור seu primogenitum dicendum, quia alius ante eum in lucem editus. Ideoque, neutrum siue hac siue illa ratione primogenitum. Ita etiam Maimonides Halach. *Becoroth*, cap. II; & Halach. *Nechaloth*, cap. II, vbi etiam è veterum scitis monet היו לו בנים בגיותו ונתגייר אין לו בכור לנחלה אבל ישראל שהיה לו בן מן השפחה ומן הגויה הואיל ואינו קרוי בנו הבא לו אחריו מן הישראלית בכור לנחלה ונוטל פי שנים *Qui, dum Gentilis esset, habuerit filios seu liberos, is proselytus factus non habet primogenitum ratione hæreditatis. At si Israelites filium susceperit ex ancilla seu Gentili, modo eum pro filio* (legitimo; de qua re, vide suprà vbi de Adoptionibus) *non agnoscat, qui natus ei postmodùm fuerit ex Israelitide, primogenitus*

mogenitus est ratione hæreditatis & sortem capit duplicem. Adisis Gemar. Babylon. ad tit. *Iabimoth* fol. 62. Ex hisce manifestum est prærogatiuam hæreditatis primogenito non competijsse, ex moribus lege sacra subnixis, nisi patri nulli omninò antea liberi aut partus vitalis fuisset, excepto vbi ex ancilla seu gentili proles antea suscepta. Neque heic Matris ratio habetur aliter, ac ea quæ ad patrem attinent permiserit. Nec matri aut in materna bona vlla erat hujusmodi successionis prerogatiua, quod capite superiore ostensum est. Quin nec filius posthumus (veluti gemellorum posthumorum primus, aut primogenitus ex duabus vxoribus que grauidæ relictæ) duplicis sortis prærogatiuam habuit, quod docetur Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, cap. IX, fol. 142, b. & firmatur verbis illis sacris Deut. XXI, 16, *adueneritque dies quo diuisurus est hæreditatem suam filijs suis.* Id ad tempus quò superstes est hactenus pater attinere volunt. At si, postquam, in ipso nixu, frons duntaxat, tametsi non totum caput, emittatur, mortuus fuerit pater, pro primogenito, qui prærogatiua hac fruatur, habetur partus, vti Gemara Babylon. ad tit. *Becoroth*, fol. 47; & Maimonides Halach. *Nechaloth* cap. II. Neque porrò minuit posthumus, quemadmodum filij patre superstite nati, primogeniti sortem duplicem. Ita Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 127. a, Maimonides, loco jam citato. Quod vt ritè intelligas, consule caput X, vbi de primogenitis sexus dubij. De probationibus etiam primogenituræ, videsis Maimonidem loco laudato.

De Familia *inter* Filias erciscunda.

Cap. VIII.

Masculis non exstantibus ipsis, neque ijs qui personas eorum, jure Repræsentationis, induebant, Filiæ pariter capiebant hæreditatem. Nulla in eis primogenituræ prærogatiua. Sed in æquales quælibet partes succedebant. Quod etiam ex sacra lege (Deut. XXI, 17.) firmant. Nam dato de primogenito præcepto adijcitur, לו משפט הבכורה

τούτῳ πρωτοτόκια, seu *huic* (genere masculino) *ius primogeniti debetur.* Vbi animaduertit *Baal Haturim*, לומר כי יהיה לאיש משפט בכורה לאיש ואין משפט בכורה לאשה *quoniam ad masculum spectat. Ius primogeniti ad masculum spectat. Sed ad fœminam ius illud non spectat.* quæ verba habentur ex Gemarâ Babylonia, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111. b, Ita *Sepher Siphri*, fol. 48, col. 190, בנים בתורה הזאת ואינו הבנות *Filij hac lege comprehenduntur, sed neutiquam filiæ.* Et ipsa Misna tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, אחד הבן ואחד הבת בנחלה אלא שהבן נוטל פי שנים בנכסי האב וגו׳ *Eadem est filij & filiæ in succeßione hæreditaria ratio, præterquam quod filius* (si primogenitus fuerit) *capit duas partes bonorum paternorum &c.* Adeò vt hæreditatem maternam (in qua jus primogenituræ non obtinet) haud diuersimodè adeant filij & filiæ. Vtrisque pari jure ea, vbi hæredes sunt, tribuitur. Discrimen est tantùm in paterna hæreditate, ratione primogenituræ, quæ in filiabus locum non omninò habuit. Fuere ex Sadducæis quibus בת הבן ובת שביהן שוין *neptis ex filio, & filia, par in succeßione ius habebant*; quod notatur in Gemara vtraque, Hierosolymitanâ, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16, col. 1, & Babyloniâ, ad eundem tit. *Baba Bathra*, fol. 115, b. quibus adjungas R. Jacob Bar Solomon, in Oculo Israelis, part. II, fol. 90, col. 3. Sed recepta sententia, mores recepti, planè refragabantur. Atque in citato Gemaræ Babyloniæ loco, Rabbi Huna, האומר תירש בת עם בת הבן אפילו נשיא שבישראל אין שומעין לו *Si quis pronuntiaret, tametsi in Israele princeps esset, filiam cum nepte ex filio, iure hæreditaria succedere, audiendus non est.*

De partium, *inter* cohæredes, *si* Minores *sunt alij*, *alij* Maiores, distributione, *&* Alimentis Filiabus, *vbi Hæredes ipsæ non sunt*, *præstandis. Ac de varia* Minorum ætate, *&* Puberibus.

Cap. IX.

VBi in Hæreditatem liberi, qui partes facerent, succedebant, si majores essent omnes natu, prò indiuiso, nisi ex pacto alitèr conuentum esset, possidebant,

vti

vti etiam minores; dum saltem minores. Quod si majores alij, alij minores essent, alia omninò res erat. In hujusmodi specie, suæ majoribus, suæ minoribus partes distribuendæ erant, nec in commune viuendum; ne scilicet, vestium sumptibus, majores minoribus, aut cibariorum, minores maioribus damno essent. Misna tit. *Baba Bathra*, cap. VIII. הניח בנים גדולים וקטנים אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים ולא הקטנים ניזונין על הגדולים אלא חולקין בשוה *Si relinquit quis filios maiores & minores, maiores minimè, è patrimonio, vestium sumptus simul cum minoribus, nec minores sumptus cibariorum cum maioribus sumunt, sed æqualitèr diuidunt.* Et eodem in loco, de cohæredibus fœmineis; הניח בנות גדולות וקטנות אין הגדולות מתפרנסות על הקטנות ולא הקטנות ניזונות על הגדולות אלא חולקין בשוה *Si relinquat quis filias maiores, & minores, maiores minimè è patrimonio, vestium sumptus simul cum minoribus sumunt, nec minores cibaria cum maioribus, sed æqualitèr diuidunt.* Quod de filiabus dictum est, vbi filij defuncto non erant, id est, cohæredibus tantum. Etenim, vbi filiorum successione filiæ ab hæreditate, quâ hæreditas erat, excludebantur (secundum id quod supra docetur) filiabus minoribus alimenta ex patrimonio exhibenda fuere, seu ex bonis paternis. Nam Materna ab hoc onere immunia erant. Citato jam Misnæ capite; הבנות ניזונות מנכסי האב ואינן ניזונות מנכסי האם *Filiæ aluntur è bonis paternis sed non è maternis.* Quod ipsum dicendum de meliorationibus & de bonis quæ hæreditati post mortem patris, veluti ab eo non possessa, accedebant, vti Misna tit. *Becoroth*, cap. VIII. Præstabantur autem huiusmodi alimenta filiabus בתנאי כתובה seu *ex ratione dotis maternæ*; idque vsque *ad pubertatem duodecim annorum & sex mensium*, id est, עד שיבגרו הבנות vt ad tit. Baba Bathra cap. IX, adnotat Obadias Bartenorius. De ratione seu conditione dotis, vide suprà cap. II, & mox infrà de pubertate hac. Adeò vt filiæ minores à filijs cohæredibus aut hærede vnico alendæ essent ex paterna hæreditate, minime verò à maioribus filiabus vbi ipsæ simul cohæredes essent. Nam ibi ipsam hæreditatem, non tantùm alimenta capiebant. De alimentis hisce vide etiam Misnam tit. *Cethuboth*, seu *de Dotibus*, cap. IV. Sed hæc

alendi

alendi filias ratio ita demùm obtinuit, si sufficeret hæreditas tum filijs alendis tum filiabus, vsque ad dictam pubertatem. Etenim alitèr, vtcunque hæredum nomine succederent filij, totus hæreditatis prouentus seu vsusfructus in filias impendebatur, & filij, qui reuera hæredes ac Domini, ne sequiori sexui non satis honestè prouideretur, etiam ad mendicos relegabantur, aut, vt Magistrorum phrasis est, ישאלו על הפתחים *ostiatim mendicabant*, quâ summa paupertas, ac indigentia, seu necessaria alibi victum quærendi ratio denotatur, vt non ita dissimili locutione in Psalmo XXXVII, 25. De hac re disertè Misna tit. *Baba Bathra*, cap. IX, מי שמת והניח בנים ובנות בזמן שהנכסים מרובין הבנים יורשין והבנות יזונו. נכסים מועטין הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים *Si defunctus liberos vtriusque sexus atque patrimonium satis opulentum reliquerit, iure hæreditario succedunt filij & alimenta capiunt filiæ. Si verò rem angustam reliquerit; alimenta capiunt filiæ & ostiatim filij mendicant.* Patrimonium opulentum seu מרובין הנכסים *interpretatur* Obadias Bartenorius esse כדי שיזונו הבנים והבנות עד שיבגרו הבנות *Si sufficiat alendis filijs filiabusque vsque ad harum pubertatem.* Rem verò angustam seu הנכסים מועטים *siue patrimonium tennue*, שאין בהן כשיעור זה *si tantundem non esset.* Videsis Gemaram vtranque, Hierosolymit. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 16, col. 4. & Babylon. ad eundem tit. fol. 139, b. De Mendicis autem apud Ebreos, consulas Maimonidem halacha *Mithnoth Ainim* seu de Eleemosynis, & quæ habet Ioannes Drusius in Responsione ad Nicolai Serrarij Minerual, vbi caput totum de ea re. At, quemadmodum ab angusto huiusmodi patrimonij vsufructu filios excludebant filiæ, ita defuncti vidua & hasce & illos. Ne scilicet viduæ honesta deessent alimenta (quæ בתנאי כתובה seu *ex conditione Dotali* ei debita, vt vides supra cap. II) ipsæ etiam filiæ ad mendicos relegandæ, vt Bartenorius. Sed & vide Gemararum locos citatos. In patrimonij autem æstimatione ad hæc, ratio creditorum, Legatorum, sumptuum funebrium habebatur. Etiam Alimenta filiabus quamdiu manerent innuptæ præstanda fuisse volunt aliqui. Vide quæ è Maimonide citauimus supra capite II. Quoniam verò de Minoribus, & puberate heic mentio; de eis obitèr monendum; regularitèr ante annum decimum

tertium ac diem vnicum completum Minores haberi masculos, fœminas ante annum duodecimum atque vnicum diem, & postea pro majoribus. Sed temperamenta adjiciunt. Puellam, cui, duodecimo anno atque die vnico insuper exacto, duo saltem pubis pili, quos סימן התחתון *signum inferius* vocant, non excreuerint (nisi ex mammillis sororiantibus, papillisue, è quibus etiam סימן העליון seu *signum superius* heic habebant, pubertas cerneretur, aut ipsa, quod vtrunque signum superabat, peperisset) pro minori seu קטנה habitam. Si tunc excreuerint, eam primis, qui sequuntur, sex mensibus נערה *Iuuenculam* dici, & postmodum בוגרת seu *pubertatis plenæ*; alitèr, vsque ad annum vigesimum, minoris nomen non exuere. Quod si tunc signa comparerent, eadem ratio habita quæ in ætate & signis anni duodecimi. Si verò tunc signa ista non comparerent, sed סמני אילונית siue *signa Viraginis*, veluti si mammillæ nullæ, nec muliebres affectus aut mores, tum pro Viragine habebatur. Quod si neque hæc tum adessent signa; in Minoribus censita erat vsque dum aut pubertatis, quæ diximus, signa comparerent, aut annum trigesimum quintum, præter diem vnicum compleret; atque tunc etiam Virago seu אילונית nuncupabatur, tametsi deessent ei Viraginis signa. Et tam נערה seu *Iuuencula*, quam בוגרת siue *puella pubertatis plenæ* & אילונית siue *Virago* modis iam dictis *Maiores* seu גדולות vocabantur. Similis in Masculo ratio; qui tunc habitus גדול seu *Maior* & איש siue *Vir*, cum exacto anno decimo tertio præter diem vnicum, bini ejusmodi ei pili excreuerint. Quod si tunc minimè excreuerint, tametsi apparuerint Spadonis signa, in minoribus habebatur vsque ad nouemdecim ætatis annos & menses vndecim. Si neque tunc emiserit aut signum inferius aut totidem pilis pubuerint genæ, sed spadonis signa in eo reperta fuerint, spado habebatur atque eo nomine Maior. Quod si neque Spadonis signa adsint, etiam minor dein habetur, vsque dum aut signum inferius comparuerit aut annum trigesimum quintum, præter diem vnicum, compleuerit. Et tunc vocatur Spado, tametsi nullum Spadonis signum ei adfuerit. Ita Maimonides Halach. *Ishab*, seu de re vxoria, cap. II, vbi de hisce alia, ex veterum

veterum ſcitis, ſubtilia. Et videſis nunc Ioſephi Scaligeri Elenchum Chronologiæ propheticæ, pag. 68, 69 & ſequentibus, de pubertatis, ex iure Ebraico, annis. Id autem quod Maiores in diuidunda atque fruenda hæreditate, vtpote ſui plane iuris, poteſtatis vndiquaque ſuæ, faciebant ipſi, Minorum faciebant Tutores, ſeu Curatores quos Magiſtri, ex Græco Ἐπίτροποι quod idem donotat, אפיטרופין *Epitropin* appellant. Hi verò aut à patre conſtituti erant, aut à parente alio cui ſuccedendum erat, aut à foro ſeu Tribunali, nempe ſiue $\overline{LXXI}$-virorum qui Conſeſſus erat Magnus ac vnicus, ſiue, $\overline{XXIII}$-virorum quale inſigniori cuilibet vrbi ac vnicuique tribui vnicum erat atque Hieroſolymis bina; ſiue Triumuirorum qui ſiue ex compromiſſo ſiue autoritate publica præfecti. De quorum vnoquoque nos fusè in libris de Conſeſſu Magno. Nempe כל בית דין יבוה דין תורה אביהן של יתומים *Nullum erat forum aut Tribunal quod patris locum pupillis non occupabat*, vti etiam idem Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. $\overline{X}$. A tutela autem atque hac cura arcebant tribunalia Minores, Fœminas, Seruos, atque etiam ex plebe eos quorum libertas in dubio. Quin & eos qui mentis compotes non erant, atque Surdos. Nam hiſce etiam ipſis curatores præficiebantur. Atqui parenti, cui ſuccedendum erat licuit ſiue Minorem, ſiue fœminam, ſiue ſeruum Tutorem præficere. Anni autem ætatum, quas diximus, neque Solares erant, neque Lunares, ſed, juxta cyclos ciuiles & receptos intercalandi mores, putandi, vti monet, jam citato loco, Moſes ille.

De præſtanda filiabus *ſingulis, ex paternis* bonis parte decima, *aliaue, vbi filijs in hæreditatem integram ſuccedentibus*, nihil ad filias, *iure ſucceſsionis, aliter tranſmitteretur.*

Cap. $\overline{X}$.

QVemadmodum autem filiæ Nupturæ, vt alibi paſſim, apud Ebræos, donari ſolebat à Patre מתנה id eſt donatio in vitæ commoda, ſeu Bona profectitia, ſiue id ipſum quod in iure Cæſareo Dos nuncupatur (nam ex Iure Ebraico non vxor marito ſed maritus vxori dotem præ-

ſtituebat)

ſtituebat) ita vbi pater demortuus filiam huiuſmodi donatione non ditatam & prolem maſculam (quo fiebat vt in hæredum numero filia neutiquam haberetur) reliquerat cum patrimonio vtriſque, modo iam indicato, ſatis opulento ; ex ſententia fori, pro patris erga filiam amore, pro eiuſce dignitate, pro ceteris quæ erant circumſtantijs è quibus paternus heic in filiam animus elici poſſet, taxabatur euiſmodi donatio, ex hæreditate paterna, in quam proles maſcula ſucceſſerat, puellæ tempore Nuptiarum, nomine τῆς פרנסה, præſtanda. Quod ſi de ſumma non ſatis inde conſtaret, עשור ſeu *decima pars*, ex forenſi item autoritate, ei dabatur, reſiduo aſſis filijs relicto. Gemara Babylonia ad tit. Cethuboth cap. VI fol. 68. a בת הנזנת מן האחים נוטלת עשור נכסים Filia (ſeu, quod idem heic eſt, ſoror) *cui alimenta prebentur à fratribus, etiam Decimam capit Bonorum ſeu hæreditatis*. Decimæ hæ filiarum ita præſtabantur, vt, vbi plures erant, ſuâ ei, quæ primò nupſerat, præſtitâ, proxima ex eo quod reſiduum erat, non ex totius aſſis ſumma, deſumeretur. Atque ſimilis de ceteris quæ nuptæ poſteà, ratio. Verbi gratia; Reliquerat pater CCC minas, filios aliquot qui integram adirent hæreditatem, & filias tres innuptas neque à patre in futuras nuptias ditatas. Si patrimonium omnibus ſatis, vt dictum eſt, opulentum eſſet, harum ei quæ primò nupſerat præſtandæ erant XXX, ſeu trecentarum pars decima, ei quæ ſecundò decima reſidui quod eſt CCLXX, id eſt XXVII; & quæ demum tertiò nupſerat, ei XXIV, præter id quod excreſcit in reſiduo iam ad CCXLIII, diminuto, præſtabatur. Quin vero ſi omnes ſimul nuberent, eadem ipſa ſeruabatur ratio ſubductionis. Sed ea in ſpecie, Decimæ ita ſubductæ æqualiter ſingulis diſtribuebantur, reſiduo filijs relicto. Etiam paterna hæreditas à filijs quocunque diſtracta hypothecæ nomine ad Decimas haſce obligabantur. Ipſo autem Tempore deductionis domum, id eſt ipſarum Nuptiarum celebrationis, puellis maioribus Decimæ hæ erant petendæ. Nam ſi res comperendinaretur, hoc iure plerunque cadebant. Videſis Maimonidem halach. Iſhoth cap. XX.

De

De Succeſsione Liberorum *qui* ſexus dubij, *aut* vtriuſque *fuerint, veluti* Genitalibus Obſtructi *aut* Hermaphroditi.

Cap. XI.

QVæ hactenus dicta ſunt, ad liberos ſiue Maſculos ſiue fœmineos, qui corpore fuerint integro, attinent. Sexus autem ſiue dubij ſiue vtriuſque proli jus competebat ſingulare. Dubij ſexus dicebatur טמטום *Tomtom,* ſiue is cui ita obſtructa erant genitalia vt maſculus an fœmina eſſet in dubio poneretur. A verbo טמטם quod *obſtruere, obturare* ſignificat; vt Elias in Thisbite, ומן קורין למי שערותו סתומה ולא נראה בו לא זכרות ולא נקבות טומטום *hinc* (inquit) *eſt quod vocant eum cuius genitalia ita obſtructa, vt mas an fœmina ſit non conſtet*, Tomtom. Vnde etiam ספר טומטום ſeu *Liber Tomtom*, id eſt, de dubio eiuſmodi ſexu, antiquitùs ſcriptus, citatur Moſi Maimonidi in More Nebochim lib. III, cap. XXXVII, vbi legem (Deut, XXII, 5) de habitu ſexuum ementito explicat. Et pro *libro artis Magicæ quem compoſuit Centir*, quod in veteri verſione ibi ſubſtituit Epiſcopus Nebienſis, nihil omninò aliud præter *Librum Tomtom* in Ebræo operis illius ſermone (is R. Samueli Aben Tybbon debetur, qui ex autoris Arabico tranſtulit) reperitur. Idem liber, eodem nomine citatur etiam in More Nebochim capite jam dicti libri quadrageſimo primo, alibi. Vtriuſque ſexus prolem ſeu Hermaphroditum vocant; nomine è Græco ſumpto, אנדרוגינוס, quod ipſum eſt ἀνδρογύνος ſeu *hermaphroditus*. Horum neuter aliter ſuccedit inter filios quam vt id ſolummodo ſumat quod jure, ſiue Hæreditatum ſiue Alimentorum, communi, ſiue filijs ſiue filiabus eſt incommodius. לעולם, inquiunt, נוטל בפחות שבחן *Semper capit* (vterque) *id quod in eis minimum eſt*. Si filij nempe in patrimonium ſatis amplum, vnde alendæ filiæ, ſuccedunt, horum vterque in filiabus cenſetur. Si patrimonium ſit alendis filijs ac filiabus impar, adeò vt ad mendicos, ne deſint filiabus alimenta, relegentur filij (juxta id quod oſtenſum eſt) vterque horum pro filijs habetur; & demum vtraque in ſpecie ab Hæreditatis dominio arcetur. Idem ius obtinuit, ſi filios duntaxat reliquerat defunctus, præter Obſtructum aut Hermaphroditum. Tunc enim

enim Alimenta tantùm cepit vterque ; vt pars familiæ necessaria. Neuter Hæreditatem ; quæ eis perpetuò præclusa, nisi vbi nullus alius filius, sexus nimirùm integri ac manifesti, interueniret. Tum enim tam hic quam ille succedebat ; solus, si filiæ nullæ ; vt cohæres, si filiæ etiam relictæ. Misna tit. *Baba Bathra* ; cap. IX ; הניח בנים ובנות וטומטום בזמן שהנכסים מרובין הזכרים דוחין אותו אצל הנקיבות נכסים ממועטין הנקיבות דוחות אותו אצל הזכרים האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה ילדה זכר נוטל מנה ואם נקיבה מאתים ילדה נקבה נוטלת מאתים אם זכר ואם נקיבה מאתים וילדה זכר ונקיבה הזכר נוטל מנה והנקיבה מאתים ילדה טומטום אינו נוטל ואם אמר כל מה שתלד אשתי יטול הרי זה יטול ואם אין שם יורש אלא הוא יורש את הכל, *Si reliquerit quis filios, filias, & prolem cui genitalia obstruuntur, seu* Tomtomum, *vbi patrimonium satis opulentùm est, masculi eum repellunt ad fœminas ; vbi vero angustum est* (seu vtrique sexui alendo impar) *fœminæ repellunt eum ad masculos. Si quis ita pronuntiauerit, si pepererit vxor mea masculum, capiat Minam ; si masculum pepererit, capit is Minam. Si fœminam, ducentas ; si pepererit fœminam, capit ea ducentas. Si Masculum, minam ; si fœminam ducentas ; si peperit & masculum & fœminam ; capit hic minam & illa ducentas. Si pepererit* (in ea specie) *Obstructum genitalibus, non omnino capit. At si dixerit, capiat id quicquid fuerit quod vxor mea pepererit, etiam & hic capit. Quin si alij heredes non fuerint* (de prole defuncti intelligendum) *ipse etiam vniuersi heres est.* Et quod de Obstructo heic dicitur æque ad Hermaphroditum attinere volunt ; de qua re, præter Gemaram Babyloniam, & adiectos commentarios, consulas adnotationes Rabbi Iom Tob, ad citatam Misnam. Cum filiabus autem vterque, vt cohæres, successit, teste ex veteribus, Maimonide Halach. *Nechaloth* cap. V, זה הכלל בירושה כל שני יורשין שאחד מהן יורש ודאי והשני ספק אין לספק כלום ואם היו שניהם ספק כגון ספק טמא והוא הודאי או טמא וזהו היורש חולקין כיצד למיכך מי שמת והניח בן וטומטום או אנדרוגינוס הרי הבן יורש את הכל שהטומטום והאנדרוגינוס ספק הניח בנות וטומטום ואנדרוגינוס יורשות בשוה והרי הוא כאחת מן הבנות *Regula est vniuersalis inter heredes ; vbi duo sunt hæredes, quorum alter Manifestus est, Dubius alter ; is, qui dubius est, nihil omninò capit. Si vero vterque dubius fuerit, nec constiterit hic an*

ille succedere debeat; distributio fit vtrique æqualis. Si igitur defunctus reliquerit filium & genitalibus Obstructum, aut Hermaphroditum, filius solus succedit in hæreditatem vniuersam; quoniam & Obstructus & Hermaphroditus dubius est. At si reliquerit filias & Obstructum & Hermaphroditum, in partes succedunt simùl æquales. Nam ita tam hic quam ille pro filia habetur. Nam vbi de filio constabat, filiæ excludebantur, atque eodem modo Hermaphroditus & Obstructus; quia incertum, qualisnam sexus siue hic siue ille esset. At vbi sexus integri filij deerant, & succedebant filiæ, admittebatur inter eas tam Obstructus quàm Hermaphroditus. Quoniam, vt partes non faciebant cum filijs hæredibus manifestis, quia ipsi dubij & incerti sexus; ita inter filias admittendi, quoniam vt dubium erat, masculi an fœminei sexus ipsi essent, ita, eo nomine, non minùs dubium an ipsæ filiæ succedere deberent. Et in dubio, paritèr omnes admittendi. At verò qui obstrui desinit, & iam Masculus agnoscitur, cum filijs partem facit, ita tamen vt nec pro primogenito habeatur, licet partus fuisset omnium primus, nec in hæreditaria distributione ממעט בחלק בכורה *minuat partem primogenituræ prærogatiua debitam.* Nam ex sacris illis verbis *genuerìtque ei filios &c.* (Deut. XXI, 15.) eliciunt, vt, partus momento, masculus agnosci debeat. Ita *Sepher Sephrè* ad Deut. fol. 48, col. 190, & Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 126, b. alij, satis frequentèr. Quin ex eisdem decreuêre verbis sacris, illos solum primogeniti partem, suas faciendo, minuere, qui filij, partus momento, manifesti. Si itaque tres fuerint filij, præter eum qui iam obstrui desinit, hæreditas in quatuor partes primò tribuitur ac si tantummodò tres essent filij, juxta modum superiùs indicatum. Harum vnam sumit primogenitus. Dein, quod restat inter omnes æquè seu quadripartitò diuiditur. Ita Gemara Babylonia, ad dict. tit. fol. 127, a, & Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. II, Vbi aduertendum, alteram tantummodò duplicis sortis partem primogenituræ nomine reuera debitam, atque eam esse quæ heic non minuitur. Alteram, eodem modo haberi & putari quo partes filiorum ceterorum. Aliter enim, partem primogenituræ, siue sortem duplicem primogenito, si tres duntaxat fuissent

fuissent filij, debitam, interuentu eius qui obstrui desinit, planè minui nemo non videt. De Hermaphrodiți jure apud alias gentes consulas Hieronymum Gigantem de Crimine læsæ Majestatis lib. III, quæst. XVI, & ibi citatos. Et de Liberorum successione, hæc dicta sunto.

De Successione Patris, *&* à latere, *seu* fratrum, aui, patruorum; *& Exclusa, in successione*, Cognatione Materna, *vti & ipsa* Matre:

Cap. XII.

NOn exstantibus defuncto liberis, neque ex hisce posteris, reuoluebatur hæreditas ab vtriusque sexus prole ad Patrem, nisi interueniret frater qui defuncti vxorem, ex lege duceret, de quo item inferius. Discrimen verò heic observandum. Vbi de Bonis à patre successione hæreditaria acceptis, mortuo sine posteris filio filiaue, quærebatur, patrem Hæredem dici, non quod ipse capere posset hæreditatem, vtpote antea necessario defunctus. Sed quòd ex eiusce persona in viuis esse ficta, series successionis tantum dignosceretur, atque in hæredibus eliciendis haberetur is pro superstite, vnde defuncti fratres germani primò eorumque posteri, dein itidem sorores vocarentur ad hæreditatem, non tam fratrum aut sororum defuncti nomine, quam liberorum patris; cui, si in viuis fuisset, hæreditas omnimoda debita. Vbi verò de Bonis aduentitijs seu peculio minimè à parentibus successione accepto quæstio fiebat, pater ipse vt hæres filio filiæue sine liberis defunctæ succedebat, si in viuis esset; sin autem, liberi eius posterique eorum siue in capita siue in stirpes, pro personarum numero & qualitate, quas siue gerebant siue induebant, iuxta id quod de successione liberorum superius traditur. Adeò vt, cognitâ satis ex iam dictis Liberorum successionis ratione, atque obseruato, illis posterisque eorum non exstantibus, patrem siue mortuum siue viuum pro hærede perpetuò haberi, vnde fratres ac sorores defuncti eorumque posteri, vt patris (si mortuus fuerit) liberi posterique ad hæreditatem (exclusâ penitus cognatione materna atque ipsa Matre) vocantur, omnigena à latere successio

statim

statim patefiat. Nam si neque Patri sint alij liberi; neque hisce posteri superstites, auus pro hærede similiter habetur, non tam quia auus, quam quia pater eius est qui hæres proximus, id est, patris defuncti. Et si auo mortuo fuerint liberi, succedunt illi magis hoc nomine quam nomine aut fratrum aut sororum patris, aut patruorum aut amitarum defuncti. Atque similis semper ratio proaui, tritaui, abaui, vsque ad Adamum habenda. Vnde habent illud, אין אדם בישראל שאין לו יורשין *Non omninò reperitur quis in Israelitis, cui desunt hæredes.* Quæ omnia habentur ex receptissima interpretatione Numeror. XXVII, 9. Verba sunt; *si filium non habuerit* (defunctus) *dabitis Hæreditatem eius fratribus eius; Et si nec fratres ei fuerint, dabitis hæreditatem eius fratribus patris eius. Et si pater eius non habuerit fratres, dabitis* (נחלתו לשארו הקרוב אליו ממשפחתו וירש אתה) *hærediatem eius Consanguineo eius propinquiore qui fuerit de cognatione eius vt ille succedat in eam. Eritque hoc filijs Israel in decretum iudicij sicut præcepit Dominus Mosi.* Iam verò Duo in primis sunt in traditionibus veterum aduertenda quibus hæc, ad jam dictum sensum, explicantur. De paterna Successione Alterum; Alterum de familia seu cognatione Materna à successione perpetuò excludenda. Patris nomen in sacra lege omittitur, neque, vt ad eum à liberis transmitteretur hereditas, expressè sancitur. Etiam quare omissum, audent aliqui rationem adferre. Videsis Rabbi Bechai ad Numer. XXVII, fol. 193, col. 2, & Philonem de Vita Mosis, lib. III. Sed ita hanc exposuere Magistri legem, idque eorum vetustissimi, ac si de Patre nulla omninò quæstio fuisset quin, nomine sanguine proximi, ei hæreditas à filio filiaue sine posteris mortua primò esset deuoluenda & dein ad fratres defuncti seu ad patris liberos. Id quod itidem de Auo dicendum, cui fratres patris sine liberis defuncti hæredes sunt. Nam vt pater se habet ad filium, ita auus ad patrem. Et tam auum quam patrem antea demortuum esse admitti volunt in verbis sacræ legis. Quin & fratrum nomen, siue quà defunctum, siue quà patrem auúmue spectant, etiam sorores, quà, successionis ratione, in liberis sunt proximæ, satis innuere; argumento à præmissa filiorum atque filiarum successione ducto. Id autem quod de Paterna suc-

cessione dicitur, tum ex rationibus à propinquitate, à merito, ac à vicissitudine beneficiorum allatis firmant, tum ex eo quod adijcitur de fratribus patris, quorum neminem patri in hæreditate æqualem, nedum anteponendum ex legis diuinæ mente statuunt. Imo & patrem reuera *Consanguineum eius propinquiorem è cognatione eius* esse censent, & concludunt eum qui maximè propinquus est sanguine, liberis deficientibus, semper ad successionem vocandum, atque syntaxin illam verborum ita intelligendam ac si ad hunc modum, illorum etiam epenthesi hujusmodi, concepta fuissent. *Si filiam non habuerit, dabitis hæreditatem eius Consanguineo eius propinquiori qui fuerit de cognatione eius* (seu patri) *& posteà dabitis hæreditatem eius fratribus eius*, id est, liberis patris. *Et si nec fratres, &c.* De qua re vide Gemar. Babylon. ad tit. *Baba Batbra*, fol. 108, & Salomonem Iarchium ibidem. Quin Misna cap. VIII, dicti tituli, expressè: האחין קודמין לאחי האב וכל יוצאי ירכן של אחין קודמין לאחי האב זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי ירכו קודמין והאב קודם לכל יוצאי ירכו *Fratres anteponendi patruis, & omnes qui exeunt è femore fratrum, anteponendi patruis. Hæc regula est vniversalis; vbi quis in successione hereditaria præferendus est ipse; etiam & cuncti eiusce posteri itidem sunt præferendi. Sed Pater præferendus est vniuersis qui egrediuntur è femore suo*, id est; liberis suis, & defuncti germanis fratribus sororibusque. Et appositissimè Philo, receptos gentis suæ mores de hæreditatibus explicans in lib. III, de Vita Mosis; primò filios, inquit, in successionem vocauit Deus Opt. Max. dein filias, tertio loco fratres, καὶ τετάρτην θεὶς πρὸς πατρὸς ἀπονέμει τάξιν ἀντιλόμενος ὅτι καὶ πατέρας (ita lego) γονεῖς ἂν υἱῶν κληρονόμους, πάνυ γὰρ εὔηθες ὑπολαβεῖν ὅτι πατρὸς ἀδελφῷ νέμων κλῆρον ἀδελφιδοῦ διὰ τὴν πρὸς πατρὸς συγγένειαν αὐτὸν ἀφείλετο τὸν πατέρα τῆς διαδοχῆς, *quartò patruos, seu patris fratres subindicans etiam patres fieri posse hæredes filiorum. Stultum enim nimis foret credere, patruo concedi hæreditatem nepotis, ob cognationem paternam, ipsi verò patri eam auferri.* Maternæ autem cognationis rationem in successionibus non haberi, sed duntaxat adgnationis paternæ, tum ex citatis Numerorum verbis eliciunt, tum ex frequentissima mentione patrum משפחות id est, *familiarum* seu *Cognationum* in Pentateucho, Paralipomenis,

lipomenis, Ezra, alibi. Matribus igitur passim aiunt minimè omnino esse משפחה seu *Cognationem* ciuilem, sed in paterna eam demergi; ideoque neque ex sanguine materno hæredem admittendum aut quærendum, veluti nec matrem, nec materteram, nec auunculum, nec auum seu auiam maternam, neque ex hisce prolem. Nam & in lege sacra patruorum mentio fit, neutiquam auunculorum. Et proximus consanguineus ex cognatione defuncti hæres semper est; qui materno sanguine tantum conjunctus, ratione iam dicta, esse nequit. Hinc solenne est illud & toties à Talmudicis repetitum משפחת האם אינה קרויה משפחה *Familia seu cognatio Materna, minime appellatur familia seu cognatio.* Nimirùm Cognationis ciuilis, in successionibus, effectum non habet. Videsis, R. Bechai ad Numeros fol. 193, col. 2. Jarchium ad Iudicum XVII, 7. & Iacob Bar Salomon, in Oculo Israelis, part. II, fol. 89, col. 1. Idem denotat id quod quod habet vetustissimus autor libri *Siphri* fol. 23, col. 92, משפחות הלכות אחרי אבות *Familiæ seu cognationes sequuntur patres.* Tantundem sexcenties occurrit. Et planè fallit Rabbi Abenezra, ad Numer. XXVII, 9, dum ad illud *si filiam non habuerit transferetis hæreditatem ad fratres eius* interpretatur fratres eius per מצד אב או מצד אם *siue germanos siue vterinos.* Refragatur constans & receptissima Magistrorum sententia. Nam fratres ibi, secundum ea quæ supra aperiuntur, succedunt, si patri, qui primum ad hæreditatem, si in viuis fuisset, vocandus erat, ipsi fuerint hæredes, nec aliter omnino; quod de vterinis fratribus dici non posse nemo non videt. Et fratres ex matre seu vterinos adinuicem succedere non posse, disertis verbis etiam traditur in sæpe laudata Misna tit. *Baba Batbra* cap. VIII, id quod etiam in Magistrorum, de successionibus, regulis, mox subijcitur.

Successionis omnigenæ, *quæ ex Iure Sanguinis hactenus tractato pendet, Exemplum.*

CAP. XIII.

SEd materies Successionis tam Liberorum quam Patris, adeoque omnigenæ quæ ex Iure Sanguinis, de quo hactenus

ctenus egimus, pendet, clarior fiet exemplo ob oculos posito, quod ex Maimonidis *Pirush Mishnaioth*, fol. 184, adijcimus.

Defuncto Amramo, in hoc stemmate, de eius hærede quæritur. Si superstites sint Moses & Aaron, ipsi planè hæredes sunt, habità Mosis, vt primogeniti, siue sortis duplicis, ratione. Quod non perinde adieci, ac si, aut memoriæ lapsu aut inscitia, Mosem reuera vt Amrami primogenitum heic substituissem. Cuius rei insimulâsse me nonullos audio. Sed immeritò nimis. Nescius quidem est nemo, natum fuisse Aaronem triennio aut circitèr ante Mosem quod manifestum est ex Exodi. VII, 7. Atque ideo etiam primogeniti loco numerari Aharonem I Paralip. IV, 3. & Exod. IV, 20. Sed verò ego heic secutus sum successionis paradigma à doctissimo Maimonide desumtum, atque eadem quæ profert ille nomina, eandem etiam nominum seriem atque ordinem omninò retinui. Disertè autem collocat ille Mosem sic ante Aaronem, adeoque in exemplo, non ad aliquam stemmatis veritatem exhibendam, sed ad successionis iura demonstranda tantum, velut in ficto schemate, allato, in Primogeniti loco ponit. Et fictum planè dicendum est schema, quà etiam, ex Abrahæ progenie, vt pars tantùm, rei, quæ præ manibus ei erat,

inseruientis, collateralibus ceteris prætermissis, excerpitur. Neque aliam ob causam proculdubio ita Moses obitèr sic ab eo collocatus est, quam ex insigni quam passim gens Ebræa ei præ ceteris agnoscere solet dignitatem. Idem Maimonides in More Nebochim part. II cap. XXXII de מדרגות הנבואה seu *de gradibus prophetiæ* locutus, obseruandum est, inquit, dictum Mosi fuisse עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא הוא עה" במדרגה העליונה כמו שנאמר ונגש משה לבדו אל ה' וגו' ואהרן למטה ממנו ונדב ואביהוא למטה מאהרן ושבעים זקנים למטה מנדב ואביהוא ושאר האדם למטה מהם לפי שלמותיהם id est *Ascende ad Dominum tu & Aharon, Nadab & Abihu* (Exod. XXIV, 1) *Vbi ipse, super quem sit pax, in supremo ponitur gradu, iuxta id etiam quod ibi legitur, & appropinquabit Moses solus ad Dominum* &c. *Infrà ipsum collocatur Aaron, infra Aaronem Nadab & Abihu, infra hos* LXX *senes, infra istos reliqui homines iuxta perfectiones suas.* De Mosis item apud eos dignitate videsis Ioannem Drusium ad difficiliora loca Leuitici, cap. XXIII. Adde etiam Philonem qui sub extremo libri III de Vita Mosis, eum Βασιλέα, Νομοθέτην, Ἀρχιερέα, καὶ προφήτην, *Regem legislatorem, Pontificem, & prophetam* nuncupat. Et sæpenumerò in sacris literis alibiquè eiusmodi, vt in Schemate, est Mosis nomini loci prærogatiua. Adeoque præclarissimi Rabbini, qui heic præiuit exemplo vsus, non magis ego Mosem pro primogenito (neque ille sanè) heic reuera sumendum volui, ac Aristoteles Atlantem cum Poetis cælum sustinere, vbi, in Metaphysicorum quarto, in notionibus vocabuli habendi vnam facit in eo quod aliud prohibet suopte nutu inclinare, vt Atlas, quod ait ibi in exemplum, cælum. Sed ad schema redimus. Si horùm neuter, neque ex eis posteri reperiantur, hæres est Miriam filia, vti & ejusce defunctæ posteri, modo supra indicato. Hisce non extantibus reuocatur hæreditas ad Koathum defuncti patrem, qui si mortuus fuerit, de eo non alitèr in hac specie iudicandum est quam si ipse fuisset iam defunctus cujus hæreditas seu bona in controuersiam deducta. Adeoque si tres illi filij eius, Amrami fratres, Izhar, Hebron, Vzziel superstites sint, succedunt illi paritèr in vniuersa Amrami bona eo quod sunt hæredes seu filij Koathi. Nec primogeniti prærogatiuæ

ratio

ratio vlla heic habenda, tum quia eorum neuter reuera primogenitus, tum quia bona de quibus lis est, ab eorum patre, momento obitûs, possessa non fuere. Ipsis minimè in viuis repertis, de prole posterisque eorum quæritur. Quibus nec repertis, an filiam habuerit Koathus quæstio fit. Hac non exstante, defertur hæreditas ad patrem eius Leui, qui succedit, si in viuis. Sin verò, æstimetur is pro jam defuncto qui sub Iudice est. Ideo hæredes sunt Gersom & Merari (quia filij eius; atque hoc modo patrui succedunt) si in viuis sint, vti eorum posteri, si mortui. Horum nemine superstite deuoluitur hæreditas ad Iochebed filiam Leui, quâ simùl cum prole quæsitâ nec repertâ, hæres est Iacob, cui, mortuo sine filio, Dina filiâ succedit. Hoc non exstante, ejusque posteris deficientibus, hæres est Isaac pater Iacobi. Ei mortuo succedit Esau filius, quo simul cum posteris vtriusque sexus sublato, Abraham vt hæres eius in bona Amrami succedit. Nec Maternæ cognationis ratio omninò habenda.

De Successione fratris fratriam viduam, ex lege, ducentis.

Cap. XIV.

TEmperanda sunt quæ de successione & Liberorum & Patris diximus, Lege, de fratris sine prole defuncti vxore ducenda, lata, Deut. XXV, 5. *Si habitauerint fratres simul & mortuus fuerit vnus eorum absque filio* (ita nonnulli; & Ebræa sunt ובן אין לו) *non nubet vxor defuncti forâs viro extraneo. Sed frater eius ingrediatur ad eam, ducatque eam in vxorem & præstet officium affinis. Et erit primogenitus quem pepererit* (ita verbum verbo reddimus) *surget nomine fratris eius defuncti, vt non deleatur nomen eius de Israel. Et si vir ille noluerit ducere vxorem fratris sui, ascendat illa ad portam dicatque senioribus; recusat frater mariti mei suscitare semen fratri suo in Israel. Nec vult me habere in vxorem. Et aduocabunt eum seniores Ciuitatis suæ & loquentur cum eo, & si perseuerauerit dixeritque non placet mihi vt eam ducam; Accedet illa ad eum in conspectu seniorum & extrahet calceum eius de pede eius, spuensque in faciem eius dicat & respondeat, sic fiat Viro qui non ædificat domum fratris sui, vocabitur nomen eius in*

Israel domus eius qui calceum exuit. Sed pro *absque filio, absque prole* substituendum. Receptissimâ gentis sententiâ, aliter lex illa non obtinuit. Vnde rectè Hellenistæ pro [illegible] quod sanè verti posset etiam *sine filio*, hoc in loco habent σπέρμα δὲ μὴ ᾖ αὐτῷ *ac semen ei defuerit*, vti & Latina vox *absque liberis mortuus fuerit*. Nam tam heic בן singulariter *prolem* vtriusque sexus posteritatemque quam pluraliter בנים alibi non raro *liberos*, posterosque denotat, de qua re nonnihil suprà nos capite primo. Atque firmat hæc Sadducæorum ad Saluatorem allocutio, de hac lege, apud D. Matth. XXII, 24, & D. Marc. XII, 19, vbi τέκνα μὴ ἀφῇ *liberos non reliquerit* habetur, tametsi vulgata vtroque in loco *filios* verterit. Et seminis nomen, quod ibi suscitandum, vtrumque liberorum sexum æquè complectitur. Itaque in hac specie, ob fratriam viduam in vxorem acceptam frater superstes in defuncti bona ita succedebat vt ad posteros ex fratria hoc nomine susceptos transmitterentur. Videsis Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. III, & *Magid Mishna* ibidem. Neque verò de primogenito filio à fratre superstite suscepto, intelligunt legem hanc, vt nonnulli. Nam verba illa de primogenito, ad fratrem (eorum qui supersunt) natu maximum, atque notione primogeniti designatum aliâ ab ea stricta, quæ, siue duplicis sortis siue sanctitudinis ratione, vt suprà ostensum est, vsurpabatur, attinere scribunt Maimonides Halach. *Iibom Vechalitza*, *seu de Iure fratriæ viduæ ducendæ*, cap. II, [illegible] *Si quis mortuus reliquerit fratres plures, præcepto tenetur is qui natu est maximus, aut defuncti vxorem sibi accipere, aut calceum exuere, iuxta id quod dicitur & erit primogenitus quem pepererit. Vnde elicitur verba non fieri de alio primogenito præter eum qui ex fratribus est, ac si dictum fuisset, Fratrum maximus surgat nomine fratris sui qui mortuus est. Et id quod dicitur, quem pepererit, exponendum de eo cuius Mater (ejus) est, non de eo quem defuncti vxor pepererit.* Eundem habes in Gemara Babylonia ad tit. *Iabimoth*, *seu de fratrijs*, cap. IV, fol. 39, & 40. Vnde etiam Iarchius, ad

verbum illud *primogenitus* in dicta lege, גדול האחים היא יבם אותה *fratrum maximus est is qui hoc iure eam in vxorem ducit.* Atque ita interpretatur vetustius autor *Sepher Siphri*, fol. 52, col. 208, *Pesictha Zothertha*, fol. 82, col. 2, alij passim. At sane commodius in hunc sensum verba illa verti possunt. *Et erit primogenitus* seu *natu maximus* (fratrum) *& quod pepererit* (fratria) *surget* &c. Nam hoc satis ferunt Ebræa, atque ita ferè autor *Sepher Siphri*, loco jam indicato. Quod si primus, qui fratriam hac lege ducebat, sine liberis ex ea susceptis moreretur, proximus natu in vxorem successit, vt dicto *Sepher Siphri* loco & citatis supra ex Mathæo & Marco liquet. Posteritas autem qualiscunque ex hujusmodi nuptijs suscepta, post mortem fratris ita fratriam ducentis in defuncti sine liberis Bona succedebat. Et firmat hanc Successionem versio Hellenistarum qui pro *& erit primogenitus &c.* substituunt καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἐὰν τέκῃ, κατασταθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τετελευτηκότος. *Et erit proles quem pepererit* (talis vt) *constituatur nomine defuncti.* Scilicet Nomen defuncti, est successio heic in eiusce locum & possessiones perinde ac si filium ex vxore, quam sibi liberis suscipiendis selegerat, reliquisset. *Pesiktha Zothertha* ad Numer. fol. 60, col. 1. רבי יהודה אומר אין שם אלא נחלו נאמר כאן שם ונאמר להלן וקם על שם אחיו המת מה להלן בנחלה אף כאן בנחלה Scribitur ad illud filiarum Zelophchadi Num. XXVII, 4. *Quare nomen patris nostri auferetur, &c.* Ita autem verba sonant. *Rabbi Iehuda ait, Nomen idem est quod possessio hæreditaria. Nominis vocabulum heic vsurpatur, atque etiam* (Deut. XXV, 6) *surget nomine* (aut super nomen) *fratris eius defuncti. Atque vt ibi significat possessionem hæreditariam, ita & heic possessionem hæreditariam significat.* Et expressim de susceptæ ita prolis successione singulari, Iosephus lib. IV, cap. VIII, τὴν ἄτεκνον ἀνδρὸς αὐτῆς τετελευτηκότος ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου γαμείτω καὶ τὸν γενόμενον παῖδα τῷ τοῦ τεθνεῶτος καλέσας ὀνόματι, τρεφέτω τοῦ κλήρου διάδοχον. *Si cui maritus, nondum susceptis liberis, defunctus fuerit, frater mariti eam ducito; & filium ex ea natum defuncti nomine vocatum sortis heredem nutrito.* Siue, vt Ruffinus vertit, *Natum filium mortui nomine vocans, hæreditatis suæ* (defuncti scilicet fratris) *nutriat successorem.* Quod vero heic de nato mortui nomine vocando habetur, alios etiam habuit

buit autores. Nam & vetus Latina Deut XXV, *primogenitum filium ex nomine illius appellabit.* Et Sepher Siphri יכול אם היה שמו יוסי וקרא שמו יוסי יוחנן יקרא כמו יוחנן תלמוד לומר על שם אחיו מכל מקום *veluti si nomen eius* (defuncti fratris) *fuerit Iose, vocabit nomen eius* (filij suscitati) *Iose, si Ioannes, vocabit nomen eius Ioannem. Sensus est, vt fratris sui nomine qualitercunque appelletur.* Et videsis D. Augustinum Quæst. 45, super Deuteronomium, & contra Faustum Manichæum lib. XXXII, cap. X, de nomine defuncti imponendo, vti & Bedam ad Deut. XXV. Et Iulius Africanus, apud Eusebium Hist. Eccles. I, cap. VIII, & Nicephorum Callistum lib. I, cap. XI, familiarum, inquit, nomina inter Israelitas enumerari solent ἢ φύσει ἢ νόμῳ· φύσει μὲν γνησίου σπέρματος διαδοχῇ, νόμῳ δὲ ἑτέρου παιδοποιουμένου εἰς ὄνομα τελευτήσαντος ἀδελφοῦ ἀτέκνου, aut *Natura aut Lege; Natura, cum proles ex germano parentum semine succedit; Lege autem, cum alter filium procreat in nomen fratris sui qui absque liberis è vita excesserit.* Ruffinus ibi vertit; *Naturæ quidem successiones habentur quæ ex seminis vel sanguinis veritate descendunt. Legis autem, cum quis filius alio generante substituitur sub nomine fratris defuncti sine liberis.* Sed consensu Magistrorum, posteri à fratre fratriam ducente suscepti omnes, pro vario iure in alijs speciebus successionis, defuncti fratris hæreditatem capiebant. Nominis impositio heic nec locum habere vllum videtur, nec rationem. De fratribus autem vterinis lex hæc non intelligenda, sed tantùm de germanis. Nam vt adinuicem minimè succedunt (quod ex iam ostensis liquet) vterini, ita nec hac lege tenentur. Maimonides Halach. *Iabom Vecbalitza*, cap. I, אחין מן האם אינן חשובין אחין לענין ירושה או לענין יבום וחליצה והרי הן כמי שאינן (אחין) שאין אחוה אלא מאב, *Fratres ex matre tantum* (seu vterini) *non censentur pro fratribus, aut in materie hæreditatis, aut in materie defuncti fratris vxoris ducendæ atque exuendi calcei. Quin sunt veluti qui non sunt omninò* (fratres.) *Nam non est fraternitas, quæ à patre non est.* Idem in Gemara Babylon, ad cap. II, tit. *Iabimoth* fol. 17. Sed vide Ruth I, 11, vbi Naomi ad nurus suas Orpha & Ruth viduas, nec prole beatas, *an adhuc*, inquit, *intra me in vtero meo sunt filij qui fiant mariti vestri?* perinde ac si non solùm ad fratrem vterinum, sed etiam ad eum qui

mortis

mortis fraternæ tempore nondum in Lucem fuerat editus (quod itidem vno ore negant magiſtri) jus hoc ſpectaſſet. Atqui non ex huiuſce juris obtentu, ſed ex ingenti erga nurs, amore à Naomi hoc dictum volunt, ac ſi tantum innuiſſet, tanto erga eas ſe amore flagrare vt, ſi fieri poſſet, futuris, ſi qui ſibi eſſent, filijs, eas in vxores traderet. Vnde Abenezra ibi וזה דרך חיבוב ולא דרך יבום *Hoc ex amore proceſsit non ex iure fratris defuncti vxoris ducendæ.* At Iarchius ibi aliter; & licuiſſe quidem futuris Naomi filijs haſce ducere, non hac tamen lege; neque in eam quæ fratriam aliàs in vxorem negat (Leuitic. XVIII, 16) ita commiſſuros שלא היו למחלון וכליון קדושין בהם שנכריות היו ולא נתגיירו *quia non erant legitimæ Machloni & Chilioni* (maritis prioribus) *cum eis nuptiæ, eo quod extraneæ erant, nec proſelytæ factæ.* Vide Deuteron. VII. 3. & Ezram IX, & X. Quamplurima ſunt alia à Magiſtris tradita, de ætate, corporis vitio, propinquitate ſanguinis, alijs non paucis quę in cauſa ſæpiùs fuere vt lex hæc non obtineret. Neque obtinuit ſi vidua ex defuncto grauida fœtum in lucem viuum, nec abortiuum, ediderat, tametſi ſtatim moreretur. Tempus item XC dierum ſeu trimeſtre præſtitutum eſt, intra quod leuir eam minime accipiebat, vt ſcilicet de prole defuncti, ſi qua fuerit in vtero, meliùs conſtaret. Et innumera ſunt quæ ad legem hanc ſpectant, nec locum heic habent. Præcipua aliquot adijcimus. Si defunctus frater adoptione illa ſeu filij aſſertione (de qua ſupra capite IV,) vſus fuiſſet, frater ſuperſtes hac lege non tenebatur. Ad illa verba האומר זה בני נאמן *qui pronuntiat quempiam filium ſuum eſſe, ei creditur,* adnotat, ex veterum ſcitis, R. Obadias Bartenorius, ליורשו ולפטור את אשתו מן היבום *tam vt heredem ita ſatis deſignatum habeat, tum vt vxorem Leuiri nuptijs liberet.* Atque idem in Gemara Babylonia ad eundem locum habetur. Quemadmodum autem ſupra in ſucceſſione liberorum, de quibus incertum erat, hæredes eſſent legitimi necne, partitio æqualis fiebat, ita heic ſi defuncti vxor intra tempus trimeſtre denuò nupta Leuiro pepererit prolem ita vt incertum eſſet primo an ſecundo marito ea eſſet tribuenda, & demùm proles ipſa litem cum Leuiro inſtituerit de hæ-

hæreditate paterna, atque ex primis nuptijs se natum asseruerit, resque in dubio ita manserit; diuisa hæreditate partem alteram capit proles hæc, alteram Leuir ipse. Quod ipsum dicendum de Leuiri liberis manifestis si cum eis proli huic dubiæ controuersia ejusmodi otiretur. Leuiri liberos intellige ex fratria susceptos. Nam ad eos solummodo hęreditas, de qua quæstio fit, attinuisset nisi dubia illa interuenisset proles. At si bini à Leuiro relicti sint filij ejusmodi manifesti, à quibus dubia illa proles (verbi gratia, filius) dimidiam bonorum paternorum partem petierit, ratione iam dicta; illi verò tertiam ei debitam tantummodò agnouerint, quia pro fratre, id est, secundarum nuptiarum filio sumunt; dimidia pars à dubio agnita binis illis tribuenda, vti & pars tertia dubio à binis illis ei agnita. Reliqua verò pars sexta æque inter eos diuidenda. Moritur proles hæc dubia sine liberis. Leuer & auus æqualitèr succedunt. Nam si ex primis nuptijs nata fuisset, auus, ex jure quo ascendentes succedunt, fuisset hæres. Si ex secundis, eodem jure, Leuir. Quoniam res in dubio restat, vterque paritèr succedunt. Atque ita Maimonides Halach. *Nechaloth*, cap. V. Vide nunc, de fratri defuncto semine suscitando, patres qui de consensu Euangeliorum D.N. Iesu Christi scribunt, & inprimis etiam consulas Abulensem ad Deut. XXV, quæst. 3, & ad D. Matthæum cap. XXII, quæst. CXLI & sequentes vsque ad CC. Adde sis Albericum Gentilem de Nuptijs lib. V, cap. IX, & quos ipse citat alios & Theologos & Iurisconsultos. Iudæis recentioribus mos idoleuit, vt cum filiam quis spoponderit viro cui plures fratres, ab ipsis cunctis plerunque exigatur obligatio, se juri huic, si sponsus vxore superstite obierit, solenni more renuntiaturos (id quod ex lege sacra fas est) ne scilicet libera secundò nubendi facultas fratriæ deesset. Et interdum maritus moribundus diuortij libello matrimonium soluit ne frater inhians fratriæ Doti, ex hoc jure familiæ damno fiet. Discimus hæc ex Leonis Mutinensis Iudæi, qui Venetijs hodieque, vt audio, Archisynagogus est, Compendio Italicè conscripto de Ritibus Vita & Moribus Ebræorum. Exemplar mecum, pro summa sua humanitate, communicauit, V. Cl. eruditissimusque

ditiſſimuſque Guilielmus Boſwellus Eques Auratus atque pud Ordines Belgiæ fœderatos ſereniſſimi Regis Magnæ Britanniæ Orator, qui à Leone autographum accepit.

De Nuptijs Boazi *&* Ruthæ. *Eas ad* Legem, de fratria ducenda, *non ſpectare.*

XV.

PRætereunda heic non eſt hiſtoriola ſacra de Boazo & Rutha, quæ à nonnullis accipitur ac ſi ex jure fratriæ ducendæ penderet. Quod non ſine magno errore dicitur. Neque enim Machloni, defuncto Ruthæ marito, erat Boazus frater. Neque de propinquo aut fratre, qui fratriam duceret, verba fiunt ibi, ſed diſertè de גואל ſeu גואלו הקרוב id eſt, *propinquo cui ius* aut *officium erat redimendi patrimonium venditum* (quale fermè Gallorum moribus vocatur *Droict de retraict lignagier*) ex lege lata Leuitic. XXV, de qua conſulas Maimonidem halach. *Semita Veiubal*, ſeu de anno Remiſſionis, cap. IX, & XII. Nec ſane exutus heic (Ruth, IV, 7) calceus ritus eſt qui ad fratriæ nuptias attinere poteſt. Nam is, vbi ad eas ſpectabat, renuntiationis duntaxat ſignum erat quod ſcimus ex Deuteron. XXV, 9. Atqui heic nihil aliud innuit præter ſolennem, quæ inoleuerat, traditionis ſeu acquirendi dominij formulam, de qua optimè *Medraſh Ruth* fol. 49, col. 2. Neque nuptiarum renuntiatio, ſed contrà ipſæ nuptiæ fiunt. Igitur expreſſe R. Salomon Iarchius, ad illud Ruth, III, 9, *quoniam tu propinquus es*, ſeu, quod idem eſt, כי אתה גואל adnotat לגאול נחלת אישי כמו שנאמר ובא גואלו הקרוב אליו וגאל וגו׳ וחמותי ואני צריכות למכור נחלתינו ועתה עליך לקנות קנה גם אותי עמה שיזכר שם המת על נחלתו כשאבוא על השדה יאמרו זו אשת מחלון *ad redimendam hæreditatem mariti mei ſecundum id quod dicitur* (Leuitic. XXV, 25) & veniat redemptor eius qui propinquior ei & redimat &c. *Nam ſocrui meæ mihique neceſſe eſt vt hæreditatem* (ſeu poſſeſſionem) *noſtram vendamus. Tua refert vt acquiras, & tum ea me ſimul acquire; vt ita in memoria habeatur nomen defuncti propter hæreditatem ſuam; vt ſcilicet, cum ego in fundum illum veniam, dicant homines, hæc eſt vxor Machlonis*

lonis. Tantundem ad cap. IV, 10; vbi *suscitare nomen defuncti* aliud est ab eo quod in lege de fratria ducenda occurrit. Boazum autem Elimelechi fratrem fuisse adeoque Machlonis patruum magistrorum alij, alij ex fratre nepotem fuisse volunt de qua re consulas Iarchium & Abenezram ad Ruth, III, 13, & *Midras Ruth* fol. 48, col. 1. Admittendum interim est & Elimelechum patrem & Machlonem filium (quorum vtrique ponpinquus & redemptor Boazus) superstites patrimonium hoc jam redemptum, dono vxoribus dedisse, aut potiùs hunc sigillatim suas possessiones, illum item suas vxori suæ (quod quomodo fieret disces ex Maimonide Halach. de Donationibus, cap. VI,) neque donationes illas vim legis de redemptione minuisse. Vnde nam alitèr agri dominium earum alterutri? Et monstrum sane est quod, ad Ruth IV, habet de hac re Lyranus. *Sciendum est*, inquit, *hoc quod licet mulieres non succederent in hæreditatem, tamen quia vxor post maritum defunctum sine liberis remanebat, ipsa tenebat partem hæreditatis ad vitam & illam poterat vendere in quantum erat, sui iuris, & sic dicitur heic quod Noemi eodem modo vendere volebat partem agri*. Ab Ebræorum moribus hæc sunt alienissima, vt ex suprà dictis satis liquet, atque ex eis quæ pòst habemus capite XVIII, de successione Maritali vbi vxores ab omni in mariti bona successione arcentur, excepto quod alimenta eis inde essent præstanda de qua re capite IX monuimus. Quin mirum est, quod habet de illa redemptionis historiola Iosephus lib. V, cap. XI, vbi Boazum inducit propinquo illi alteri (de quo Ruth, IV, 1) sic alloquentem. *Elimelechi & filiorum sortes possides tu*; ipsum etiam fatentem se possidere, συγχωρέντων τῶν νόμων κατὰ ἀγχιστείαν seu *ex indulto legum de propinquitate*; vnde Boazus ibi, οὐκ οὖν ἐξ ἡμιζείας, inquit δεῖ μεμνῆσθαι τῶν νόμων ἀλλὰ πάντα ποιεῖν, κατ᾽ αὐτοὺς μᾶλλον. ἰδοὺ γὰρ δεῦρο ἥκει γύναιον ὅπερ εἰ θέλεις τῶν ἀγρῶν κρατεῖν, γαμεῖν σε δεῖ κατὰ τοὺς νόμους, *tum ergo non ex parte tantum legum meminisse oportet, sed omnia iuxta præscriptum eorum facere. Ecce adest mulier quam, si vis possessionem agrorum retinere, lex te ducere iubet*. Inde & sortem & fœminam ille Boazo cessit, ritu, vt ipe Iosephus persequitur, adhibito, vt mulier ei solueret calceum & in faciem eius

ex-

exſpueret. Sed confuſio eſt planiſſime binarum legum, quarum altera de hæreditate alienata ſeu emptores inuitante redimenda, altera de fratria ducenda eſt. Vtrâque ſatis inuicèm diuerſâ. Neque altera quid cum altera aut in ſacris literis aut apud Magiſtros habet commune. Sed mendum eſt in Ioſephi exemplaribus quæ loco citato τύπτειν εἰς τὸ πρόσωπον ſeu *percutere in faciem*, vt verſio etiam recentior eſt; habent pro πτύειν εἰς τὸ πρόσωπον *in faciem exſpuere*, vt Ruffinus vetus eius interpres rectè legebat. Id ſatis liquet ex ejuſce lib. IV, cap. VIII, vbi de calceo Leuiri fratriæ nuptijs renuntiantis exuto agit. Atque de ea re olim monuit item I. Druſius in Miſcellaneis. Sed verò & aduertendum eſt, Fl. Ioſephum in eis quæ ad leges gentis ſuæ ciuiles atque res forenſes attinent, à receptiſſimis Talmudicorum ſententijs aliquot in locis alijs nimiùm diſcrepare, vtcunque ipſe ſe venditet, ſub fine libri vigeſimi vt κατὰ τὴν ἐπιχώριον παιδείαν διαφέροντα *patrias diſciplinas egregiè callentem*, & in vita ſua ſcribat, à Pontificibus & vrbis primoribus ſe conſuli ſolitum, etiam dum quartum decimum ætatis annum ageret, ὑπὲρ τοῦ παρ' ἑαυτοῦ περὶ τῶν νομίμων ἀκριβέστερόν τι γνῶναι, *vt ab eo penitiorem legum ſenſum ediſcerent*. De nuptijs autem Boazi & Ruthæ, vide nunc, præter patres veteres, Abulenſem ad Deuteronom. XXV, quæſt. 5. & ſeqq. & ad Diuum Matthæum cap. XXII, quæſt. CXLI, & quæ ſequuntur.

De fratris incerti *ſiue de quo ambigebatur inter certos, an patris eſſet filius*, ſingulari Succeſſionis *atque hæreditatis inuicem tranſmiſſionis* ratione. *Et de alijs* hæredibus *aſcendentibus atque à latere* incertis.

CAP. XVI.

SEd de ſucceſſione fratrum aliorumque hæredum incertorum, monendum. Oſtenſum eſt ſupra capite IV, patris aſſertione, velut Adoptione, filium ita fieri vt nec liberis ceteris reluctari fas eſſet. Si verò deeſſet omninò patris aſſertio, nec inter fratres de natalibus alicujus eorum ſatis conueniret, pro aſſerentium, dubitantium & negantium differentia ſucceſſum eſt. Veluti, fratres ſint

certi duo, Simeon & Reuben, incertus Leui; adeo vt, verbi gratia, eum ab exteris terris reducem agnoscat Reuben fratrem sibi esse seu patris demortui filium, sed ignorare se aiat Simeon, neque aliæ parti alterutri suppetant probationes. Nam כל היורשין יורשין בעטקון *vniuersi hæredes succedebant pro suis quas habebant probationibus & quâ agnoscebantur.* Ita succedit in hæreditatis distributione Leui, vt Simeonis, qui eum non agnoscat, pars sit assis dimidia, id est, eadem quæ fuisset si præter ipsum & Rubenum alius hæres non fuisset; ita verò fiunt partiarij hæredes Leui & Reuben vt eadem ratione partem Leui superet pars Reubeni, qua Rubeni partem pars Simeonis. Nempe pars altera dimidia in partem totius tertiam & sextam tribuitur; Hanc Leui, illam Ruben capit. Quod si Leui & parte hac & bonis alijs ditatus sine liberis moriatur, pars illa sexta redit ad Rubenum tota, Simeone excluso, sed bona cetera ad vtrunque. Quia fatetur Ruben vtrique fratrem eum esse, neque negat Simeon. At si planè negat Simeon, tam sextam partem illam quam bona cetera qualiacunque Leui demortui solus adit Ruben. Atqui ad hunc modum jus obtinuit in alijs hæredibus ejusmodi incertis, atque à cohæredum alijs agnitis, ab alijs ignoratis, negatis ab alijs. De hisce vide Misnam tit. *Baba Bathra*, cap VIII, & Gemaram Bab. ibid. fol. 134, & 135, præter Maimonidem Halach. *Nechaloth*, cap. IV. Quin tametsi filius dubius (vt in specie, vbi nescitur septimestris an nouimestris, adeoque primi an secundi mariti fuerit, quam habes supra cap. IV.) patrum dubiorum neutri succedit; ei nihilominùs mortuo sine liberis pariter succedit pater vterque. Quoniam vbi שניהם ספק *vterque dubius est hæres*, succedit pariter vterque. Ita capite V, dicti tituli, idem Maimonides.

De Successione Maritali, siue Vnde Vir.

CAP. XVII.

Qvemadmodum matri quæ suæ potestatis erat, siue viduæ, succedebant liberi, ita vxori defunctæ Maritus erat hæres primus, qui tam sua quam illius bona in vnum patrimonij corpus confusa, ad hæredes quidem post-

modùm transmittebat. Ita tamen vt vxoris siue vnius siue plurium filij in Materna bona, secundum ea quæ supra capite secundo ostensa sunt, succederent. Iarchius ad Gemaram Babylon fol. 116, b, tit. *Baba Bathra* הבעל יורש את אשתו ואבן אין בעל קודם בנה יורשה *Maritus succedit vt heres vxori. Et si Maritus superstes non fuerit, adit hæreditatem filius vxoris.* De hâc successionis specie, Misna, tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, האיש את אמו והאיש את אשתו נוחלין ולא מנחלין *Vir matri suæ, maritus etiam vxori succedunt vt heredes, sed ab eis hæreditas inuicèm non defertur.* Et ibidem האשה את בנה והאשה את בעלה מנחילין ולא נוחלין *Fœmina ad filium suum, vxor ad maritum suum hæreditatem transmittit; sed earum neuter vicissim capit.* De matre, ratiò manifesta est ex eis quæ de successione paterna aperuimus. Et inter conjuges successiò minimè vti apud Romanos, reciproca; aut tantum vbi nulli relinquerentur liberi, parentes, aut cognati, excluso fisco. Sed vt non liberis Mater, ita nec Marito succedebat omninò vxor. Et in hæreditate vxoria præferebatur etiam ipsis liberis maritus. De hac re etiam Misna, tit. *Maccoth* seu de plagis, cap. I, & Talmudici passim. Magistri autem, quibus solenne est literarum metathesi & verbis seorsim, ac aliter ac tota syntaxis pati videatur, intellectis, ea elicere quæ receptos mores seu Majorum Traditiones firment, dupliciter hanc successionem Maritalem etiam ex legis sacræ syllabis adstruunt. Primò, ex illis verbis, Numer. XXVII, 11, נחלתו לשארו quod *hæreditatem eius consanguineo suo* in verborum contextu supra capite IX, allato, rectè vertitur. Etenim cùm שאר non modo *consanguineum* sed & propinquum vtriusque sexus, adeoque vxorem, denotare possit, literarum posituris paulò immutatis, dum de maritali successione disputant, fingunt heic ac si seorsim scriptum fuisset נחלת שארו לו *hæreditas eius quæ ei propinqua est* (siue vxoris) *ad eum pertinet*, quod planè sacrorum verborum anagramma est. Secundò, vltima legis eiusdem verba וירש אתה *& ille succedet in eam*, id est, *hæreditatem*, siue vt Hellenistæ, κληρονομήσει τὰ αὐτῆς *vt hæreditario iure substantiam eius possideat*, ita sigillatim capere volunt (vbi de hac successionis specie loquuntur) ac si ibi significarent *& ipse vir excipiat eam* (vxorem) *vt heres.* Nec sane verba seorsim

lecta refragantur. Sed hi potiùs luſus ſunt qualibus vti amant, cum ea firmare ex ſacro textu ſe torquentes laborant, quæ è majorum Traditionibus atque ſuperinductis, pro re nata, vbi nihil certi à Numine præſcriptum eſt, legibus ad poſteritatem ſunt tranſmiſſa. De hac re conſulas *Baal Haturim*, Bechai, alios, ad Numer. XXVII, Gemaram Babylon. ad tit. *Baba Bathra*, fol. 111. præter adjectos commentarios. Et apud veteres, eſt etiam ſolenne אין מעביר נחלה אלא בת הואיל ובנה ובעלה יורשין אותה *Non transfertur* (vocabulo propriè ſumpto) *hæreditas niſi à filia, quippe cui ſuccedit vt heres & filius & Maritus.* Ita R Iehuda apud autorem *Peſiktha Zotertha* fol. 60, col. 2, ad illud והעברתם *& transferetis* &c. Num. XXVII, 8, ita alij. Nempè, ſiue ad filium deuenerit hæreditas ab ea tranſmiſſa ſiue ad maritum, à cognatione ſua planè transfertur, nec in illam redire jure ſanguinis poteſt. Quod ex ſupra dictis liquet. Videſis Maimonidem Halach *Iſhoth*, ſeu de re vxoria, cap. XXII, & Halach. *Nechaloth*; cap. I vbi ille ואשה אינה יורשת בעלה כלל והבעל יורש את כל נכסי אשתו מדברי סופרים והוא קודם לכל בירושה אע"פ שהיא אסורה עליו כגון אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואע"פ שהיא קטנה ואע"פ שהבעל חרש הוא יורש את אשתו *Vxor Marito ſuo non omninò ſuccedit. At Maritus ſuccedit in omnia Vxoris Bona ex Scribarum ſancito* (de ſanctitis ejuſmodi, vide ſupra cap. II) *Atque is omnibus alijs præfertur in Vxoris hæreditate, tametſi haud legitima fuerit vxor, veluti ſi vidua ducatur à Pontifice Maximo, aut repudiata, aut ea cui, exuto calceo, renuntiatum eſt, à Sacerdote vulgari; aut tametſi minor fuerit vxor. Quin licet maritus ſit ſurdus; vxoris heres eſt.* Adde ſis Gemaram Babylon. ad tit. *Gittin*, ſeu de libellis repudij, fol. 55. In vtroque verò Maimonidis loco jam citato, duo obſeruantur inprimis monita; Alterum, hanc ſucceſſionis formulam non obtinuiſſe niſi vbi ipſa vxor ברשות הבעל *in poteſtate viri*, ita ſcilicet vt planè vxor eſſet. Et plurima accedunt quæ hoc explicant. Sed ad ſponſaliorum & Nuptiarum Tractatum, cui heic locus non eſt, attinent. Alterum eſt, non in alia vxoris bona ſuccedere maritum præter ea, שבאו לרשותו והחזיק *quæ in vxoris poteſtatem & poſſeſſionem deuenerint.* Vt excludantur quæ poſt ejuſce mortem, ſiue profectitia ſiue aduentitia

uentitia, tantum expectabantur. Nonne ad hujusmodi successionem attinet illud Syracidis cap. XXII, 4? Filia prudens κληρονομήσει ἄνδρα αὐτῆς, *heredem reliquet* aut *hereditatem transmittet ad maritum*, καὶ ἡ καταισχύνουσα εἰς λύπην γεννήσαντος, *& quæ dedecorat* (eum) *dolori est Genitori.* Scilicet meretur filia prudens, vt hæreditatem seu bona, in quæ succedat maritus, accipiat à genitore, cui dolori est & exhæres si maritum dedecorat. Certè ita κληρονομεῖν vsurpatur de successione Liberorum, Prouerb. XII 22. Et vulgata in loco Syracidis, *Filia prudens hereditas viro suo.* Videsis item Maimonidem Halach. *Semita veiubal*, cap. IX, sub extremum vbi de successione maritali verba faciens ואם ירש ממנה בית הקברות יחזיר לבני משפחה משום פגם משפחה ויתנו לו דמיו ומנכין לו דמי קבר אשתו שהוא חייב בקבורה *Et si*, inquit, *vt heres ab ea accipiat Monimentum sepulchrale* (locum sepulturæ sepositum) *restituit illud Cognatis familiæ eius, ne dedecus familiæ eueniat; & pretium eiusce ei numerant, deducto sepulchri vxoris suæ* (nam eius sepe liendæ sumptus ad eum attinent) *pretio.*

Successionis Maritalis *exempla. Et de* diuersarum tribuum hæreditatis, *per mutuas earum nuptias*, confusione *ac filiabus* ἐπικλήροις *seu quibus hereditates obtigissent.*

Cap. XVIII.

QVin Successionis Maritalis in sacris literis exempla notant bina. Alterum in Iosuæ XXIV, 33. alterum I, Paralip. II, 21. Primo in loco legitur; *Eleazer quoque filius Aaron mortuus est, & sepelierunt eum in colle Phinees filij eius qui datus est ei in monte Ephraijm.* Neque Eleazaro, vtpote Pontifici, neque Leuitis agrorum seu collium possessio erat. Vnde igitur Phinees filio eius in assignata tribui Ephraim portione hic collis? Receptior est sententia שירש מאשתו. *quod iure hereditario acceperit* (siue Eleazar siue Phinees) *ab vxore* cui superstes erat. Præter Gemaram Babylon. ad tit. *Baba Batbra*, fol. 111, & Rabbenu Ascher ibi. fol. 206, col. 3, consulas Iarchium, Gersomidem, & D. Kimchium ad extremum Iosuæ. In secundo loco habetur, *venit Hezron ad filiam Machir patris Gelaad, accepitque eam*

cum

cum esset filius sexaginta annorum, & illa peperit ei Segub. Segub autem genuit Iair qui habuit XXIII ciuitates in terra Gilead. Alij sanè XXIII has ciuitates dotem fuisse filiæ Machiri; vt Iarchius in Commentario. Alij de hæreditate à matre quæ ex tribu Manassis erat (cujus in portione Gilead) transmissa intelligunt; vt D. Kimchius ibidem. Videsis Numeror. XXXII, 40, Deuteron. III, 14, Iudic. X, 3. Sed sententia est etiam receptior hereditatem, hasce ciuitates fuisse Iairo vxoriam. Kimchius ibi רבותינו ז"ל אומרו כי אין זה יאיר הכתוב בתורה אלא זה יאיר בן שגוב לקח אשה בארץ הגלעד ומתה וירשה ובירושת אשתו היו לו אלו עשרים ושלשה ערים *Rabbini nostri, piæ memoriæ, dicunt quod hic non est Iairus qui memoratur in Lege* (Num. XXXII, 41.) *Sed hic Iairus Segubi filius accepit vxorem in terra Gilead, cui mortuæ successit vt hæres. Et ex hæreditate vxoria fuere ei hæ XXIII ciuitates.* Et vtrunque exemplum obseruatum habes in *Sepher Siphri*, ad Numeros fol. 23, col. 92. & in citata iam Gemara Babylonia. At igitur Nuptiæ heic à diuersarum tribuum conjugibus contractæ fuere, & à tribu altera ad alteram hæreditates translatæ, quod vetitum est Numeror. XXXVI, 7. *Non migrabit possessio filiorum Israel de tribu in tribum, quoniam quisque de filijs Israel hærebit in hæreditate tribus patrum suorum. Et quæcunque filia hæreditatem aliquam possederit in quacunque tribu filiorum Israel, debet fieri vxor alicuius qui est de cognatione tribus patris sui, quo scilicet quisque de filijs Israel possideat hæreditatem patrum suorum. Nec transferri debet hæreditas de tribu tua in tribum aliam. Sed quisque de tribubus filiorum Israel adhæreat hæreditati suæ.* Pro eo quod est heic *hærebit* & *adhæreat*, Ebraica veritas habet ידבקו *hærebunt*, aut *coniungentur*, quod vertunt Hellenistæ προσκολληθήσονται. *adglutinabuntur, adiungentur.* Et vulgata versio ibi, *hæreditas permaneat in familijs, nec sibi misceantur tribus. Sed ita maneant vt à Domino separatæ sunt.* De qua videsis Paulum Burgensem ad Num. XXXVI, Io. Drusium ad Num. cap. CXXXIX. & Petrum Lanselium in Calumniarum (vt ille vocat) Casauboni Dispunctionibus cap. IX. Atqui à Magistris ita præceptum hoc explicari solet, vt ad ipsum tempus duntaxàt quo promissa tellus diuisa est, non ad sequentia secula extendatur. Vnde frequens est illis scitum, quod lex

de

de hæreditatibus à tribu ad tribum tranferendis לא היה אלא לאותו דור בלבד *non attinebant ad aliud seculum præter ipsum, in quo lata est.* Ita R. Bechai ad Numeros fol. 193, col. 3, & fol. 200. col. 2, Isacher Ben Nephtali, ad *Midbar Rabba*, fol. 281 b, alij. Et ad hanc rem alia in Gemara vtraque, Hierosolymit. ad *Baba Bathra* fol. 16, col. 1, & Babylon, ad eund. tit. fol. 111, a. Atque animaduertenda sunt ad hanc rem commata 7, 17 & 18 capitis XXI libri Iudicum, vide etiam Georgium Cedrenum in Annalibus pag. 189. Ita adhæsio illa seu tempus adhæsionis hæreditatum singulis assignatarum, vti & interdictum de mutuis tribuum nuptijs, ad illud duntaxàt seculum, imo ad ipsum distributionis momentum & actum, ne scilicet, ante stabilitas tribuum singularum possessiones, familiarum adeoque patrimoniorum confusio aliqua sub initio fieret, referendum est (si hisce fides) nec vlterius legem illam vim sortitam esse putandum. Et de mutuis inuicem tribuum Nuptijs in Commentarijs Ebræorum testimonia occurrunt alia luculentissima. Consulas inprimis ea de re, Misnam & vtramque Gemaram, tit. Kidoschim cap. IV. Sed videsis Eusebium Hist. Eccles. lib. I, cap. IV sub extremum, Andronicum Constantinopolitanum, Dialogo contra Iudæos cap. XXXVII, Lyranum ad Numer. XXXVI, D. Tom. 1, 2a, quest. 105, art, 2, Ad secundum argumentum, Baronium Annal. Ecclesiast. apparat. §. 36. Casaubon. Exercitat. I, 13, Ludouic. Molinam de Iustitia & Iure Tract. II, disp. 28, conclus. 3. & scriptores de Genealogia Christi. Atqui & obseruandum est, Hellenistas Numer. XXVII, 11; verba illa, *dabitis hæreditatem eius consanguineo eius propinquiori qui fuerit* ממשפחתו *de cognatione eius*, vertere δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ ἐγγίστῳ αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ κληρονομῆσαι τὰ αὐτοῦ, *dabitis hæreditatem propinquiori eius consanguineo ex tribu eius, vt iure hæreditario in bona eius succedat.* Ac si mens legis fuisset illius, Consanguineos ex tribu legitimos duntaxat fieri posse hæredes. Vnde Licinius Ruffinus in Collatione Legum Romanarum & Iudaicarum (si is autor sit, de qua re consulas V. Cl. Marquardum Freherum in Parergon lib. I, cap. IX tit. *de Legitima successione*) legem de Hæreditatibus sacram ad hunc modum citat; *Homo si decesserit & filios*

non habuerit, dabitis hæreditatem proximo eorum de tribu eius, & possidebit omnia eius. Et vide infra ad extremum cap. XXIII, vbi de nuptijs filiarum Zelophchadi, ex Iosepho. Sed φυλὴν ac *tribus* (si modo ita φυλὴν in Hellenistis ibi reddas) non pro tribubus, qua in duodecim partes distinguebantur, sumendum, sed, arctiori sensu, pro cognatis. Nam *tribus*, quæ duodecim erant, per מטה & שבט, quæ etiam per φυλὴν Hellenistæ, denotari solet. Vbi verò pro משפחה vt heic, φυλὴ substituitur; non *tribum* ea notione, sed πατριὰν, συγγένειαν, *familiam*, *Cognationem* seu *genus sanguine proximum*, vt alibi non rarò, significat. Aliter, sanè nepos ex filia in aliam tribum collocata, auo, sine liberis defuncto, succedere nequibat. Quod verò de filiabus ἐπικλήροις heic habent viri magni, id est, eis quæ hæreditate beatæ erant; quales Zelophchadi; ac si ad eiusmodi duntaxat filias lex illa Nuptiarum attinuisset, vti similis lex olim, apud Athenienses; id à Magistris agnosci nondum comperio. Quin nec locus ille Epiphanij in hæresi Antidicomarianitarum (lib. III, hæres. 78) ad hanc rem mihi omninò videtur spectare. Verba ibi fiunt de Nuptijs Iosephi & Beatæ Virginis. Et adijcitur κλῆρον εἰς τοῦτο ἀναγκαζόντων αὐτὴν ἥκειν, quod vertendum vult vir quidem summus *quam iura hæreditatis quam possidebat, eo ipsam adegissent*, ac si filiam eam fuisse ἐπίκληρον seu cui hæreditas obtigisset, ibi innuerat Epiphanius. Certè in illis verbis nihil videre queo præter præstitutam à prouidentia diuina, quæ falli nequit, sortem, qua Iosepho coniuncta est. Nec de hæreditatibus aut earum iure locus vllatenus est capiendus. Vnde & rectè sane Dionysius Petauius vertit, *quò illam sortis necessitas adduxerat*. Id quod firmatur verbis eiusdem patris paulò pòst in eadem hæresi sequentibus, ἀλλὰ διὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦτον εἴληφε τὸν κλῆρον τὰ πράγματα, quod rectè etiam Petauius, *sed, quod Prouidentiæ ratio postulabat, ea rebus est sors atque conditio tributa*. Non magis illic κλῆρος quam κλῆρος heic *hæreditatem* significat, vnde etiam, primo in loco, *sortibus cogentibus ipsam ad hoc venire* substituit Ianus Cornarius. Sed quid interçà est illud Raphaelis Angeli ad Tobiam cap. VI, vbi monet de Sara, vnica Raguelis filia & hærede, & de futuris Tobiæ cum ea nuptijs, eo quod contribules fuere

(iuxta id quod Tobit pater antea cap. IV, 12, in mandatis dederat) διότι ἐπίσταμαι Ῥαγουὴλ, ὅτι οὐ μὴ δώῃ αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ κατὰ τὸν νόμον Μουσῆ, ἢ ὀφειλήσει θάνατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν σοὶ καθήκει λαβεῖν ἢ πάντα ἄνθρωπον; *quoniam scio Raguelem eam viro alij minime desponsurum, iuxta Legem Mosis, aut reum saüe fore mortis, quia ad te attinet hereditatem accipere potius quam ad alium quemcunque.* Item illud paulò antè! λαλήσω περὶ αὐτῆς τοῦ δοθῆναί σοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα, ὅτι σοὶ ἐπιβάλλει ἡ κληρονομία αὐτῆς καὶ σὺ μόνος εἶ ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς: *loquar de ea, vt tibi in vxorem detur, quoniam ad te attinet hereditas eius & tu solus es ex eius genere.* Atque hęc sub Nebuchadnezaris æuo, collocantur. Ideò etiam interdictum de mutuis tribuum nuptijs tunc in vsu obtinuit. Nec quin obtinere debuisset, dubitare solent patres Christiani. At quomodo Tobias solus ex Saræ genere, qui patruos habuit, præter Achiacharum & Nasbam patrueles, vt habetur cap. XI, 17, & 18? Quanam ratione hæreditas Saræ ad illum ante alios attinuit? Et vbinam morte plectendus, qui in legem illam de nuptijs filiarum commiserit? Vulgatæ hæc ferè desunt. In eorum loco legimus; *Est hic Raguel nomine vir propinquus de tribu tua & hic habet filiam nomine Saram. Sed neque masculum neque fœminam vllam habet aliam. Tibi debetur omnis substantia eius. Et oportet eam te accipere in coniugem. Pete ergo eam à patre eius, & dabit tibi eam in vxorem.* Atque hæc moribus Ebræorum satis sunt consona; sic tamen vt illud *Tibi debetur omnis substantia eius,* & *oportet eam te accipere in vxorem,* hoc tantum innuat, ita demum deberi substantiam si eam, vtpote hæredem patris vnicam, accipiat in vxorem. Binæ sunt item Tobit Editiones Ebraicæ; Pauli Fagij altera, altera Oswaldi Schreckenfuchsij; satis inuicem, vti & Græca & Latina, diuersæ. In ea quæ Fagij est, אם תרצה (inquit, hoc loco Raphael, Tobiæ) נדבר לאביה ויתננה לך לאשה כי לך היא ראויה ולך משפט הגאולה ואתה והיא יחידה, *Si volueris, loquemur cum patre eius, & dabit tibi eam in vxorem. Tibi enim idonea est, & tibi est ius propinquitatis* [*siue* redemptionis.] *Et tu vnicus es* filius *vt illa vnica* filia. Et paulo post כי רעואל אבי הנערה נשבע שלא יתננה לאיש זר אשר לא ממשפחתו כתורת משה פן יתן לו על גזלתו וכל אשר לו *Nam Raguel pater puellæ iurauit se non*

daturum

daturum eam viro alieno, qui non sit de familia sua iuxta legem Mosis quam dedit ei de hæreditate sua & de omnibus quæ possidet. Schreckenfuchsij codex ad eundem fere sensum, sed breuiusculè. At nec iuramenti Raguelis nec iuris propinquitatis seu redemptionis meminit. Certè משפט הגאלה seu *ius propinquitatis* siue *redemptionis* ad legem illam Leuitico XXV, 25, de hæreditatibus, quæ venduntur, à Consanguineo redimendis propriè attinet; de qua, supra cap. XVI. Atque in hisce planè hæremus. Nec opem afferunt interpretes aut Theologi qui de libri hujus loco in Scripturis Canonicis disputant.

Distinctio quadruplex & Regulæ, *quibus Magistri* totam fermè successionis materiem, *quæ ex Iure* sanguinis *seu* Maritali *pendet, complectuntur.*

Cap. XIX.

HIsce ita expositis, faciliùs intelligitur distinctio illa quadruplex, atque Regulæ seu Axiomata siue Fundamenta quibus vniuersam ferè rei hæreditariæ materiem breuiusculè comprehendunt Magistri. Distinctio habetur in Misna tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, יש נחלין ומנחילין נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין ולא נוחלין· ולא מנחילין אילו נוחלין ומנחילין האב את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין והאחין מן אם לא נוחלין ולא מנחילין, *Sunt qui succedunt vt hæredes, à quibus hæreditas inuicem defertur. Sunt qui succedunt, à quibus hæreditas inuicem non defertur. Sunt à quibus hæreditas defertur, sed non inuicèm succedunt. Et sunt demùm qui nec succedunt, nec hæreditatem inuicem transmittunt. Qui succedunt vt hæredes, à quibus etiam hæreditas inuicem defertur, hi sunt. Pater liberis, liberi patri & fratres ex patre succedunt vt hæredes, atque ab eis hæreditas vicissim defertur. Vir Matri suæ, Maritus item vxori & sororum liberi succedunt* (veluti fratri) *vt hæredes eius. Sed ab eis hæreditas inuicem non defertur. Fœmina autem ad filium suum, vxor ad maritum, & fratres matris* (quando ipsis mortuis sine posteris, hæreditas per eorum patrem, hæredem proximum, qui in viuis

esse

eſſe deſijt, ad matrem vti patris eorum hæredem adeoque ad eiuſce liberos deuenit) *hæreditatem transſmittunt*; *ſed non inuicem* (non auunculi nepotibus ſuis; quibus ſine poſteris defunctis, ipſorum pater atque ita alia familia hæres) *ſuccedunt*. *Fratres demum ex matre*, *ſeu Vterini*, *nec ſuccedunt*, *nec hæreditatem inuicem transſmittunt*. Regulæ ſeu Axiomata ſiue Fundamenta quæ diximus obſeruantur à Moſe Maimonide in exegeſi Miſnarum, ad citatum titulum & caput. Tria docet ille fundamenta ſiue עקרים שלשה, vti vocat ipſe, quod idem ſonat, quibus tota ſucceſſionum inter Conſanguineos materies ſubnititur. Primum eſt כשימות אדם בניו קודמין לנחלתו ואם אין בנים הירושה חוזרת לאב *Vbi quis defunctus fuerit*, *liberi eius in ſucceſſione hæreditaria præferuntur*. *Quod ſi defuerint ei liberi*, *deuoluitur hæreditas ad Patrem*. Secundum; כל הזוכה בירושה אם הוא בחיים יורש את עצמו ואם מת בעלה ירושתו ליורשיו לחשוב באלו זה הזוכה בירושה הוא אותו שנפטר *Omnis legitimus hæres*, *ſi in viuis ſit*, *ſuccedit ipſe*; *ſi mortuus*, *ita fit hæreditas hæredum illius*, *vt ipſe æſtimetur ac ſi defuncti*, *de cuius bonis habetur quæſtio*, *perſonam indueret*. Tertium eſt, הזכרים קודמין לנקבות כשקורבתם אצל המת כזה *Maſculi præferuntur fœminis*, *vbi pari à defuncto gradu diſtant*. Veluti filij filiabus, ſororibus fratres. Nam aliàs fere huic fundamento derogat & ſimul explicat ſecundum. Et adijcit ille Moſes de hiſce ואלה השלשה עקרים הם יסוד הענין לידע מי יורש ומי לא יורש *Atque ex hiſce tribus fundamentis pendet tota diſquiſitio*, *vtrum quis iure hæreditario ſuccedat*, *necne*.

Succeſſionis in Seruos *&* Ancillas *Ius ſingulare.*

Cap. XX.

IVra, quæ diximus, Succeſſionis tam in Perſonis quæ Serui eſſent ex Gentilibus in ſeruitutem redacti quam in Rebus pariter obtinebant. Etſi fæminas ſiue hæredes ſiue alias, Ancillas tantùm, non ſeruos, ſiue ex Gentilibus ſiue ex Ebræis, poſſidere, honeſtatis cauſa, malebant. Qua de re Maimonides halacha Aibdim cap. I & IX. At vero ſerui Ebræi tantum ad filios defuncti non ad filias fratres

aliosue

aliosue hæredes transmittebantur. Maimonides halach. iam citata, cap. II, אדון שמת אם הניח בן זכר הרי העבד עובד הבן עד סוף השש או עד סוף השנים שמכר עצמו להן או עד שיפגע בו היובל או עד שיגרע פדיונו ויתן השאר אבל אם לא הניח בן זכר הרי זה יוצא לחירות ואינו עובד לא את הבת ולא את האח ואין צריך לומר שאינו עובד שאר היורשין, *vbi mortuus fuerit dominus & reliquerit prolem masculam, ei seruiet seruus* (Ebræus) *vsque in finem sexennij aut annorum in quos vendidit seipsum, aut vsque ad tempus Iubilæi, aut vsque dum ex lege se redemerit. Ceterum si non reliquerit prolem masculam, seruus eiusmodi pro manumisso habendus. Neque enim seruibit filiæ aut fratri nedum hæredibus alijs quibuscunque.* Desumitur ex Gemara Babylonia ad tit. Kidoschim. cap. I, fol. 17 b, vbi legitur etiam de Ancillis ius successionis singulare ת"ר עבד עברי עובד את הבן ואינו עובד את הבת אמה עבריה אינה עובדת לא את הבן ולא את הבת *Traditio est Rabbinorum; seruum Ebræum seruitutem debere quidem filio, non filiæ. Ancillam verò Ebræam neque filiò neque filiæ.* Idipsum habetur in Gemara Hierosolymitana ad tit. Kidoschim cap. I, halach. 2. fol. 59. col. 3. vbi etiam adijcitur quorundam sententiam fuisse, neutrius generis hæredem siue in seruos siue in Ancillas Ebræas succedere debuisse. Leges sacræ quæ huc postissimùm spectant, habentur Exod. XXI, 2. & Deuteronom. XV, 12. Verba posteriori in loco sunt ועבדך & *seruiet tibi sexennio.* Quæ interpretantur per לך ולא ליורש *Tibi, non verò Hæredi.* Atqui interea ipso Tui nomine filium satis comprehendi volunt, quia is ita succedit תחת אביו vice seu loco patris vt veluti pro eodem seu eiusce parte fuerit sumendus. Vt ferè liberos ante emancipationem τὸ τοῦ παιδὸς μέρος in Ethicis dixit Aristoteles. Vnde item aiunt τὸ לך seu tibi adijci לרבות את הבן להוציא את האח *vt includeretur filius, frater verò exciperetur;* vti & hæredum ceteri. Ita in Gemaræ Babyloniæ loco citato.

De Successionis à Cognatione speciebus, *atque* Regularum, *quas diximus, seu* Axiomatum vsu ἐν τῇ κληρουχίᾳ *seu in* hæreditaria Terræ promissæ distributione.

Cap. XIX.

OMnes ferè dictæ successionis species à sanguine pendent, & Regularum illarum seu Axiomatum vsus cernitur in hæreditaria Terræ promissæ distributione, quæ autoribus, ex jussu Numinis, Mose, Eleazare Pontifice, Iosua, ac singularum tribuum principibus, facta est. Exclusis ab expectata hæreditate & morte sublatis, ex sententia sanctissimi Numinis, cunctis qui ex Ægypto exierant & vigesimum ætatis annum compleuerant præter Iosuam & Calebum, (de ea re historia est Numeror. XIV, & XVI, & Deuteron. XXXIX, 1) nouatur in planitie Maobitica capitum recensio, omnium scilicet Masculorum qui eiusdem ætatis. Summa iam erat sexcenties mille præter mille septingentos ac triginta; prætermissa tribu Leuitica cuius locum ita supplebat Iosephi tribus in binas, Manassis & Ephraim, diuisa, vt etiam sine illa ceteræ rectè satis duodecim appellarentur. De hisce Numer. XXVI, 51, *Istis diuidetur terra in hæreditatem* (במספר שמות) *iuxta numerum Nominum. Maiori augebis hæreditatem suam & Minori minorem dabis portionem. Vnicuique dabitur hæreditas iuxta Numerum suum. Sorte tamen diuidetur terra & secundum nomina tribuum patrum suorum* (id est לשמות מטות אבותם) *hæreditatem accipient. Sortis Iudicio diuidetur hæreditas illius inter multos & paucos.* Distributio postmodum facta est eis qui recensiti sunt למשפחותם siue *iuxta cognationes suas*, quod idem est heic quod *secundum nomina tribuum patrum suorum*. Videsis Iosuæ XIII, & sequentia. Minores qui vigesimum non compleuerant annum, quando ipsa recensio fiebat, participes distributionis hujus non omninò fuisse aiunt, tametsi eandem attigissent ætatem ante distributionem factam; cuius generis multos fuisse palàm est. Sed minoribus illis postea, vti majorum hæredibus, possessiones pro cognationum suarum jure obueniebant. Quod ipsum dicendum de fœminis quibus in Recensione illa pars non erat. Neque

Zelophchadi filiæ, vt recensionis illius pars aliqua, sed ob indutam defuncti patris personam, successere; de quibus fusiùs infrà. Distributio verò aut Tribuum erat seu Corporum hæreditatum duodecim, quibus singulæ tribus ditabantur, aut singularum portionum quæ tribuum singularum assignarentur familijs ac capitibus. De prioris generis distributione, eiusce formula, & sortibus cum Oraculo Vrim & Thummim in eadem adhibitis, præter ea quę à Mose & Iosua enarrantur, compluria habes in Iosepho Archæolog. V. cap. I. Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra,* cap. VIII, fol. 122. & in Magistris ad Numeror. XXVI, & ad Iosuam, vt Christianorum commentarios prætermittam in quibus potissimùm consulas, ad Iosuam, Nicolaum Serrarium & Ioannem Drusium ad difficiliora loca Numeror. cap. CXVIII. In portionibus autem tribuum assignandis, ratio habebatur non solum personarum numeri, sed & locorum feracitatis, præter æstimationem eam quæ tantummodò mensurâ dignosci potest. Vnde pauciora jugera pro ratione capitum in agro Hierosolymitano, solo vberrimo, veluti Benjaminiticæ tribui, quam vbi minus ferax erat tellus, assignabantur, de qua re vide loco citato Iosephum vbi fuisse ait τιμητοὺς μᾶλλον ἢ μετρητοὺς τοὺς κλήρους *sortitionem factam à pretio magis quam à mensura.* Et peculiaris erat de Finibus Tribuum regundis adeoque de jure illo quo sua cuique tribui hæreditas, decisione finali, addicenda erat, cognitio amplissimi Senatus siue Confessus Magni LXXI-virorum, idque in prima Telluris distributione, quod à Rabbi Eleazare animaduertitur ad illud Misnæ tit. *Sanhedrin* cap. I, אין דנין לא את השבט אלא בבית דין של ע"א *non ferunt sententiam de Tribu alibi quam in Confessu Magno LXXI-virorum.* Locus est in Gemara Babylonia ad dictum tit. fol. 16. a. Id verò, in libris de illo Confessu, fusiùs explicamus. Quod ad personarum seu Capitum vniuscuiusque tribus numerum, atque distributionem eius factam attinet; Cum ex diuino præcepto vniuersis illis 601730, in Numer. XXVI, recensitis, distribuenda esset tellus *iuxta numerum nominum* eorum, ita tamen vt *secundum nomina tribuum patrum suorum* hæreditatem cernerent, & prætereà *inter multos & paucos* diuisio *fieret* & *minori* (numero) augeretur

geretur hæreditas, minueretur *minori*; hæc ita interpretantur magiſtri, vt ſingulis cujuſque tribus capitibus ex jam dicto numero (ratione itidem feracitatis terræ ac ſterilitatis habitâ) æquales portiones primò, poſt tribuum ipſarum portionum aſſignationes, diſtribuerentur, ac ſi in capita ſucceſſum fuiſſet, ſeu ſecundum numerum nominum ſuorum; dein verò vt ſtatim vnaquæque familia ad parentes qui ex Ægypto exiere, ſed decreto diuino ſublati ſunt, retroſpiceret, & ad eorum nomina, ac ſi in viuis fuiſſent, hæreditatem ſeu poſſeſſionem ſuam ſurſùm ferret, atque ita dein referret deorſùm, ut poſſeſſio quæ primò fuerat in Capita, pro varia ratione cognationis, denuò in ſucceſſionem ſiue in Capita ſive in Stirpes mutaretur, id eſt, ſecundum nomina tribuum patrum ſuorum ſeu למשפחתם *ſecundum eorum cognationes*, nouatione, juxta ea quæ de ſucceſſionibus ſupra oſtenſa ſunt, diſponeretur; obſeruatâ etiam primogeniti prærogatiuâ, ſiue in eis fuerit quibus iam diuidebatur terra ſiue in eis per quorum nomina ſucceſſio deriuanda erat. Nam tametſi receptiſsima fuerit in hæreditarijs ſortibus diſponendis ſententia, hanc primogenito neutiquam competere in bonis à patre momento mortis non poſſeſsis (quod ſupra oſtenſum eſt) vnde etiam fuere qui prærogatiuam illam locum inter hoſce tantummodò volunt habuiſſe in bonis mobilibus, quæ מטלטלין vocant, ac in itinere per deſerta poſſidebant defuncti, non in agris ſeu bonis immobilibus, קרקעות Magiſtris dictis (vti Samuel, cuius mentio in Gemara Babylonia ad tit. *Baba Bathra*, fol. 119, a) attamen huius facti ſpeciei ius adeò cenſitum eſt ſingulare, vt etiam quæ nondum ſiue circumambulando ſiue veſtigia imprimendo, ſeu utendo fruendo, poſſederant maiores, ea ex promiſsione diuina ita pro poſſeſſis ab ipſo ex Ægypto exitu vſque ad ingreſſum in Cananæam ejuſdemque diſtributionem, haberentur, vt eodem modo ea diuidi oporteret poſteris לבאי הארץ *Terram ingreßis*, qui primi reuera poſſeſſores, quo diuidenda fuiſſent ſi à יוצאי מצרים ſeu à *maioribus ex Ægypto egreßis*, iuxta quorum nomina & cognationes, diuiſione factâ, poſteri ſuccedebant, ipſiſsima agrorum ſeu portionum poſſeſsio fuiſſet ad hoſce

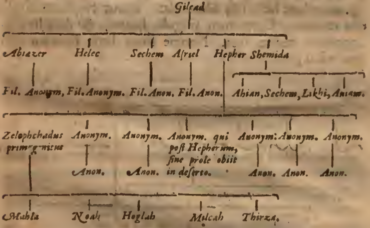
ſerie perpetuâ tranſmiſſa. Vnde illud in vtraque Gemara, ad ſæpè citatum caput VIII, tit. *Baba Bathra* atque alijs in Magiſtris legitur א"י מוחזקת היתה *Terra Iſraelis poſſeſſa* ſeu *poſſeſsio* (etiam ante ingreſſum) *erat.* Quin & illud non ſemel advertunt, alijs in cauſis omnibus, viuos vt hæredes ſuccedere mortuis וכאן מתים יורשין חיים *ſed heic mortuos ut hæredes ſucceßiſſe viuis.* Ita Gemara Babylon. ad tit. *Baba Bathra* fol. 117, a, alibi ſæpius. Senſus eſt, ut à mortuis hæreditates aliæ ad viuos tranſmitti ſolent, ita heic primùm à viuis, ſcilicet, poſteris qui terram primo occuparunt, ad mortuorum majorum nomina retrò ferebantur, & ficto hoſce ſuperſtites terram poſſediſſe & dein objiſſe, diſtributio hæreditaria (veluti poſſeſſionum à maioribus acceptarum) fiebat inter poſteros ſiue in capita ſiue in ſtirpes vti cognationis ratio exigebat. Atque ita intelligunt vniuerſas ſortitiones ſiue ſub Moſe ſiue ſub Ioſua factas. Atque hinc ritè capiendum illud in *Seder Olam Rabba*, cap. IX, ועוברים בערבות מואב חזרו הבנים לאבות חזרו האבות והורישו לבנים *Et qui manebant in campeſtribus Moab referebant filios ad patres, & vicem rependentes patres hæreditatem ad filios tranſmittebant.* Et vide Salomonem Iarchium ad Numerorum XXVI.

Exemplum *Succeßionis Hæreditariæ in eis qui* primo Terram promiſſam occupabant.

Cap. XXII.

Exemplo res fiet manifeſtior. In Ioſuæ XVII, altera pars tribus Manaſſis, cui cis Iordanem aſsignata eſt portio, habuit decem חבלים *funiculos* ſeu *agrorum limitatorum partes.* Verba ſunt; *Et ceciderunt funiculi Manaßi decem præter terram Gilead & Baſan quæ eſt trans Iordanem.* Funiculi ſeu ſortes hæ decem (ſic Magiſtri) ita numerabantur, vt moneremur de ſortibus ſeu partibus, ſed non æqualibus, quæ poſteris Manaſſis ibi memoratis, jure ſingulari, ſecundum cognationes ſuas, ſunt tributæ. Filij Gileadis, Manaſsis nepotes, recenſentur ibi ſex. Ejuſce familiæ ceteri in altera parte hujus tribus trans Iordanem ſortes acceperant. Filiorum ſex nomina ſunt, Abiæzer,

biæzer, Helec, Afriel, Sechem, Hepher, Shemida, qui ex Egreſsis ex Ægypto. Hiſce cunctis, præter Hepherum, hæredes erant maſculi omnes, adeo vt nullum eſſet jus ſingulare, nulla ferè difficultas in portionibus eorum deſignandis. At Hepheri primogenitus filius Zelophchadus filios non reliquit, ſed quinque filias juxta ſtemma ſubjectum, quod ex Numer. XXVI, Ioſuæ XVII, & I, Paralip. VII, 14, depromptum. In locis jam dictis, Anonymorum filiorum ſatis eſt teſtimonii, tametſi de numero neutiquam conſtet. Sed Hepheri Anonymorum numerum ita, exempli gratia, terminamus, & ex eis vnum in deſerto ſine prole obiiſſe adjicimus, ut mens Magiſtrorum, in partibus Zelophchadi filiabus aſſignandis, clarius aperiatur infrà.

Iam cum numerus eorum qui in planitie Moabitica (Numeror. XXVI) recenſetur, è Manaſsis tribu, ſit 52700, quorum pars altera hæreditatem trans Iordanem acceperat, ita vt viginti ſex millibus aut circiter ſortes cis Iordanem, ſeu in citato Ioſuæ loco, eſſent aſsignandæ, nec tamen plura habeantur in ſacris literis poſterorum nomina quàm quæ ob oculos ponuntur; in quibus Afriel, Hepher ac Shemida primas, poſteritatis numeroſæ gratia, tenuere, vnde, ex ſex Gileadis filiis, Afriel & Shemida tantùm cum Zelophchado ſecundo (id eſt Hephero, ex illuſtrioribus hiſce ſecundo; filii promogeniti nomine, pro

patris, in familiæ designatione, usurpato) in Paralipomenis memorantur; distributionis ratio ita instituta est, vt viginti hisce sex millibus partes ex diuino præcepto, idque in capita, primò tribuerentur; ita nihilominùs vt non modo statim, secundum cognationes & nomina majorum, eas nouatâ (ad formulam capite superiori indicatam) assignatione possiderent, sed etiam ut Zelophchadi filiabus, adjectâ, earum homine, primæ distributionis Legi exceptione singulari (nàm ceteris omnibus hæredes erant masculi) partes ex jure paterno assignarentur, vt videre est Numer. XXVII, & XXXVI, & Iosuæ XVII. Verbi causâ, vt rem certo ac minori masculorum duntaxat numero, sed eo plerumque ficto, explicemus, & de singulari filiarum Zelophchadi jure seorsim, moneamus; Quatuor sunt heic filij Shemidæ. Detur Hephero fuisse tres tantum. Ceterorum singulis binos, & Asrielis primogenito itidem tres. Nempe finge hanc figuram pro tota tribu;

Octodecim habes heic ex eis qui in Terram promissam sunt ingressi, seu qui recensiti in planitie Moabitica. Sex vero Patres Cognationum, quos ראשי אבות appellant. Neque vltra heic ascendendum; siue exempli gratiâ, siue quia hisce superiores in transIordana regione partes acceperant. Et non modo filios egressorum ex Ægypto, sed & ex filijs nepotes fuisse in recensione illa Moabitica, qui vigesimum annum tunc compleuerant, fert satis interuallum temporis quod decretum diuinum, quo sublati sunt egressi ex Egypto omnes eiusdem ætatis, & recensionem illam intervenit. Nam Anni sunt XXXVI, aut circitèr.

circitèr. Igitur primo ingressu, juxta numerum qui ingressus est, assignabantur partes XVIII æquales. Detur eas simul fuisse XXXVI iugerum, quæ in capita primò, ita vt cuilibet bina iugera cederent, possessa, ad hunc modum aut mox variabantur aut firmabantur. Fingebatur sex patres cognationum, qui ex egressis ex Ægypto, in viuis tunc fuisse. Ad eorum quemlibet ita sex iugera attinuissent. Nam ita fictio erat, ac si totum ipsi possedissent ac ad hæredes iam transmisissent. Itaque singulis filiorum paribus Abiæzeris, Heleci, & Sechemi, vt patrum hæredibus, sex jugera assignanda, ita tamen vt primogenito cuique quatuor Iugera pro duplici sorte, ac ceteris singulis bina tribuerentur. Hepheri autem primogenitus tria sic cepisset Iugera, & ceterorum uterque sesquijugerum. Vti Shemidæ primogenitus bina Iugera & duas quintas partes Iugeri, & quilibet ceterorum vnicum Iugerum & quintam partem Iugeris vnici. At verò de sex illis Iugeribus quæ ad Asrielem cognationis heic patrem retro ferenda erant, ita statuendum erat, vt tametsi tres Gersomi filij partes suas cum patre patruoque in prima assignatione haberent, nunc tamen, ante Gersomi mortem, nihil omnino possiderent. Nam deducta ab Asriele hæreditas, ad nepotes ex filio superstite transmitti nequibat. Adeo vt Gersom & Simeon non alitèr sex Jugera caperent ac filij Abiæzeris, Heleci aut Sechemi. Atque ut nepotes, qui partes heic faciebant primò, patris interuentu, exclusi sunt vsque ad eius mortem, ab hæreditate; ita, ni fallor, fratres, ac filij qui vegesimum annum non compleuerant in planitie Moabitica, licet partes in distributione prima non facerent, tamen in deductione hæreditaria, quà æquè majoribus hæredes fuere, cum eis qui recensionis Moabiticæ pars erant, successère. Sed de hac Minorum hujusmodi successione non memini apud Magistros quid expressè traditum. At rationes eorum in ceteris eam exigere videntur. Et quod in hac cognationis compendio factum fuisse finximus, idem est quod Magistri volunt in successione illa hæreditaria posteritatis diffusissimæ.

De

De Zelophchadi filiarum portionibus *Hæreditarijs &* Decem dimidiæ Tribus Manaſsis, *cis Jordanem*, funiculis *ſeu ſortibus.*

CAP. XXIII.

Iam verò etſi poſteros ſex hiſce patribus cognationum (exceptis Shemidæ filijs) in exemplum finximus; ipſe tamen Patrum numerus ſenarius verus in hac altera parte Manaſsis tribus eſt, nec amplior fuiſſet, niſi in Hepheri poſteris primo ſtemmate ſuperiùs deſignatis, ſingularia aliquot ità eueniſſent vt plures eſſent patres cognationum, ſeu plures ex egreſsis ex Ægypto, vnde & alia diſtributionis ratio, aliæ partes atque alius demùm, id eſt, denarius, funiculorum numerus ſecutus eſt. Ad ſex autem illos patres, ſex funiculos eorum decem qui in Ioſua XVII 5, memorantur, ſpectaſſe volunt. Iarchius ibi ad illud *& cecidere Manaßi decem funiculi*, ששה לששה בתי אבות המנוים למעלה *Sex, ſex illis patribus cognationum qui ſupra* (ibi) *numerantur*. Ceteræ quatuor ad Zelophchadi filias attinebant. Idem ibidem, ad veterum ſemper placita; וארבע לבנות צלפחד לא שתהא כל אחת בית אב לעצמה אלא שנטלו ארבעה חלקים *Et quatuor* (funiculi) *filiabus Zelophchadi; non, quod aliqua harum ex ſe eſſet* (vti) *pater cognationis, ſed quoniam ipſæ ceperunt partes ſeu ſortes quatuor.* Quod ex Gemara Babylonia, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 118, b, ſumtum, vt ritè explicetur, rejecta diſtributionis & capitum numeri quam in exemplum finximus formulâ, alia juxta ſtemma primum ob oculos ſuprà poſitum, ex Magiſtrorum ſententia, eaque ſatis ad hanc rem vera, eſt adhibenda. Scilicet non ſolum ſex illos, quos diximus, ſed etiam Zelophchadum ipſum & fratrem Anonymum (qui mortuus in deſerto ſine prole) ex egreſsis ex Ægypto fuiſſe volunt, adeoque heic octo patres cognationum haberi, & juxta ſingulorum cognationes hæreditates diſtribuendas. Vnde ſequitur reuera partium octo fuiſſe patrimonium huiuſce dimidiæ tribus, ſi patres tantùm cognationes ſpectes, ita vt à quolibet patre, exeunte ſcilicet ex Ægypto, quatuor Iugera præter dimidium tranſmittenda eſſent, ſi

Assem, exempli gratiâ, XXXVI Iugerûm retineas. Vocantur autem decem. Nam institutâ disceptatione de distribuenda singulis masculis, siue auita, siue paterna, siue alius generis hæreditate, dubium non erat cuipiam quin posteri sex priorum patrum successuri essent juxta cognationes suas. Reliquorum autem duorum, Zelophchadi & fratris ejus qui mortuus erat sine prole, portionum distributio dignoscenda potissimùm erat ex singulari atque anteà inaudito jure quod illius filiabus competebat. Scilicet assignatis earum portionibus, quæ, vt statim ostenditur, ex triplici jure quatuor erant, tota distributionis materies quomodo expediretur, palàm fiebat; adeoque sex prioribus funiculis seu sortibus æqualibus, quatuor hæ inæquales majorum sortium propagines adjectæ, numerum, vti volunt, denarium in citato Iosuæ loco faciebant. Detur igitur Anonymos Zelophchadi fratres cunctos, præter illum qui in deserto obierat & ex egressis ex Ægypto fuerat, jam in viuis fuisse, adeoque ad eos si filiæ Zelophchadi non interuenissent totum patrimonium & Hepheri & fratrum spectasse. Difficile non omninò tunc fuisset ex jam dictis suum vnicuique assignare. Neque ad nepotes Hepheri, vtcunque in latifundiorum distributione prima, pro tribus numerositate, partes faciebant, hæreditas aliqua in deductione à majoribus pertinere potuit, ratione capite proximè superiori dicta de filijs patrum superstitum. At verò interuenere filiæ Zelophchadi, & ab eis velut actio instituta est, Numer. XXVII, 3. Nam cum in masculorum qui vigesimum annum compleuerant recensione locum habere aut pars esse numeri 601730 (cujus mentio ibi commate 51) puellæ hæ esse nequibant; ne paterna etiam eis, quæ solæ hæredes fœmineæ, hæreditas deesset, coram Mose & Eleazare Pontifice & Principibus petunt, vt cum patruis, qui ex illo numero fuere, succederent. Formula autem actionis seu petitionis est ibi commate 3. *Pater noster mortuus est in deserto & ipse non fuit in Conciliabulo eorum qui conuenerunt adversus Dominum in Conuenticulo Coræ, sed in peccato suo mortuus est nec habet filios. Quare igitur aufertur nomen patris nostri de medio cognationis suæ eo quod non habet filium? Da*

igitur nobis poſſeßionem inter fratres patris noſtri. Siue ut in Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Baba Batbra*, fol. 16. col. 1. Halach. 1, fingitur אם אנו בנות צלפחד נירש את אבינו אם אין בנות צלפחד תתייבם אמינו *ſi filiæ ſimus Zelophchadi, vt hæredes patri noſtro ſuccedamus, ſi filiæ non ſimus, mater noſter detur in vxorem* (ex Lege Deut. XXV, 5. de fratria ducenda) *fratri mariti ſui.* Idem in Gemara Babylonia ad eundem tit. fol. 119. b, & in *Midbar Rabba* fol. 281, col. 3. Quin uide, de hac re, Philonem de vita Moſis lib. III. Non ſolùm autem quòd inaudita, vt videtur, aut rara fuerat huiuſmodi facti ſpecies, ſed etiam ex eo quod maſculis ex præcepto jam nunc dato diſtribuenda erat tellus, res adeo difficilis habebatur, vt Dominus ipſe conſuleretur, qui Deciſione rem ita finiuit. *Vt loquutæ ſunt filiæ Zelophchadi, ſic dando dabis illis poſſeßionem Hæreditatis inter fratres patris earum, & transferes ad eas hæreditatem patris earum*, id eſt, נחלת אביהן quod idem ſonat, aut τὸν κλῆρον τοῦ πατρὸς αὐτῶν *ſortem patris earum*, vt Helleniſtæ, ſeu *patri in Hæreditate ſuccedant*, vt vulgata. Siue vt, in iam citata Gemara Hieroſolymitana, deciſio illa fingitur אמר לו הק״בה כן בנות צלפחד דוברות הן לדן אחוזת נחלה תן להן בקרקעות תן להן במטלטלין תן להן חלק אביהן בתוך אחי אביהן *Dixit ei* (Moſi) *ſanctus benedictus ille, ſicut dixere filiæ Zelophchadi, da eis poſſeßionem hæreditatis. Da eis de bonis immobilibus, da de mobilibus, da eis partem patris earum inter fratres patris earum.* Et nouata eſt poſteà earundem petitio, vti & eadem deciſio, Ioſuæ XVII, 4. Iam de ſortibus illis ſeu funiculis quatuor qui filiabus Zelophchadi obtigere, ad hunc modum ineunt rationes Magiſtri. Et Hepherus & Zelophchadus fuere ex egreſſis ex Ægypto, & fratres fuere Zelophchado Anonymi. De fratrum numero conſenſus non eſt, neque ita ad rem attinet. Sex ſint, exempli gratiâ, vt in ſtemmate primo. Et ex eis vnum fuiſſe aiunt qui ex egreſſis ex Ægypto, in deſerto (vt etiam in eodem ſtemmate) obiit ſine prole. Cum igitur de Zelophchadi filiarum hæreditate, & quantum ſiue paternæ, ſiue auitæ, ſiue fraternæ poſſeſſionis ad eas attineret, diſputatum eſt, obſeruabatur primò tam ad Zelophchadum ac fratrem demortuum quam ad Hepherum

(quoniam

(quoniam ex egressis ex Ægypto non magis erat hic quàm illi) sortes attinuisse, veluti ad patres cognationum juxta quas ad posteros qui terram promissam ingrediebantur hæreditas erat distribuenda. Verbi gratia, detur masculos ingressos in terram heic ita partes fecisse, vt possessionibus eorum sursum ad octo patres cognationum latis, quilibet patrum ad posteros transmitteret quatuor Iugera & dimidium. Nam Assem XXXVI Iugerum etiam heic retinemus pro dimidia hac tribu, ac si ex partibus quantuliscunque amplissimo ingressorum numero singulatim assignatis & ad patres sursùm latis fuisset conflatus. Sic Hephero, Zelophchado, & fratri in deserto mortuo cessère XIII Iugera & dimidium; siue singulis IV & dimidium. Funiculus igitur seu sors prima, ex quatuor illis quæ ad filias hasce attinebant à majoribus jam deducendæ, erant Iugera IV & dimidium, pars scilicet Zelophchadi vt egressi ex Ægypto. Secunda & tertia pars erat agrorum Hepheri in quæ Zelophchadus eiusce primogenitus succedere debuisset; id est portio inter fratres duplex, siue, vt à Iugerûm mensura non recedamus, Iugerum vnicum & ¼ quod quatuor Iugerûm & ½ portio, vbi septem sunt, vt heic, fratres, duplex est. Nam pars octaua quatuor Iugerum & ½ est ½ & 1/16 vnius Iugeri, quanta erat cuiuslibet filiorum Hepheri Anonymorum portio in bonis paternis, ex eadem causa. Quarta filiarum sors erat portio in bonis fratris Anonymi qui mortuus sine prole in deserto. Ei nempè hæres erat, secundum ea quæ superiùs docentur, Hepherus pater, vnde reducenda hæreditas ad posteros. Quin Anonymo huic non solùm pars quæ ei competebat, vt egresso ex Ægypto seu Iugera IV & ½, sed etiam pars octaua agrorum Hepheri, seu, in hac specie, Iugeri dimidium præter 1/16, vt eiusce filio, agnoscendum; adeo vt Anonymi huius nomine, sexta pars quinque Iugerum & partis decimæ sextæ ad filias Zelophchadi, jure paterno, transmitteretur. Vbi animaduertendum primogenituræ jus locum in hac parte non habuisse. Nam tametsi pro possessa ab egressis ex Ægypto terra promissa haberétur, attamen non alitèr pro possessa quam si reuera possessa fuisset. Et si reuera pos-

 sessa

cessa fuisset portio illa ab Anonymo fratre,& ab eo mortuo sine prole, per patrem antea defunctum, ad superstites fratres eorumue posteros fuisset deducta, ius primogenituræ locum planè non habuisset; quoniam vbi pater ipse non possidebat, aut pro possessore haberetur, jus illud minimè obtinuisse sententia est receptissima, quod etiam docetur suprà. Ita demùm, ad hunc modum, partitio ista atque decisio hæreditaria Iugerum $\overline{XIII}$ $\frac{1}{3}$, siue portionum Zelophchadi atque Anonymi fratris in deserto sine prole mortui Hepherique patris, vt quatuor inde filiarum Zelophchadi sortes seu funiculi prodeant, est disponenda.

Hepherus (*cui 4 Iugera & $\frac{1}{2}$ vt egresso ex Ægypto, & à quo etiam filij sine prole demortui hæreditas 5 Iugerum & $\frac{1}{12}$ deducenda) transmisit ad*

1 *Zelophchadum primogenituram* 1 $\frac{1}{2}$ *nomine sortis duplicis, & $\frac{1}{2}$ quinque Iugerum & $\frac{1}{12}$ vt ad coheredem demortui sine prole fratris. Et ad Zelophchadum, vt po'e egressum ex Ægypto, attinebant* 4 $\frac{1}{2}$	2 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{12}$ *qui, ex egressis ex Ægypto & mortuus sine prole in deserto. Is ad patrem portionem 4 Iuger. & $\frac{1}{2}$ remisit.*	3 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{12}$ & $\frac{1}{6}$ 5 *Iugerum & $\frac{1}{12}$*	4 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{12}$ & $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. & $\frac{1}{12}$*	5 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{12}$ & $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. & $\frac{1}{12}$*	6 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{12}$ & $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. & $\frac{1}{12}$*	7 *Anonym.* $\frac{1}{2}$ & $\frac{1}{12}$ & $\frac{1}{6}$ 5 *Iug. & $\frac{1}{12}$*

Mahla. Noah. Hoglah. Milcah. Thirza.

Sic quicquid per Zelóphchadi nomen deducendum erat, siue pars primogenituræ duplex (quæ pro binis sortibus heic accipitur seu funiculis) & pars illa sexta fraternæ hæreditatis, & ipsius Zelophchadi portio, quà ex egressis ex Ægypto erat, ad quinque filias, nomine quatuor funiculorum deuenere. Atque ita intelligunt illud, *dabis eis possessionem inter patruos earum* in Numeris, & *dedit eis possessionem seu hæreditatem inter patruos earum*, in Iosua. Hæc mens plerunque Magistrorum. Salomon Iarchius ad Iosuæ $\overline{XVII}$, de partibus hisce quatuor. חלק שני אביהן שהיה מיוצאי מצרים ולפי מנין היוצאי ממצרים נתחלקה הארץ וחלקו

וחלקו עם אחיו בנכסי חפר אביו שהיה גם הוא מיוצאי מצרים והיה בכור נוטל שני חלקים ועוד היה להם חלק אחי אביהם שמת במדבר בלא בנים ונטלו נחלה בחלקו כך אמרו רבותינו בבבא בתרא, *Pars paterna, qui ex egressis erat ex Ægypto. Et iuxta recensionem eorum qui egressi sunt ex Ægypto distribuebatur Tellus. Pars item eiusce cum fratribus suis in bonis Hepheri patris qui itidem ex egressis ex Ægypto erat. Et* (in hisce) *quoniam primogenitus erat, duplex ad eum pars attinuit. Quin etiam erat eis pars è bonis patrui sui qui obiit in deserto sine prole. Et accepere hæreditatem in eiusce parte. Sic dicunt Magistri nostri in tit. Baba Bathra.* Vide Gemaram Babyloniam ad dictum tit. fol. 117, 118, & 119, & ibi adnotata, præter Hierosolymitanam ad eundem fol. 16, col. 1. Certè in Misna ejusdem tituli alia est partium harum distributio & duntaxat triplex, patrui in deserto sine prole mortui ratione non habitâ. Capite VIII, ibi legitur; בנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים וחלקו עם אחיו בנכסי חפר ושהיה בכור נוטל שני חלקים *Filiæ Zelophchadi tres partes iure hæreditario accepere. Partem patris sui qui erat ex egressis ex Ægypto, & partem eius quæ ad eum spectabat cum fratribus in bonis Hepheri. Et iure primogenituræ accepit partem duplicem.* De quare videsis *Sepher Siphri* col. 90. *Pesiktha Zotertha* fol. 60, col. 2, *Midbar Rabba*, fol. 281, col. 3, Iarchium ad citatam proximè anteà Gemaram Babyloniam, atque eundem & Rabbi Nissim ad Alphesium part. 3. fol. 215, *Halacoth Gedoloth* fol. 106, col. 4, R. Aaron Aben Chiim in *Corde Aaronis* fol. 99; præter Obadiam Bartenorium & Rabbi Iom Tob ad Misnam tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, fol. 49. b. Adde Io. Drusium ad Iosuæ XVII, qui ab omnibus dissentit. Sed ab iis etiam quæ de filiarum jure hæreditario, atque harum quinque inprimis, tradidimus ex veterum scitis, dissonum nimis est illud Iosephi lib. IV, cap. VII, vbi Mosem scribit, successionem in paternam hæreditatem puellis hisce ita tantum permisisse εἰ μέλλοιέν τισι συνοικεῖν τῶν φυλετῶν, *si cuiquam ex tribulibus nuberent.* εἰ δὲ ἐξ ἄλλης γαμοῖντο τισὶ φυλῆς τὸν κλῆρον, ἐν τῇ πατρῴᾳ φυλῇ καταλιπεῖν, *Si verò viris ex alia aliqua tribu in vxores ducerentur, hæreditatem in sua tribu relinquerent.* Ac si successio earum hæreditaria à nuptiis ita

pepediſſet. Quin inde, inquit, μένειν ἑκάστου [illegible] ἐν τῇ πατρῴᾳ φυλῇ διετάξατο, *Vt vniuſcuiuſque hereditas in paterna tribu maneret, conſtituit.* Non *perpetuò manerent*, vt recentior Ioſephi interpres; quod etiam receptæ Magiſtrorum, de ea lege Numerorum vltimo tradita, ſententiæ aduerſatur, vt videre eſt ſuprà cap. XVII. Deprauatum eſt à librariis Zelophchadi nomen in *Orophatim* apud Rufinum veterem Ioſephi interpretem. Σαλπαάδης is dicitur Ioſepho, quod, vt fieri amat, ita degenerauit. Ex Ioſepho tantundem de filiarum nuptiis habet Zonaras tomo primo.

De exhæredatione Liberorum *ſeu* fratrum; *atque* hæredibus inſtituendis *aliter ac ius exigebat commune. Et de* libera Bonorum Alienatione *eiuſque temperamentis ac* Reſtitutione in Iubilæo.

CAP. XXIV.

ITa ex lege ſacra Liberi Hæredes erant, vt nudâ exhæredationis formulâ hæreditas eis præcludi nequiret. Si igitur pater pronuntiarat, ſiue verbo, ſiue ſcriptis, *Filius meus N.* לא יירש עם אחיו *exhæres eſto inter fratres ſuos*, planè irritum erat. Quod itidem dicendum de eiuſmodi pronuntiato de Filiabus, fratribus, duplici primogeniti ſorte. Id quod habent ex commate 11 Numerorum XXVII, vbi Lex de hæreditatibus fertur, vt ſit לחקת משפט *in decretum iudicii.* De qua re optime Rabbi Bechai ad Numeros fol. 193, col. 2. præter Maimonid. Halach. *Nechaloth*, cap. VI, & in *More Nebochim* part III, cap. XLII, *Miſnam* tit. *Baba Bathra*, cap. VIII, Gemaram Babylon. ibid. fol. 126, & adiectos commentarios. Scilicet formulam hujuſmodi Legi plane aduerſam eſſe ſcribunt. Quin ſi quis alius præter aliquem ex eis qui ex lege hæredes ſunt, inſtituatur hæres, irrita eſt hujuſmodi inſtitutio. Atque huc trahunt illud Prouerb. IX, 17, עכר שארו אכזרי *qui turbat propinquum ſuum, eſt crudelis.* At ſi exhæredationis formula eiuſmodi ſit, vt ſimul accedat inſtitutio hæredis qui ex eis fuerit qui ex lege hæredes ſunt, eam valere volunt ſi fiat à moribundo ſeu ægroto quem

שכיב מרע vocant. Minimè vero si ab eo qui בריא seu *corpore est sano.* Quin corpore sanus sine scripto & traditione rem sæpius non ritè alienabat. Ex ipsa verò vocis duntaxat vi, ceu è testamento sine scriptis, voluntas moribundi rata habebatur. Vnde solemnne illud habent, דברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים *Verba eius qui Ægrotus ducumbit tantundem valent quantum ea quæ scriptis mandantur & traduntur.* Et de distinctione hac Ægroti & Sani vide locos jam citatos & Maimonidem Halach *Zichia Vemithna*, seu de dominio & donationibus, cap. XII. Veluti si cui tres sint filii, Simeon, Ruben, Leui, is moribundus seu ægrotus testamento, quod דייתיקי, id est ipsum vocabulum διαθήκη, appellant, Rubenum instituat hæredem hac verborum formulâ, ראובן בני ירשני מכלל בני *Ruben filius meus hæres mihi esto ante omnes filios meos*, aut ירשני לבדו *succedat mihi solus;* ceteri hac institutione ritè satis exhæredes fiunt. Nam fas esse hæredes pro libitu ita instituere ex eis qui ex lege cohæredes forent, eliciunt ex illo Deuteron. XXI, 16, *adueneritque dies quo diuisurus est hæreditatem filiis suis*, ac si hæredum, modò ex filiis illis seu liberis sumti sint, institutio libera patri permitteretur. Quod etiam ad fratres extendunt. Et Syracides, cap. XXXIII, 28. *In die consummationis dierum vitæ tuæ & in tempore exitus tui, distribue hæreditatem tuam.* Videsis Maimonidem in *Pirush Misnaioth*, ad tit. *Baba Bathra*, fol. 184 b. Hinc regulam tradunt אין אדם יכול להוריש למי שאין ראוי ליורשו ולא לעקור הירושה מן היורש *Nemo potest alium instituere præter eum qui ex eis est ad quos hæreditas* (jure communi) *spectat nec hæreditatem ab hærede funditus tollere.* Nempe ad eum qui hæres omninò non est, transferre. Id quod intelligendum est בלשון ירושה seu *nomine hæreditatis.* Videsis Ezechielem XLVI, 16. Atqui בלשון מתנה seu *nomine donationis* licitum habebatur domino, siue Sano corpore siue Ægroto, liberè patrimonium quodcunque alienare, atque ita per consequens etiam liberos exhæredare. Nimirùm, יש כח באדם ליתן מנכסיו במתנה לכל מי שירצה *Unicuique facultas est substantiam suam, donatione transferre cuicunque voluerit*, quæ verba sunt Iarchii citato Gemaræ Bab. folio, R. Obadiæ Bartenorii ad dictam Misnam § 5, ac Magistrorum passim.

Atque

Atque adde heic institutam Ismaelitarum litem coram Alexandro Magno quam habemus suprà capite tertio. Verùm si filiorum alicui non institutione (vt dictum est) sed donationis instrumento donauerat pater totam substantiam suam, donatio ea non aliter valuerat quam vt is ceterorum partes possideret velut curator, tutor seu ἐπίτροπος, suam tantum vt Dominus. De qua re consulas Maimonidem Halach. *Zichia Vemithna.*, cap. VI. Ceterùm, ante legem de Hæreditatibus latam, hæredem instituere fas erat etiam qui sanguine conjunctus non erat, quod elicitur ex Genes. XV, 3. Vbi Abraham *en mihi non dedisti semen & ecce filius domus meæ hæres meus est.* Quod de Eleazare Damasceno, Abrahæ œconomo, pronunciatum à Numine quidem interdicitur, non quod ejusmodi institutio aliàs illicita esset, sed quod ab Abraha eam fieri noluit. Atque hæc intelligenda sunt de bonis Religione seu Voto solutis. Quomodo verò, vbi voto damnârat quis sua Bona, adeo vt quicquid in filii seu Fratris commodum cedere posset, id sacrum esse vellet (quemadmodum, in Euangelio, filius quicquid in Patris commodum ex suis cederet rebus, esse voluit Corban, vt ita præcepto Honorandi parentes solueretur) exhæredatio quædam etiam sequeretur, alibi ostendimus. Nam ea res non tam ad successionis quam ad Voti Naturam & effectum attinet. Quæ verò dicta sunt de libera Alienatione, temperantur & modum recipiunt tum ex lege redimendi (de qua, suprà cap. XIV) tum ex Iubilæorum, seu anni quinquagesimi, lege lata Leuitic. XXV, 10, atque aliis eodem capite. Verba sunt; *Iubilæus ille vobis erit & redibitis quisque ad possessionem suam, & quisque redibit ad cognationem suam.* Atque inde intelligendus Diodorus Siculus lib. XL, vbi nefas apud Iudæos fuisse ait τοὺς ἰδίους κλήρους πωλεῖν, seu *hæreditates suas vendere.* Scilicet vendere fundum לצמיתות siue *in excisionem*, id est, vt â venditore eiusque posteris perpetuò excidatur, seu εἰς βεβαίωσιν, vt Hellenistæ, siue alienatione nunquam rescindenda (de quo vocabulo loco videsis D. Augustinum ad Leuitic. quæst. 89 & 9[illegible]) fas non erat ex lege dicto Leuitici capite, comm. 2[illegible]. Adeò vt Iubilæo quolibet redire deberent alienati fundi ad

primos

primos Dominos seu hæredes eorum, idque quotcunque interuenirent alienationes mediæ. Quod item de Donationibus intelligunt & de hæreditatibus in solidum ex pacto à fratribus aliisue cohæredibus possessis. Integrum nempè erat Iubilæo familiæ erciscundæ actione denuo vti. Consule item Ezechielem XLVI, 17. Ad successionibus autem transmissa, lex ista non spectat. Atque de Alienationibus simpliciter tantùm, nullo tempore adiecto, factis hæc capienda. Etenim si in sexaginta, verbi gratia, annos (sine dolo malo) quis fundum emisset, Iubilæo, qui citra temporis adjecti finem interueniret, restitutió venditori aut hæredibus eius non fiebat. Maimonides Halach. *Semita veiubal*, cap. XI, המכר שדהו לששים שנה אינו יוצאה ביובל שאין חזר ביובל אלא דבר הנמכר סתם או הנמכר לצמיתות *Si quis agrum suum in annos LX vendiderit, non restituitur in Iubilæo. Scilicet non redit in Iubilæo quid præter rem absolute venditam, aut venditam in excisionem.* Ibi & capitibus insequentibus cetera quæ ad hanc rem attinent fusiùs habes. De eadem consulas etiam titulum Talmudicum ערכין, seu de Rerum æstimatione, cap. II & VI. Adde D. Thomam 1, 2æ, quæst. 105, art. 2, ad tertium argumentum. De Initiis autem Iubilæorum & eorum periodo atque obseruatione videsis eundem Maimonidem citata Halacha, cap. X, &, præter obuios Annalium Consarcinatores sub ipsius κληρουχίας seu hæreditariæ assignationis tempore, Iosephum Scaligerum de Emend. Temp. lib. V, fol. 353, & VII, fol. 737, Iacobum Capellum in hist. Sacra & Exotica sub annis mundi 2549 & 3382, Dionys. Petauium de Doctrina Temporum, lib. IX, cap. 27. & Tostatum ad Leuitic. XXV, quæst. 9, & seqq. & ad Ruth cap. IV, quæst. 9. & Petrum Cunæum de Republica Ebræorum lib. I, cap. II & VI. De Testamenti autem libera apud Ebræos antiquissimos, seu potius apud eorum majores, factione, testimonium est vetustum in Eusebii Chronicis & apud Georgium Cedrenum, vbi Noah, velut orbis terrarum Dominus, eam κατὰ θεῖον χρησμὸν *iuxta diuinum oraculum*, tribus filiis distribuit. Semo scilicet, primogenito, plagam Orientalem, seu totam ferme Asiam quæ Septentrionalior non est; Chamo, quicquid Rhino-

Rhinocorura Ægypti & Herculis columnas in Africa interjacet; & demum Iapheto, quicquid à Media (quæ in Semi portione) ad Septentrionem & solis occasum pertinet ἕως Γαδείρων καὶ Βρεταννικῶν νήσων, Ἀρμενίαν, Ἰβηρίαν, Πόντον, Κόλχους καὶ τὰς κατόπιν χώρας καὶ νήσους ἕως Ἰταλίας, καὶ Γαλλιῶν, Ἰσπανίας τε καὶ Κελτιβηρίας καὶ Λυσιτάνων, *Vsque ad Gades & insulas Britannicas, Armeniam, Iberiam, Pontum, Colchos, & vlteriores regiones & insulas vsque ad Italiam, Gallias, Celtiberiam, & Lusitanos.* Consule, si vis, Genes. cap. X. Cum autem ad hunc modum testamento in scriptis redacto hæredes instituisset, siue οὕτω μερίσας καὶ ἐγγράφως διαθέμενος quod idem sonat, ἐπαναγνοὺς αὐτοῖς τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐσφραγίσατο παρ' ἑαυτῷ κατασχὼν ἕως τοῦ ΒΦϞΒ ἔτους ἀπὸ Ἀδάμ, ἐν ᾧ καὶ ἐκοιμήθη, *illud filiis recitauit atque obsignatum secum retinuit vsque ad annum ab Adamo* MMDXCII (ad Græcorum calculum) *quo vitam finiuit.* Moribundus autem τὴν διαθήκην αὐτοῦ δέδωκε τῷ Σὴμ τῷ πρωτοτόκῳ υἱῷ καὶ θεοφιλεστέρῳ, *Testamentum suum dedit Semo vtpote primogenito & pietate insigniori.* Atque ad veterem Noachi Testamenti memoriam, spectare videtur id quod de eo habet Achmed Ben Magad Astronomus & Geographus Arabs Ms. vbi ait, genus humanum, exemplum Arcæ secutum, naues construxisse علي جميع سواحل البحر في جميع الاقاليم التي قسمها نوح بين اولاده يافث وسام وحام *in vnoquoque litore Maris per omnia climata, quæ scilicet distribuerat Noachus filiis suis Japheto Semo & Chamo.* Circumfertur etiam Testamentum XII Patriarcharum, seu filiorum Iacobi. Sed id plerumque Monita, Historiolas aut Gnomas, nullibi bonorum seu possessionum legata complectitur. In Micropresbytico habetur, & tum in Bibliotheca Patrum Margarini Binii tum in editione Coloniensi. Sed de eo obiter animaduertere liceat, ex Græco versum esse ac commentum Græculorum aliquot qui Regno Sacerdotium anteſtare (neque is morbus recens natus est) inprimis voluere, & ab Ebræorum genio satis esse alienum. Obserua illud in Testamento Iudæ; *Et nunc filii, diligite Leui vt permaneatis & non efferamini super ipsum,*

ipsum, vt non dispereatis. Mihi dedit Dominus Regnum, & illi sacerdotium, & subiecit Regnum Sacerdotio. Leui datum est Sacerdotium & Iudæ regnum, & subiecit Deus Regnum Sacerdotio. Mihi dedit quæ in terra illi quæ in Cœlis. Vt supereminet Cœlum terræ, ita supereminet Dei Sacerdotium regno quod est in terra. Alia, ad hunc fere sensum, in testamentis Rubenis, Simeonis, Nephthalim, alibi in illo libello occurrunt. At verò non solum Regibus ipsis atque etiam Cosessui Magno LXXI Virorum seu *Sanhedrin Hagedolah* dicto, sed etiam Consessibus Minoribus subjiciunt totum genus Sacerdotale atque etiam ipsum Pontificem Maximum Ebræorum Magistri, iique vetustissimi, vt videre est in Gemara Hierosolym. ad tit. *Sanhedrin* cap. II, fol. 19, col, 4. & apud Rabbi Iom Tob ad eundem tit, fol. 56, b. alibi. Adde Misnam tit. *Middoth*, seu de Mensuris Templi, cap. V, vbi quinam Sacerdotali functioni idonei, quinam ob vitia siue corporis siue Natalium idonei non fuerint, iudicare, ad Consessum illum Magnum attinuisse liquet. Sed Magnus ille Consessus plerunque tam ex Sacerdotibus, ac Leuitis quam ex aliis, optimo jure, Israelitis conflari solebat, ita tamen vt si nec Sacerdos nec Leuita co-optaretur, numerus LXXI Israelitarum eiusmodi satis idoneus, qui omnimoda iudicia in eo exerceret, atque de grauissimis reipublicæ negotiis deliberaret, haberetur. Maimonides, ad veterum placita, Halach. *Sanhedrin*, cap. II, מצוה להיות בסנהדרין גדולה כהנים ולוים שנאמר ובאת אל הכהנים הלוים ואם לא מצאו אפילו היו כולם ישראל הרי זה מותר, *Oportet vt sint in Consessu Magno Sacerdotes & Leuitæ, iuxta id quod scriptum est* (Deuter. XVII, 9) & venies ad Sacerdotes Leuitas &c. *At si ex illis nulli sint omnino, sed totus Consessus ex Israelitis constiterit, Consessus est satis legitimus.* Et de Sacerdote & Iudice, quorum mentio in commate 12, ciusdem capitis, vide Sixtinum ab Amama in Autibarbaro lib. I, pag. 130, & lib. II, pag. 587. Vt Testamentum autem Patriarcharum ita dictum, in Ecclesiam Occidentalem primo adferretur, in causa fuere Ioannes Basingstochius, Archidiaconus Leicestrensis, & Robertus Capito Episcopus Lincolniensis. Ille sub anno MCCXLII idem Athenis, præter alia

Occidentalioribus tunc incognita, latere indicauit Episcopo Lincolniensi qui in Angliam vt adueheretur, curauit, & è Græco in Latinum, non sine opera Nicolai Græci, qui Abbati sancti Albani à sacris erat, transtulit. Matthæus Paris in Henrico Rege III; *Hic Magister Ioannes* (de Basinstokes) *intimauerat*, inquit, *Episcopo Lincolniensi Roberto, quod quando studuit Athenis, viderat & audierat ab peritis Græcorum doctoribus, quædam Latinis incognita; inter quæ reperit XII Patriarcharum, filiorum videlicet Iacob, Testamenta. Quæ constat esse de substantia Bibliothecæ; sed per inuidiam Iudæorum dudum fuisse abscondita, propter manifestas, quæ in eijdem patent, Christi Prophetias. Vnde Idem Episcopus misit in Græciam, & cum ea habuisset, transtulit de Græco in Latinum sermonem & quædam alia.* Atque alibi; *Nec tempore B. Hieronymi vel alicuius sancti interpretis, ad notitiam Christianorum, machinante Iudæorum antiquorum malitia, potuit quomodolibet deuenire.* Et videsis Micropresbyticon pag. 615. At certe Origeni in Homilia XV in Iosuam, & Procopio Gazæo ad cap. XXXVIII Geneseos, mentio fit huius libelli. Lector judicet, & digressiunculæ beneuolè det veniam.

De Successione Fisci, *seu hæredibus morte damnatorum.*

Cap. XXV.

SVccessio Fisci absque paucis, de Iudiciis Capitalibus, prælibatis satis intelligi nequit. Iudicia Capitalia siue eorum qui quadruplici illo vltimi supplicii genere, Lapidatione, Combustione, Strangulatione ac Gladio, damnabantur, exerceri solebant aut à Consessibus XXIII-virorum, quorum vnicus erat in vrbe ac oppido quolibet insigniori, ac Hierosolymis bini (vtcunque de numero, nescio quo aut vnde Iudicum septenario καθ' ἑκάστην πόλιν seu *per vrbes* præstituto, præter duos ex Leuitis Ministros, verba faciat Iosephus lib. IV Archæolog. cap. VIII, de quo item monuimus sub fine capitis XIV) aut in magno illo LXXI-virorum quem סנהדרין הגדולה *Sanhedrin Hagedolah* vocant, id est in Consessu seu Consistorio Magno in *Liskat Hagazith*, post templum conditum,

seu

ſeu *conclaui lapideo* ad ſeptentrionalem, introeunti templum, plagam haberi, florente Ebræorum Republica, ſolito; aut à Regibus ipſis, cum ſeorſim ac ſoli juriſdictionem cum imperio exercebant, de qua re in libris Regum, non infrequens mentio. Etenim & ipſi Reges interdum, ſaltem eorum nonnulli, etiam locum habebant, vt Principes, in Conſeſſu Magno, cui primus, vt Princeps, quem נשיא appellant, præerat Moſes. Eo ſcilicet imperante, Conſeſſus ille Natales habuit, vt videri eſt Numer. XI, 16. Et decantatum illud מלך לא דן ולא דנין אותו *Rex non iudicat, nec iudicant ipſum*, quod occurrit in Miſna, tit. *Sanhedrin*, cap. II, & tit. *Horaiioth* ſeu *de ſententiis Conſeſſuum*, cap. II, ſpectat ad citeriora ſecula ſeu ad tempora Alexandri Iannæi Regis, ſiue ad Reges qui familiæ Dauidicæ non erant, quos Reges Iſraelis nuncupare & à veteribus familiæ Dauidicæ eo nomine diſtinguere ſolent; vt docetur in Gemara Babylonia ad tit. *Sanhedrim*, cap. II, fol. 19, a. Et de hiſce vide Maimonidem Halacha *Melachim* ſeu de Regibus, cap. III. Et de Conſeſſu illo, atque Iuriſdictione Ebræorum Regia, nos, Deo volente, fuſius in libris de Conſeſſu illo inſcriptis, vbi de ejuſce Natalibus, qualitate eorum qui ritè in eum adſciſcebantur, Adſcitorum dignitate, Iuriſdictione, Imperio, Loco, Continuatione, Conſidendi tempore, aliis, ſine quibus in veteri Iudaicarum rerum ſtatu planè cæcutimus, agitur. Capitalium autem criminum alia erant quæ præſcriptis in Pentateucho legibus, morte plectebantur, veluti homicidia, adulteria, & quæ ſunt id genus cetera; alia quæ læſæ Majeſtatis erant, vt perduellio in Principem quæ vltimo item ſupplicio plectenda, ex lege Ioſuæ data cap. I, comm. vlt. *Qui rebellis fuerit ori tuo, &c. morte plectatur. Tantum age fortitèr & ſtrenuè.* Quando verò ori ſeu decreto Principis ſiue in Principem rebellis, ex lege illa, mortis reus, quando minimè eſſet (Nam de ea re diſtinctionem egregiam ex poſtremis illis verbis, ad majorum mentem & mores patrios explicatis, afferunt magiſtri) diſceptandi locus heic non eſt. Hoc interìm aduertendum, quamplurima quæ in judiciis receptiſque gentis ſententiis tum de hac re tum de aliis ha-

bentur, non solùm lege scripta sed etiam moribus siue traditionibus à Mose receptis quas הלכות למשה מסיני *traditiones Mosaicas è Sinai receptas appellant*, & legibus superinductis seu à Consessu Magno sancitis atque ab vniuersitate populi maioréque eius parte (quæ eadem ipsa est, notione ciuili) in vsum admissis, nec verò legi scriptæ aduersis, subniti; quod explicatiùs etiam in dictis de Consessu Magno libris aperimus atque heic monemus, ne turbetur nimis intereà lector vbi quid in receptissimis moribus gentis repererit, cujus in lege scripta ne vestigium quidem fuerit relictum. Ne specimen heic desit, aduertas quod legitur Ezræ X, 8, de edicto ad accersendos in conuentum omnes qui duxerant vxores exteras; *Et omnis qui non veniret intra tres dies*, בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו *iuxta consilium principum & seniorum, anathemati subjiciatur*, aut *auferetur omnis substantia eius*. Quod ex superinducto sancito temporali vim habuit. Iam verò, de Fisci successione seu de morte damnatorum bonis, dicimus; vbi quis ob ea, quæ siue in Numen ipsum commissa tantùm, veluti Blasphemiam (Nam ea morte luebatur, vt videre est apud D. Matthæum, XXVI, 65 & 66, & in Misna tit. *Sanhedrem*, cap. IX, sub finem) siue in mutua ciuium officia, veluti homicidia, adulteria, aut ejusmodi alia, vltimo plexus est supplicio, bona hæredibus siue ob sanguinem, siue *vnde vir* (vt ostensum est) succedentibus transmittenda: extra scilicet speciem Bonorum ciuium Vrbis seu Vniuersitatis quam עיר הנדחת *vrbem in cultum extraneum impulsam* seu *pellectam* nuncupant. Nam horum Bona ex lege sacra (Deuteron XIII, 13) comburenda erant. Vnde Maimonides ממונם בשרפה ואינו ליורשיהם כשאר הרוגי בית דין *Bona eorum comburenda erant, nec ad hæredes transmittenda, sicut ceterorum qui ex iudicio forensi morte plexi.* Videsis eum More Nebochim part. III, cap. XLI & halach. ע"ז cap. IV. Qui autem velut priuati tantum, non vt pars vrbis seu vniuersitatis ita damnatæ, criminis hujusmodi erant rei, eorum etiam in bona hæredes succedebant. At verò vbi perduellionis in principem reus quis eodem affectus est supplicio, Bona eius, vt hæredi, Fisco cedebant.

cedebant. Ita intelligo illam ſententiam Rabbinis receptam quæ traditur in Gemara Babylonia ad tit. *Sanhedrim* cap. VI. fol. 48 b. ה"ר הרוגי מלכות נכסיהן למלך הרוגי בית דין נכסיהן ליורשין, *Traditio eſt Rabbinica; vbi regni cauſa capite quis plectitur, bona eius Regi* (ſeu Fiſco) *cedere; vbi verò per Conſeſſum iudicum, bona eius ad hæredes tranſmitti.* Sententia R. Iehudæ adjicitur qui etiam vtraque in ſpecie hæredes ſuccedere voluit. Sed ibidem mihi ſatis confutatur. Vir doctiſſimus eſt, qui הרוגי מלכות heic vertit, *qui regio iuſſu occiſi ſunt.* Alter *à rege occiſi.* Neutrum omninò placet. Nam ita innueret iſte locus, non ſolùm regio iudicio damnati vltimo ſupplicio ſiue ob crimen læſæ majeſtatis ſiue ob aliud quod capitale, bona fiſco applicari, ſed & judicio Conſeſſuum morte plexi, ob perduellionis ſeu læſæ majeſtatis crimen, bona ad hæredes tranſmitti, quod nimìs ab eo quod veri eſt ſimilimum, diſſonum eſſe videtur. Certe מלכות *regnum* ſonat & הרוגי מלכות, *occiſi* ſeu *morte plexi ob regnum*, quod de perduellionis, contumeliarum, aut maledicentiæ in Regem pœna, capiendum. Et הרוג בית דין *capite plexum ex Judicio Conſeſſus* intelligo pro eo qui ob alia crimina in mutua Ciuium officia morte plecti ſolebat; quoniam iure ordinario de eis cognoſcebant tribunalia, vt extraordinario ſeu regio, quod fieri ſatis amat, juſſu cognoſcebant de crimine læſæ majeſtatis. Et moribus gentis receptum erat, vt, qui contumeliis Regem afficeret aut ei malediceret, capite plecteretur. Vnde illud in Gemara Hieroſolymit. ad tit. *Sanhedrim*, fol. 20, col. 2. כל המקלל מלכות בית דוד חייב מיתה *quicunque maledixerit Regi familiæ Dauidicæ, mortis reus eſt.* . Etiam in illuſtri illo Nabothi & Achabi Regis Iſraelis exemplo, jus hoc obtinuiſſe & ſucceſſionem, eam ob rem, Fiſci agnoſcunt. Vide I, Regum XXI. Crimen eſt, ברכת אלהים ומלך *blaſphemaſti, contumeliis, maledicentiâ affeciſti Deum & Regem.* Lapidatione, ex ſententia in eum latâ, plexus eſt. Inde vinea ejus Fiſco ſeu Regi cedebat, vt in ſacra hiſtoria. Et planiſſimè Nabothus heic הרוג מלכות *regni cauſâ plexus erat*; ſed non quòd regio juſſu occiſus. Nam ahibitis teſtibus, vtcunque falſis, formulâ judicii Conſeſſus vrbis in qua habitabat, non Regii, dam-

nabatur. Neque siue Iezebelis siue Achabi mandatum in literis quas ad Consessum dedere, in judicii formula aliud effecit quam vt sceleratissimi judices ad tantam iniustitiam, prætenso, ut fit, Principum nomine, accenderentur. Ideo verò הרוג מלכות erat, quia crimen læsæ erat majestatis, seu in Regem commissum, tametsi sententiâ Consessus plexum. Vnde etiam obseruant, blasphemias in Deum adjectas, vt crimen augeretur. At verò, in Regem, vt vineam fiscus caperet. De qua re consulas Gemaram Babyloniam, loco jam citato. Hinc Leui Gersomides, I Regum, XXI, 15. ללמדנו מזה שהרוגי מלכות נכסיהן למלכות *Ex hoc loco edifcendum, bona eorum qui regni causa morte plectuntur Fisco seu Regi ipsi cedere.* Et Dauid Kimchius ibidem, ad verba illa Iezebelis, *Surge & posside Vineam Nabothi* אמר לרשת ירושה לפי שנפלו לו נכסיו בדין והוא במקום היורשין *Dixit id* (Iezebel) *ex causa* seu *nomine hereditatis. Quoniam bona eius ad eum deuenere ex sententia iudicii. Et ipse locum heredum occupabat.* Et statim posteà, כי שמיתתו למלכות הוא וכל אשר לו למלך ונחלקו רבותינו ז"ל בזה הדבר ואמרו הרוגי מלכות נכסיהן למלך והרוגי בית דין נכסיהן ליורשין ומפני זה אמרה איזבל שיעידו העדים כי ברך נבות אלהים ומלך כי אלו יאמרו ברך אלהים לבד והיה דינו מסור לב"ד והיו נכסיו ליורשים ובשאמרו שקלל המלך נחשבה מיתתו למלך ר"ל ונכסיו למלך אם כן למה הוצרך לומר אלהים לא אמרו אלהים אלא להגדיל החטא עליו *Qui morte damnatur ob crimen læsæ majestatis, tam is quam quæ sua sunt, Regis fiunt. Ceterum dissensus est inter magistros nostros piæ memoriæ de hac re. Et dicunt; Eorum qui regni causa morte plectuntur, bona fisco seu Regi cedere. Eorum verò qui Consessus Iudicio, ad heredes transmitti. Atque inde est quod Iezebel iusserit vt testes Nabothum accusarent dirarum, tam in Regem quam in Deum. Nam si de Deo solummodo accusasset, indicium eius* (jure ordinario) *Consessu Iudicum fuisset permittendum. Vnde & bona eius ad heredes transmissa fuissent. Sed quoniam dirarum in Regem est accusatus, regni causa morte damnatus est. Quod si obiicis, cur igitur opus erat vt Deus adiiceretur? respondendum est non aliam ob causam quam vt celerior in eum fieret iustitia*, seu, vt Talmudici dicunt, לאפוסי ריתחא *ad augendam indignationem*, vt legitur citato suprà Gemaræ Babyloniæ

loniæ loco, vbi etiam Salomon Iarchius expreſſe הרוגי מלכות interpretatur שנתחייבו מיתה למלכי *eos qui* (perduellionis aut contumeliarum in Regem rei) *vitam Regibus debent*, ſeu eorum nomine morte ſunt afficiendi. Perſequitur dein Kimchius R. Iehudæ ſententiam, qua fiſcus heic excluditur; ſed contra eam quæ Magiſtris pro receptiori habetur. Adi etiam Moſem Mikotzi Præcept. Affirmatiu. CXV. Et de nomine הרוגי מלכות conſulas etiam Ioſephum Scaligerum in lib. III Canonum Iſagogicorum pag. 219. Quin ex hac lege non ſcripta ſeu recepto more, explicat Dauid Kimchius illud II. Samuelis IX, 7, vbi miſericordia ac benignitate vſus erga domum Saulis, Dauid reſtituit Mephiboſhetho Ionathanis filio, ac Saulis nepoti latifundia Saulis. Scilicet fiſco applicata fuiſſe ea שאישבשת ובית שאול היו מורדים במלכות *quoniam Iſhboſhethus & domus Saulis rebelles fuerant ſeu perduellionis rei*, in Dauidem Regem diuinitùs vnctum. Et vide II. Samuelis XII, 8. Certè & hinc capi poteſt illud II Samuelis XVI, 4, vbi perduellionis inſimulato, à Ziba ſeruo, Mephiboſhetho, omnia Mephiboſhethi bona Zibæ à Rege decernuntur. *Ecce omnia quæ Mephiboſhetho ſunt tibi erunt.* Nimirùm tibi erunt, ſi hoc quod de eo enarras verum ſit; eum perduellem eſſe. Quia ita eorum jus mihi, jure regio ſingulari, quo vtimur in hac qua viuitur republica, competet, quod totum in te transferam. Poſtquam autem Zibæ accuſationem falſam fuiſſe indicaverat Mephiboſhethus (II. Samuel XIX, 26) & humilimo adblandientis officii genere, pro gentis more, ſe ceteroſque familiæ ſuæ, vtpote perduelles, mortis olim reos etiam fuiſſe agnouerat, regioque judicio ſe totum ſubmiſerat, *dixit ad eum David Rex, quid adhuc de hiſce rebus loqueris?* אמרתי, *Pronuntiaui; tu & Ziba divide Agros.* Quod accipiunt, fateor, Magiſtrorum nonnulli perinde ac ſi, nouo judicio, partiarios agrorum, quos primò Mephiboſhetho reſtituerat, Dominos nunc feciſſet Zibam & Mephiboſhethum, & tam aſſignationem iſtam (qua excludendus à poſſeſſionibus Mephiboſhethus) latâ ſententiâ, Zibæ factam, quam nouationem hanc, qua dimidio vterque donatur, judicio regio ſeu interminatæ poteſtati

Regiæ

Regiæ primo Samuelis VIII, 14 memoratæ, temerè satis tribuunt. Sed iniquum interim fuisse hoc diuisionis judicium volunt, & voce è cœlo delapsa monitum scribunt eorum aliqui Dauidem, inde euenturum vt non dissimile fieret regni inter Rehoboamum & Ieroboamum discidium. Videsis D. Kimchium, Leui Gersomidem, & Iesaiam ad II. Samuel. XIX. At vero si rem attentiùs introspiciamus, non est omninò cur credamus aut Zibæ assignationem istam latâ sententiâ factam, aut nouo aliquo judicio agros vtrique tributos. Neque enim magis in causa erat Zibæ insimulatio, cur vt judex pronuntiaret Rex in Mephiboshethum quam excusatio seu defensio Mephiboshethi vt omninò judicatum quid rescinderet. Neutro in locò, si quid video, aut judicium pronuntiatum est, aut interminatæ potestatis Regiæ, quæ in circumuicinis gentibus vsurpabatur, erat aliquis vsus. In eo de Ziba Dominum, vt perduellionis reum, insimulante, nil aliud videtur innui, quam vt, si judicium postea ferretur (quale ferendum erat si accusatio vera fuisset) tunc bona Mephiboshethi fisco applicanda Zibæ donarentur. Exempla id genus habentur hodieque, vbi Principes ab hujusmodi promissis pronuntiatisque non dissimilibus non abstinent. In altero autem loco, quo partitio fieri videatur, sensus mihi alius planè est ab eo qui vulgò recipitur. Etenim partitio seu diuisio agrorum duplicitèr capi potest; aut propriè, pro diuisione qualis in familia erciscunda, seu in communi diuidundo, vbi vterque æque rei possessæ est Dominus partiarius; aut minùs propriè, veluti si verba fiant de Domino & vsufructuario, de Domino & Colono, Emphyteuta, siue aliis ejusmodi quibus præter onus culturæ etiam emolumentum cedit, integro nihilominùs Domini jure; aut etiam de Domino & glebæ adscriptitio agrum colente atque inde victum satis amplum obtinente. Iuxta primam speciem, non est cur putemus Zibam & Mephiboshethum pro partiariis, verbis Dauidis, innui. Iuxta secundam verò dici id videtur à Dauide, atque appositissimè; ac si cum reuocâsset in memoriam Mephiboshethus calamitatem Domus Saulis & in gratiam cum Dauide offenso denuò rediisset, dixisset Rex, *Quid plura de ea re loqueris?* jam olim

olim abolita sunt hæc. Tu in fauorem mihi receptus. Etiam decreui pridem, dixi, pronuntiaui, te & Zibam seruum tuum partiarios fore. Te vt Dominum cui, vtpote in integrum restituto, subministrantur agrorum prouentus, illum vt colonum, glebæ adscriptitium, seruum agros colentem, atque inde etiam, pro hominis statu, victum capientem. Adeo vt nihil illa sententiâ breuiusculâ amplius innuatur, quam id quod fusiùs exprimitur capite IX ejusdem libri comm. 10, vbi prouentus Domino, cultura Seruo, à donatore, cujus in potestate erat conditiones ac modos tam libertati ac seruituti quam agrorum dominio adjicere, assignantur. Atque hoc modo, vniuersa, in causa Mephibosheti & Zibæ, recepto gentis juri sunt satis consona. Videsis item de successione fisci D. Kimchium ad I Regum, cap. II, vbi de Ioabo tam perduellionis quam homicidii reo, cornua altaris tenente, historia habetur. Et de capitali iudicio Regio seu vltimo supplicio, regni causâ, infligendo, adde quod adnotat ibi Leui Gersomides.

De Proselytorum Bonis *ac* Hæredibus, *Iura singularia.*

CAP. XXVI.

QVicquid autem hactenus ostensum est (præter id quod de Fisco dicitur) aut ad Israelitas tantummodo spectat, quorum nemini hæres deesse potuit, vt supra obseruatum est; aut ad Proselytos Iustos eorumque posteros ac stemma, quod, post nomen primò Iudaismo datum, nascebatur. Nam ex Proselyto proles, post nomen Iudaismo primò datum, suscepta, eodem modo Ecclesiæ Ebraicæ pars habebatur quo proles eius qui sanguine atque origine esset Israelita; vtcunque Proselyti nomen & retineret ea & ad posteros transmitteret, extra quam vbi ex Israelitarum, Gentilium, aut Seruorum coniugiis, nomen illud in Posteris commutaretur. Similique modo Hæreditas, in hujusmodi Proselytorum posteritate, deferebatur. At Proselyto Iusto qui factus, non natus fuisset Proselytus, sine prole postquam factus esset, mortuo hæ-

redes omninò nulli erant, sed bona eius, vti cetera quæ censerentur nullius in bonis & Vacantia, occupanti cedebant, non Fisco. Maimonides, Halacha *Zichia Vemitbna*, cap. I, גר שמת ולא הוליד ישראל אחר שנתגייר אין לו יורשין אלא כל הקודם ומחזיק בנכסיו זכה *Si Proselytus mortuus fuerit nec progenuerit Israelitam postquam Proselytus fuerit factus, heredes ei sunt nulli. Sed quicunque bona eius prius occupauerit, ei cedunt.* Id ipsum Talmudici non semel ad cap. III, tit. *Baba Bathra*; vbi videsis Gemaram Babyloniam fol. 42, & Iarchium. Proselytus Iustus (quem גר צדק nuncupant) is est qui in Euangeliis alibique Proselytus absolutè & vulgò dicitur, seu qui ex peregrinitate seu Gentilitate in Iudaismum fuerat transgressus. Iusti autem adiectione discriminatur à גר תושב seu *Proselyto domicilii* quo nomine appellabantur peregrini & Gentiles qui susceptis in se Septem præceptorum Noachidarum id est vniuersæ Humanitatis seu Gentium Iuris, sed non Iudaismi, obseruatione, ad domicilium seu inquilini ius aut in fedus ab Ebræis admitterentur. Nam sine hujusmodi obseruationis professione verum est quod Trogus de eis habet apud Iustinum; ex disciplina atque religione cum peregrinis eos non communicâsse. De vtroque Proselytorum genere eorumque Iuribus, fusiùs in libris de Iure Gentium ad eorum placita, agimus. Ratio autem quare in Proselyti Iusti demortui bona nemo vt hæres ex sanguine aliter ac dictum est succederet, non omninò erat qualis siue apud Gallos siue apud Anglos de Fisci in peregrinorum bona; apud hosce immobilia, apud illos etiam & mobilia (vti & apud veteres Romanos) successione obtinet, sed alia prorsus atque ex receptissima eorum sententia satis manifesta. Quemlibet scilicet ejusmodi proselytum, dum stetit Templum, triplici initiamentorum genere admissi, solenne erat. במילה בטבילה בהרצאת *Circumcisione, ablutione seu Baptismo* (publicè & coram tribus minimum peracto) & *Oblatione*. Idque à Mosis seculo obseruatum & Legis sacræ locis aliquot etiam subnixum asseruere. Neque, si horum trium aliquod deesset, stante Templo, aut ex Circumcisione sine Baptismo, post Templi excidium, Proselytum quempiam Iustum fieri. Neque

què proſelytam ſine baptiſmo &. (ſtante item Templo) Oblatione. Quin alitèr intelligi nolunt illud Numerorum XV, 15. ככם כגר *ſicut vobis ſic proſelyto.* Initiatum autem hujuſmodi, ſeu proſelytum ita factum, ſemper pro Regenerato ſeu recens nato habebant, adeo vt, priſtinæ prorſus deleta omnimodæ cognationis ratione, conſanguineos nullos poſtmodum, ex Iure habere ſacro, ſiue in ſucceſſionis ſiue in connubiorum, quod mirere, ratione cenſeretur; præter poſteros qui Baptiſmum ſeu initiamenta ſequerentur. Non enim hæc Natalium nouatio ſimilis erat Regenerationi illi ſeu Natalium reſtitutioni qua dignabantur Principes Romani Libertinos, vnde ſcilicet pro Ingenuis ipſi atque ipſa mater pro ingenua haberetur, adeoque, cognatio omnimoda & iura inde pendentia reuiuiſcerent. Qua de re videſis Iuſtinian. Nouell. XVIII, cap. XI & LXXVIII cap. I & II & Marcianum l. 2. ff. de Natalibus reſtituendis. Sed Gentilis ex ipſo quo Proſelytus fiebat momento, pro eo qui tunc denuò & noua tunc matre in Iure Ebraico ficta natus fuerat, cenſebatur: Pater igitur, mater, filii filiæque antè ſuſcepti, fratres, eum hiſce nominibus contingere planè, ad eorum placita, deſinebant. Diſertè rationem reddunt de obliterato heic priſtino ſanguine; מאי טעמא גר שנתגייר כקטן שנולד *Ratio eſt, quia proſelytus, ex quo fit proſelytus, habetur velut infans qui* (ex noua aliqua matre) *naſcitur.* Ita Talmudici in Gemara Babylonia ad tit. *Iabimoth* cap. II fol. 22 [a] & cap. XI fol. 97 [b] Maimonides, halacha *Iebom Wechalitza* cap. I & halach. *Iſuri Bia* cap. IV & Moſes Mikotzi Præcept. Affirmat. LI. Adeo vt proſelytus ejuſmodi ſeipſum omninò priſtinoſque natales & omnem ex illis contractum ſanguinem exueret; atque ex regeneratione hujuſmodi nulla impoſterum reſtaret cognatio Gentilis aut ex Gentilitatis tempore orta, quemadmodum ferè jure Cæſareo poſt manumiſſionem nulla cognatio ſeruilis. Vnde cum apud D. Ioannem Nicodemus, etiamſi Phariſæus eſſet atque Iudæorum (Tribunalis alicuius puto) princeps, miraretur dicta Seruatoris de Regeneratione, & rogaret *quomodo poteſt homo renaſci cum ſit ſenex & quomodo poſſunt hæc fieri*, ac ſi nullam ipſe deprehendiſſet

diſſet Regenerationis ex aqua ſeu Baptiſmo notionem; *Tu es*, inquit Seruator, *Magiſter in Iſrael & hæc ignoras?* Nam Magiſtris receptarum ſententiarum peritis, ſatis erat Regenerationis ex Baptiſmo ſeu aqua, notio, quam diximus, cognita. Atque hinc illud Taciti Hiſtoriarum quincto intelligendum. *Circumcidere genitalia inſtituere* (Iudæi) *vt diuerſitate noſcantur. Tranſgreſſi in morem eorum idem vſurpant. Nec quidquam prius imbuuntur quam contemnere Deos, exuere patriam; parentes liberos, fratres, vilia habere.* Neque enim patriæ aut, vt dictum eſt, conſanguinitatis priſtinæ ratio omninò in Proſelytis (qui ipſi primò nomen illud profeſſione aſſequerentur) habita eſt; quippe qui pro depuò atque aliunde natis, id eſt Renatis, cenſebantur. Vnde & ſequebatur conſanguineos priſtinos, qua ſanguinis nomine antea coniuncti fuerant, eos vilia habuiſſe; id eſt, tum ſe ipſos omnimodis affectus, pietatis, officii vinculis, ſiue ſanguinis cauſâ inter cognatos ſiue patriæ inter conterraneos haberi ſolitis, ſolutos fuiſſe, tum eos ob Gentiliſmum ſpernendos. Nam ſingulare eſt etiam illud atque ex Regenerationis ſeu Natalium hujuſmodi nouationis jure ortum, patriam proſelytos eorum exuiſſe. Ex ipſo nimirum religionis in Regeneratione hac amplexu patriam induebant aliam, id eſt Iudæam; idque tametſi extra eam renati. Et Iudæi poſtea tum nuncupabantur tum reuera pro Iudæis ſunt habiti, licet ab Iſraelitis ex ſanguine illud vocamen ſortitis, vt ab aboriginibus, ſemper non ſolùm ipſi ſed & poſteri, vſque dum ſanguis Iſraeliticus ſtemmate eorum commiſtus eſſet, Proſelytorum nomine diſcriminarentur. Adeo vt idem Patriæ nomen, & Religionis, idem ciuitate donari & in ſacros eorum mores tranſgredi ipſis haberetur habeaturque etiamnum; quod alibi, puto, non compertum. Nam etſi vulgo Chriſtianorum Mahumedani Turcarum nomine appellantur, atque in Turcam commutari ſeu Turciſmum amplecti, idem vulgò ſonat quod Mahumediſmum profiteri; ſcimus tamen ipſis Mahumedanis proſelytos ſuos Muſulmanos (id eſt المسلمين) quod rectè credentes ſeu Fideles interpretatur, non Turcas aut alio aliquo nomine patriæ

triæ mutationem denotante, indigetari. Hinc Idumæos scribit Iosephus Archæolog. XIII, cap. XVII sub Hyrcano Iudaismum amplexos ὥστε εἶναι τὸ λοιπὸν Ἰουδαίους *adeò vt deinde essent ipsi Judæi*. Seu, vt Ruffinus ibi, vetus interpres, *ex illo tempore cœperunt esse Iudæi*. Inde etiam in Esther VIII, 17. מתיהדים *Iudæi fiebant*, legitur pro eo quod in vulgata est, *sectæ eorum religioni & ceremoniis iungebantur*. Et Dio Cassius lib. XXXVII de Iudæi nomine, qua patriam denotat, locutus, φέρει δὲ καὶ, inquit, ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ὅσοι τὰ νόμιμα αὐτῶν καίπερ ἀλλοεθνεῖς ὄντες ζηλοῦσι, *pertinet etiam ad alios homines quotquot eorum instituta amplexantur, etiamsi alienigenæ*. Qua de re item consulas præter Iosephum Scaligerum in Eusebianis ad Num. MDCCCCLXIII & sequentem, Casaubonum in Exercitatione prima ad Apparatum Annalium Baronii. Ad Baptismum autem quem diximus & Iudæi nomen ipsam religionem non magis atque nouam patriam denotans spectabat proculdubio Arrianus in Epictetum lib. II cap. IX. *Quid* (inquit, philosophiam simulantes increpans) *appellas te Stoicum? quare decipis & fallis tam multos? Quam ob causam Græcorum personam induis, cum sis Judæus? An nescis quare dicitur quisque Iudæus, quare item Syrus, quare Ægyptius?* Καὶ ὅταν τινὰ ἐπαμφοτερίζοντα ἴδωμεν εἰώθαμεν λέγειν οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος, ἀλλ᾽ ὑποκρίνεται. Ὅταν δὲ ἀναλάβῃ τὸ πάθος τὸ τοῦ βεβαμμένου καὶ ᾑρημένου, τότε καὶ ἔστι τῷ ὄντι καὶ καλεῖται Ἰουδαῖος. οὕτω καὶ ἡμεῖς παραβαπτισταὶ λόγῳ μὲν Ἰουδαῖοι, ἔργῳ δὲ ἄλλο τι, *at quando viderimus quempiam animo vtrinque ancipiti, dicere solemus, Judæus non est sed simulat. Quum autem induerit sibi affectum Baptizati & inter sectatores asciti, tum reuera & est & appellatur Iudæus. Ita & nos quoque parabaptistæ sumus* (seu vt non legime tincti) *dum quisque verbo tenus duntaxat velut Iudæus, re autem vera aliud quid existit*. Vir doctissimus Dionysius Petauius ad Themistii Orationem XII legere mauult περιτετμημένου *Circumcisi pro* ᾑρημένου *inter sectatores asciti*. Et ex Iudæorum & Christianorum nominis confusione scripsisse Arrianum opinatur. Scilicet, cum circumcisio proprius esset Iudaismi character, magnaque tum Christianorum pars è Iudæis esset, *crediderant*, inquit ille, *Gentiles, Iudæos omnes & baptizatos, & circumcisos esse oportere*. Lipsius autem

autem ad Annalium Taciti lib. XV de Christianis locum ille capit, ex eadem confusione. *Ait*, sic ille, τῶ βεβαμμένε [*Baptizati*] *qui ergo tincti & baptisati præter Christianos?* Et Gaspar Barthius ad Rutilii Itinerarium, de eo loco, *sane Iudæi*, inquit, *signaculum non erat Baptisatum esse, sed Christiani.* Nec meliùs Hieronymus Wolfius qui ἡμμένε *amplexi*, scilicet Iudaismum, ibi verti vult & Christianorum ecclesiam cum secta Iudæorum confundi. Certè fatemur interdum Iudæorum nomine Christianos antiquitus apud scriptores gentiles, eo quod Christianismi vti & Christi in Iudæa erant natales, designari; quemadmodum apud Suetonium in Claudio cap. XXV, Iudæos *impulsore Chresto* (nam & Christum Chrestum vnde & Chrestianos, qui Christo nomina dederant, appellitabant) *assiduè tumultuantes Româ expulit.* Et videsis P. Pithæi Adversariorum lib. II cap. III. Sed verò apud Arrianum Iudæorum proselytos, seu Iudæos circumcisione & baptismo ex Gentilibus factos innui vix ambigendum videtur. Et tantum abfuit vt malè Gentiles, Iudæos hujusmodi tam baptizandos quam circumcidendos fuisse sentirent, aut nulli in initiamentis tingerentur præter Christianos (quod vult Lipsius) vt nemo citra Baptismum magis ac citra Circumcisionem Proselytus aut hac notione Judæus ritè fieri aut haberi potuisset. Alii etiam fuere, in Ebræorum ritibus, baptismi qui non solùm καθαρισμοὶ seu sordium purgationes sed & vt peccatorum ablutiones habebantur; de quibus Isaias cap. I, comm. 16. Eulogius contra Nouatianos lib. II apud Photium in Myriobyblo cod. CCLXXX, & R. Elias de Wides in *Reshith Cochma* seu Initio Sapientiæ cap. IV & V. De pænitentia verba faciens ille, צריך inquit לטהר עצמו בטבילה ואח״כ לקדש עצמו בתענית וגו׳ *oportet pænitentem purgare se Lauacro & postmodum sanctificare se ieiuniis &c.* Et Petrus Blesensis contra perfidiam Iudæorum cap. XXVI *crediderunt Iudæi & ad hunc credunt sibi per aquam frigidam peccata dimitti. Vnde & ipsi solent multis baptismatibus exerceri.* Ejusmodi item ablutionem Herbanus Judæus in Disputatione cum Gregentio Archiepiscopo Tephrensi memorat; vbi peccatorem pænitentem ἀπολυόμενον, καθαρὰ ψυχὴν ἰατρευθέντα, *ablutum* (in versione Nico-

lai

lai Gulonii, pro eo *absolutum* malè substituitur) *vt anima expiatum*, & ad bonam mentem reuersum, in templum, ex jure Ebraico, admittendum ad sacra antiquitùs fuisse ait. Sed hujusmodi ablutio seu baptismus in vitæ tantùm atque morum, ille autem, qui in initiamentis Proselytorum erat locus, etiam in Natalium novationem seu Regenerationem peragebatur, vnde & pristinæ consanguinitatis omnimodæ sequebatur obliteratio. Ita ex Iuris patrii fictione, ritibus sacris subnixa, etiam ipsa, quibus inuicem conjungebantur gentiles jura sanguinis naturalia deleri volebant. Quod itidem seruabatur, tametsi pater, filius, mater fratres aliquot, sororesue eodem simùl momento Proselyti fuissent facti. Nam singularis cujuslibet ejusmodi Regeneratio suum qualecunque jus sanguinis anterius, ratione iam dicta, inuicem perimebat. In prole autem seu posteris ejusmodi Proselyti, Baptismus nunquam iterabatur. Sed obseruari liceat, vt apud Ebræos (quorum baptismi vsum in proselytis faciendis paucissimi scriptorum animaduertunt) atque Christianos, ita etiam in celebrioribus Gentilium initiamentis (nam de Expiationibus res tralatitia est) Baptismum seu lauacri lustrationem primariò adhiberi solitam. De Eleusiniis Atheniensium Minoribus, per quæ ad Majora transibant, liquet ex Polyæno Stratagematum lib. V. in Heraclide, vbi *hæc*, inquit, *transigebant*, παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ἐπὶ τὸν καθαρμὸν τοῖς ἐλάττοσι Μυστηρίοις *ad Ilissum* (flumen Musis aliisque diis, vt ex Pausaniæ Atticis scimus, sacrum) *vbi lustratio fieri consueuit minoribus Mysteriis*. Vnde Ὑδρανὸς seu Aquarius dictus est ὁ ἁγνιστὴς τῶν Ἐλευσινίων: seu *is qui Eleusiniis sacris quempiam vt sacerdos initiabat*, quod docet Hesychius. Primus etiam ex octoginta, in sacrorum Mithræ, summi apud Persas Numinis, initiamentis, ritus erat ejusmodi lustratio seu baptismus; διανήξασθαι scilicet ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὕδωρ πολὺ *complures dies per multum aquæ natare*, vt scribit Nonnus in Synagoga Historiarum ad Orationem primam Steliteuticam Gregorii Nazianzeni cap. XLVII. Et Tertullianus libro de Præscriptionibus aduersus Hæreticos cap. XL, *diaboli*, inquit, *sunt partes interuertendi veritatem, qui ipsas quoque res sacramentorum diuinorum, in idolorum mysteriis æmulatur*

æmulatur. Tinguit & ipse quosdam vtique credentes & fideles suos. Expiationem delictorum de lauacro repromittit & sic adhuc initiat Mithra. Isidis item celeberrimæ apud Ægyptios potissimùm Deæ initiandus Apuleius, *stipatum me* (sic ipse Milesiarum XI) *religiosa cohorte deducit* [Isidis sacerdos præcipuus, nomine Mithra] *ad proximas balneas; & prius sueto lauacro traditum, præfatus Deûm veniam purißimè circumrorans abluit, rursumque ad templum reductum, iam duabus diei partibus transactis ante ipsa Deæ vestigia constituit.* Quin disertè in Regenerationem lustrationem hujusmodi Gentilibus fieri solitam memorat Tertullianus. Is libro de Baptismo, vim sacramenti pluribus demonstrans, & aquas omnes de pristina originis, vt loquitur, prærogatiua sacramentum Sanctificationis consequi, inuocato Deo, asserens, *sed enim* (ait cap. V) *Nationes, extraneæ ab omni intellectu spiritalium, potestatem eadem efficacia idolis suis subministrant. Sed viduis aquis sibi mentiuntur. Nam & sacris quibusdam per lauacrum initiantur, Isidis alicujus aut Mithræ. Ipsos etiam Deos suos Lauationibus efferunt. Ceterùm villas, domos, templa, totasque vrbes aspergine circumlatæ aquæ expiant passim. Certe ludis Apollinaribus & Pelusiis tinguuntur. Idque se in Regenerationem & impunitatem perjuriorum suorum agere præsumunt.* Vide, si placet etiam Iosephum Vicecomitem Obseruat. Ecclesiastic. lib. I. cap. XVII & Antonium Marsilium Columnam Archiepiscopum Salernitanum in Hydragiologiæ Sect. I cap. VI. Sed hæc obiter.

Discrepantes Pentateuchi Samaritani, *in Legibus de Iure Succeßionis,* Lectiones, *quæ ab obseruationibus ac interpretamentis aliquot* Magistrorum *sunt dissonæ.*

Cap. XXVII.

QVæ vero dicta sunt hactenus, sumuntur ex interpretamentis atque moribus Ebræorum qui aut regni Israelitici, sub Hosea Rege, excidium anteuertunt, aut postmodùm regni Hierosolymitani, seu Iudaici vulgò ac signantèr dicti, ciues fuere & τὰ Πατροπαράδοτα seu *traditiones Majorum* in iudiciis admisere; vt scilicet potissimùm Samaritas, qui etiam Pentateuchum Mosis, atque seculis

saltem

ſaltem poſterioribus illud ſolum amplexi ſunt, & Saducæos hæreticos, qui τὰ Πατροπαράδοτα reiecerunt, excludamus. De eis vide II. Regum XVII, 24, Beniaminum Tudelenſem in Itinerario, Flau. Ioſeph. Archæolog. XVIII cap. 2, & Haloſeos II, cap. 7. Photium in Bibliotheca Cod. CCXXX, prope finem, Leontium Scholaſticum libello de ſectis, actione II, Io. Scaligerum Emend. Temp. lib. VII, pag. 620 & Canon. Iſagog. lib. III, pag. 219. Nic. Serrar. Trihæreſ. cap. XVII & XXI cum Elencho Scaligeri cap. XV & XVI, Ioan. Druſium Obſeruat lib. XIII, cap. 4. De tribus ſectis lib. III, cap. 8. & ſeqq. & Præteritorum lib. IV ad illud D. Ioannis IV, 9, οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις, *cum Samaritis Iudæi commercium non habent.* Et obſeruandum eſt illud D. Theodoſii in Nouellis tit. 3. vbi *Neminem Iudæum, neminem Samaritam* (ſeu vt in Ms. meo Samaritanum) *neutra lege conſtantem*, ad honores & dignitates accedere ſanciuit. Neutram, non Iudaicam, vt à majoribus traditam, nedum Chriſtianam legem ſeu Euangelicam amplectebatur Samarita; quod vult Imperator. Hoc non ſolum ideo monemus quia ratio temporis, & rerum gentis qualitas & ſeries id docet, ſed etiam quoniam, in Samaritarum Pentateucho, ſacrarum quibus ſucceſſionum materies ſubnititur, legum verba ita interdùm diſcrepant ab eis quæ Biblia Iudaica, quibus paſſim vtimur, habent, vt etiam quod à placitis aliquot Iudæorum ſuprà explicatis nimis eſt diſſonum, in eis interdum reperiatur. Numeror. XXVII, commate 8, pro והעברתם וגו' &, *transferetis hæreditatem ad filiam eius &c.* codex Samaritanus habet ࠅࠍࠕࠕࠌ ונתתם וגו' & *dabitis* (quo vocabulo vtitur in Iudaicis Moſes commate ſequenti, vbi de fratrum ſucceſſione loquitur) *hæreditatem filiæ eius.* Quòd ſi hæc vera eſſet lectio, locum non ita haberet obſeruatio illa de transferenda Filiabus hæreditate, quam capite XVIII ſupra è *Peſiktha Zotertha* attulimus. Commate item 11, ejuſdem capitis Numerorum, pro וירש אותה & *ſuccedat in eam* ſeu *ei*, quæ vocabula ad ſucceſſionem maritalem trahunt Magiſtri, ac ſi *eam* (vxorem) *excipiat*, aut *ei* (fœmininè) *ſuccedat*, eſſet vertendum; Samaritano codice

legitur ࠅࠉࠓࠔ ࠀࠇࠉࠅ ויירש אחיו *& erit vt heres excipiat.* Vide supra capite XVII. Item Deuteronomii XXV, 6, vbi lex de fratria ducenda traditur, pro eo quod, in Iudaicis, est והיה הבכור וגו' *Et erit primogenitus &c.* quod de fratre maiore natu, non de ducentis filio intelligunt Magistri (ut docetur suprà capite XIV) legitur in Samaritano codice ࠅࠄࠉࠄ ࠄࠁࠍ ࠄࠁࠊࠅࠓ והיה הבן הבכור *&, erit filius primogenitus.* Codicibus Samaritanis vsi sumus binis. Alter est è tam numerosissima quàm pretiosissima supellectile libraria qua Reuerendissimus præstantissimusque Præsul Guiljelmus Laudus Archiepiscopus Cantuariensis Academiam Oxoniensem nuperimè ditavit. Alter est κειμήλιον Bibliothecæ Cottonianæ. Is scilicet, è quo in præfatione ad Marmora Arundelliana Chronologiam τῆς Patriarcharum primorum παιδοποιΐας Samaritanam sumsimus. Exemplar vtrunque est quidem vetustum. Cottonianum autem descriptum est ante annos CCLXX aut circiter. Quantum ab initio Geneseos ad initium capitis VI Leuitici, seu (quod idem est) ad initium Paraschæ צו seu צו (scilicet ࠑࠅࠄ ; nam ita legitur Samaritanis) interuenit, manu Ithamar Ben Aharon Ben Ithamar, Sacerdotis primarii in Damasco. Quæ sequuntur ad finem Deuteronomii exarauit Abraham Ben Abi Nitzaion, vti ipse adnotauit ad extremum Numerorum ejusdem codicis Ms. Adjicit ibi; ࠅࠄࠊࠋࠋࠕ ࠁࠔࠍࠕ ࠀࠓࠁࠏࠄ ࠅࠔࠔࠉࠌ ࠅࠔࠁࠏ ࠌࠀࠅࠕ ࠋࠌࠌࠋࠊࠕ ࠉࠔࠌࠏࠀࠋ sive הכללת בשנת ארבעה וששים ושבע מאות לממלכת ישמעאל *Et Absoluta est* (scilicet Lex illa sancta; totum Pentateuchum innuit) *Anno septingentesimo sexagesimo quarto regni Ismaelis.* Incidit annus ille in vulgarem Christi MCCCLXII. Initium ejus, Octobris XXI. Anni regni Ismaelis iidem sunt qui ab æra Hagarenorum seu Hegira Mahumedana, id est, ab anno Christi DCXXII, sed ad rationes Lunares, putantur.

Libri de Succeßionibus in Bona Defunctorum

FINIS.

R 2

Ioannis Seldeni

DE SUCCESSIONE IN PONTIFICATUM Ebræorum,

Libri Duo.

Prior *Historicus* est; *Pontificum*, ab Aharonê usque ad Templi Secundi Excidium *Successionem*, continens.

Posterior est *Iuridicus*; *Legitima*, seu quæ in *Successione Pontificali*, adeoque *in admissione ad munus Sacerdotale*, apud Ebræos, Iuris fuere, complexus.

LONDINI:
Excudebat *R. Bishop*. MDCXXXVI.

CAPITUM Libri Primi ELENCHUS.

CAP. I.

DVplex, *apud Ebræos*, Sacerdotium. *Instituti ratio. Successionis Pontificalis in* Eleazaro *initia. Et de* binis familiis Sacerdotalibus, *seu* Aharonicis.

CAP. II.

De Phineesi *&* Eleazaridum *successione. Et de Pontificatu ad* Heli *Ithamaridem translatione*; Phineeso, *juxta Ebræos, exautorato.*

CAP. III.

De Ithamaridarum *in Pontificatum successione usque ad* Abiatharem. *Et de* Iehoiada *&* Samuele, *qui nonnullis heic in Pontificibus, censentur.*

CAP. IV.

De Abiatharis *&* Zadoci *in Pontificatu conjunctione*, abdicatione Abiatharis, *atque domus* Eleazaridarum *in Pontificatum* restitutione.

CAP. V.

Perpetua Eleazaridarum, *post* Zadocum, *usque in* Captivitatem Babylonicam, *seu Templi primi Excidium, Successio.* Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani *hujus successionis series explicata, & ex codice veteri Ms. restituta.*

CAP.

CAP. VI.

Pontificum à Templi primi excidio, *seu secundi conditu, usque ad* Simonis II *posteros, seu* Antiochi Epiphanis *tempora, perpetua atque hereditaria successio.*

CAP. VII.

De Pontificatus, in superiore intervallo, annis, Saidi Batricidis *Patriarchæ Alexandrini, de* Simone I, Iusto *cognominato, testimonium; Et de* LXX interpretibus, *quorum unum facit ille hunc Simonem.*

CAP. VIII.

Ebræorum de Simone Iusto, *&. de* Templo Oniæ *in Ægypto, instar Hierosolymitani, condito, Traditiones.*

CAP. IX.

De Alcimo *Pontifice. Quid* generis Pontificalis *seu* ἀρχιερατικοῦ *etiam & sacerdotalis, seu* ἱερατικοῦ *nomine intelligendum.*

CAP. X.

Hasmonæorum, à Iuda Maccabæo ad Ananelum, *seu* Herodis Antipatri F. *tempora, Pontificatus.*

CAP. XI.

De Pontificum ab Ananelo *seu* Herodis Antipatri F. *usque ad* Templi secundi Excidium, *Serie ac Qualitate, iuxta* Flavium Iosephum.

CAP. XII.

Nicephori Patriarchæ *Pontificum, intervalli iam dicti, laterculus in vulgatis Codicibus emendatur. De Pontificum nomine* Annæ *simul &* Caiphæ *in Euangelio tributo; atque* Chanameele Ægyptio *&* Ismaele Ben Elisha *Pontificibus nec Iosepho nec Christianis scriptoribus memoratis.*

CAP. XIII.

De eo quod apud Veteres, de Perpetua Regni & Pontificatus *apud Ebræos* conjunctione *occurrit.*

CAP

CAPITVM
Libri Secundi
ELENCHVS.

CAP. I.

SEquentium distributio. De Sanguinis proximitate cujus in Pontificatus, uti etiam in aliarum apud Ebræos Dignitatum, successione, ratio babebatur; & de Segene seu Pontifice Secundario seu Vicario.

CAP. II.

Natalium inquinamenta, quibus arcebantur tam functione Sacerdotali quam Pontificali successione, Sacerdotum filii.

CAP. III.

Flavius Iosephus, de Sacerdotum Natalibus explicatus. Et de Natalibus dubiis.

CAP. IV.

De Ætate ministerio Sacerdotali, etiam & Pontificali Successioni, idonea & legitima. Et de Successione, ubi hæres adhuc impubes seu Minor.

CAP. V.

De Vitiis Corporalibus, quorum in admittenda sive functione Sacerdotali, sive Pontificali Successione, ratio erat babenda.

CAP. VI.

De Vitiis Animi, quæ tam Functioni Sacerdotali quam Successioni in Pontificatum obstarent. Etiam & de artibus quæ existimationem tantùm minuerent.

CAP. VII.

De Vestibus ac indumentis sacris, tum Sacerdotalibus tum

DE
SVCCESSIONE IN PONTIFICATVM Ebræorum,

Liber Primus.

Duplex, *apud Ebræos* Sacerdotium. *Instituti ratio. Successionis Pontificalis in* Eleazaro *initia. Et de* binis familiis Sacerdotalibus *seu* Aharonicis.

Cap. I.

SAcerdotium, cujus fastigium est Pontificatus, in Ebræorum commentariis duplex est. Aliud, ante legem Leviticam de eo latam, in usu. Aliud, eâ ex lege institutum. Prioris generis Sacerdotio, alii ex jure fungebantur ordinario seu communi; alii extra ordinem, seu jure singulari. Ex jure ordinario seu communi, mares primogeniti, ante legem Leviticam, Sacerdotali in familiis suis gaudebant munere. Sic docemur ex Misna Talmudica tit. *Zebachim* seu *de Sacrificiis*, cap. XIV. Verba sunt עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות *antequam Tabernaculum constructum est, altarium usus licitus fuit. Atque sacro ad ea fungebantur munere Primogeniti.* Quò etiam spectare volunt illud in Exodi capite XXIV, 5. *Moses manè consurgens ædificavit al-*

tare ad radices montis, & duodecim titulos seu columnas secundum duodecim tribus Israel; misitque juvenes de filiis Israel qui obtulerunt holocausta atque immolaverunt victimas pacificas Domino, scilicet boves. Qui נערי seu *juvenes* heic dicti sunt, pro Primogenitis, utpote qui jure suo tunc sacerdotes fuere, sumunt. Unde etiam eodem in Locó Chaldæus paraphrastes Onkelus expressim pro *misit juvenes* substituit, receptissimæ sententiæ satis callens, שלח ית בוכרי *misit primogenitos*; quem sequitur item autor paraphrasis Vzielidi tributæ, in qua ratio etiam redditur; quia nondum initia habuere Sacerdotes Aharonici. Adstipulatur non solùm R. Saadiæ versio Arabica, quæ hoc in loco بعث بكوري *misit primogenitos* habet, sed etiam Tawasii Persica, qua فرستد مر نخكوست quod ipsum sonat, legitur. Et de ea re, testimonia plura ex veteribus annotata habes in cap. V libri de Successionibus in Bona defuncti. Quin assentiunt heic Patres Christiani, ut videre est apud D. Thomam in prima secundæ, quæst. 103. art. 1, ad tertium. Extra ordinem autem, Sacerdotii munere etiam eum qui primogenitus non esset, interdum seculo in illo fungi liquet è Mosis exemplo, qui Aharonis frater secundò genitus (id satis docetur in Exodo, VII, 7) sacra, ante initia Sacerdotii Aharonici, ut Sacerdos jure singulari peregit. Quin & ipsum Aharonem filiosque ejus, jussu Numinis sanctissimi, solennibus septem dierum ritibus tunc primùm institutis initiavit. Quod fusiùs in Levitici octavo enarratur. Neque Sacerdos duntaxat ille sed Sacerdos Summus seu Pontifex censebatur; unde Philoni, in libris de vita ejus non semel tam ἀρχιερεὺς seu *Pontifex* quàm Rex, legislator & Propheta indigetatur. Et de eo in *Semoth Rabba*, parasch. XXXVII רבנין אמרי כל שנה שהיו ישראל במדבר שמש משה בכהונה גדולה ויש אומרים לא אלא שבעת ימי המלואים ורבי ברכיה בשם ר' סימון אמר כל מ' שנה שמש משה בכהונה גדולה שנ' ובני עמרם אהרן ומשה וכתיב משה איש האלהים *Tradunt Rabbini, per cunctos annos, quos in deserto transegere Israelitæ, Mosem summi sacerdotii seu Pontificatus munus tenuisse; tametsi fuerint quorum sententia est eum minime id fecisse nisi per septem*

tem dies initiationis. At verò Rabbi Barachia, nomine Rabbi Simon probat ideò per annos XL *Pontificatum gessisse Mosem, quia dicitur* (1. Paralip. VI, 3) *filii Amrami erant Moses & Aharon; & scriptum insuper est* (Deuteron. XXXIII, 1) *& Moses vir Dei.* Prærogativam nempè singularem ei utrobique tribui innuit; ac talem qualem Sacerdotio esse intelligit propriam. Ex lege autem Levitica, Aharone & filiis ejus Sacerdotali muneri ritè initiatis, pristinum seu anteriorum seculorum Sacerdotium, id est primogenitorum hoc jus sacrum, apud eos desiit. Atque illi dein posterique eorum soli, ex jure ordinario Sacerdotes fuere כהנים *Cohenim* & Chaldaicè כהנין *Cahonin* dicti. Aharon verò ipse qui summus erat, seu Pontifex sive nomine הכהן τοῦ ἱερέως *Sacerdotis*, simpliciter & per excellentiam, sive הכהן הגדול *Sacerdotis summi* seu *Pontificis*, sive כהנא רבא *cahona rabba* quod idem significat Chaldæis, aliisque vocibus idem denotantibus, memorari solet; uti & successores ejus. Et Sacerdotes κατὰ μέρος, *minores*, seu *gregarii*, כהנים הדיוטים *sacerdotes idiotæ*, seu *vulgares* Iurisconsultis passim nuncupantur. Depravata autem nimis, ut fieri amat, habes horum nomina, in Iosephi exemplaribus. Sacerdotes, inquit ipse Ebræus, sacerdos & Iurisconsultus, χαναίας *Chaneas* appellant, Pontificem Αναραβάχην *Anarabachen*. Locus est in libro III, cap. VIII, Originum. Ruffini vetus interpretatio ibi habet *Arabarchen*. Ceterùm nemo non videt è Chaldaica appellatione, Ebræis satis usitata, sed à librariis malè accepta, prodiisse hæc vocabulorum portenta. Nam ex הרבא כהנא *harabba cohena* male fiebat *Arabarchen*. Qua autem ratione ac juris varietate, dignitas illa Sacerdotii sive ad Aharonis posteros, florentibus rebus Ebræorum, transmitteretur, sive eis, ut interdum, omnino præcluderetur, maximè liquebit, si de successione in Pontificatum penitiùs dispiciamus. Etenim qui Pontificatus, ex jure, planè capax non erat, ei nec minoris sacerdotii munus præstitisse fas. Adeò ut successionis seu hæreditatis Sacerdotalis jura sanè universa ex eis, quæ ad successionem Pontificalem attinent, ritè discussis, simul habuerimus explorata.

In successionis autem Pontificalis materie, alia sunt Historica

Historica, Iuridica alia. Historica; ceu Pontificum Series seu Laterculus, Familiæ Sacerdotales, Dignitatis ab altera familia in alteram translatio, Potestatis in creando usurpatæ varietas, autorum dissensus, plurium Pontificum nomine tenus sub eodem tempore conjunctio, nonnullorum qui alieni dicuntur scriptoribus aliquot à genere sacerdotali designatio, ejusmodi alia. Iuridica; veluti personæ surrogandæ qualitas; sive Natales, sive Ætatem, sive corporis animive vitia spectes, Consecrandi ritus, potestas forensis cui competebat de hisce decernendi jus. Atque Hisce tribuunt Illa lucem subinde & mutuò accipiunt. Vtraque igitur, singulis libros assignantes singulos, explicare adgredimur; maximè quoniam, hæc, quæ Iuris sunt, adeo neglecta ferè hactenùs aut obiter subinde tacta apud scriptores Christianos sunt, ut quin integra eorum fuerit etiamnum messis parum abfuerit. Historica verò, quæ huc pertinent, ita tantum hactenus tractata sunt ut tum Animadversionibus tum Additionibus; quarum vim non contemnendam inteximus, nimiùm carere videantur.

Aharonis Pontificis, ex lege Levitica, filii bini Eleazar & Ithamar, eorumque posteri, binas familias Sacerdotales faciebant. Vnde, cum universum genus Sacerdotale in Stationes, seu Classes XXIV, à Davide Rege, ut per vices qualibet hebdomade sacris in templo adessent ministeriis, tribuebantur, ex eis sedecim fuere Eleazaridæ, octo autem Ithamaridæ; quod videre est I Paralip. XXIV. 4. Atque instaurationem classium, seu numeri earum novationem non primariam institutionem fuisse Davidis illam distributionem scribunt Ebræi. Etenim Mosem hasce familias binas in classes tribuisse. Sed de numero non convenit. Alii eum in VIII, singulis nempè quatuor, alii in sedecim, ut singulis essent octo, tradunt divisisse. Hujus exemplum secutum Davidem; adeoque, cum illas octo in plures (sic illi qui octo tantum classes instituto Mosaico deberi volunt) ob diffusiorem jam utriusque familiæ prolem, commodiùs tribuendas animadverterat, quatuor primùm quaternario, utriusque numero adjecisse, idque ita iterâsse voluisse, ut singulis duodecim classes præberentur. Quod cum per imparem nimis Ithamaridarum

maridarum numerum, sine incommodo, fieri nequibat; ex Eleazaridarum numero abundante, novâ eorum recensione factâ, octò classes alias constituisse; ut ita hisce sedecim, illis octo manerent. Sic Gemara Hierosolymitana ad tit. *Thainioth*, seu *de Iejuniis* cap. IV, fol. 67. col. 4. halach. 2. שמונה משמרות כהונה העמיד משה ד' מכל אלעזר וד' מכל איתמר עד שעמד דוד ושמואל הרואה והוסיפו עליהם עוד שמונה ד' מעל איתמר וד' מכל אלעזר ובקשו להוסיף עוד שמונה ולעשותן עשרים וד' ומצאו מכל אלעזר ולא מצאו מכל איתמר הדא הוא דכתיב וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מבני איתמר וגו', *Octo classes sacerdotales constituit Moses. Quatuor ex Eleazaridis, atque ex Ithamaridis totidem. Id quod obtinuit usque dum David & Samuel propheta adjicerent eis octo alias. Quatuor ex Eleazaridis, & ex Ithamaridis itidem quatuor. Conati verò illi etiam & octo alias modo simili, ut numerus viginti quatuor classium ita compleretur, adjicere. Sed Eleazaridas quot sufficerent, repererunt; Non verò Ithamaridas. Atque hoc innuit illud quod Scriptum est* (1. Paralipom. XXIIII, 4) *Inventique sunt multò plures filii Eleazar in Principibus viris quam filii Ithamar.* Ita Gemara illa. Qui verò sedecim fuisse aiunt sub Mose classes, nihil in Ithamaridis à Davide novatum volunt. Sed, unaquâque Eleazaridarum in binas tributâ, numerum viginti quatuor absolutum. De qua re videsis Gemaram Babyloniam ad citatum tituli de Iejuniis caput, & Salomonem Iarchium ad dictum paralipomenon locum; ubi David Kimchius utranque sententiam commemorat. Adde Maimonidem halach. *Celi hamikdasch* seu *de vasis Templi* cap. VI. Prima autem in Pontificatum successio erat ipsius Eleazari, cui, ex numinis jussu, Aharonis morituri insignia Pontificalia in successionis designationem induta sunt, ut legitur Numer. cap. XX 28. & apud Iosephum Archæolog. IV, cap. IV. Incidisse autem Aharonis mortem, adeoque primam hanc in Pontificatum successionem, in quadragesimum ab Exitu ex Ægypto annum volunt Ebræi; atque eodem simul anno Mosem fratrem sororemque Miriam obiisse. Ita Seder Olam Rabba cap. X. Et Iosephus; anno ætatis centesimo vigesimo tertio, in Novilunio mensis Atheniensium Hecatombæonis, Macedonum Loi, μηνὸς verò καλουμένου Σαββὰ παρ' Ἑβραίοις *mensis qui Ebræis nuncupatur*

Sabba;

Sabba; ubi Ruffinus vetus ejuſce interpres habet, *ſecunda luna initio menſis*, & pro *Sabba*, *Sedebatb*, qui *apud Romanos*, inquit, *nuncupatur Auguſtus*. Sed quid *Sabba* aut *Sedebatb* in menſibus Ebræorum? Neque τῷ *Sebat* eorum menſi, qui ſono proximat, & Ianuario fermè reſpondet, heic locus eſt. Id negant planè Hacatombæon & Lous qui menſes ſunt æſtivales, & τῷ *Ab* Ebræorum menſi undecimo à Tiſri putato, ſeu Iulio aut Iunio, pro periodorum varietate, compares. Depravato igitur Ioſephi loco, pró Σαββὰ. Ἀβ ſeu Αββα legendum. Uti etiam citatur Samueli Petito in Eclogis Chronologiæ lib. I cap. X atque emendatur à Iacobo Capello in Hiſtoria ſacra, anno M. 2542. Nam & diſertè Ebræi, מת אהרן באחד באב *Mortuus eſt Aharon die I menſis Ab*, ut legitur in Seder Olam Rabba, alibique. Quin & Iejunium hoc nomine, eodem die habetur in eorum Ritualibus. Adjicere etiam de ea re viſum eſt locum inſignem ex Saidi Batricidis, Patriarchæ Alexandrini, Chronologia ante DCC annos aut circitèr Arabicè conſcripta; وموت موسي وهرون ومريم
اخوتهما في التيه في سنة ولكمال لتمام اربعين سنة
لهم في التيه ✿ ماتت اولا مريم اختهم في ستة ايام
خلت من نيسان وهو برموده ولها مايه وسبعه
وعشرون سنه ✿ ومات هرون في اول يوم شهر اب
وهو مسري ودفن في جبل هور وله مايه وثلاثه
وعشرون سنه ✿ ومات موسي عليه السلام في سبعة
ايام من شهر اذار وهو برمهات في ارض مواب
ودفن في الوادي من ارض مواب وله مايه وعشرون
سنه — *Et moriebantur*, inquit ille, *Moſes, Aharon & Miriam eorum ſoror in Deſerto, unico atque eodem in anno qui complevit annos illos quadraginta quibus erant in deſerto. Primò autem demortua eſt Miriam, ſoror eorum, die VI Niſan qui eſt Barmuda. Ætas eius, anni CXXVII. Dein mortuus eſt Aharon Die I menſis Ab, qui eſt Muſri. Sepultus eſt in monte Hur. Atque ætas eius, CXXIII anni. Mortuus autem eſt Moſes, ſuper quem ſit pax, die VII menſis Adar,*

qui

qui est Barmbeatha, in terra Moab. Sepultus est in Convallibus terræ Moab. Ætas ejus $\overline{CXX}$ *anni.* Barmuda heic est Coptitarum mensis seu Ægyptius ille, quem vulgo Pharmuthi dicimus, Musri Mesori; & Barmeatha ipse est qui Phamenoth nuncupatur. Ebræi autem mortem Miriam tribuunt decimo diei Nisan, ut autor Seder & reliqui; quam diei sexto assignat heic Batricides (idque in binis quibus utor exemplaribus) & Iosephus novilunio Xantici, mensis Macedonici, seu ut Ruffinus *Xantici mensis initio, secundà lunâ.* Quin & Mosis mortem, quam $\overline{VII}$ die Adar, passim tam Ebræi quam Batricides collocant, Iosephus accidisse ait mensis ὑπὸ μὲν Μακεδόνων Δύστρου καλουμένου, Ἀδάρου δὲ ὑπὸ ἡμῶν Νουμηνίᾳ, *qui à Macedonibus Dystrus vocitatur, à nobis autem Adar, Novilunio.* Quomodo autem idem ipsum quod Ebræi ceteri, in temporum hoc ratiocinio, velit Iosephus, acute disputat Samuel Petitus in Chronologiæ Eclogarum libro $\overline{I}$ capitibus $\overline{X}$ & $\overline{XIX}$. Sed undenam Ruffino tam in Aharonis quam τῆς Miriam morte, locutionis illud genus, *mensis initium, secundà Lunà?* Verba Iosephi utrobique sunt νουμηνίᾳ κατὰ Σελήνην id est *Novilunio, Calendis* seu *Mensis initio secundum Lunam.* Interpretis proculdubio librarii ex hoc fecere *secunda Luna?* Secundum ea autem quæ dicta sunt, Eleazari filii Aharonis, & superstitum majoris natu, in Pontificatum successio eodem anno contigit, quo Moses demortuus est, & septimo ante mortem ejus mense. Et satis concors est Eusebius in Chronico. *Mors Moysi. Hoc tempore apud Hebræos Pontificatum suscepit Eleazar post mortem Patris Aaron.*

De Phineesi *&* Eleazaridarum *Successione. Et de Pontificatus ad Heli Ithamaridem translatione,* Phineeso, *juxta Ebræos, exautorato.*

CAP. II.

Quemadmodum sub Mosis mortem successisse volunt Aharoni patri Eleazarum, ita & huic Phinees filium sub mortem Iosuæ; quod eliciunt ex utriusque obitus tempore ad finem libri Iosuæ simul memorato, ut habetur in Seder Olam Rabba, atque apud Iosephum. Neque in Eleazari seu Pontificatus tantùm sed

etiam in Iosuæ seu Principatus Ebræorum Dignitatem successisse Phinees scribunt nonnulli. Excerpta illa ex Eusebio, Africano, atque aliis, barbarè ab Anonymo versa quæ in Thesauro Temporum eduntur; *Post obitum Ιησu filii Nave, præfuit populo Phinees sacerdos annos* XXIII. Et Saidus Batricides, Patriarcha Alexandrinus,
وبعد وفاة يوشع ابن نون دبر الشعب فنحاس
الكاهن ابن لعازر ابن هرون وكان كاهنا خمسة*
*سنة وعشرون *Et Post mortem Iosuæ filii Nun præfuit populo Phinees sacerdos, filius Eleazari filii Aharonis, Et fuit Sacerdos annos* XXV. Certe & Nicephorus Patriarcha, Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ μετὰ πάντων πρεσβυτέρων τὸν λαὸν κρίνας, *Phinees filius Eleazari cum universis senioribus populum judicans.* Ita scilicet in codice pervetusto Ms. Bibliothecæ Collegii Sion, Londini nuper extructi, legitur, cum in Græcis editis τὸν λαὸν id est *populum* omittatur. Sed Præfecturam hujusmodi in eo nullibi agnoscunt Ebræi. Secutum ait Iosephus hunc in Pontificatu Abiezer filium; à quo Boceiæ filio suo dignitatem acceptam ad Ozin hujus itidem filium esse transmissam. Sic ille Archæolog. lib. V, cap. XII. Abiezer ibi, depravatis, ut fieri amat, ex Græcorum Latinorumque scriptione Orientalium nominibus, est Abishua, Boceias Bucci, Ozi Vzzi, qui omnes in posteris Phinees recensentur I, Paralipom. VI, 5 r. Alii sunt Iosephi heic sequaces; ut Nicephorus Patriarcha & Georgius Monachus (cujus Pontificum recensionem habes apud Iosephum Scaligerum in notis Eusebianis pag. 255) præter recentiores. Quin & suis signantur annis Pontifices, Abiud, Boccei, & Ozi in Chronico Alexandrino; ubi Abishua depravatè, ut alibi, Abiud nuncupatus, tempori Ahudis Iudicis assignatur; Boccei Samgaris, & Ozi Tholæ temporibus. At verò neque in sacris literis, neque in Ebræorum Chronicis quibus utimur, neque in Eusebio, horum Eleazari nepotum Pontificatus memoratur. Neque alius in hisce inter Eleazarum & Heli Pontificem (qui & populum, ut Princeps judicabat) præter Phinees, reperitur Pontifex. Et, in Chronico Alexandrino alibi, Heli expressim Pontifex Ebræorum

quartus

quartus nuncupatur, pag. 196 editionis Raderianæ; tametsi antea terni illi Eleazari nepotes, annis etiam suis signati, ut dictum est, recenseantur. Adeo ut sic Heli, non quartus aut Phineesum proxime secutus sit, sed septimus. Ceterùm Chronicon illud ex variis Scriptoribus cento est, nec sibi semper constans. Quin verò nec Phinees ipsum usque ad mortem Pontificatum tenuisse volunt Ebræi; sed ei exautorato Heli successisse, de quo sub initium libri primi Samuelis. Certè ævo belli Beniamitici, id est, juxta vulgarem temporum rationem, trecentis aut circiter à mortè Eleazari annis, Pontificem Phinees fuisse manifesto liquet ex Iudicum XX, 28. Neque, ad magistrorum aliquot sententiam, sufficit hæc rarissimè citra diluvium audita longævitas. Nam & ipsum in Templo Ianitoribus præfuisse volunt nonnulli atque de eo intelligunt illud 1. Paralipom. IX, 20 *Et Phinees filius Eleazar erat Dux eorum.* Atque ita sanè ut quadraginta insuper annos vixerit necesse fuerit; tametsi Iehoiadam pontificem (de quo infra) post Mosem, solum CXXX annos vixisse in Eusebii Chronico asseratur. Sed alii Phinees alium, atque Levitam non sacerdotem, in Paralipomenis innui rectiùs putant. Videsis ad dictum locum Salomonem Iarchium & Davidem Kimchium. A Phinees autem, adeoque à familia Eleazaridarum, ad Heli qui Ithamarides fuit (quod liquet ex hoc quod Achimilechus ab eo genus ducens Ithamarides est I Paralip. XXIV, 6) translatum aiunt ex jussu numinis Pontificatum, Phineeso exautorato. Hoc factum ajunt tum quia ipse atque familia ejus in causa nimis erant multiplicium, quæ ab Israelitis sunt patrata sub Iudicibus facinorum, tum quia ipse de voto Iepthis consultus, eum solvere illo noluit. Nam etiam hac causâ שכינה id est *Numinis Majestatem*, seu *presentiam* aut *Spiritum Sanctum* ab illo discessisse tradunt. Ita dicti Rabbini ad locum citatum & ad Iudicum XI, 35. Certè votum Iepthis eum, ex prophetia, censuisse non relaxandum disertè memorat Saidus etiam Batricides. Ita scilicet ille; فقامت تنوح علي نفسها في الجبل شهرين وكانوا اصحاب يفتاح قد اشاروا عليه لن

يمضي الي فنحاس النبي ابن لعزر ابن هرون
ويسله لعله يفتيه بما يخلص به ابنته فحمله عن
الملك ان لا يذهب اليه وفنحاس النبي حمله عن
النبوه ان لا يجي اليه وبعد شهرين عمل يفتاح
اليهود عيد عظيما وذبح ابنته في ذلك اليوم فسمي
ذلك العيد عيد نوح *Et manebat lugens seipsam* (filia Iepthis). *in monte binos menses. Iam verò consiliarii Iepthis suaserant eum, ut adiret Phinees prophetam filium Eleazari filii Aharonis, atque eum consuleret, ut ab eo disceret qua ratione filiam morte eriperet. Sed monitus est ab Angelo, ne ad eum adiret. Etiam & Phinees propheta monitum accepit ex prophetia, ne indulgeret ei. Itaque transactis binis illis mensibus ingens festum celebrauit Iepthes Iudæus & filiam suam immolavit eodem die; quem Festum Luctus nuncupavit.* Sed disertè Iarchius ad Paralipomena, רבותינו אמרו הוא פנחס הכהן ועל שלא התיר ליפתח נדרו נסתלקה שכינה ממנו *dicunt Rabbini nostri, hunc* (Phinees præfectum Ianitorum ibi memoratum) *fuisse Phinees sacerdotem; atque ex eo quod non solueret Iepthem voto suo, recessisse ab eo Numinis præsentiam.* De hoc autem voto & Pontificis in eo autoritate consulas Ludovici Capelli de eodem Diatribam singularem, eamque doctissimam. Heli verò successorem Phineeso exautorato datum, Ithamaridem fuisse, atque ita Pontificatum in alteram Sacerdotalium familiam tunc translatum, Iosephus Archæol. lib V, cap. ultimo, Nicephorus Patriarcha & Rabbini ad II. Samuelis cap. II, consentiunt; ubi etiam tam translationem ejusmodi, verbis sacris commatis 30, doceri volunt Rabbini, quàm Pontificatus in Eleazaridarum familiam, qui in Zadoco secutus est, reditum. Quomodo autem *Sempiternum Sacerdotium* Phineeso & posteris ejus promissum à Numine (Numer XXV 23) fuerit cum hac in Ithamaridas translatione capiendum, optime disputat Ægidius Camartus Ordinis Minimorum nuper Generalis in Elia Thisbite suo cap. III, sect. 5. Sed in Eusebio Hieronymi legitur; *Hebræorum Heli Sacerdos ann. XL. In Hebræorum libro inveniuntur XL anni. LXX autem*

interpretatione XX. *Hebræi hunc tradunt esse Phineen.* Certè in Eusebii Græcis totidem fere de annis verba habentur. Sed non postrema illa; quæ nec Hieronymi esse autumari possunt sed scioli alicujus adjectum glossema, idque ex traditione alia de Phinees Ebræorum quamplurimis credita perperam ac temere nimis etiam & ridicule acceptum. Nullibi apud eos comperitur Heli Sacerdotem, id est heic, Pontificem, Phinees fuisse aut dici. Et tam certum est hoc non comperiri, quam illud apud eorum plerosque obtinuisse; Phinees sive per metempsychosin Pythagoricam sive aliter ipsum fuisse Eliam prophetam. De ea re obiter David Kimchius ad I, Paralip. IX, 20. Et de Elia, Samuel Schullam ad *Sepher Juchasin* pag. 11. b. כל ישראל נהגו לומר שהוא פנחס ודבר נפאי בחיקו והוא יבא במהרה ויגיד לנו *Solenne est Universis Israelitis affirmare, ipsum fuisse Phinees. Sed ipse optimè novit. Citò igitur veniat ac rem explicet nobis.* Scilicet dubiorum in explicabilium solutionem ab Elia se expectare, dicere solent. Rationes quibus in hanc adducti sunt sententiam aperit Levi Gersomides ad I Regem XVII, 1. Etiam Saidus Batricides, Patriarcha Alexandrinus, واليهود يعترفون ان فنحاس الكاهن هذا هو ايليا النبي الذي يدعونه العرب الخضر *Et Iudæis receptum est, Phinees Sacerdotem ipsum fuisse Eliam prophetam, quem Arabes nuncupant Cheter, Cheder,* seu (pro discrimine pronuntiationis) *Chetzer,* id est, *virentem, Splendidum, florentem.* Quæ eadem de cognomine etiam idem Patriarcha alibi. Inter prophetas aliosque qui tempore Achabi Regis floruere, Eliam enumerans, ad hunc modum eum commemorat; وايليا وهو الخضر *& Elias qui ipse est Cheter,* seu *vocitatur Cheter.* Ideone vero ita Arabibus (scilicet *florens, vigens* aut quid simile) dicitur, quia in cælum raptus, nec more mortalium vitam commutavit? At vero docemur à Ioanne Cantacuzeno, celebrem esse Musulmanis Christianorum Divum Georgium nomine Χετὴρ Ἠλίας *Cheter Elias.* Sic ille in Apologia III contra Mahumedem. Quod nomen

idem, ut videtur, denotat cum eo quod est *Chederle* & *Chederles*, apud Busbequium in epistolis, Postellum, Megiserum, alios, pro D. Georgio etiam sumtum. Et Eliæ nomen tam الياس Elias (quod scimus ex Alcorani cap. VI) quam ايليا *Elia* seu *Eliè* (ut in Batricide) unde *Chederle* facilius fiat, conscribitur. Anne igitur Musulmanis inolevit, Eliam seu *Cheter Elias*, id est, خضر الياس Christianorum D. Georgium vocitare? Certè eum ipsis, ut tutelare militiæ, puto, numen, cultum, scribunt Busbequius, Cotovicus, alii. Hunc ea de re consule in Itinerario Hierosolymitano, lib. II pag. 137 & 343, illum in Epistola prima. Credere tamen nondum queo tam ipsum nostrum Cappadocem ab iis sic cultum esse (nam quid cum Musulmanis & Christianorum martyribus commune?) quam Eliam, quem indicato cognomine insignitum & pro numine Christianorum D. Georgio non ita dissimili ab eis cultum, D. Georgii nomen interdum induisse suumque itidem D. Georgio (quemadmodum in ejusmodi rerum confusione fieri amat) communicasse. Et vide nunc Colloquium Sinani & Achmedis pag. 32. ubi de Elia. Sed hoc obiter. Redimus ad Ebræorum de Phinees sententiam. Ipse etiam D. Hieronymus in Traditionibus Ebraicis super libris Regum, ad illud, *venit autem vir Dei ad Eli*, I, Samuelis II, 27; *Hunc virum Dei*, inquit, *Iudæi Phinees dicunt, quem & Eliam autumant*. Vnde sanè æquum est ut verba illa superius ex Hieronymo de Heli Pontifice ac Phinees allata nentiquam fuisse ipsius Hieronymi conjiciamus, sed potius ex crasso errore quem sive librario sive Scholiasti alicui pepererat nominum Heli & Eliæ affinitas, illuc irrepsisse. Non aliter ferè ac ineptissimus ille Eusebii, Africani atque aliorum interpres vetus in Excerptis suis, pro eo quod erat Ἰλίου ἐκπόρθησις *Ilii Excidium*, vertit *Solis Exterminatio*, cum pro Ἰλίου Ἡλίου legerat. Sed & alii Scriptores Christiani tantundem de Elia & Phinees, ex Iudæorum placitis memorant; uti videre est apud Origenem in D. Ioannem tract. VII. Petrum Damianum lib. 1. Epist. VI, alios. Qua de re fusiùs etiam disputat Ægidius Camartus in libro de Rebus

gestis

gestis Eliæ, cap. III. Quin ejusmodi de Phinees ac Elia receptæ sententiæ, etiam apud Mahumedanos, vestigia reperiri videntur. Nam in exegesi Mahumedis Achmetidis, in Alcorani caput VI, Elias dicitur fuisse بن لخي هرون لخي موسى *filius fratris Aharonis fratris Mosis*. Si fratrem Aharonis, pro filio heic errore substitutum (id est pro Eleazaro) admittas, ipsam de Phinees Iudæorum opinionem simul habes. At verò Hellenistæ ad extremum libri Iosuæ expressim habent in editione Romana ac Francofurtensi, *Phineesum Pontificem mortuum esse & sepultum in Gabaath quæ ipsius erat.* Idem igitur, nisi metempsychosis admittatur, juxta hosce, Elias esse nequibat. Ebræis codicibus, uti & nonnullis Græcis & versioni vulgatæ, desunt omnino verba illa aliaque aliquot sequentia. Sed vero ad Heli revertamur. Ipsius in senectutem provecti vices in Pontificatu gessit Phinees ejus filius. Iosephus Archæolog. V, cap. penultimo, de arca in exercitum, paulò ante mortem Heli, adducta verba faciens, Φινεέσης δὲ ἤδη καὶ ἱερᾶτο, inquit, τοῦ πατρὸς αὐτῷ παρακεχωρηκότος διὰ τὸ γῆρας. *Phinees tunc Sacerdotio fungebatur, patre id propter senectutem concedente.*

De Ithamaridarum *in Pontificatum Successione usque ad* Abiatharem. *Et de* Iehoiada *seu* Ioada *&* Samuele, *qui nonnullis heic in Pontificibus censentur.*

Cap. III.

SVblatis, ante mortem Heli Ithamaridæ, filiis ejus Hophni & Phinees, huic relicti sunt filii bini, Achitobus & Ichabodus posthumus. Achitobi filii memorantur etiam bini; Achias & Achimelechus cui Abiathar filius. De hoc stemmate videsis I Samuel. IV, 19; XIV, 3; XXII, 9; & XXIII, 6. Apud Eusebium in Chronico horum nullus ante Abiatharem in Pontificatum succedit. At verò Iosepho lib. VI, cap. VII Achitobus dicitur Pontifex ille qui Sacerdotis nomine, ubi Saul Rex Deum consuluit, habetur in I Samuel. XIV, 36. καλέσας, inquit,

ὁ βασιλεὺς

ὁ βασιλεὺς Ἀχίτωβον τὸν ἀρχιερέα ἐκέλευσεν αὐτὸν γνῶναι εἰ δίδωσιν ὁ Θεὸς αὐτοῖς &c. *Vocavit Rex Achitobum Pontificem jußitque ut consuleret, an Deus annueret &c.* Alii etiam Achitobum proxime post Heli, avum, collocant, ut Nicephorus Patriarcha & Georgius Monachus. Sed annon adversatur scriptura ejusdem Samuelis capitis? Commate 18 loquitur Saul ad Achiam Achitobi filium, uti ad Pontificem. *Et ait Saul ad Achiam; applica arcam Dei.* Et paulo antè; ואחיה בן אחטוב אחי אי־כבוד בן פנחס בן עלי כהן יהוה בשלה נשא אפוד *Et Achias filius Achitob fratris Ichabod, filii Phinees filii Heli, Sacerd. Domini in Silo, portabit Ephod.* Et assidua ejus functio eodem in capite satis indicatur. Quin septuaginta ibi ἱερ' כהן (quod ob declinationum in lingua Ebraica defectum, tam *Sacerdos* quam *Sacerdotis* heic sonare potest, adeo ut indiscriminatim liceat capere, ex locutionis formula, sive Achiam Sacerdotis nomine sive Heli ibi innui) ἱερεὺς vertunt, id est *Sacerdos*, adeoque Achiam faciunt Sacerdotem ex disertis scripturæ verbis; id est Pontificatum tunc in Silo gerentem. Atque horum sane heic sequaces sunt recentiorum interpretum non pauci. Vulgata verò; *Et Achias filius Achitob, fratris Ichabod, filii Phinees, qui ortus fuerat ex Heli Sacerdote Domini in Silo, portabat Ephod.* Ita ut Achiam quidem ex Ephod induto cum Ebraica veritate denotet, Sacerdotio functum fuisse, Sacerdotis vero nomine Heli proavum ejus ibi memorari. Quod certè Ebræorum Magistris consonum satis est. Nam illi rectè observant Arcam tunc non fuisse in Silo sed in Kiriathiearim (ut ex scriptura liquet) adeoque verba illa כהן יהוה בשילה *Sacerd. Domini in Silo,* ad Heli spectare (qui, dum Arca in Silo manebat, Pontificatum gesserat.) & *Sacerdotis Domini in Silo* esse vertenda; Achiam verò ejus pronepotem ex Ephod induto & ex eis quæ sequuntur, pro Pontifice ibi accipiendum. Gersonides; כהן יהוה בשילה שב אל עלי לא אל אחיה כי כבר היה חרב משכן שלה ואולם אמרו נושא אפוד בד שב אל אחיה ותרצה בזה לפי מקומו כי הוא היה כהן גדול. *verba illa de Sacerdote Domini in Silo, spectant ad Heli, non ad Achiam. Nam antea destructum est Tabernaculum in Silo. Verumtamen aiunt id quod de Ephod gestato adjicitur solum attinere ad Achiam. Atque ex ipsa re hoc colligitur.*

Quoniam

Quoniam ipse Pontifex erat. Nam Ephod heic pro amictu Pontificio illo, superhumerali simul cum Rationali Iudicii & Urim & Thummim, quæ Pontifici propria fuere, sumitur Magistris. David Kimchius ibi; הוא כלל החשן והאורים והתומים *Indicatur eo simul Rationale & Urim & Thummim.* Tametsi intereà agnoscant nomine Ephod interdum intelligi lineas etiam Sacerdotum minorum imò & Levitarum tunicas, ut I Samuel. II, 18 & XXII, 18. Ubi vide Rabbi Iesaiam. Anne igitur mortuus tunc aut exautoratus Achitobus? Sed opinor sane Iosephi exemplaria (unde recentiores Achitobum habuere) heic imposuisse, & non Ἀχίτωβον, loco ex eo suprà adducto, sed Ἀχίαν legendum. Suadent quæ paulo ante, etiam eodem in capite, occurrunt & cum eis quæ jam observata sunt, commissa rem evincere videntur. Achias eodem ipso tempore Pontifex ibi dicitur. Verba sunt. Καθεζόμενος δ' αὐτός τε καὶ ὁ παῖς αὐτοῦ, καὶ ὁ Ἀρχιερεὺς Ἀχίας ἀπόγονος ὢν Ἠλεὶ τοῦ Ἀρχιερέως ἐπὶ βουνοῦ ὑψηλοῦ καὶ τὴν γῆν λεηλατουμένην ὁρῶντες ἐν ἀγωνίᾳ δεινῇ καθεστήκεσαν, *Ipse* (Saulus) *& filius ejus & Achias Pontifex ex posteris Eli Pontificis, sedentes super excelso colle & terram devastatam conspicientes graviter angebantur.* Certè Gelenius, ut videtur, ne alium Pontificem ibi admitteret, Achitobi nomen, in versione postea prætermisit. Veteri autem Ruffini versione, Achias heic tantùm Sacerdos dicitur, adeo ut qui ea usi fuerint nec Iosephi Græca consulerint, alium præter Achitobum (quem Ruffinus etiam Sacerdotem tantum vocat; sed res ipsa Pontificem ibi innui ostendit) ex Iosepho Pontificem elicere nequiverint. Proximus dein Pontifex habetur Achimelechus alter filiorum Achitobi. De eo legitur I Samuelis, XXI & XXII, & apud Iosephum lib. VI, cap. XIV. Ille autem & universi ex ejusce familia Nobam Sacerdotum urbem incolentes, à Doego Idumæo, Saulis jussu, interemti sunt, excepto duntaxat Abiathare ejus filio. Quo spectare volunt, id quod prædictum erat Heli Pontifici de suæ, id est Ithamaridarum domus futura clade, I Samuelis, II, 31. Nec tamen putandum Abiatharem hunc *Solum* fuisse *generis sui superstitem*, ut male legitur in Gelenii versione Iosephi. Is planè μόνος διασωθῆναι δυνηθεὶς ἐκ τοῦ γένους τῶν ὑπὸ Σαούλου φονευθέντων ἱερέων

erat,

erat, id est *solus de Sacerdotibus à Saul interfectis ereptus*, ut rectè satis interpres vetus, seu *qui eripi potuerit*. Abiathar hic in Pontificatum, demortuo patre, successit, Achimelechus item, & Abimelechus interdum dictus; quemadmodum etiam pater ejus tam Abiathar quam Achimelechus dicebatur, ut observant viri docti tam in Pontificum successione quam ad D. Marci caput II, ubi Pontifex ille Abiathar nuncupatur qui manifestò Achimelechus erat Abiatharis hujus pater. Unde & Abiathar hic, pro eodem qui Achimelechus filius Abiathar (II, Sam. VIII, 17) & Abimelechus filius Abiathar (I Paralip. XVIII, 16) nuncupatur, sumi solet; tametsi Ebræorum aliquot Achimelechum ibi pro Achimelechi à Doego occisi ex Abiathare filio nepote capiant, ut infra dicetur. In Iosepho autem & tam in Ebræorum Chronicis quam in vetustis Christianorum, præter Abiatharem, non reperitur, post Achimelechi pronepotis Heli necem, alius ante Zadocum Pontifex. Attamen non desunt in Magistris qui Iehoiadam interponunt & sub initiis Davidis Regis Pontificatum gessisse volunt. In iis qui Davidi Saulem fugienti adhæserunt, censetur Iehoiada seu Ioiada הנגיד לאהרן *Princeps de stirpe Aaron* (ut in vulgata) seu ὁ ἡγούμενος τῷ Ἀαρὼν *Dux ipsi Aaron*, ut Hellenistæ, I Paralip. XII, 27. Atque capite ejusdem libri XXVII, 5. Banaias filius Ioiadæ כהן ראש memoratur, quod vulgatâ *Sacerdos* tantum & ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων, *Sacerdos princeps* Hellenistis vertitur. Sed Magistris intelligitur casu genitivo, ut sit *Benaias filius Joadæ Sacerdotis Principis* seu *Primarii*. Ad posteriorem igitur locum, David Kimchius, והוידע היה כהן גדול כמו שאמר למעלה בתחלת מלכות בית דוד ויהוידע הנגיד לאהרן *Iehoiada erat Pontifex, quemadmodum etiam notatur supra sub initiis regni David, eum fuisse Principem Aaroni*. At Iarchius ibi, הכהן ראש שהיה ראש ויש אומרים שהיה כהן גדול ואינו כן שהרי צדוק ואביתר היו כהנים גדולים *Dicitur Sacerdos primarius, quia primarius quidem* (veluti ex classium præfectis seu inter eos primarius) *fuit. Quod verò volunt aliqui eum Pontificem fuisse, id fieri nequit. Nam Zadoc & Abiathar fuere tunc Pontifices*. Nec locus omnino heic Samueli; quem tamen nonnulli inter Pontifices posuere, ut Chronici Alexandrini autor,

autor, & Georgius Monachus qui Achitobo eum successisse vult. Vide etiam D. Augustinum contra Faustum lib. XII cap. XXXIII. Et Sulpitius Severus; *Samuel cum Heli Sacerdote natus, admodum senex Sacerdotio functus refertur*; quod de Pontificatu dictum meritò sanè suspicatur Drusius. Sed error est manifestus. Nam is non solum non fuit Pontifex, sed nec Pontificatus jure ordinario capax, aut ex genere Sacerdotali, sed tantum Levitico. Scilicet non ex Aharonis posteris sed ex Izharis, Aminadab item dicti, Aharonis patrui, nepotibus. Id liquet ex I, Paralip. VI 28 atque initio Samuelis, ubi atavus ejus Zuph Ephraites domicilii non sanguinis ratione nuncupatur, ut Magistri ibi & Ionathan paraphrastes. Et vir magnus, dum crassum Georgii Monachi hac in re errorem perstringit, suum item, sed ex incogitantia, prodit. *Crassus est*, inquit ille, *error immiscere Pontificibus Samuelem, qui erat de plebe Sacerdotum, non de domo stirpis Pontificiæ.* Sed verò neque ex Pontificia neque ex sacerdotali stirpe ille, aliter ac Levita qualiscunque dicendus erat. Quod & D. Hieronymus observavit; *Noscendum*, ait ille, *quod Samuel Levita, non sacerdos, non Pontifex fuerit.* Videsis eum Contra Heluidium lib. I cap. XIII. Sed Dionysius Petavius lib. de Doctrina Temporum X, cap. XLVIII extra ordinem à Deo constitutum Samuelem Pontificem existimat. Atque eis qui dignitatem pontificalem regiæ anteferendam disputant, Samuelem Pontificem fuisse asserere novum non est. Scilicet ex ejusdem in Saule vngendo functione, prærogativam Pontificalem elicere conantur. Sed hisce olim optimè respondit Guilielmus Ockamus nostras, & *Samuel*, inquit, *non erat summus Pontifex nec Sacerdos in Israel sed Iudex tantummodo. Imò etiam non fuit de genere Aaron; & per consequens nec Sacerdos nec summus Pontifex, nec minor, ut colligitur ex primi paralipomenon cap. VI.* Videsis ea de re plura apud eum in Decisionibus de Potestate summi Pontificis quæst. I cap. II & XII.

De Abiatharis *&* Zadoci *in Pontificatu conjunctione*, Abdicatione Abiatharis, *atque domus* Eleazaridarum, *in* Zadoco, Restitutione.

Cap. IV.

ABiathari, Achimelechio item dicto, conjunctus est à Davide Rege Zadocus, sive ut Pontifex alter, sive ut Secundarius aut Vicarius. Secundarium ejusmodi כהן משנה nuncupabant *Sacerdotem secundum*, ut II Regum XXV. 18. Eleazarides scilicet Ithamaridi conjunctus est. Nam Zadocum ex Eleazari nepotibus fuisse liquet, I. Paralip. VI, 50. De hisce II Samuel. VIII, 17. *Zadocus filius Achitob & Achimelechus filius Abiatharis fuere Sacerdotes.* Tantundem I. Paralip. XVIII, 16 & II Samuelis XV, ubi aliquoties Zadocus & Abiathar, veluti Pontifices partiarii, memorantur. De horum conjunctione videsis, præter ea quæ habet Abulensis, Dionysium Petauium de Doctrina Temporum lib. X, cap. LVI. Certè Iosephus binos expressim eos facit Pontifices. Ἀπέδειξε δὲ (inquit de Davide, lib. VII, cap. VI) ἐκ τῆς Φινεὲς οἰκίας τὸν Σάδωκον ἀρχιερέα μετ' Ἀβιαθάρου· φίλος γὰρ ἦν αὐτῷ, *Designavit etiam ex Phineesi familia* (id est Eleazari) *Sadocum Pontificem cum Abiatharo. Amicus enim ei erat.* Ubi mutilus nimis est locus in Ruffini versione, *Instituit de domo Phinees Principem Sacerdotum Abiathar, qui ejus amicus erat*, Sadoco prætermisso, & eo, quod falsum est, substituto; tametsi alibi eodem in libro rectè habeat versio illa utriusque Pontificis sub Davide institutionem seu designationem. Et tam Zadocus quam Abiathar Pontifex sæpe vocitatur Iosepho. Quin verò sub mortem Davidis eum ἀρχιερέα τῆς πληθύος ἁπάσης *Pontificem universæ plebis designatum* scribit ille. Quod planissimè respondet verbis sacris I Paralip. XXIX 22, ubi Zadocus ungitur לכהן *in Sacerdotem*, seu *in Pontificem*, ut vulgata disertè; cui astipulantur Magistri qui ideo eum ibi unctum aiunt לפי שמשחו אביתר את אדוניה *quoniam unxerat Abiathar Adoniah*, scilicet in Regem. Sic Salomon Iarchius ibidem; perinde ac si tunc Abiatharis, utpote cum Adonia perduellionis rei, exautoratio, quæ secuta est, cæpisset. Etiam& volunt Magistrorum nonnulli (qui interea Achimelechum heic pro

Abiatharis

Abiatharis, de quo loquimur, filio sumunt) Pontificatum à Davide Rege Zadoco & Pontificis secundarii τοῦ סגן seu *Vacarii* dignitatē Achimelecho ita tributam esse, ut Abiatharis ipsius abdicatio inde designaretur. Kimchius ad II Samuel VIII, 17,

כהנים פי' כהונה. כי הוא מנה צדוק להיות כהן גדול מבני אלעזר
ומשנהו אחימלך בן אביתר מבני איתמר אעפ"י שהיה אביתר עדיין חי
כי ראינו כי שלמה גרשו מהיות כהן נראה כי במצות דוד עשה כי
כאשר סדר דוד ראשי האבות סדר צדוק ואחימלך כמו שכתוב בדברי
הימים והיה נקרא אחימלך ואבימלך כי כנוי השמות קרובים

Sacerdotes ibi pro Sacerdotalis Generis Principibus sumendi sunt. Etenim constituit David Zadocum Pontificem ex posteris Eleazari, atque ei Secundarium Achimelecum filium Abiatharis ex posteris Ithamari; idque tametsi tunc temporis superstes esset Abiathar. Et quod ad id attinet, eum à Salomone esse abdicatum; id videtur ex Davidis præcepto manâsse. Quin cum familiarum distribueret Principes David, fecit eos Zadoc & Achimelech, sicut scriptum est in Paralipomenis. Hic autem tam Abimelech vocitatur quam Achimelech ob soni affinitatem. Locus indicatus est I. Paralip. XXIV, 6 ubi Zadoc Eleazaridis, uti Achimelech Ithamaridis præest. Quin sub ipso Davide, in Seder Olam Rabba, legitur, נסתלק אביתר מן הכהנה הגדולה ונכנס צדוק תחתיו *Summotus est Abiathar Pontificatu, & in locum ejus successit Zadoc.* Sed utut se res sub Davide habuerit, eo mortuo Salomon Rex, Abiathare omninò exautorato, Zadocum Pontificem solum planè constituit. I Regum II, 35 ואת צדוק הכהן נתן המלך תחת אביתר *Et Zadocum Sacerdotem constituit Rex loco Abiatharis.* Vulgata; *Sadoc Sacerdotem posuit pro Abiathar.* Hellenistæ; *Et Sadoc Sacerdotem dedit Rex* εἰς ἱερέα πρῶτον ἀντὶ Ἀβιάθαρ *in Sacerdotem primum pro Abiathar.* Et paulò antè, *Et ejecit ergo Salomon Abiathar ut non esset Sacerdos Domini; ut impleretur sermo domini quem locutus est super domum Heli in Silo.* Scilicet I. Samuelis II, 30 ubi sententia illa horrenda in Ithamaridarum domum, ob filiorum Heli scelera, pronuntiatur; restitutione Eleazaridarum promissa, quæ & jam impleta est. *Dicit dominus deus Israel; dicendo dixi quod domus tua & domus patris tui* (ad Heli Ithamaridem verba fiunt) *ambularet coram me* (seu *ministraret in conspectu meo*, ut vulgata) *usque in sempiternum. Nunc autem*

dicit dominus; absit hoc à me. Sed quicunque honorificaverit me, glorificabo eum; qui autem contemnunt me, erunt ignobiles. Ecce dies veniunt, & præcidam brachium tuum & brachium domus patris tui ut non sit senex in domo tua. Et videbis æmulum in Templo, in universis prosperis Israel. Et non erit senex in domo tua omnibus diebus. Veruntamen non auferam penitus virum ex te ab altari meo, sed ut deficiant oculi tui & tabescat anima tua; Et pars magna domus tuæ (sic vulgata; Ebraica sunt כל מרבית ביתך *tota multitudo* seu *abundantia domus tuæ*, quod LXX vertunt πᾶς περισσεύων οἴκου σου *omnis qui abundaverit domus tuæ*, seu *omnis qui superfuerit domus tuæ*) *morietur cum ad virilem ætatem venerit. Hoc autem erit tibi signum quod venturum est duobus filiis tuis Hopni & Phinees. In die uno morientur ambo. Et suscitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor meum & animam meam faciet. Et ædificabo ei domum fidelem, & ambulabit coram Christo meo cunctis diebus. Futurum est autem ut quicunque remanserit in domo tua, veniat ut adoret eum pro moneta argenti & torta panis* (malè in vulgata, *ut orietur pro eo & offerat nummum argenteum & tortam panis*) *dicatque, dimitte, dimitte me obsecro ad unam partem Sacerdotii ut comedam buccellam panis.* In morte filiorum Heli, clade Nobensi, Abiatharis abdicatione & demum Zadoci Eleazaridæ substitutione, magnam hujusce sententiæ partem expletam esse nemo non videt. Et Sacerdos heic fidelis, cui Domus ædificanda erat, Zadocus est, primus in Templo primo seu Salomonico Pontifex. Sic Magistri ad I Samuelis II, & I Regum II. Et Iosephus de Abiathari abdicatione lib. VIII, cap. I καταλύεται μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ἱερατικῆς τιμῆς ὁ Ἰθαμάρου οἶκος διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν καθὼς τῷ Ἀβιαθάρου πάππῳ προεῖπεν ὁ Θεὸς Ἠλι. Μετέβη δ' εἰς τὸ Φινεέσου γένος, πρὸς Σάδωκον. *Ablatus est igitur ob hanc causam* (perduellionem) *Sacerdotalis honor* (quod de Pontificali necesse est ut accipias) *à domo Ithamari, sicut Deus predixerat τῷ Eli, Abiatharis abavo. Et translatus est in stirpem Phineesi, ad Sadocum.* Et alibi, lib. Archælog. V, cap. Vltimo; Ἠλὶς ἔσχε τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνου μέχρι τῶν κατὰ τὴν Σολομῶνος βασιλείας καιρῶν. τότε δὲ οἱ Ἐλεαζάρου πάλιν αὐτὴν ἀπέλαβον *Elis Sacerdotio* (Pontificatu) *atque posteri ejus potiti sunt usque ad Salomonis regni tempora, quando ad Eleazaridas*

rediit. Neque de alio, præter Zadocum, capiendus ille locus in Chronico Alexandrino depravatus; *Salomon, Abiathare Pontificatu dejecto,* καθίστησι τὸν Βαροὺχ ὄντα ἐκ τοῦ γένους Ἐλεαζάρου. *Baruch ex Eleazari stirpe oriundum constituit.* Pro Βαροὺχ Σαδὼκ planissimè substituendum. Vide Chronicon illud pag. 214. editione Raderiana; ubi etiam, pauculis inde annis interjectis, occurrit Ἑβραίων ἀρχιερεὺς Ἀαρὼν. προεφήτευε Σαδὼκ Νάθαν καὶ Ἀχίας ὁ Σιλωνίτης &c. *Ebræorum Pontifex Aaron. Prophetabant Sadoc, Nathan, Achias, Silonites &c.* Quid loci illic Aaroni Pontifici? Trajectio puto est simul cum defectu verborum. Lego Ἑβραίων ἀρχιερεὺς ἀπ' Ἀαρὼν η Σαδώκ. προεφήτευε Νάθαν &c. *Ebræorum Pontifex ab Aharone VIII Zadoc. Prophetis Nathan &c.* Nam autori illi, in recensione sua numerali, Heli quartus est, & qui Zadoci tempora proxime sequitur, nonus. Zadocus igitur octavus est illius modi in recensione; tametsi in Fastis illis etiam Pontifices decem, sed in numerandi rationem ibi non accepti, Zadocum præcedant. In Eleazaridum autem stirpe, Zadocus erat Vzzi Pontificis atnepos, ut ostenditur hoc stemmate quo utriusque familiæ usque in eum successio ponitur ob oculos.

AHARON

ELEAZAR	*Ithamar*
PHINEES	HELI
ABISHVA	*Phinees*
BVKKI	ACHITOB
VZZI	ACHIAS — ACHIMELECH
Zeraiah	ABIATHAR
Meraioth	
Amariah	
Achitob	
ZADOK	

Loci,

Loci, ex Paralipomenis & Samuele, supra indicati cum septimo Ezræ capite hujusmodi utriusque familiæ exhibent posteros. Horum eos qui literis majusculis exarantur, sacrarum literarum, Flavii Iosephi, atque Ebræorum qui sunt alii, præter Christianos Scriptores, autoritate subnixi Pontificatum gessisse dubitare nequimus; nisi Achiam potius pro Achitobo ita in Pontificum serie collocemus ut non patrem & filium Pontifices sed duntaxat filium habeamus; quemadmodum ex sacris literis & Magistrorum commentariis suprà adnotatis cum Iosephi exemplaribus ritè intellectis eliciendum videtur. Atque hoc modo erit Zadocus ab Aharone undecimus Pontifex, quod &, quantum ad numerum attinet, voluit Georgius Monachus; tametsi, ut numerum absoluat, Samuelem proximè ante Abiatharem, nimiùm hallucinatus, immisceat, qua de re jam dictum est. Eundem verò numerum retineri cum eo vult Magnus Scaliger. *Recte* inquit, *Georgius undecimum facit ab Aaron. Sed vitiosè seriem interrupit post Vzzi.* Numerum igitur ita ille instaurat, ut in linea Eleazaridum, singulis recensitis, Zadocus fiat ab Aharone undecimus. Sed hoc abs re opinor est. Nam Georgius planissimè de Pontificum dignitate functorum serie ac numero loquebatur; non de sanguinis gradibus. Et quatuor illi ea in linea, Zaraiah, Meraioth, Amariah, & Achitob (qui numerum sic undenarium complent) rarissime apud veteres Pontificatum gessisse leguntur. Animadverterat autem Georgius illud de numero ad verba illa Eusebii sub Salomonis tempora; Ἑβραίων Ἀρχιερεὺς η̄ ἀπὸ Ἀαρὼν Σαδὼκ ἐγνωρίζετο, *Hebræorum Pontifex octavus ab Aarone Sadoc clarus habetur*. Quibus respondent in Eusebio Hieronymi, *Hebræorum Sacerdos Sadoc octavus ab Aaron.* Quod de Pontificibus dignitate functis manifestò dictum. Sed Eusebii mentem fuisse non dubitamus, Pontificum quorum in sacris literis functio memoratur, numerum sic designare. Certè ita erit Zadoc octavus. I Aharon, II Eleazar, III Phinees, IV Heli. V Achias, VI Achimelech, VII Abiathar, VIII Zadoc. Attamen neque Achiam, neque Achimelechum Pontifices in Chronicorum ejus, quæ reliqua sunt, fragmentis comperimus, nisi pro Achimelecho Abimilechi (ut interdum

interdum in sacris literis; qua de re vide præter magis obvia, I. Drusium in Miscellaneis. centur. I. cap. XLVI) nomen usurpatum ex alia in aliam annorum centuriam desiliisse putemus. Nam cum sub Davide seu numero Eusebiano DCCCCXLIII. aut circiter collocandus esset Achimelech Pontifex, sub Asa rege, seu numero MXLIII, legitur *Hebræorum Pontifex Maximus Abimelech illustris habetur*. Latinis Hieronymi respondent heic Græca Eusebii. In iis sub Asam regem, Ἐβραίων ἱερεὺς Ἀβιμέλεχ ἐγνωρίζετο, *Ebræorum Sacerdos Abimelech claruit*. Idem voluit Autor Chronici Alexandrini, Eusebii codicis heic sequax cum sub eodem rege ait Ἀρχιερεὺς ἔνατος Ἀχιμέλεχ ἐγνωρίζετο *Achimelechus nonus Pontifex claruit*. Sed neque in sacra neque in profana veterum historia hujus sub hoc rege mentio alibi comperta; tametsi eum in recentiorum aliquot Chronologiis retentum inter Pontifices atque Asæ regno conjunctum videam. Certè Asæ tempori proximat & Achimelecho nomine affinis est Achimaz qui Zadocum patrem in pontificatu excepit, de quo infra. Quin verò in Ms. codice quem diximus Nicephori Patriarchæ, Zadocus octavum tenet locum saltem τὸ ῃ, ei adjicitur non ζ ut in impressis. Sed & Heli ita est quintus ibi. Sed unde numeratus, præcisis à compactore numeris eorum qui præcedunt, non satis liquet. Videtur sanè trinos illos Eleazaridas, qui serie recta Phinees apud Iosephum sequuntur, unico numero, id est, quarto fuisse assignatos. In impressis Nicephori, tam græcis quam Latinis, simul cum Phinees in tertio conjunguntur. At quid interea est quod habet Iosephus de Eleazaridis, qui, dum in Ithamaridarum domo viguit Pontificatus, dignitatis aliàs heredes, vitam agebant inter plebem Sacerdotum privatam? Sic ille lib. VIII, cap. I; Οἱ δὲ ἰδιωτεύσαντες ἐκ τοῦ Φινεέσου γένους, καθ' ὃν καιρὸν εἰς τὸν Ἰθαμάρου οἶκον ἡ ἀρχιερωσύνη μετῆλθεν, Ἠλεὶ πρώτου ταύτην παραλαβόντος, ἦσαν οὗτοι. Ὁ τοῦ Ἀρχιερέως Ἰωσήπου υἱὸς Βωκκίας· τούτου δὲ Ἰωάθαμος, Ἰωαθάμου δὲ Μαραίωθος, Μαραιώθου δὲ Ἀρόφαιος, Ἀροφαίου δὲ Ἀχίτωβος, Ἀχιτώβου δὲ Σάδωκος ὃς πρῶτος ἐπὶ Δαβίδου τοῦ Βασιλέως Ἀρχιερεὺς ἐγένετο. *Qui vitam ex Phineesi genere agebant privatam, seu Pontificatu non fungebantur, durante tempore quo Pontificalis dignitas in Ithamaris domum translata ibi mansit, Eli primùm eam recipiente, hii fuere; Boccias Pontificis Iosephi filius, hujus*

Ioathamus, Ioathami Maræothus, Maræothi Arophæus, Arophæi Achitobus, Achitobi Sadocus qui primus, Davide rege regnante, Pontifex est creatus. Quem locum ita verterat Ruffinus; *De genere verò Phinees, tempore quo ad domum Ithamar Sacerdotium transmigravit, Eli primò pontificatum accipiente, isti descendisse noscuntur qui Sacerdotio sunt privati; Vocbar filius Iosephi summi Sacerdotis, hujus autem filius Ionathan, Jonathan autem Mareoth, Mareoth autem Asophi, Asophi autem Achitobi, Achitobi autem Sadoch, qui primus sub Davide Rege Sacerdos est factus.* Malè autem pro eo quod est ἰδιωτεύοντες id est, *privatam vitam degentes aut dignitate Pontificia neutiquam fungentes,* substituit *Sacerdotio privati;* quasi Sacerdotio aut Pontificatu (nam non pro alio atque summo sumitur heic Sacerdotium) fuissent hii exuti aut abdicati. Illud planè innuitur tantùm vitam transegisse hos inter כהנים הדיוטים τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἰδιώτας *Sacerdotes Idiotas* seu *privatos* & ad Pontificatum non admissos; quo nomine vulgus seu plebem Sacerdotem à Pontificibus distinguere passim solent Ebræi. Ceterùm ubinam sive in sacris literis sive apud Iosephum aliósve veterum reperitur Iosephus Pontifex heic memoratus? aut Boccias seu Vocar Iosephi filius aut illius sive Ioathamus sive Ionathan in Eleazaridarum stemmate? Et Arophæus quis? In patre Zadoci & proavo etiam & in avo, si, pro Arophæo Amarias substituatur, Concors est heic Iosephus stirpi Phineesi generis seu Eleazaridarum non semel in Paralipomenon primo explicatæ, & superius ostensæ. At abavus ejus est ibi Zeraiah non Ioathamus. Zeraiah autem filius fuit Vzzi, qui Bocciæ, nepotis Phineesi, filius proximè ex Eleazaridis ante Zadocum Pontificatum gesserat, ipso Iosepho sub extremum libri quinti idipsum disertis verbis docente. Aut igitur corrigendus est ibi Iosephus, aut à doctioribus, qui possint, ulterius explicandus. Nec satis congruit numerus Pontificum, ab Aharone ad Salomonis excessum Iosepho assignatus, nisi Achimazum Zadoci filium (de quo in sequenti serie) cum eis conjungamus. Vide cum lib. XX, cap. VIII, ubi eos tredecim ait fuisse. Sed prioribus ita adjectis Achimazus uno minuit numerum octodecim; quem sequentibus usque ad Captivitatem Babylonicam

 ipse

ipſe ibi tribuit. De numero autem intervalli ab Aharone ad Templi conditum, conſulas quæ diſputat Dionyſius Petavius, *de* Doctrina Temporum lib. X cap. XLVIII.

Perpetua Eleazaridarum *poſt* Zadocum, *uſque in* Captivitatem Babylonicam *ſeu* Templi primi Excidium, *ſucceſſio.* Nicephori Patriarchæ *hujus ſucceſſionis ſeries explicata & ex codice Ms. Græca ejus reſtituta.*

Cap. V.

Non ſolùm exautoratus eſt, cauſis jam dictis, Abiathar, Salomone regnante, nec ſine exautorationis, ſub Davidis imperio, prævia deſignatione; ſed ita in Zadocum ſeu Eleazaridum familiam remigravit dignitas Pontificia ut perpetuâ, in ea, ſucceſſione jam ſtabiliretur; Abiatharis & Ithamaridum ceterorum poſteris in Sacerdotum vulgus ſepoſitis. Unde nec Ionathanis Abiatharis filii (de quo II Samuel. XV, 27) habita eſt omnino in ſucceſſione Pontificia ratio. Sed à Salomonis Regis ſeu Zadoci tempore, id eſt â Templi primi conditu, ad Excidium ejuſdem ſeu Sedeciam Regem & Captivitatem ſub eo Babylonicam (quadringenti amplius annis intercedunt) Eleazaridæ, παῖδες παρὰ πατρὸς διεδέξαντο τὴν ἀρχιερωσύνην (ut verba ſunt Ioſephi lib. X, cap. XI) *linea recta, filii patres ſequentes in Pontificatum ſucceſſere*; uti etiam ætatibus aliquot poſtea, de quibus ſeorſim infra. Cum verò de hujus ſucceſſionis ſerie bini ſint autores primarii, Ioſephus & ſcriptor vetus, cui Seder Olam Zuta ſeu brevius Ebræorum Chronicon debemus, (nam Euſebius heic parùm adjuvat; & Nicephorus Patriarcha confuſione & defectu nimium laborat, de quo ſtatim plura) nec tamen ipſi ſatis concordes fuerint; utriuſque ſeriem invicem juxta poſitam contuicamur, quo faciliùs tum ubi diſſentiant, quantum fieri poteſt, concilientur tum errores qui in alterutrum irrepſerint corrigantur.

Fl. Iosephi *Pontificum Laterculus à Zadoco seu Templi primi conditu, ad ejusdem Excidium.*	*Laterculus Pontificum* ex Seder Olam Zuta, à Zadoco *ad Templi primi Excidium.*
Zadocus	*Zadocus, regnante Salomone.*
Achimas	*Achimaaz, reg. Reboboamo.*
Azarias	*Azariahu, reg. Abia.*
Ioramus	*Joahaz, reg. Iosaphato.*
Isus	*Iehojarib, reg. Ioramo.*
Axioramus	*Iehosaphat, reg. Abazia.*
Phideas	*Iehojada* } *reg. Ioaso.*
Sudeas	*Phadea* }
Iulus	*Zedekiah, reg. Amazia.*
Iothamus	*Ioel, reg. Vzzia.*
Vrias	*Iotham, regnante Iothamo.*
Nerias	*Uriah, reg. Abazo.*
Odeas	*Neria, reg. Ezekia.*
Saldumus	*Hosbaiah, reg. Manasse.*
Elcias	*Sallum; regnante Amone.*
Sareas	*Hilkiahu, reg. Iosia.*

Josadocus.

Iosadocus | *Azariah, regnante Ieboiakim.*
| | *Saraia, reg. Iehoiachin.*
| | *Iehosedec, rege Sedekiâ in captivitatem abducto.*

Ita uterque initium à Zadoco sumentes, desinunt in Iosadoco seu Iehosedec. Nec dubitari potest, quin verba illa in Seder Olam Zuta Sedekiæ regno adjecta, יהוצדק אחי עזרא הסופר ירמיה ויחזקאל נביאים quæ vertuntur tum Munstero tum Genebrardo in Ebraico-latinâ ejusdem editione, *fuitque Iehosedek frater Ezræ Scribæ; Jeremiah verò & Iehezkel prophetæ*, ita emendari oportuerit, יהוצדק אחי עזרא הסופר כהן גדול ירמיה ויחזקאל נביאים *Iehosedec frater Ezræ Scribæ* (nam pater utrique Saraia) *fuit Pontifex, prophetis Ieremia & Ezekiel.* Ejusmodi locutionis formula de singulis qui præcedunt & Pontificibus & prophetis ibi toties repetita, id reddit manifestum. Genebrardus autem cum in editione hujus libelli quæ Chronographiæ ejus subjungitur, animadverterat Pontificis adnotationem, pro more autoris, prophetarum recensioni ibi, si verba tantùm spectentur, deesse, audactèr substituit —*Eodem* (scilicet Saraia qui proxime præcedit) *pontifice, prophetis autem Josadac fratre Ezræ Scribæ, Hieremiâ, & Ezechiele.* Omninò contra mentem autoris; qui Iosedecum in prophetas cooptari proculdubio nunquam voluit. Certum quidem est, Saraiam Pontificatum gessisse ipso in urbis ac Templi excidio. Nam & posteà cum viris principibus aliis capite plexum eum esse scimus ex II. Regum, XXV, 18, adeò ut, dum Sedekias regnabat, seu ante ipsum Excidium, Iosedecum fuisse Pontificem non sit dicendum. At verò occiso patre, in ipso Sedekiæ regni fine, statim ex jure successit in Pontificatum, eo etiam dignitatis nomine Babylonem à Nabuzardane cum Sedekia in Captivitatem abductus, ut disertè Iosephus; tametsi intereà לא מכמש בשלם בכהונה גדולה *ministerio Pontificatus nunquam functus est*, quia Templum defuit, non verò quia cum Iechonia ante deportabatur,

portabatur, ut rationem affert Salomon Iarchius ad I Paralip. VI. Atque tantundem voluit sane autor Seder Olam. *Regnavit*, inquit, *Sedecias undecim annis, fuitque Iehosedek frater Ezræ Scribæ Pontifex*. Finito scilicet ejus regno & Saraia occiso, in dignitatem successit Iehosedek. Iosephus autem & Seder discrepant in Pontificum Numero, Ordine & Nominibus. Habet Seder XVIII. Pontifices in Templo primo. Eundem numerum etiam Gemara Hierosolymitana tit. *Ioma* fol. 38. col. 3. & Babylonia pag. 9. Iosephus autem sedecim. Sed & ipse alibi diserte ait à Salomonis excessu, id est à Zadoco, numerum usque ad Captivitatem octodecim fuisse eoque Iosedecum postremum locum occupasse. Vide eum lib. XX. cap. VIII. Tam ei autem quam autori Seder Olam Saraias ultimus est Pontificatu in templo functorum, ut Zadocus primus. Et Gemaræ Hierosolymitanæ verba sunt בראשון היו משמשין הוא. ובנו. ובן בנו שימשו בו שמונה עשר כהנים *Templo primo, pater filius & nepos dignitate functi sunt atque ita pontificatum gesserunt octodecim Sacerdotes.* Ita *Sepher Siphri* in Parasha *Phinees*. Et de ea re vide *Thosiphtha* ad tit. *Ioma*, in Talmude Babylonico, cap. I fol. 9. a; ubi fusius disputatur; aliis etiam de Pontificum utriusque Templi opinionibus adductis; quas & vide sub finem capitis hujus libri penultimi. In tribus Superioris laterculi primis consentiunt Seder Olam & Iosephus. Qui sequuntur bini in Iosepho, Ioramus & Isus, forte ita invicem sunt commutandi, ut hic illi anteponendus. Ita Isus (ratione semper habita tralatitiæ verborum ac nominum ex Orientalium linguis in Græcam traductorum discrepantiæ) satis respondebit Ioahaz, qui, contractiore pronuntiatione, in Isum forte demigravit, uti & Iehoiarib in Ioram. Ex cognatis sonis ita scilicet fieri sæpius amat. Sed in codice Iosephi Ms. regiæ apud Gallos Bibliothecæ, pro Ἰῶ legitur Ἰωὰ, ut manu sua Vir summus Isaacus Casaubonus in Iosepho suo adnotavit. Sed verò in animadversionibus suis ad Sepher *Juchasin*, Samuel Shalhum habet Ioramum & Iehosuam heic in Pontificibus. Vide eum pag. 158. b. Mira quidem est proximi nominis in laterculo discrepantia. Sed & ipsum Axiorami nomen satis mirum est. Et in codice Regio iteratur, ita ut pro eo quod est in

editis

editis τοῦ δὲ Φιδέας *bujus autem Phideas*, Axioramo antè nominato, legatur τοῦ δὲ Ἀξιωράμου Φιδίας *Axiorami autem Phideas*. Tanta autem in ceteris est inter utrosque concordiæ velut analogia, ut omninò heic à librariis depravatum esse Iosephum par est ut concludamus. Sequuntur in hoc Phideas & Sudeas, in illo Iehoiada & Phadea simul conjuncti; eodem scilicet sub rege, non eadem functione. Nonne & heic Συδέας pro Ἰωδίας, Ἰωδάας aut simili vocabulo Iehoiadam, more Hellenistarum, denotante, irrepsit? Iehoiadæ autem hujus meminit sacra scriptura in II, Regum, XII, 2, & II Paralip. XXIV, 2, præter Eusebium cui Ἰωδαὲ & in vulgata Ioiada nuncupatur. Sed non appellatur in Scriptura Pontifex, Sacerdotis nomine tantum & seorsim τοῦ נשיא seu *Principis* insignitus. Vixit autem CXXX, annos, sub Salomonis tempora natus. Videsis Seder Olam Rabba cap. XVIII. Zedekiæ verò ne vestigium quidem habetur in Iosepho. Adeo ut hinc, ob eum prætermissum, hujus series eam quæ est in Seder Olam per septem sequentes uno semper anticipet. Nam Iulum Ioelo satis respondere non dubitandum; qui neque in codice Ms. Regio Ἰοῦλος (ut in editis) sed Ἰώηλος quod Ioelo proximius est. Ceteri ad Odeam, in utroque, iisdem ferè elementis scribuntur. Odeas autem seu Ὀδίας literulâ mutatâ; est Ὠσίας quo nomine, utpote molliori, הושעיה Hoschaiah satis exprimitur; quemadmodum scimus ex Ieremiæ XLII, 1, ubi Osaias pro eodem in vulgata substituitur. Quomodo autem Saldumus ex Sallumo pro Sallum fieret nemo non videt. Σάλλουμος ex similitudine Λ & Δ facilè, si accedat librarii incuria, in Σάλδουμος transit. Quin in regio, quem diximus codice Ms. Σάλλουμος, ut oportet, heic exaratur. Etiam in Sadaniam migrasse videtur hoc nomen sub initium capitis primis libri IV. Esdræ, ubi quod in Esdræ stemmatis deductione sequitur, manifesta est hallucinatio atque Eleazaridarum & Ithamaridarum recta in linea confusio; ut intuenti facilè constat. Elciam & Hilkiahu in laterculis eosdem esse manifestum est. Iam verò post Elciam, deficit Iosepho Azarias, sequente proximè Sarea, ut Elciæ filio. Certè in Codice Regio Sareas abest, & locum ejus obtinet Ἀζάρος *Azaros.* In Ruffini versione

Zaroch

Zaroch. Secundum igitur codicem utrunque, mendum est in numero Pontificum. Utroque correcto, Iosephus & autor Seder Olam satis erunt, juxta ea quæ dicta sunt, concordes. Ceterum ingentes heic ex sacra scriptura difficultates oriuntur, sive Numerum, sive Nomina, sive Successionem filiorum in patrum locos (quam asserit Iosephus) spectes. Etenim alia omninò in Paralipomenis & apud Ezram series est eorum qui à Zadoco rectà usque ad Saraiam descendunt.

In I. Paralipom. VI, 8, ad hunc modum genus deducitur. Atque simile est stemma in Ezræ VII, 1, excepto quod ibi, ab Aharone initio sumto, prætermittuntur quatuor heic primi simul cum Achitobo Zadoci primi patre, idque לקצר seu *Brevitatis causâ* ut ait ibi David Kimchius. Heic verò, ut nomina sunt alia ab Azaria Achimaazi filio ad Shallum, ita & alius numerus. Cuncti simul duodecim conficiunt. Unde & negant aliqui fuisse Pontificatu in Templo primo functos octodecim; juxta seriem in *Seder Olam Zuta*; & duodecim fuisse volunt. Sic R. Salomon, ex *Siphri* & *Vaicra Rabba*, ad I Paralip. VI. Etiam alii minorem numerum constituunt, nec ultra octo eo nomine admittunt, recensionem ab Azaria Iohananis filio auspicantes quoniam dicti capitis commate 10, de eo adjicitur, *ipse est qui Sacerdotio functus est in domo quam ædificavit Salomon in Jerusalem.* Sed refutatur tum hæc numerandi ratio, tum loci explicatio, ex eo quòd manifestum sit Zadocum primùm in Templo Pontificatu esse functum. Et David Kimchius ibi; *Si ita locum explices, quod is fuerit primus Sacerdos in Templo, id falsum est. Nam Zadoc primus fuit, uti liquet ex libris Regum & Paralipomenon. At si intelligatur non primum eum fuisse in Templo, sed tantum Sacerdotem, quorsum illud fuerit, cum etiam ceteri fuerint Sacerdotes* ואם בא לומר כי כהן גדול היה גם אחרים היו כהנים גדולים וגו׳ אמרו.

Zadok
|
Achimaaz
|
Azariah
|
Iohanan
|
Azariah
|
Amariah
|
Achitob
|
Zadok
|
Shallum
|
Hilkiah
|
Azariah
|
Seraiah.

אמרו כי הוא עזריה שהיה בימי עזיהו ולפי שמסר נפשו על קדושת הבית שלא הניח עזיהו להקטיר לכך נאמר הוא אשר כהן כלומר שהוא חס על כבוד הכהונה ולא נשא פנים ויש לפרש כי גם בימי שלמה כהן אחר צדוק ואחר אבותיו הנזכרים אלא בימי שלמה היה קטן עדיין ולא היה כהן גדול בימי עזיהו ובימי חזקיהו עדיין היה חי והיה כהן גדול שנאמר ויאמר אליו עזריהו כהן הראש ולפי שהאריך ימים כל כך אמר עליו אשר כהן בבית כלומר אריך ימים כמה ימים *Quin si dicatur ideò hoc adjectum quia Pontifex erat, etiam & alii fuere itidem Pontifices. Rabbini autem piæ memoriæ plerunque aiunt hunc fuisse Azariam qui floruit tempore Vzziæ Regis. Et quia vitæ periculum subiit, ob Templi sanctitatem conservandam, cum non permitteret eum adolere incensum, ideo dicitur, qui ipse Sacerdos &c. quasi dictum fuisset, stirps ejus notetur ob Sacerdotii dignitatem, quæ nec Vzziæ cedere voluit. Sunt tamen qui opinantur eum etiam tempore Salomonis Sacerdotem fuisse Zadocum & majores suos heic memoratos sequentem. At verò sub Salomone fuisse annis Minorem, ideoque nec tunc Pontificem; sed tempore Vzziæ & Hezekiæ* (vide II Paralipom. XXXI 10) *superstitem Pontificatum gessisse, secundum id quod dictum est, & dixit Vzziæ &c. Sacerdos Princeps. Et quoniam adeo longævus erat, ideo de eo dictum esse*, qui erat Sacerdos in Templo &c. *Vt longævitas ejus inde denotaretur.* Locus de Azaria & Vzzia Rege habetur II, Paralip. XXVI, 18. Tantundem habet de eodem etiam ex veteribus Salomon Iarchius ad dictum primi Paralipomenon caput, ubi etiam Azariam filium Achimaazi, seu ejus nominis primum, haùt alium inde tradit fuisse ab Amaria, de quo II, Paralip. XIX, 11 sub Iehosaphato; והנה אמריהו כהן הראש עליכם לכל דבר יהוה *Et ecce Amariahu Sacerdos Primarius erit vobis super omnem rem Domini*, seu ut LXX, ὁ ἱερεὺς ἡγούμενος ἐφ' ὑμᾶς *Sacerdos dux super vos &c.* Vbi vulgata habet, *Amarias Sacerdos & Pontifex vester in his quæ ad Deum pertinent, præsidebit.* Neque sanè aut tempus aut ratio adversatur, quo minùs pro Amaria Azarias hic sumatur. Nam binomines subinde fuisse, etiam & tria interdum sortitos esse nomina Ebræos, qui in sacris literis memorantur, doctis viris est receptissimum. Videsis Salomonem Iarchium ad I. Paralip. VI, & II. Paralip. XXVI, de Zacharia ibi memorato, præter ea quæ suprà adnotantur de

Achimelech, Abiathar, & Abimelech. At verò tametsi in observatis simul ex Iosepho, autore *Seder Olam Zuta*, & sacris literis Pontificum successionibus, nullum sit ante eum qui sequitur Azariam primum uti nec sub finem in quatuor postremis discrimen, nihilominus in intermediis mire discrepant Iosephus & Seder ille à sacris literis, idque non solum in Nominibus sed etiam in Nominum & Successionum Numero. Etiam Chronici Alexandrini autori Achimelechus sub Asa rege, id est, post Zadocum pro Achimaso ut videtur collocatus, Pontifex nonus nuncupatur, uti & Ioannanus, pro Iohanan in laterculo sacræ scripturæ, decimus. Etiam & Achitobus & Zadocus ejusdem laterculi eidem Pontifices sunt; Hic sub Athalia Iorami Regis uxore, ille sub ipso Ioramo. Vide etiam excerpta ex vetustò scriptore, Alexandri severi temporibus tributo, apud Henricum Canisium in Antiquarum Lectionum tomo II. cap. 26. ubi prodigiosa Pontificum intervalli, quod tractamus, recensio occurrit. Et consulas etiam R. Samuel Shallum in Animadversionibus ad Sepher Iuchasim fol. 158 b ex Abarbinele, præter Glossam Talmudicam ad tit. *Ioma*, cap. 1. fol. 9 a. Azariam autem qui restitit Vzziæ Regi incensum adolere volenti eundem faciunt recentiorum aliqui scriptores cum Iothamo Ioelis filio in serie Iosephi & Chronici Ebræorum. Sed eurnam, dum Iehoiada in Pontificum serie collocatur, prætermittitur Zacharias ejus filius, qui in atrio templi ex Ioasi Regis jussu, quoniam patris demortui pietatem secutus in idolorum cultum inuehebatur, saxis est obrutus. Vide II, Paralip. XXIV, 21. Certè si solus superstes aut natu maximus esset is Iehoiadæ filius, ex jure communi attinuisset ad eum dignitas Pontificia. At verò non modò Zachariam ipsum sed & ceteros qui fuere Iehoiadæ filios aut à Ioaso interfectos aut antea mortuos colligunt aliqui ex eo quod commate 25 ejusdem capitis dicatur quod surrexerunt contra eum servi sui בדמי בני יהוידע הכהן *propter sanguines filiorum Iehoiadæ Sacerdotis.* Nec filium superstitem eorum quos habuit plurium (ut liquet in commate 3) putant. Sic David Kimchius ibidem. Sed locus ille singulariter legitur in vulgata atque Hellenistis; *filii*, non *filiorum*. Disertè etiam

etiam Zacharias ille Pontificis nomine memoratur Abrahæ Salmanticensi in Sepher *Iuchasin* fol. 12. [a] זכריה הכהן גדול תנביא שנהרג בבית המקדש על ידי יואש המלך קבל מיהוידע אביו שנת מז' לאלף הרביעי לדעת אחרים ולפי דעתי שנת ע' *Zacharias Pontifex & Propheta, qui occisus est in Templo à Ioaso rege, accepit* (legem oralem) *à Iehoiada patre suo anno* XLVII *quarti millenarii secundum aliorum opinionem, sed mea sententia anno* LXX. De hisce etiam consulas Dionysium Petavium lib. X, de Doctrina Temporum, cap. XLIX. Quin & idem nomine Azariæ in Pontificibus recensetur Nicephoro Patriarchæ, apud quem, in editis, modo ab ostensis diversissimo, sic exhibentur qui Zadocum sequuntur usque in Saraiam, seu ultimum templi primi pontificem.

ζ Ζαδὼκ ἐκ τοῦ οἴκου Ἐλέαζαρ.	VII *Zadoc, ex domo Eleazar.*
η Ἀχιμὰζ Ἀζαρία Σαμαρίας.	VIII *Achimaz Azaria Samariæ*, seu ut vulgò vertitur *Achimas Azariæ F. Samaria.*
θ Ἀζαρίας ὁ διὰ ζῆλον Θεοῦ ἀναιρέθεις	IX *Azarias ob Zelum Dei peremtus.*
ι Ἀζαρίας ὁ τὸν Ὀζίαν τῆς εἰς τα ἅγια εἰσόδου κωλύσας.	X *Azarias qui Ozian* (Vzziam regem) *in sanctuarium ingredi permittere noluit.*
ια Οὐρίας ὁ παρὰ τῷ Ἠσαΐᾳ πιστός.	XI *Vrias qui Esaiæ dicitur fidelis.* Videsis Esaiæ II, 8.
ιβ Σομνᾶς ὁ πονηρὸς καὶ ἄσωτος ἐπὶ Ἐζεκίου Βασιλέως.	XII *Somnas ille impius & perditus, regnante Ezechia.*
ιγ Ἐλιακεὶμ Μουσελλοὺμ.	XIII *Eliacim Muselum,*
ιδ Χελκίας ὁ ἐπὶ Ἰωσίου Βασιλέως.	XIV *Chelcias, regnante Iosia.*
ιε Σαραίας ὁ ἐπὶ τῆς αἰχμαλωσίας Βαβυλῶνος ὃν ἀνεῖλε Ναβουχοδονόσορ.	XV *Sareas sub captivitate Babylonica, quem sustulit Nabuchodonosor.*

Sed ex Ms. codice, quem supra memoravimus, numeri ita sunt novandi ut η seu VIII præfigatur Zadoco & uno major singulis sequentium. Octavo autem heic numero, legendum Ἀχιμὰζ, Ἀζαρίας, Ἀμαρίας, *Achimaz, Azarias, Amarias.* Qui nonum occupat, est Zacharias proculdubio

 Iehoiadæ

Ichoiadæ filius. Non solùm res ipsa, causâ occisionis ejus indicatâ, id monstrat, sed & Hellenistarum versio qua, pro Zacharia illo, Azariæ nomen usurpatur II, Paralip. XXIV, 20. De Azaria proximè sequente, satis jam dictum est. Quisnam verò fuerit Somnas ille, ad Nicephori mentem, manifestum est. Neque erat omninò cur conjicerent viri aliqui docti eo Neriam qui Vriam apud Iosephum sequitur, innui. Σοβιᾶς & Σομᾶς idem est. Neque alium voluit Nicephorus quàm Sobnam illum seu Sebnam Quæstorem seu Prætorio Præfectum sub Ezechia rege, de quo II Regum, XVIII, 18, & Esaiæ XXII, 15, & XXXVI, 22. Quod inde etiam liquet, quia. Eliakim successorem ei facit, secundum citatos etiam Esaiæ locos. Scilicet uterque dicitur אשר על הבית *qui super domum est*, seu *domus præfectus*. Et *domus* nomine *Templum* significari sæpiùs, notissimum est. Unde etiam in Vulgata Sobna appellatur præpositus Templi. *Vade, ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo, ad Sobnam præpositum Templi*; pro eo quod in Ebræo est *Vade, ingredere* אל הסכן הזה אל שבנא אשר על הבית *ad præfectum prætorio, ad Sebnam*, qui *Domui*, seu *palatio præest*. Et pro סוכן habet heic paraphrastes Esaiæ Chaldæus פרנסא דדין *præfectum Iudicii*, fori seu prætorii præsidem. Hellenistis verò Sobna est interdum ταμίας *præfectus ærarii*, interdum γραμματεὺς *Scriba*, atque Eliacim successor ejus Οἰκόνομος *domui præpositus* uti etiam Davidi Kimchio. Arabica item Esaiæ versio vetus in Bibliotheca Arundelliana habet heic الخازن pro *ærarii* seu *apothecæ præfectum*. Quin & Phinees Aharonis ex filio nepos, dum Pontifex erat, Præpositi domus vocabulo in vulgata denotatur Iudicum XX, 28. Sed neque in Ebræo neque in Hellenistis, verbis illis quidquam ibi respondet. Domus autem nomine atque eo quod commate 21 capitis XXII. Isaiæ de Sobnæ dignitatis tunica & cingulo, seu, ut Hellenistæ habent, de stola ejus & Corona, præter potestatis amplitudinem, occurrit, deceptus Nicephorus tam Sebnam quam Eliacim Pontifices fecit. Sed verò nec ille inter superiorum seculorum scriptores in hoc errore solus est. Nam id ipsum habetur apud autorem Chronici Alexandrini, qui

ſub Ezechia rege Αρχιερεὺς, inquit, Σοβνὰρ ἐγνωρίζετο ὃν διεδέξατο Ελιάκιμ *Pontifex Sobnar* (pro Sobnas) *claruit cui ſucceßit Eliacim.* Male ibi pro ὃν διεδέξατο *cui ſucceßit*, legitur ὃν διετάξατο *quem conſtituit*, uti etiam à viris doctis obſervatum eſt. Etiam & Salomon Iarchius, ad verba illa de Sebna *qui ſuper domum eſt*, ממנה היה על בית המקדש יש אומרים כהן גדול ויש אומרים אמרכל. *Præfectus erat Templo. Alii autem eum volunt fuiſſe Pontificem, alii Amarcalem.* Poſt Eliacim in codice Nicephori Ms. ſequitur Σελλοὺμ *Selum.* Manifeſtum eſt interpretem ejus Latinum male legiſſe ibi Ελιακιμ υἱὸς τοῦ Σελλοὺμ *Eliacim filius Sellum?* Dein apud eum habetur continua ac vera ſtirpis Pontificum ſeries, uſque in Saraiam. Etenim interponitur ibi Αζαρίας *Azarias*, proximè poſt Chelciam, ſed ſub eodem, quo Chelcias habetur, numero. Ita diverſæ invicem ſunt Pontificum à Zadoco ſucceſſiones, apud Ioſephum, Ebræorum Chonici minoris autorem, Magiſtros qui Pontificum in Sacris literis progeniem duntaxat heic amplectuntur, & Nicephorum Patriarcham. Unde etiam apud recentiores diverſitas multiplex. Et de Numero eorum vide etiam Euſebii ſententiam capite proximo oſtenſam. Utut vero ſe res heic habeat, receptior eſt eorum ſententia, qui Ioſephum ita ſequuntur, ut hæreditaria idque perpetuò à patribus ad filios ſucceſſione Pontificatum, etiam in hoc intervallo, quod Zadocum & Saraiam ſeu Ioſedecum id eſt captivitatem Babylonicam intervenit, delatum eſſe volunt. Adeoque in Eleazaridum familia illum manſiſſe, eique ex Numinis Oraculo ita annexum eſſe ut eam ob cauſam nec Ithamaridarum in ſacra ſtemmatis Pontificii deductione omninò ratio haberetur, adnotant Magiſtrorum aliqui. Videſis Syracidem cap. XLV, 24. Et David Kimchius ad I Paralip. VI, ubi ſtemma illud reperitur ab Aharone ad Saraiam & Ioſedecum per Eleazaridas tantum deductum, הזכיר יחס אלעזר ולא יחס איתמר לפי שמבני אלעזר היו כהנים גדולים עד שלמה כי כן אמר לפנחס הקב"ה כאשר קנא בשטים והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם וזו היא כהונה גדולה ומ"מ גם בני איתמר היו מהם ואלה שמבני פנחס היו כהנים גדולים עד עולם ובצדוק היתה תחלת הברכה הזאת עד יהוצדק והיו כהנים גדולים גם מבני איתמר כי עלי היה כהן גדול שהיה מבני איתמר ובן אחימלך ואביתר בנו *recen-*

ſetur

setur progenies Eleazaris & non Ithamaris. Quoniam ex Eleazaridis fuere Pontifices in perpetuum. Etenim sic locutus est Deus O. M. Phineeso tempore quo Zelo ductus est in Shittim (Numeror. XXV) habebit ipse & semen ejus post ipsum fedus Sacerdotii perpetuum; *scilicet principatus Sacerdotii seu Pontificatus. Nam etiam & Ithamaridæ Sacerdotes fuere; sed eis qui ex Phineeso oriundi erant, Pontificatus perpetuus fuit. Quod tamen ita intelligendum, ut initium Benedictionis illius collocetur in Zadoko, quæ ad Jehosedecum minime interupta est. Nam fuere etiam Pontifices ex Ithamaridis. Eli scilicet Pontifex erat ex Ithamare oriundus. Sic etiam Achimelech & Abiathar ejus filius.* Et de successionis Pontificum serie, stante Templo primo, hactenus.

Pontificum à Templi primi Excidio *seu* Secundi conditu, *usque ad* Simonis II *posteros, seu* Antiochi Epiphanis *tempora, perpetua atque hæreditaria successio.*

Cap. VI.

UT in Serie, qui proximè præcessit, dissensus habetur, si nomina præsertim & numerum spectes, maximus, ita in ea quæ sequitur Saraiam seu Iosedecum ejus filium, id est captivitatem Babylonicam & Templi dein Restitutionem, usque in Simonis hujus nominis secundi Pontificis posteros, de successione integrior multò reperitur, sed nec omnimodus, consensus. Intervallum est annorum CCCC, aut circitèr, quod desinit sub annum ante Christi Natales centesimum quinquagesimum. Pontificum in illo Series & successio, à Iosedèco ex optimis autoribus deducta, est hujusmodi. De primis horum sex, sacræ Ebræorum literæ satis testantur. Ezra, Nehemias, Aggæus. Iosua autem, qui Iesus filius Iosedec nuncupari solet, mendosè apud Ruffinum, in Iosephi versione, Syson

Iosedec
|
1 *Iosua*
|
2 *Ioachim*
|
3 *Eliasib*
|

4 *Ioiada*

5 *Jonathan*

6 *Iaddua*

7 *Onias* I. 10 *Manasses*

8 *Simon* I. 9 *Eleazar*

11 *Onias* II.

12 *Simon* II.

13 *Onias* III. 14 *Iesu seu Iason.* 15 *Onias seu Menelaus.* 16 *Lysimachus.*

Onias

Syson appellatur. Libro scilicet XX, capite octavo. In Nehemiæ cap. XII, 1 & 10, stemma cunctorum simul habetur; ubi ad verba illa, *Et genuit Iosua Ioachim*, Salomon Iarchius, כל אלו במקרא זה היו כהנים גדולים *universi hac perioche comprehensi fuere Pontifices.* Sic Abraham Salmanticensis in Sepher Iuchasin fol. 13. b & 66 b. Nec tamen defuere qui Ezram Pontificatum gessisse putarint; uti ille ibi adnotat. Et in præfatione ad *Iad Chazeka Maimonidis* tantundem innui videtur, ubi dicitur de Simeone Iusto, והוא היה כהן גדול אחר עזרא *& hic fuit Pontifex post Ezram.* Sed is secundò genitus filius erat Saraiæ nec jure pontifex esse potuit post Iosedecum fratrem majorem, nisi ob ætatem minorem aliumve in Iosua filio Iosedeci defectum, quem non comperimus. Et Iosuam hunc in Pontificatum successisse manifestissimum est. Mirum autem quod habet Salomon Iarchius ad I Paralip. VI ubi dum agnoscit Iosuam in Pontificatum successisse, rationem, si diis placet, sic adjicit quare Ezra patruus ejus Pontificatu non gavisus

gavisus esset; זהו הטעם לפי כי יהושע עלה עם זרובבל כמה ימים ושנים קודם עזרא *Ratio*, inquit, *est, quoniam Iosua ascendebat cum Zerubabele compluribus diebus & annis ante Ezram.* Id quidem verum est. At ideone filius natu minor in hæreditaria successione, filii majoris filio anteferendus? vereor ut locus corruptus sit. Nam ipse Iarchius ad caput XXIV. ejusdem libri, expressim adnotat Iosuam ratione primogenituræ patris in Dignitatem successisse, atque ideo Ezram non admittendum. Sed verò & in Chronico Alexandrino Esdras (qui ipse est Ezra) Pontifex appellatur. Ioachim is est qui in Iudith cap. IV Eliacim nominatur. Scilicet in Vulgata. Nam in Græcis Iudithæ exemplaribus planè Ἰωακὶμ legitur. Ionathan Iosepho & Eusebio Ioannes vocatur, & Nicephoro Ionan. De hisce Iosephus lib XI, Eusebius tum in Chronicis tum in lib. VIII Demonstrationis Evangelicæ. Item Excerpta illa Barbarolatina ex Eusebio, Africano, aliis. Annos item Pontificatus cujusque ferè habet Eusebius, uti & aliorum qui sequuntur, in fragmentis Græcè editis. Ubi manifestò ostenditur eum non ultra septem Pontifices (memineris quæ de eorum numero capite superiori habentur) in Templo primo officio functos esse opinatum. Nam ita ibi, Ἐλιάσιβος γ' ἱερατεύσας ἔτη λδ', ἑπτακαιδέκατος ἀπὸ Ἀαρὼν τοῦ πρώτου ἱερέως *Eliasibus tertiò* (sub templo secundo) *Pontificatum geßit annos* XXXIV, *Septimusdecimus ab Aharone Sacerdote primo.* Zadocum autem qui primus erat, omnium consensu, in Templo primo octavo in loco eum posuisse ex supra dictis liquet, ut heic Eliasibum in tertio. Demtis igitur tribus Templi secundi & septem qui Zadocum antecedebant, supersunt VII Templo primo ita assignandi, quos tamen ex ejusce scriptis satis dignoscere nequimus. Eliasib verò etiam eâdem interdum periocha Ioasibus nuncupatur, ut videre est in *Græcis Eusebii* fragmentis pag. 51 lin. 35. & videsis latina ejusdem numero MDLXXXV. Ἐλιασοῦν autem Nicephori est Ἐλιασοὺβ in Ms. Iaddua seu Iaddus is erat qui Alexandrum Magnum excepit; ut Iosephus, cujus sequaces sunt Paulus Diaconus, Freculphus, plerique alii. Id verò alii Simeoni I, seu Iusto tribuunt. Vide Abraham Ben David in Cabala;

&

& *Sepher Iuchasin* pag. 159 [a]. Alii Chananiah (pro Onia qui sequitur, ut videtur) eum nuncupant ut Ioseph Gorionides lib. I. cap. V. Reliqui in Ebraica sacrarum literarum parte non habentur. Sed omnes (præter Lysimachum) in Eusebio & Iosephi libro XI & XII occurrunt uti etiam in Zonara & Nicephoro Patriarcha. Etiam & Lysimachus cum ceterorum plerisque in Maccabaicis, alibi. Onias Iadduæ filius erat. Et progeniem ceterorum (præter quartum Simonis secundi filium, de quo infra) ex Iosepho satis scimus. Sed Chronici Alexandrini autori interpolatum stemma est. Atque Onias primus & Eleazar sunt filii Simonis primi, qui revera huic frater erat, illi filius. Quin post Iadduam continua serie sequuntur apud Eusebium lib. VIII Demonstrationis, Onias, Eleazar, Onias, Simon, & dein Onias tertius. Sed mendosa nimis, & contra non solum Iosephi sed & suam alibi fidem Eusebius ibi agit, nisi exemplaria fuerint depravata. Ratio autem quare Eleazar frater & non Onias filius Simoni successit, erat ob minorem Oniæ & Pontificatui imparem ætatem. Eusebius in fragmentis disertè; Ἰουδαίων ἀρχιερατεύσει. θ Ἐλεάζαρ Σίμωνος ἀδελφὸς αὐτ' Ὀνίου παιδὸς Σίμωνος νηπίου παραλειφθέντος; *Iudæorum Pontifex erat* IX (sub Templo secundo) *Eleazarus frater Simonis, filio Simonis Onia paruulo relicto*, quod à Iosepho idem affirmante acceperat. Sed vero an veluti pupilli, Oniæ tutela heic habuit locum, sive in Manassis ejus propatrui, seu Eleazari patrui, successione, sive in ipsius Eleazari perpetuitate? Nam anni amplius triginta Eleazari Pontificatui tribuuntur, cui demortuo, Onia jam per ætatis annos dignitati, ut videtur, satis idoneo, Manasses successit. Ita scilicet Eusebius qui annos habet. Et de successione Manassis, post excessum Eleazari, Iosephus. Eusebii autem Græca; ι Μανάσσης ὁ θεῖος τοῦ Ὀνίου μετ' Ἐλεαζάρου ἔτη κϛ *Manasses patruus Oniæ* (propatruum intelligit) *cum Eleazaro annos* XXVI. Legendum proculdubio, μετ' Ἐλεάζαρον *post Eleazarum*. Unde in Eusebio Hieronymi, Paulo Diacono Historiarum II, aliis, *Iudæorum Pontificatum post Eleazarum auunculus eius* (patruus dicere debuerant) *Manasses accepit*. An igitur Onias non solum per omnes Eleazari annos, sed & in Manassis initia in Minoribus censebatur, qui Sacerdotio,

 adeoque

adeoque Pontificatui minime idonei? Certè pubertas erat civilis quam nonnulli ante trigesimum quintum ætatis annum, apud Ebræos, non assequebantur, cousque in Minoribus censeri soliti; qua de re plura lib. II. cap. IV. Ubi etiam an qui, prætermisso ob minorem ætatem, Pontificis demortui filio, consanguineus succederet, sui aut pupilli jure illum gereret, itidem quæritur. Sed mirum adeò non est, Dignitatem sic interversam esse nec Oniæ citiùs restitutam, quum & ipse quemadmodum aliquandiu tantum ætate parvulus erat, ita nunquam non βραχὺς ἦν τὴν διάνοιαν *parvulus esset mente* (ut Ruffinus Iosephum vertit) atque cousque desidiæ & avaritiæ jam senex deditus ut τὴν ἀρχιερωσύνην εἰ δυνατὸν, ἑτοίμως ἔχειν ἀποθέσθαι *se libenter Pontificatum, si fieri posset, abdicaturum* profiteretur. Sic Iosephus lib. XII. cap. IV. Atque observandum est quod Ebræi etiam tradunt de Pontificibus Simeonem primum sequentibus, pretio scilicet atque ambitione, non solum jure hæreditario, dignitatem assecutos; quod vide in R. Obadiæ Bartenorii commentariis ad Misnam, tit. *Ioma* cap. I. Demortuus autem Oniæ hujus, ex Simone filio, nepos, id est Onias tertius filium reliquit minorem etiam Oniam dictum. Hujus igitur ætatis defectu, Iesus seu Iason patruus Pontifex fit (ut scribit Iosephus dicti libri capite VI) sed non sine ingenti auri pretio primum Antiocho Epiphani Syrorum Regi numerato. Demortuum scilicet tunc esse scribit heic Iosephus Oniam tertium. Alii autem eum Pontificatu ab Antiocho depulsum aiunt, ut Sulpitius Severus lib. II. Et vide Iasonis Cyrenæi breviarium capite IV. Quin & ipse Iosephus libro de Rationis imperio cap. IV disertè de Antiocho; καταλύσας, inquit, τὸν Ονίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, Ἰάσονα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα; *Oniam Pontificem exautoravit, atque Iasonem fratrem ejus in Pontificatum evexit.* Quin paulò post iisdem artibus & duplo ferè quam dederat Iason, Menelaus, qui & Onias nominatus (nam præ Ebraicis jam Græca nomina, uti etiam & mores, malle cœperunt) licetur, &c, cauponante Pontificatum Antiocho, in dignitatem, fratre abdicato, evectus est. Et tunc primùm, pro dominantium libidine, & petentium ambitione, Pontificatus in tempus dari atque

auferri

auferri cœptus, qui anteà perpetuus, neque pro libitu exuendus erat. Iosephus lib. XV cap. III, οὐ γὰρ ἄλλος γέ τις ἀφῃρέθη τὴν τιμὴν ἅπαξ παραλαβών. ἀλλὰ πρῶτος μὲν Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἔλυσε τὸν νόμον ἀφελόμενος μὲν Ἰησοῦν, καταστήσας δὲ τὸν ἀδελφὸν Ονίαν. *Neque solebat honor hic semel assumtus abrogari. Sed primus Antiochus Epiphanes eam legem violavit, abdicato Iesu & substituto Onia fratre ejus.* Videsis eundem lib. XII, cap. VI, & lib. XIII, cap. XV, Eusebium numero MDCCCXLV, & II, Maccab. IV. At Sulpitius Severus lib. II, *quanquam*, inquit, *insolitum neque ante permissum cuiquam erat perpetuo Sacerdotio fungi, sollicitus tamen regis animus atque æger avaritia facile superatus est. Ita depulso Onia Iasoni Sacerdotium est mandatum.* Violatam vult contra Iosephum legem, primò in Iasonis initiis, non in ejus abdicatione. Corrigendus autem proculdubio est, ut Sigonius & Drusius monuere; nec sine negatione legenda verba *illa perpetuo Sacerdotio fungi. Non perpetuo Sacerdotio*, aut *perpetuo Sacerdotio non fungi*, ipsum quidem scripsisse dubitari nequit. Ita res ipsa nemini non manifesta postulat. Et Sulpitius sanè alia habet Iosepho nimis adversa. Menelaus autem seu Onias ille in Iasonis Cyrenæi Maccabaicis IV, 23, Simonis è tribu Beniamin frater nuncupatur quod de eorum amicitia seu familiaritate alii, alii de contracta per conjugia affinitate intelligunt. Videsis Dionysium Petavium de Doctrina Temporum lib. X, cap. L. Eodem in capite Iason Cyrenæus quarti filii Symonis, scilicet, Lysimachi, successionem memorat. Ο' μὲν inquit, Μενέλαος ἀπέλιπε τῆς ἀρχιερωσύνης διάδοχον Λυσίμαχον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν, *Et Menelaus reliquit Pontificatus successorem Lysimachum fratrem suum. Reliquit* scilicet, ut qui ab Antiocho Eupatore necatus non relinquere nequiret. Nam apud Iosephum & Eusebium, Menelaus Pontifex ita sublatus est. At illi uti & Nicephorus non Lysimachum, sed Alcimum proximum faciunt successorem, de quo inferiùs. Certè & Iosephus verbis expressis Oniam seu Menelaum νεώτατον ἀδελφὸν *natu minimum fratrem* Iasonis fuisse ait. Neque alibi tribus plures Simoni secundo filii. Vulgata autem de Lysimacho, *Menelaus amotus est à Sacerdotio, succedente Lysimacho fratre suo.* Si abdicationem ante obitum intelligendam velis, refragatur Iosephus qui se-

cundum abdicationis perpetuæ hujus ex sui natura dignitatis exemplum, in Hyrcano Aristobuli fratre ponit. Sed & Sulpitius heic; *Nec multò post, quum Menelaus promissum argenti modum non redidisset, loco pellitur, Lysimachus substituitur.* Ceterùm Eusebius in Fragmentis Græcis, pag. 53.

Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ιϛ, Σιμὼν υἱὸς Ὀνίου ἔτη κ.
Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ιϛ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ ὁ τὴν
Σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην Πανάρετον, ἐν ᾗ
μέμνηται τοῦ Ὀνίου τοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ, ἔτη ϛ.
Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ιγ Ὀνίας ἔτη......

Apud Iudæos Pontificatum gessit XII, *Simon filius Oniæ annos* XX. *Apud Iudæos Pontificatum gessit* XVI, *Iesus filius Sirach qui Sapientiam Scripsit cui nomen inditur Panareti, in qua etiam meminit Oniæ qui eum præcessit annos* VI. *Apud Iudæos Pontificatum gessit* XIII, *Onias annos* ...... Sive librarii sive Typographi oscitantiâ perperam adjectos esse numeros binos posteriores dubitari nequit. Res ipsa evincit, ut pro ιϛ XVI restituatur ιγ XIII, & pro ιγ XIII, ιδ XIV qui etiam numerus Oniæ in quarta, quæ sequitur, linea præfigitur. Res inquam ipsa evincit, si interponendus Iesus Syracides, ut ipse decimus tertius esset Pontifex Templi secundi. Sed error est planè crassissimus. Atque Syracides ex Pontificum serie omnino delendus, retento Oniæ numero decimotertio, eoque, in quarta linea, ibi restituto. Neque aliter voluit Eusebius ipse, cui nunquam in mentem venit Syracidem Pontificem facere, sed tantum adjicere Syracidem tum floruisse, atque in eo libro Simonis & Oniæ mentionem fecisse. Ecclesiastici (nam is liber innuitur) capite L, 1 *Simon Oniæ filius Sacerdos magnus qui in vita sua suffulsit domum & in diebus suis corroboravit templum.* In Græcis igitur legendum puto; Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ιβ Σιμὼν υἱὸς Ὀνίου ἔτη κ. Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιραχ ὁ τὴν Σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην Πανάρετον, ἐν ᾗ μέμνηται τοῦ Σίμωνος καὶ τοῦ Ὀνίου τοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ. Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσεν ιγ Ὀνίας &c. *Apud Iudæos Pontificatum gessit* XII, *Simon filius Oniæ annos* XX. *Iesus filius Sirach, qui Sapientiam, Panareton dictam, conscripsit* (tunc floruit) *in qua meminit tum Simonis tum Oniæ qui eum præcessit.* Non solum res ipsa heic argumento

est,

est, sed & Hieronymi latina astipulantur. Ibi numero MDCCLXXXV, *Iudæorum Pontifex Maximus Simon Oniæ filius clarus habetur; sub quo Iesus filius Sirach sapientiæ librum componens, quem vocant Panareton, etiam Symeonis in eo fecit mentionem.* Tantundem Chonicon Alexandrinum. Sed de Simone I, seu Ladduæ ex Onia filio nepote, Siracidem capiendum vult Iosephus Scaliger, cui & temporis Siracidis ratio magis consona videtur; de qua vide cum tum in animadversionibus Eusebianis tum in lib. V de Emendatione pag. 408, & tertio Canonum Isagogicorum pag. 290. In Fragmentis etiam illis Eusebianis pag. 52. legitur, Ptolemæum Philadelphum Ægypti regem, qui versionem sacrarum literarum ex Ebræo in Hellenisticum sermonem curasse dicitur, munera egregia misisse Ὀνίᾳ Σίμωνι τῷ Ἀρχιερεῖ ἀδελφῷ Ἐλεαζάρῳ, *Oniæ Simoni Pontifici fratri Eleazari.* Eadem verba habentur in Chronico Alexandrino. Sed nomen Pontificis hujusmodi, aut hujusmodi fratris Eleazari nusquam reperio apud veteres præterquam in Fragmentis illis & in Chronico illo cujus autor etiam Oniam & Eleazarum filios Simonis primi hallucinatus fecit, ut ante monitum est. Librariorum errorem esse putat magnus Scaliger ad Eusebium. Et in Latinis Hieronymi dicitur tantum vasa Eleazaro Pontifici eum transmisisse. Mancus autem manifestò est locus ille in Græcis Eusebii Fragmentis, ubi post Iadduam Pontificem atque Oniam ejus filium sequuntur, serie statim continuâ, Eleazarus, Onias, Simon, nec hisce, ante Maccabæos, plures Pontifices. Plures scilicet prætermissi sunt, quam memorantur. Videsis fragmenta illa pag. 51. Nec sane meliùs aut aliter ferè ipse Eusebius in lib. VIII Demonstrationis.

De

cundum abdicationis perpetuæ hujus ex ſuî natura dignitatis exemplum, in Hyrcano Ariſtobuli fratre ponit. Sed & Sulpitius heic; *Nec multò poſt, quum Menelaus promiſſum argenti modum non rediddiſſet, loco pellitur, Lyſimachus ſubſtituitur.* Ceterùm Euſebius in Fragmentis Græcis, pag. 53.

Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσε ιϛ΄, Σιμὼν υἱὸς Ὀνίου ἔτη κ΄.
Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσε ις΄ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ ὁ τὴν
Σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην Πανάρετον, ἐν ᾗ
μέμνηται τοῦ Ὀνίου τοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ, ἔτη ϛ΄.
Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσε ιγ΄ Ὀνίας ἔτη......

Apud Iudæos Pontificatum geſſit XII, *Simon filius Oniæ annos* XX. *Apud Iudæos Pontificatum geſſit* XVI, *Ieſus filius Sirach qui Sapientiam Scripſit cui nomen inditur Panareti, in qua etiam meminit Oniæ qui eum præceſſit annos* VI. *Apud Iudæos Pontificatum geſſit* XIII. *Onias annos*...... Sive librarii ſive Typographi oſcitantiâ perperam adjectos eſſe numeros binos poſteriores dubitari nequit. Res ipſa evincit, ut pro ις΄ XVI reſtituatur ιγ΄ XIII, & pro ιγ΄ XIII, ιδ΄ XIV qui etiam numerus Oniæ in quarta, quæ ſequitur, linea præfigitur. Res inquam ipſa evincit, ſi interponendus Ieſus Syracides, ut ipſe decimus tertius eſſet Pontifex Templi ſecundi. Sed error eſt planè craſſiſſimus. Atque Syracides ex Pontificum ſerie omnino delendus, retento Oniæ numero decimotertio, eoque, in quarta linea, ibi reſtituto. Neque aliter voluit Euſebius ipſe, cui nunquam in mentem venit Syracidem Pontificem facere, ſed tantum adjicere Syracidem tum floruiſſe, atque in eo libro Simonis & Oniæ mentionem feciſſe. Eccleſiaſtici (nam is liber innuitur) capite L, 1 *Simon Oniæ filius Sacerdos magnus qui in vita ſua ſuffulſit domum & in diebus ſuis corroboravit templum.* In Græcis igitur legendum puto; Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσε ιϛ΄ Σιμὼν υἱὸς Ὀνίου ἔτη κ΄. Ἰησοῦς ὁ τοῦ Σιρὰχ ὁ τὴν Σοφίαν γράψας τὴν καλουμένην Πανάρετον, ἐν ᾗ μέμνηται τοῦ Σίμωνος καὶ τοῦ Ὀνίου τοῦ καὶ πρὸ αὐτοῦ. Ἰουδαίων ἀρχιεράτευσε ιγ΄ Ὀνίας &c. *Apud Iudæos Pontificatum geſſit* XII, *Simon filius Oniæ annos* XX. *Ieſus filius Sirach, qui Sapientiam, Panareton dictam, conſcripſit* (tunc floruit) *in qua meminit tum Simonis tum Oniæ qui eum præceſſit.* Non ſolum res ipſa heic argumento

eſt,

est, sed & Hieronymi latina astipulantur. Ibi numero MDCCLXXXV, *Iudæorum Pontifex Maximus Simon Oniæ filius clarus habetur; sub quo Iesus filius Sirach sapientiæ librum componens, quem vocant Panareton, etiam Symeonis in eo fecit mentionem.* Tantundem Chonicon Alexandrinum. Sed de Simone I, seu Iadduæ ex Onia filio nepote, Siracidem capiendum vult Iosephus Scaliger, cui & temporis Siracidis ratio magis consona videtur; de qua vide cum tum in animadversionibus Eusebianis tum in lib. V de Emendatione pag. 408, & tertio Canonum Isagogicorum pag. 290. In Fragmentis etiam illis Eusebianis pag. 52. legitur, Ptolemæum Philadelphum Ægypti regem, qui versionem sacrarum literarum ex Ebræo in Hellenisticum sermonem curasse dicitur, munera egregia misisse Ὀνίᾳ Σίμωνι τῷ Ἀρχιερεῖ ἀδελφῷ Ἐλεαζάρε. *Oniæ Simoni Pontifici fratri Eleazari.* Eadem verba habentur in Chronico Alexandrino. Sed nomen Pontificis hujusmodi, aut hujusmodi fratris Eleazari nusquam reperio apud veteres præterquam in Fragmentis illis & in Chronico illo cujus autor etiam Oniam & Eleazarum filios Simonis primi hallucinatus fecit, ut ante monitum est. Librariorum errorem esse putat magnus Scaliger ad Eusebium. Et in Latinis Hieronymi dicitur tantum vasa Eleazaro Pontifici eum transmisisse. Mancus autem manifestò est locus ille in Græcis Eusebii Fragmentis, ubi post Iadduam Pontificem atque Oniam ejus filium sequuntur, serie statim continua, Eleazarus, Onias, Simon, nec hisce, ante Maccabæos, plures Pontifices. Plures scilicet prætermissi sunt, quam memorantur. Videsis fragmenta illa pag. 51. Nec sane meliùs aut aliter ferè ipse Eusebius in lib. VIII Demonstrationis.

De

De Pontificatus, *in superiore Intervallo*, annis. Saidi Batricidis *Patriarchæ Alexandrini*, *de* Simone I, Iusto *cognominato, testimonium*; *&* *de* LXX Interpretibus, *quorum unum ille facit hunc Simonem.*

Cap. VII.

Qvod ad annos spectat eorum qui in hac quam tractamus serie locum habent; qua Græca Eusebii quà Latina eos exhibent, non sine ea quæ reperitur in Chronico Alexandrino mira discrepantia atque Iosephi ope subjiciendos eos duximus.

	Euseb.	Chro. Alexandr.
1 *Iosua Ben Iosedec*	....	XXXII
2 *Ioachim*	XXXVI	XXX
3 *Eliasib*	XXXIV	XL
4 *Ioiada*	....	XXXVI
5 *Jonathan, qui & Ioannes & Iannæus*,	XXXII	XXXII
6 *Iaddua, tempore Alexandri Magni.*	XX	XX

Sed in Latinis, inter locum hujus & Oniæ qui sequitur anni tantum septemdecim interveniunt.

7 *Onias* I	XXI	XXI
8 *Simon* I	IX	XIV

Duodecim in Latinis à Simonis I ad Eleazari locum.

9 *Eleazar*	XXXII	XV
10 *Manaßes*	XXVI	XXVI

Sed in Latinis, annis duntaxat novem disjunguntur Manasses & Onias II

11 *Onias* II	XIV	XXXII
12 *Simon* II	XX	XXII

Viginti quatuor interveniunt in Latinis.

13 *Onias* III	XXXVI	XXIV
14 *Iason*	....	XVI

15 *Menelaus*

Eufeb. Chronic. Alexand.

15 *Menelaus*, ex *Iosepho* lib. X . . VII
XII, cap. XV;

16 *Lysimachus*

Chronico autem Alexandrino priores aliquot posterioribus male postponuntur, ut Eleazaro Simon primus & Oniæ secundo Manasses.

At verò Simoni I, qui Iustus cognominabatur (ut tam Christiani scriptores quam Ebræi consentiunt) anni plures multo apud Ebræos tribuuntur. Novem habet Eusebius in Græcis, in Latinis Duodecim. Ebræi autem Quadraginta. Abraham Zacuthius in *Sepher Iuchasin* fol. 66. b

שמעון הצדיק לבנ״ג עשה ב׳ פרות והוא משירי כנסת הגדולה ונקרא
שמו עידו בסדר יוחסין בן יהוצדק תחת הגליל כי נתחלק ביה שני
תיה יהושע בנ״ג והתחברם אבנ בסוף בית הראשון ואחר בבית יהוצדק
חיו בניו ובני בניו כהנים גדולים כמו שנראה בספר עזרא עד
שהגיע הכהונה לשמעון הצדיק ושמש מ׳ שנה

Simeon Iustus (eadem sunt Simeonis & Simonis nomina) *Pontifex binas fecit vaccas* (rubeas, ex lege Numeror. cap. XIX) *atque erat ex principibus Synagogæ Magnæ. Nominabatur etiam Iddo. Ex posteris fuit Iosue filii Iosedeci Pontificis. Nam sub initio Templi secundi fuit Iosua Pontifex, ut Iosedecus pater ejus sub finem Templi primi. Post mortem verò Iosuæ, filius ejus & nepotes recta linea Pontificatum gesserunt, ut videre est in libro Ezræ* (Nehemiæ, qui secundus Ezræ est Latinis & Græcis, & ita interdum dictus Ebræis) *usque dum perveniret Pontificatus ad Simeonem Iustum qui sacro illo ministerio functus est annos* XL. Sic ille. De annis Pontificatus ejus consona est Gemara Hierosolymitana, ad tit. *Ioma* cap. I, fol. 38. col. 3. & Babylonia fol. 9 a. Sed ingens, nonnullos veterum inuasit error, tot annos vixisse Simonem Iustum, seu primum nominis illius Pontificem, tantaque longævitate, eaque raro audita, provectum, ut aut exauctoratum eum sit necessariò eis dicendum, aut nullum alium Pontificem Hierosolymis ante Christi natales & postquam ipse in dignitatem successerat, repertum. Vixisse nempe volunt usque in Christi tempora, Simeonis hujus atque ejus qui apud D. Lucam II, 25, occurrit nominum confusione decepti. Nam cum ille ab Evangelista dicatur fuisse

Δίκαιος, Justus, hic verò, qui Pontifex fuit, Justi cognomine celebretur δι' εὐσέβειαν πρὸς θεὸν καὶ τὴν πρὸς ὁμοφύλους εὔνοιαν, *propter pietatem in Deum, & erga Cives suos Benevolentiam* (uti apud Eusebium memoratur) inde putarunt eundem utroque nomine designari & Justi cognomentum item apud Evangelistam innui. Quin & eum annos CCCL vixisse; ut Saidus Batricides Patriarcha Alexandrinus, cui unus est etiam ex septuaginta Interpretibus. Quod sanè adversatur receptiori ea de re historiæ, qua toties legitur Eleazaro Pontifici scripsisse Ptolemæum Philadelphum ut bibliothecæ suæ instructissimæ Legem Ebræorum & idoneos interpretes in Ægyptum mitteret, atque inde interpretes selectos esse qui rem peragerent. Nam Simon hic Justus Iosepho mortuus est cum in Pontificatum succedebat Eleazar frater ejus. Quoniam verò variant nimium scriptores de Interpretibus illis (aliis rem Ptolemæo Philadelpho ut Aristea, Aristobulo, Iosepho & Eusebio, aliis Ptolemæo Lagi F. Philadelphi patri tribuentibus, ut Irenæo) atque alia ad interpretes attinentia aliter atque aliter se habent apud D. Augustinum, Epiphanium, alios, & in re, maximè tam celebri, traditionum diversitas imprimis animadverti solet, ideò periochen Batricidis Patriarchæ integram de Interpretibus & Simeonis inter eos loco, subjungere non pigebit. Præsertim cum ipse etiam Alexandrinus ante DCC abhinc annos, à ceteris, quotquot extant, Scriptoribus heic ita dissideat, ut neque Philadelpho neque Lagidæ interpretationis curam assignet, sed alium Ægypti, ut vult ille, Regem Ptolemæum item dictum, hisce interea vetustiorem nec alibi compertum, eam curâsse narret; contrà Græcorum & Latinorum fidem, Macedonum & Ægypti Reges, qui Alexandrum Magnum secuti sunt, miscens & eâdem in successionis serie connectens. Ad hunc autem modum ille: وملك بعد
الاسكندر على الاسكندرية ومصر اخ له يقال له
فيلبس ويسمى بطلميوس اريداوس سبعة سنين
وفي ذلك العصر اربعين سنة وملك بعده
بطلميوس

بطلميوس ويسمي الكسندرس ويلقب بغالب اور
سبعة وعشرون سنة وفي نسخة اخري يقول احد
وعشرون سنة ✿ وفي عشرون سنة من ملكه بعث الي
اورشليم فاشخص منها سبعين رجلا من اليهود
الي الاسكندرية وامرهم ان يفسروا له التوراة وكتب
الانبيا من العبرانية الي اليونانية وصير كل واحد
منهم في بيت علي حده وحده لينظر كيف
يكون تفسير كل واحد منهم واما فسروا الكتب
نظر الي تفاسيرهم وكان التفسير واحد ✿ ليس فيه
اختلاف فجمع الكتب وختمها تحت خاتمه وصيرها
في هيكل صنم يقال له سرابيون ✿ وكان في
السبعين رجل اسمه سمعان الصديق الذي اخذ
سيدنا المسيح من الهيكل ولما فسر سمعان التوراة
وكتب النبيا من العبرانية الي اليونانية وكان
كلما فسر حرفا فيه نبوة على السيد المسيح
وكان يتفكر ذلك في قلبه ويقول هذا ما لا
يكون فانسا الله في اجله فعاش ثلثماية
وخمسين سنة حتي راي سيدنا المسيح ولما راه
قال الان اطلق عبدك يا سيدي بسلام
فقد ابصرت عيناي خلاصك الذي اعددت قدام كل
الشعوب ✿ ومات بطلميوس غالب اور وملك بعده
بطلميوس ويلقب بالاسكندر تسعة وعشرون سنة

Regnavit autem in Alexandria & Ægypto, post Alexandrum, frater ejus qui nuncupatus est Philippus, sed nominabatur etiam

Ptolemæus Aridæus, VII annos, seu ut alia habent exemplaria (nam ita in pervenusto, quo utor, codice, sæpius variæ ipsius autores lectiones inseruntur) *XL annos. Post hunc verò regnavit Ptolemæus qui & nominatus est Alexander, & cognomen habuit* Oalab aoz, *annos XXVII. Exemplaria habent alia, XXI annos. Anno autem XXI regni sui, missis Hierosolyma nunciis, accersivit Alexandriam LXX inde viros, Iudæos, quibus jussit interpretari ei Legem & scripta Prophetarum ex Ebraico in Græcum sermonem. Et posuit eorum singulos in ædibus singulis & seorsim, ut ita discerneret qualis foret uniuscujusque interpretatio. Peractis autem singulorum interpretationibus & animadversis, diversitas in eis nulla omninò est reperta. Collectos igitur singulorum codices, sub sigillo clausit, & posuit in Fano Idoli, cui nomen Serapion. In septuaginta autem fuit Vir qui nuncupatus est Simeon Iustus; is, qui excepit [ulnis] Dominum nostrum Christum è Templo. Cum verò interpretatus est Simeon Legem & Scripta Prophetarum ex Ebræo in Græcum sermonem, & quilibet ex interpretibus latere in eis sentiebat prophetiam de Domino Christo, hoc in corde suo reposuit ille, tametsi etiam diceretur, rem non eventuram. Produxit autem Deus ei vitæ terminum, adeò ut viveret CCCL annos, & videret Dominum nostrum Christum. Quem cum vidisset, dixit; Nunc dimitte servum tuum, ô domine, secundum verbum tuum in pace. Iam enim viderunt oculi mei Salutem tuam quam præparasti coram Omni populo. Mortuus est dein Ptolemæus Oalab aoz, post quem regnavit, Ptolemæus, à Lepore cognominatus XXIX annos.* Hactenus Batricides. Sed è Macedonia, vides, in Ægyptum transtulit Philippum Aridæum qui Alexandri frater & proximus, non in Ægypto, sed Macedonia, successor fuit. Ptolemæi item & Alexandri nomina ei, nescio unde edoctus, tribuit. Veros autem Aridæi Macedonum regis annos ei assignavit. Et in vetustiori quem penes me habeo, Batricidis exemplari, septem tantum annorum regnum habet hic Batricidis Ptolemæus. Substitutos verò puto in aliis XL, quoniam compertum habebant librarii Alexandri proximum in Ægypto successorem XL annos reverà regnasse. Tot enim regnavit Ptolemæus Lagi filius, quem ab Alexandro tertium facit hic Batricides, cum proximum debuisset.

buiſſet. Nam à lepore cognominatum Lagidam ſeu Lagi filium eſſe nemo neſcit. Sed quiſnam ſecundus & qui Aridæum ſequitur in hac Principum, temporum, regnorum confuſione, Ptolemæus, LXX interpretum hactenus inauditus hoſpes? verba illa اوز غالب *Oalab aoz*, ut in exemplari meo pulcherrimo, ſed recentiori, leguntur, *Victor anſeris* ſonant. In vetuſtiori autem, ſed cui non raro deſunt puncta diacritica, priori in loco habetur اورر ويلقب *cognominatus autem eſt Aurar*, in poſteriori vocatur Ptolemæus اورز عالب *Oalab Auraz*; adeo ut videatur etiam priori in hujus exemplaris loco اورر quod punctulo tantùm diſcrepat, potius legendum. Certè ut Aridæus ex Macedonia, ita alius quiſpiam aliunde, ſed ex proximis Alexandri ſucceſſoribus, oſcitanter deſumtus, cognomine, puto, hoc temerè indutus eſt, ut nomine Ptolemæi. Et quoniam à Victoria cognomen inditum eſſe liquet, forte *Nicanor* ſeu *Nicator* (quibus appellatus eſt nominibus Seleucus proximus poſt Alexandrum Syriæ Rex) id erat unde hoc fictum. Quomodo vocabula illa in exemplari Batricidis vetuſtiori, nobis plane (nec diffiteri pudet) hactenùs in cognita heic quadrent, ſcrutetur, qui operæ pretium eſſe putet. Quæ ita non diſplicent, occurrunt quidem ſed libentiùs abſtineo. Proximus huic, Batricidi eſt Ptolemæus Philadelphus quem, cognomen ejus ut appellativum vertens, vocat Ptolemæum محب اخيه *fratris amantem*, uti etiam Evergeten, *Ptolemæum cognominatum* الصانع quod *Artificem* ſonat & *Evergeten* ſatis reddit. Ceteri eodem ferè modo ſequuntur. Anni autem regni Philadelphi ſunt tantum ibi XXVI. Neque exiguam habet à Chronologia Ptolemæorum recepta diſcrepantiam. Sed de hiſce obitèr.

Ebræorum de Simeone Iusto, *&* *de* Templo Oniæ in Ægypto, *instar Hierosolymitani*, *condito*, *Traditiones*.

Cap. VIII.

EBræis item, in Traditionibus Talmudicis, historia est de Simonis Iusti tum Pontificatu tum Prole diversissima ab ea quæ Iosepho & Scriptoribus Christianis est receptior. Neque Oniam (quem חניו & חוניו *Honio* vocant) ei successisse aiunt, nec filium ejus fuisse hunc majorem, sed quendam Semaium. In votis tamen habuisse Simeonem, sub mortis tempore, idque palàm pronuntiasse, ut Onias filius minor, quoniam erat sacræ functioni fratre multò magis idoneus, succederet. Quod cum per primogeniti jus neutiquam satis liceret, Oniam, patriâ relictâ, Alexandriam discessisse, ibique Templum alterum, quod Hierosolymitarum imitaretur, condidisse, Pontificem ibi egisse, & Sacrorũm suorum plurimos habuisse sequaces. Unde etiam de Sacris distinctionem habent; alia quæ in בית המקדש in *Templo Sancto*, id est, Hierosolymitano, alia quæ in בית חוניו in *Templo Oniæ*, seu Alexandrino peragi solita. De eis, videsis Misnam tit. *Menachoth*, seu *de Oblationibus Vespertinis* cap. XIII, & Gemaram Babyloniam, sub extremum capitis fol. 109 [a]. Ad Misnam verò, Rabbi Obadias Bartenorius totam ipsis Gemaræ fermè verbis adnotavit Simeonis filiorum successionis historiolam; quæ sive vera fuerit sive minimè, observatu nihilominus, ad Pontificiæ successionis rationem juxta Ebræorum mores atquè placita rite dignoscendam, est dignissima. Ad hunc modum, Bartenorius, בית חוניו בית המקדש שבנה חוניו בנו של שמעון הצדיק באלכסנדריה של מצרים כשמת שמעון הצדיק אמר לרבנן חוניו בני ישמש תחתי מפני שהיה בקי ורגיל במלאכה יותר משמעי אחיו ולא קבלו עליו חוניו להיות כג׳ לפי שהיה שמעי אחיו גדול ממנו שתי שנים ומחצה ונתמנה שמעי כג״ תחת אביו לימים נתקנא חניו בשמעי אחיו אמר לו בא ואלמדך סדר עבודה הלבישו כתונת בד רקה כלובשת הנשים על כרכו ועליה אזור קטן והעמידו אצל המזבח יצא ואמר לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו אותו היום כשאתמנה לכג׳ אלבש כתונת שליכי ואחגור באזור שליכי בקשו אחיו הכהנים להרגו

להרגו כח להם כל המאורע בקשו להרוג את אחיו ברח מפניהם
לבית המלך ועשו כל הרואה אותו אומר זה הוא הלך לו
לאלכסנדריאה של מצרים כהיו בה רבבות מישראל ועשה שם
מקדש ובנה מזבח והעלה עליו לשם ה' ועל אותו מזבח נתנבא
ישעיה ביום ההוא יהיה מזבח לה' ועמד הבית ההוא קרוב למאתים
שנה ונקרא בית חוניו על שמו *Domus seu Templum Oniæ est Templum Alexandriæ, quæ in Ægypto est, constructum ab Onia filio Simeonis Iusti. Etenim, mortis tempore Simeon Justus voluit quidem ut Onias ei succederet in Pontificatum, quoniam exercitatior esset & magis assuetus sacræ functioni quam Semai frater ejus. Sed minime suscepit in se Pontificatum Onias, quoniam Semai frater ejus eo natu major erat, anni dimidio supra biennium. Et constitutus est Semai Pontifex loco patris sui. Pauld post* (cum more solenni primò esset vestibus sacris induendus) *invidia erga fratrem commotus Onias verbis ad eum hujusmodi usus est. Veni & ego te docebo quomodo teipsum in functione geras. Et vestivit eum tunica linea, eaque viliori quali se vestire solent in cute mulierculæ, & super eam pro cingulo funiculum parvulum induit. Atque ita constituit eum ad Altare. Quo facto, exiit & rem narravit Sacerdotibus fratribus suis,* id est, *ceteris, qui quasi voto is se obstrinxisset, inquirentes, comperiebant illum uxori* (seu amicæ suæ) *dejerasse, se eodem die quo more solenni vestiendus esset, in Pontificem, indutum fore tunica ejusmodi atque ejusmodi cingulo. Illi verò ansam inde occidendi eum quærebant.* (Certè & cui vestes sacræ, quales in Exodo præscriptæ, inter sacrificandum, deessent, is excisionis reus habebatur ex lege Exodi XXVIII, 43; sed cælitus tamen infligendæ, ut Magistri ad dictum locum & Maimonides in halachoth *Celi hammikdasch* cap. X.) *Rem igitur totam eis aperuit; unde verso in Oniam furore, eum interficere* (ut Zelotæ) *conabantur. Fugit ille in palatium Regis. Ubi quisquis eum videret, dixit illum ipsum esse qui Alexandriam in Ægypto discessérat* (*quo in loco Israelitæ erant innumeri*) *atque ibi Templum construxerat cum altari quo Oblationes fierent Deo O. Maximo. Atque de altari hoc ante prophetaverat Esaias,* (cap. XIX, 19) *dicens in die illa erit alare Domini in medio terræ Ægypti. Stetit autem Templum illud circa ducentos annos, & nomen accepit Domus seu Templi Oniæ à nomine conditoris.* Hactenus Obadias Bartenorius. In nonnullis Talmudis editionibus

בית

בית נחוניו Templum *Nechonio* pro *Honio*, quod Oniam denotat, depravate usurpatur. De eodem templo vide præter Gemaram jam memoratam, eam quæ est ad tit. *Megilla* cap. I, atque *Sepher Iuchasin* fol. 15.[b] ubi etiam utriusque Simonis filii mentio. Templi item hujus mentio est in Glossa Iarchii ad citatum Bartenorio Esaiæ locum, alibi. Quin Templum Oniæ ab Onia in Ægypto tale conditum, repurgato scilicet atque novato Agrestis Bubastis fano apud Leontopolim in agro Hiliopolitano & Deo O. M. sacrato, non sine venia ad eam rem à Ptolemæo Philometore impetrata, memorat aliquoties Iosephus, quem videsis lib. XII, cap. XV, & lib. XIII, cap. VI, & lib. XX, cap. VIII. Etiam prophetiam Esaiæ Templum illud spectasse ait ipse, uti & Onias ille in literis, seu libello supplice, quo locum sibi assignari petiit, Principi dato. Ceterùm Onias Templi hujus conditor apud Iosephum est. Onias Oniæ tertii Pontificis non Simonis Iusti filius, uti etiam apud Eusebium. Locus item & tempus mirè discrepant. Alexandriæ collocatur illud, de quo Talmudici. Leontopoli hoc, quod Iosephus & scriptores habent Christiani. Hoc etiam Antiochi Epiphanis & Ptolemæi Philometoris tempori tribuitur; illud ut superiora multùm repetat initia necesse est, si tam propè excessum Simonis Iusti seu ad filium ejus sursum trahatur. At verò alibi Iosephus autor est Templum item conditum (Ptolemæo quidem & Antiocho regibus, sed non adjectis agnominibus) ab Onia Pontifice Simonis filio, quod τὸν ἐν τῇ Ὀνίου καλούμενον ναὸν *Templum in urbe ab Onia nominata situm appellat*. Interpretes ibi *apud Onion civitatem vertunt*. Locus est lib. VII Haloseos cap. XXX. Et extructum esse ait centum & octoginta à Memphi stadiis; itidem in tractu Heliopolitano. Utrunque autem Oniam, tam Oniæ filium, quam Simonis, Hierosolymis etiam fugatum scribit. Quin & tam ad hujus quam prioris altare Esaiæ prophetiam attinuisse. Sub Vespasiano autem, Lupo primum, dein Paulino Alexandriæ præfectis, hoc Oniæ Simonis filii Templum jussu principali clausum fuisse, atque Iudæis fieri inaccessum. Et demum subjungit χρόνος δὲ εἰς τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ ναοῦ γεγονὼς ἀπὸ τῆς κατασκευῆς ἔτη τρία καὶ τεσσαράκοντα καὶ τριακόσια, *Tempus*

autem

autem fluxerat à Templi conditu usque ad tempus quo clausum annorum CCCXLIII. Ruffinus ibi; anni trecenti triginta tres. Certè uterque numerus à Vespasiano seu Septuagesimo Christi anno retrò putatus ipsis Simonis Iusti filiorum temporibus satis erit concors. Sed & consulas Iacobum Capellum in Historia sacra, anno M. 3837. Oniæ autem Oniæ tertii filii ætatem adeoque Antiochi Epiphanis & Ptolemæi Philometoris ævum annis ampliùs centum superant anni quos jam memoravimus. Quod ideò libentius animadverti, quoniam video viros summos Templum ab Onia Oniæ tertii filio conditum idem esse cum illo quod apud Iosephum Oniæ Simonis F. tribuitur, oscitanter nimis existimare. Videsis Iosephum Scaligerum ad numerum Eusebianum MDCCCLVI. Tempus, locus, persona utriusque invicem discrepat. Et Iudæis extra patriam degentibus, non solum in Ægypto sed alibi etiam fuisse templa compluria (quæ tamen ex jure Ebraico semper damnanda) manifestò liquet ex Oniæ Oniæ tertii filii libello supplice Philometori, apud Iosephum, de templo Leontopolitano, porrecto. Et vix dubitare queo Strabonem de Ebræorum aliquo, in Ægypto, templo locutum esse, ubi verba faciens de Ægyptiaca Templorũ extruendorũ ratione ἔστι δέ τις, inquit, καὶ πολύστυλος οἶκος, καθάπερ ἐν Μέμφει βαρβαρικὴν ἔχων τὴν κατασκευήν. Πλὴν γὰρ τοῦ μεγάλους εἶναι καὶ πολλοὺς καὶ πολυστίχους τοὺς στύλους, οὐδὲν ἔχει χαρίεν οὐδὲ γραφικὸν, ἀλλὰ ματαιοπονίαν ἐμφαίνει μᾶλλον, *Est etiam crebrum columnis Templum, ut in Memphi, cui extructio barbarica est. Nam præter columnarum magnitudinem, multitudinem, atque ordinem multiplicem, nihil habet elegans. Nec quid in eo pictum est. Sed potius inanis laboris exemplar videtur.* Sic ille Geographiæ lib. XVII. Templum, ni fallor, Iudaicum aliquod in Ægypto depingit. Videtur igitur Talmudicorum בית חניו *Templum Oniæ* idem fuisse cum Heliopolitano illo ab Onia Simonis, apud Iosephum, filio extructo. Et quia in Alexandriæ præfectura positum est, fortè illud Alexandriæ situm dicebant. Vide, si placet, etiam D. Hieronymum ad Danielis caput IX, de Templo Oniæ. Quin certè Oniæ qui Oniæ tertii filius, Templum, velut per excellentiam & nomine notissimo ὁ Ὀνίου ναὸς *Oniæ Templum* appellatur in lemmate græco capitis

VI

VI libri XIII Iosephi. Opinionem autem illam, doctis satis pridem explosam, Simeonem nempè cognomento Iustum, qui Pontifex erat, eundem fuisse cum Simeone illo in D. Luca, ob Christum ulnis exceptum, memorato, habes item apud Petrum Galatinum de Arcanis Christianæ veritatis lib. I cap. II & III, & lib. IV cap. VIII.

De Alcimo *Pontifice. Quid* generis Pontificalis *seu* ἀρχιερατικοῦ *etiam & Sacerdotalis seu* ἱερατικοῦ *nomine intelligendum.*

CAP. IX.

EOrum qui Lysimachum, postremum in superiore serie Pontificem prætermittunt, alii scribunt Antiochum Eupatorem, Epiphanem alii, alii Demetrium Soterem, Alcimum, Iacimum id est Ioachim (ut Ruffino interdum etiam nominatur in Iosephi versione) item dictum post Menelaum substituisse. Neque hujus filium magis atque Oniam Oniæ III Pontificis filium, ac verum tunc Dignitatis hæredem, succedere permisisse. Onias igitur Oniæ filius, patrui cæde territus, in Ægyptum ad Ptolemæum Philometorem regem profugit, ubi humanissimè exceptus, cum omni paterna hæreditate potiundi spe exutus esset, veniam & urbem & Templum quod Hierosolymitanum imitaretur in agro Heliopolitanæ præfecturæ prope Memphim extruendi ut supra ostensum est, impetravit. Videsis Iosephum lib. XII, cap. XV, & lib. XX cap. VIII & I Maccab. VII, 9, & II Maccab. XIV, præter Eusebium Numero MDCCCLVII. Scilicet Pontificatus ab eo stemmate seu domo, qua tamdiu per successiones continuas manserat, in aliam migravit. Iosephus, de Antiocho isto; τὴν ἀρχιερωσύνην, inquit, Ἀλκίμῳ δίδωσιν οὐκ ὄντι τῆς ἀρχιερέων γενεᾶς ἀλλ' ὑπὸ Λυσίου πεισθεὶς μεταθεῖναι τὴν τιμὴν ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας εἰς ἕτερον οἶκον, *Pontificatum dedit Alcimo, qui non erat ex genere Pontificali seu Pontificum, persuasus nempè à Lysia, ut dignitatem transferret in aliam domum.* Malè ibi Ruffinus; *non existenti de genere Sacerdotum*; pejùs Gelenius, *nihil pertinenti ad cognationem Pontificum.* Minime enim negat Iosephus Alcimum fuisse ex genere Sacerdotali,

sed

ſed ex Pontificali; id eſt, ex nepotibus illis qui, jure à majoribus recepto, & ſatis conſtantèr per plurimos annos obſervato, aut in Pontificis dignitatem, ſanguinis proximitate, ſuccedere deberent, aut vicinius ſuccedendi jus obtendere poſſent. Quin & ipſe alibi hunc Iacimi nomine memoratum, ex Aharonico genere fuiſſe expreſſim ait, οὐκ ὄντα δὲ τῆς οἰκίας ταύτης, *ſed non ex eadem familia.* Ex eadem nempe, qua priores qui proximè præceſſerant. Ita ille lib. XX, cap. VIII. Cum de familia verba fiunt, familiam intellige per maſculos continentèr deductam. Neque alios præter maſculos Poſterorum nomine heic complectimur, quod ita monuiſſe ſufficiat. Ratiò libro ſequenti tradetur. Sed verò palam quidem eſt, ſi originem tantùm Sanguinis Sacerdotalis in Aharone ſpectes, idem eſſe Pontificale genus atque Sacerdotale. Nam ex ea origine, nemo in poſteris Aharonis, Pontificiæ dignitatis, niſi interpoſiti gradus obſtarent, non erat æquè capax ac muneris Sacerdotalis. Sed verò ſtabilito in Eleazaridis atque in eorum domo perpetuato diu Pontificatu (ſecundum ea quæ jam oſtenſa ſunt) neque Ithamaridum domus nec ipſæ Eleazaridum ſtirpes, à Pontificatu, graduum collateralium ratione, remotiores Pontificales dicebantur. Sed verò quibus ob majorum dignitatem & Sanguinis proximitatem, ſpes erat ex jure recepto ſuccedendi, ii etiam ἀρχιερεῖς ſeu *Pontifices* interdum dicti ſunt, non alitèr ferme ac in nonnullis olim regionibus Regum filii Reges, atque in Germania etiamnum Ducum & Comitum filii Comites. Inde etiam forſan Sceva Iudæus, ἀρχιερεὺς ſeu *Pontifex* nuncupatur in Actis Apoſt. XIX. 13. Nam eum Pontificatum geſſiſſe nemo puto dixerit. Exemplum itidem eſt in Gamala Ieſus F. Pontifice Ioſepho dicto, ſed nec in iis qui munere fungerentur cenſito, ut in lib. IV Haloſeos cap. XII. Expontifices etiam eidem Pontifices dicti, ut lib. XX & Haloſeos, II & IV, ubi Ionathan, dignitate ſummotum Pontificis ſeu ἀρχιερέως veluti ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων, ſeu *expontificis* (ut Romani vocabula Exconſulis, Exquæſtoris, id genus alia uſurparunt) nomine deſignat. Etiam pluralis τῶν ἀρχιερέων ſeu *ſummorum Sacerdotum* in novo etiam teſtamento uſus frequens, qua de re inferius plura. Et

 de

de genere Archieratico seu Pontificali vide Græca Act. Apost. IV, 6, ubi vulgata habet *genere Sacerdotali.* Eusebius autem Alcimum ait neutiquam fuisse ἐκ γένους ἱερατικοῦ *ex genere Sacerdotali*, seu ut in Latinis Hieronymus habet, *alienum à genere Sacerdotali.* Hunc sequitur Chronici Alexandrini autor. Et Nicephoro Patriarchæ ἀλλογενὴς *ex alieno genere*, appellatur. Sed nisi γένος ἱερατικὸν *genus Sacerdotale* pro eo quod est ἀρχιερατικὸν *Pontificale* sumatur, error est manifestus; uti & illud de genere alieno, nisi de alia tantùm Sacerdotum stirpe etiam id intelligatur. Nam & disertè Hasidæi in libro Hasmonæorum cap. VII, 14, de Alcimo, *Homo Sacerdos de semine Aharon venit; non decipiet nos.* Et quod habet Sigonius aliique eum oscitanter sequaces, eum ex posteris Levi, minimè vero sive ex Eleazari sive ex Ithamari fuisse; id ex locutione jam dicta apud Eusebium male accepta & fallente Iosephi loco citato versione natum esse nullus dubito. Sed monendum est intereà, ut Pontificis nomen, modo quem diximus, ei interdum tribuebatur qui nondum Pontificatum gessisset, ita etiam sæpenumerò tum in sacris literis tum apud optimos scriptores, vicissim Sacerdotis & Sacerdotii vocabulum, adeoque genus Sacerdotale, pro eo quod Pontificem, Pontificatum & Pontificale denotat, usurpari. Unde etiam Pontificia dignitas ἱερατικὴ τιμὴ *honor Sacerdotalis* & Stola Pontificia ἱερατικὴ *Sacerdotalis* Iosepho vocatur, & ἱερωσύνη *Sacerdotium* aliquoties ipse Pontificatus. Et frequens est hujusmodi usus Sacerdotis & Sacerdotii apud Sulpitium Severum, Hieronymum, Ruffinum, alios. Videsis Ios. Scaligerum in Animadversionibus Eusebianis pag. 132.

Hasmonæorum, à Iuda Maccabæo *ad* Ananelum, *seu* Herodis Antipatri F. *tempora, Pontificatus.*

Cap. X.

Alcimo, post exactum in Pontificatu quadriennium, demortuo, dignitas, suffragiis populi, Iudæ Maccabæo ex domo Hasmonæorum decernitur. Ita Iosephus lib. XII, cap. XVII, τελευτήσαντος δὲ τούτου (Ἀλκίμου) τὴν

ἀρχιερωσύνην

ἀρχιερωσύνην ὁ λαὸς τῷ Ἰούδα δίδωσιν, *Mortuo Alcimo Pontificatum populus Iudæ tradidit.* Atque Eusebius Hieronymi; *Cum omnium Iudæorum favore Iudæ Maccabæo sacerdotium decernitur.* Et Iosephus in extremo lib. XII de Iuda, τὴν ἀρχιερωσύνην ἔτος τρίτον κατασχὼν, ἀπέθανεν *administrato Pontificatu per triennium demortuus est.* Cum tamen ipse lib. XX cap. VIII Iacimum seu Alcimum triennio in Pontificatu exacto obiisse scribat, adjiciatque διεδέξατο δὲ οὐδεὶς αὐτὸν, ἀλλὰ διετέλεσεν ἡ πόλις ἐνιαυτοὺς ἑπτὰ χωρὶς ἀρχιερέως οὖσα, *successorem autem habuit neminem. Sed per septennium sine Pontifice mansit civitas.* Neque dein, ante Ionathanem Iudæ fratrem, Pontificem constitutum esse ait. Etiam de Alcimi excessu dissensus inter eum & primum Maccabæorum librum mirus. De quo, præter alios, consulas Dionysium Petavium de Doctrina Temporum lib. X cap. L & LII. Iudas Filius erat Mattathiæ Sacerdotis, filii Ioannis, filii Symeonis, filii Hasmonæi (unde domus nomen) atque ex statione seu classe Sacerdotali Ioaribi. Vide I. Maccab. II, 1. Inde autem facultas erat populo eum in dignitatem evehendi quia per ejus in Nicanorem Demetrii ducem & Alcimum victoriam jam sui juris, post Syriæ regum tyrannidem, denuò factus est. De Hasmonæorum cognominis ratione consulas, si placet, Drusium ad librum de eis, primum Maccabæorum vulgo dictum, & Iosephum Scaligerum lib. III Canonum pag. 324. Utrum verò classis Ioaribi (è qua Hasmonæi, adeoque Iudas iste) fuerit ex Eleazaridis, an ex Ithamaridis, non satis liquet. Nam etsi in XXIV classium Sacerdotalium distributione Ioaribi classis primarium obtinet locum, ut videre est I Paralip. XXIV 7, id tamen sorti duntaxat, non singulari Eleazaridum dignitati deberi aiunt Ebræi. Atque ideò volunt sortes adhibitas fuisse ut eis solummodo omnes simpliciter pariterque distribuerentur classes, minime verò ut sanguinis præstantiâ aut impari dignitate Eleazaridæ quibus XVI erant & Ithamaridæ quibus VIII, invicem secernerentur. David Kimchius ad citatum Paralipomenon caput, comm. 5: *Et distribuerunt eos sorte, alteram cum altera* ר״ל כי לא נתן מעלה לאחד מהם על חברו כי כלם היו שרי קדש ושרי האלהים מבני אלעזר ומבני איתמר לפיכך לא נתן להם מעלה זה על זה להיות זה קודם

לזה אלא כשעלה הגורל להם כן היו לגבר הכהונה הגדולה שהיתה מבני אלעזר כמו שפירשנו למעלה *Sensus est*, inquit, *non concessam fuisse eorum alteri ante alterum dignitatem; quoniam universi fuere principes Sanctuarii & Principes Dei, tam Ithamaridæ quam Eleazaridæ. Inde fiebat, ut alteri non tribueretur dignitas ejusmodi ut alteri præponeretur. Sed prout ascendebat sors tantum, ita quisque habendus erat... Excepto semper quod Sacerdotium summum seu Pontificatus peculiaris erat Eleazaridis, ut supra ostendimus.* Argumento tamen est Hasmonæos ex Eleazaridarum stirpe fuisse, tum quòd adeo pronus eis Pontificatum deferebat populus, tum quod in oratione Mattathia ad filios habita legitur *Phinees pater noster Zelando Zelum accepit fœdus Sacerdotii æterni.* Nam Eleazaridum domus, etiam Phineesi dici solebat. Vide librum Hasmonæorum cap. 11, 54. Quin & primæ Sacerdotum classi, quæ Ioaribi erat, singularem dignitatem agnitam esse competimus apud Iosephum qui sub initium vitæ suæ genus suum iactans ἐμοὶ δ' inquit οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν κδ'. πολλὴ δὲ κἀν τούτῳ διαφορά; *non solum ex Sacerdotum oriundus sum genere, verum etiam ex classe prima inter illas XXIV. Et magnum sane ex ea re nascitur discrimen.* Ita verto non ut Gelenius, *quas inter non mediocre discrimen est.* Manifestò, de primæ excellentia, loquitur Iosephus. Ex Hasmonæis autem Iudas ferè primus Pontifex fieri solet. Sed Sulpitius etiam patrem ejus Mattathiam Pontificem fuisse ait. *Ea tempestate* (Antiochi Epiphanis) *Mathathias, Iohannis filius* (sic ille) *Sacerdos erat.* Eo nomine Pontificem sæpius innuit. Et in Eusebii fragmentis, ubi notatur sexennium à nonnullis tribui Iudæ Pontificatui (qui plerunque triennio terminatur, ut Iosepho) adjicitur, τινὲς ἱστοροῦσι Ματθίαν ἔτη γ' τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ Ἰούδα ἔτη ς' *quosdam tradere etiam Mattathiam triennio Pontificatum gessisse, & Judam Sexennio.* De Mattathia vide item Georgium Syncellum in Scaligeri Eusebianis numero MDCCCLXXVIII. Etiam & Ebræis non solum Mattathias Pontifex dicitur, verum etiam pater ejus Ioannes; ut videre est in Gemara Babylonia ad tit. *Megilla* cap. 1, & in *Sepher Juchasin* fol. 16 b, 25 b, 60 b, præter Gorionidem, alios. Unde sanè conjiciendum est, postquam avitum succedendi jus violari cœptum

est

eſt atque ambitione & libidine dignitas pro dominantium arbitratu & acquiri & auferri ſolebat, tam populum Hieroſolymitanum, utpote patrii juris & Sacrorum ſibi rituum tenaciſſimum, quam principes quorum in poteſtatem ſunt redacti Iudæi, Pontificem ſibi ſingularem quandoque ſelegiſſe. Ita ſcilicet Mattathias & Ioannis pater ejus forſan, in turbido illo rerum ſtatu, Pontifices fuere, populo, dum Alcimus, Lyſimachus, alii, pretio aut favore tantùm, jure neutiquam adſtipulante, dignitatem, velut Antipapæ, invadentes ſimili ejuſdem titulo ſuperbiebant. Negant autem & Ioſephus Scaliger & Dionyſius Petavius Mattathiam fuiſſe Pontificem. Hic lib. X de Doctrina cap. LII, ille lib. V de Emendatione Temporum, capite de initio Simonis Iudæorum Ethnarchæ, fol. 410. Vide I Maccab. II, 27. Ubi principatum eum obtinuiſſe in populo manifeſtum eſt. De Pontificatu ibi non ſatis liquet. Mattathiæ autem filii fuere quinque, Ioannes, Simon, Iudas ille Maccabæus, Eeazar & Ionathan. Ita in Haſmonæorum libro cap. II recenſentur. Sed in Chronico Templi ſecundi (ut & adnotavit I. Druſius) Iudas eſt primogenitus; Ionathan ſecundus, tertius Ioannes, Simon quartus, Quintus Eleazar. Aliis etiam eſt primogenitus Simon. Fortitèr patria jura propugnans occubuit Iudas Pontifex ſimul & princeps. Eo demortuo, quadriennium, aut circitèr tranſiit ſine pontifice. Quo exacto, Ionathan qui in Principatum anteà ſucceſſerat, ab Alexandro poſtmodum Syriæ rege Pontifex etiam renuntiatus more ſolenni ſacris veſtibus in Scenopegiæ feſto eſt indutus; annuente etiam Demetrio Sotere Syriæ tunc rege & populo. Verba Epiſtolæ ſeu diplomatis Alexandri ad Ionathanem, quo eum in partes ſuas pellexit, ſunt χειροτονοῦμέν σε σήμερον ἀρχιερέα τῶν Ἰουδαίων *Ordinamus te hodie Pontificem Iudæorum.* Acceptâ epiſtola Ionathan, ἐνδύεται μὲν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν τῆς σκηνοπηγίας ἐνστάσης μετὰ ἔτη τέσσαρα ἢ τὸν ἀδελφὸν αὐτὸν Ἰούδαν ἀποθανεῖν. καὶ γὰρ οὐ δὲ μετὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἀρχιερεὺς τις ἐγεγόνει. *Pontificiam Stolam induit, inſtante ipſo Scenopegiæ feſto, poſt quadriennium à Iudæ fratris obitu, cum vacaſſet interim Sacerdotium.* Videſis Ioſephum lib. XIII cap. V. librum Haſmonæorum cap. X, 21, & Euſebium num. MDCCCLXII. *Non extat in hiſtoriâ*

historia Sacra (sic observat ad Ionathanis initia magnus Scaliger in Canonibus lib. III pag. 325) *aliud exemplum tanti intervalli sine pontifice maximo. Nam summo Sacerdote mortuo, statim filius aut nepos aut frater jure successionis, ad Pontificatum, nullo impediente aut controversiam movente, veniebat.* Sed memineris heic quæ ex Fl. Iosepho sibi adversato supra habemus de Alcimi excessu. Quatuordecim circa annos Pontificatum gessit Ionathan. Nam, quod XIX aut XVIII anni ei interdum tribuantur, id ad Principatum qui quadriennio Pontificatum antevertit, pertinet. Consulas præter latina Eusebii, græca ejus fragmenta pag. 55 & Scaligeri animadversiones ad Numerum MDCCCLXXVIII. Vbi etiam corrigitur Iosephi locus de quatuor tantum annis ducatus ejus. Atque ea de re vide etiam Historiam Sacram Iacobi Capelli, in anno mundi 3857. Successit in utramque dignitatem Simon frater; ita tamen ut cum à Tryphone dolo caperetur Ionathan, imperium seu ethnarchia Simoni à populo Hierosolymitano deferretur. Paulò post autem, eo interfecto, etiam adjicitur Pontificatus. Iosepho disertè dicitur Simon κατασταθεὶς ἀρχιερεὺς ὑπὸ τῦ πλήθους, *Pontifex constitutus à populo.* Sic ille lib. XIII cap. XI, & vide I Maccab. XIII, 42. Cum per octo annos Pontificatum cum principatu gesserat Simon, in convivio insidiis generi sui Ptolemæi cæsus successorem in dignitatem utramque reliquit Ioannem filium, Hyrcanum item dictum. Ita Iosephus libro jam dicto cap. XIV & XV præter Eusebium, Nicephorum, alios. Quod verò in Latina Nicephori versione legitur numero XXXI. *Judas Maccabæus & Ionathas & Simon cum fratribus* (unde Ioachimus Camerarius *fortasse,* inquit, *in pontificatu socii fratres fuere alii duo. Nam universi nominantur & numerantur quinque*) mendum est ex depravata Græci codicis lectione. Is non heic habet ϗ Σιμὼν σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῦ *Simon cum fratribus suis*, *sed* ϗ Σιμὼν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ *& Simon fratres ejus.* Ita Camerarii conjectura evanescit. Ioannes hic seu Hyrcanus Simonis filius Eusebio, non semel Ionathanis nomine memoratur. Triginta amplius annos Pontifex & Ethnarcha fuit. Mortuus quinque reliquit filios, quorum natu maximus Aristobulus, dignitatum paternarum hæres, principatum

seu

ſeu Ethnarchiam in Regni formam vertens, diadema ſibi primus poſt captivitatem Babylonicam impoſuit. Ita Ioſephus libro jam dicto & vigeſimo, Euſebius, etiam & Nicephorus Patriarcha. Nam tametſi in vulgato Nicephori codice Græco (alium præter eum qui in Theſauro Temporum Scaligeriano habetur non vidimus) prætermittitur Ariſtobulus, in codice tamen Ms. quem ſupra memoravi, poſt Ioannem Simonis filium ſequitur Ἀριστόβουλος υἱὸς αὐτοῦ ὃς καὶ διάδημα βασιλέως περιέθετο μετὰ Ἀλεξάνδραν τὴν αὐτοῦ μητέρα *Ariſtobulus filius ejus qui etiam coronam regiam ſibi impoſuit poſt Alexandram matrem ſuam.* Quod verò adjectum eſt de Alexandra matre ex ſcriptoris oſcitantia ibi natum eſt. Etiam habebatur in Latini interpretis exemplaribus. Huic verò Ariſtobulo Matrem Alexandræ nomine agnoſci non comperio, ſed proximo ejuſdem nominis qui Alexandro Iannæo filius minor natu pontificatum poſt Alexandræ matris obitum, ut ſtatim dicetur, accepit. Anno elapſo unico ſucceſſorem reliquit Ariſtobulus jam dictus Alexandrum Iannæum fratrem, qui ceteros ætate præcedebat. Bini Alexandro fuere ex Alexandra (quæ & Salina dicta) vxore filii, Hyrcanus & Ariſtobulus. Vxori regni adminiſtrationem teſtamento reliquit. Atque ei καταστῆσαι τὸν ἀρχιερατευσόμενον ἐπιτρέψας *arbitrium deligendi Pontificis permittens*, ſub vigeſimum octavum Pontificatus ac regni annum demortuus eſt. Illa Phariſæis mire addicta ἀρχιερέα μὲν (ita Ioſephus) ἀποδείκνυσιν Ὑρκανὸν διὰ τὴν ἡλικίαν, πολὺ μὲν τοι πλέον διὰ τὸ ἄπραγμον αὐτοῦ, *Pontificem Hyrcanum renuntiavit, ætatis quidem cauſâ, ſed magis ob innatam ei ſegnitiem.* Novennio aut circiter exacto, etiam & regnum accepit, mortuâ Alexandrâ, Hyrcanus, quem ab utraque dignitate, initio ad quod coactus eſt federe, poſt tres menſes depulit Ariſtobulus frater. Sed Euſebius in fragmentis Græcis, de Alexandra; αὐτὴ τὴν βασίλειαν Ὑρκανῷ τῷ πρεσβυτέρῳ ἐπέτρεπε πρὸ τὸν θάνατον, Ἀριστοβούλῳ δὲ τῷ νεωτέρῳ τὴν ἀρχιερωσύνην, *ea regnum Hyrcano, natu majori; Pontificatum verò Ariſtobulo minori ſub mortis tempore commiſit.* Videſis Ioſephum lib. XIV, cap. I, lib. XX, cap. VIII, & lib. XV, cap. IX & III, ubi ſecundum hoc facit exemplum Pontificis dignitate, veluti non perpetua, pulſi. Primum id

quod

quod jam dictum est supra de Iasone & Menelao sub Antiocho Epiphane; δεύτερος δὲ, inquit, Ἀριστόβουλος Ὑρκανὸν ἀφείλετο τὸν ἀδελφὸν, *secundò Aristobulus fratrem suum hoc honore privavit.* Dissidium hoc inter fratres hosce causa fuit ingentis, quæ secuta est, apud Iudæos calamitatis. Inde imprimis ansa Romanis data, ut Iudæam invaderent. Et capta urbe atque Templo usque ad sancta sanctorum reserato, vinctum Romam secum abduxit Aristobulum Pompejus, atque Pontificatum Hyrcano fratri cum Ethnarchia seu regno restituit. Etiam ex Senatusconsulto & decreto principali sub Iulio Cæsare, Pontificatus Iudæorum Hyrcano διὰ παντὸς κατὰ πάτρια ἔθη *omnimodò secundum mores patrios* firmatur, adjecto insuper, ut habetur in Senatusconsulto illo apud Iosephum edito, ὅσα τε κατὰ τοὺς ἰδίους αὐτῶν νόμους ἐστὶν ἀρχιερατικὰ ἢ φιλάνθρωπα ταῦτα κελεύω κατέχειν αὐτὸν καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ, *universa item jura Pontificalia & Beneficia quæ ex jure patrio debentur, ei & filiis ejus manere jubeo.* Scilicet pro ἀρχιερατικὸς ἢ φιλάνθρωπος ibi sic legendum; uti & manu sua in codicis sui margine animadvertit præstantissimus V. Isaacus Casaubonus. Vide Iosephum lib XIV cap. XVII. De Iannæo autem atque Hyrcano & Aristobulo ejusdem filiis mendum est in Græcis Nicephori editis non prætermittendum. Proximè post verba illa de Aristobulo qui primus diadema imposuit superius ex ejusdem Græco codice Ms. citata, seu numero (ut in impressis λγ seu XXXIII) legitur Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰανναῖος καὶ Ὑρκανός. Τοῦτον ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐξέωσεν. *Ioannes, qui & Ianneus & Hyrcanus. Hunc expulit frater ejus.* Tum ex re ipsa, tum ex latina ejusdem interpretatione restituendum, Ἰωάννης ὁ καὶ Ἰανναῖος καὶ Ἀλέξανδρος. Ὑρκανὸς τοῦτον &c. *Ioannes qui & Ianneus & Alexander. Hyrcanus. Hunc expulit frater ejus.* Adeò ut Hyrcanus fiat Iannæo, non cognominis sed successor. Postmodum verò Hyrcanus hic ab Antigono ex Aristobulo fratre demortuo, nepote, armis lacessitus, auxilia in eum præbentibus Parthis, captus est, & à rege Parthorum, vinctus traditur Antigono, qui auriculas ei dentibus truncabat; quod ideo fecit μήκετ' αὖθις εἰς αὐτὸν ἀφίκεσθαι τὴν ἀρχιερωσύνην διὰ τὸ λελωβῆσθαι, τοῦ νόμου τῶν ὁλοκλήρων εἶναι τὴν τιμὴν

ἀξιοῦν

ἀξιοῦντος, ne ille propter hoc vitium ad recipiendum Pontificatum esset idoneus, quando lex hunc honorem non concedit nisi ei qui corpore sit integro. Qua de re Iosephus libro jam dicto, cap. XXV, lib. XV cap. II, & Halofeos lib. I cap. XI, Zonaras, Africanus in Eusebii fragmentis græcis, alii. Antigonus etiam regno Iudæorum potitus Antonii jussu, paulo post Antiochiæ securi percutitur; Hyrcano intereà Babylone à Phraarte Parthorum rege comiter habito, atque à Iudæis quorum magna ibi erat frequentia, etiam pro Rege gentis suæ atque Pontifice ibi agnito. Is autem postea Hierosolymis, ab Herode Antipatri filio, regno à Romanis Iudaico donato, honorificè sed in neutram avitarum dignitatem receptus est. Nupserat autem Alexandro, Aristobuli Regis filio minori atque Antigoni fratri, Alexandra Hyrcani filia, è qua is, jam demortuus, susceperat Aristobulum filium & Mariamnem filiam, Herodis uxorem. Pontificatum igitur jam non ex Successione hæreditaria sed ex arbitratu regio pendere volens Herodes, prætermisso Aristobulo (cui postquam dignitati minime idoneus redderetur Hyrcanus, Iure sanguinis Pontificatus debebatur) nec sine minoris ejus ætatis quæ sextumdecimum nondum superaverat annum, obtentu, Ananelum *ἱερέα τῶν ἀσημοτέρων obscuri generis Sacerdotem* sed ex genere Pontificali Babylone natum (sic Iosephus) Ponticatu donavit. Quod sane pro contumelia summaque habuit injuria Alexandra, cujus filio Aristobulo dignitas debita. Hortatu igitur ac precibus tum Alexandræ tum Mariamnæ redditur demum Aristobulo annum decimum septimum agenti Pontificatus, depulso Ananelo; quod exemplum facit tertium Pontificis, pro libitu, exautorati. Herodes autem metuens ne Pontificatus hujusmodi ambitione etiam regnum adfectaretur, securitati suæ consulendum existimavit; adeoque Aristobulum lusu natantem aqua præfocari dissimulans curavit, atque Ananelo Pontificatum restituit, cum nec annum integrum eum tenuisset Aristobulus. Et tandem, ut regii atque Pontificalis Hasmonæorum stemmatis nemo superstes ei, sive in regno retinendo sive in Pontificatu conferendo, esset impedimento, Hyrcanum etiam è medio sustulit. Nicephorus autem

de Aristobulo hoc Mariamnæ fratre, Ἀριστόβουλος, inquit, υἱὸς Ὑρκανοῦ, ὃν ἀναιρεῖ Ἡρώδης, γαμβρὸς Ἀνανήλου, *Aristobulus filius Hyrcani, quem sustulit Herodes, gener Ananeli.* Hyrcani quidem is ex filia erat nepos non filius, tametsi in Eusebii Fragmentis, tam filius Hyrcani quam nepos dicatur. Sed Ananeli generum fuisse, nemo alius puto præter Nicephorum dixit. Ita demùm desiit tam Regnum quam Pontificatus in Hasmonæorum familia. Antigonum non Regem solùm sed & Pontificem faciunt recentiores plerique, etiam & Nicephorus patriarcha. Sed apud veteres nondum mihi Pontificatus ejus testimonii satis occurrit. Circa annos CXXX in Hasmonæis, primò ex suffragiis populi, seu electione, postmodum ex jure avito seu successione hæreditaria, quæ in Ioanne Simonis filio cæpit, Pontificatus permansit.

De Pontificum ab Ananelo *seu* Herodis Antipari F. *tempore usque ad* Templi secundi excidium *serie, ac qualitate, juxta* Flavium Iosephum.

Cap. XI.

Extinctis ab Herode, sub Octavio Cæsare, ita Hasmonæis, desiit omninò in successione Pontificali, aut juris perpetui aut hæreditarii seu sanguinis legitima haberi ratio; pro arbitrio sive Principum Romanorum sive Regum seu Ethnarcharum præsidumve quos ipsi Iudæis præfecerant, sive multitudinis tumultuantis (veluti Zelotarum) Pontificibus, qui sequuti sunt, constitutis summotisque. Neque obstat, quod in eis filiis interdum fratribusque paterna ac fraterna obtigit dignitas. Non enim ex Sanguinis jure servato sed ex constituentium libitu, non tamen sine aliquo juris interdum forsan obtentu, id accidisse palam est. Series eorum, ab Ananelo, usque ad Templi secundi, sub Vespasiano Cæsare, excidium, id est annum Christi LXX, secundum Flavium Iosephum, Zonaram, aliosque ejus sequaces est hujusmodi.

I *Iesus Phabetis F*; quo summoto, substituitur
II *Simon Boethi Alexandrini F*, Herodis socer. In

Ruffini

Ruffini verſione nuncupatur hic filius Buzi; Ieſus autem Boethi filius. In ſtirpe Aharonica vir erat præclarus. Videſis Ioſeph. lib. XV, cap. XII.

III *Matthias Theophili F.* Hieroſolymitanus, Simone, ob conjurationis in Herodem ſuſpicionem, exautorato. Ioſeph lib. XVII, cap. VI.

IV *Ioazarus Simonis Boethi F.* & Herodis glos. Error craſſus eſt Sigonii atque recentiorum aliquot, Ioſephum Ellemi F. Matthiæ ſucceſſorem facere. Is enim duntaxat vicarius ei fuit ſeu Pontifex ſecundariûs, idque vice tantum, in feſto Expiationum, unica; quod ex Ioſepho manifeſtò liquet. Vide eum lib. XVII, cap. VIII. Idem hic eſt qui in Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Ioma* cap. 1. fol. 38. col. 4. & ad tit. *Megilla* cap. 1. fol. 72. col. 1. appellatur בן אילם *filius Eillem*, ubi memoratur hiſtoria כבן אילם מציפורין שאירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים ונכנס בן אילם ושימש תחתיו בכהונה גדולה *de filio Eillem ex urbe Sepphori, qui cum feſto Expiationum fluxus ſeminis Pontifici accidiſſet, ingreſſus eſt & vicariam ei in Pontificatu præſtitit operam.* Somniaſſe eum ait Ioſephus cum uxore congreſſum habuiſſe (quod idem eſt) ideoque ob pollutionem vicarium, pro jure patrio, ſuffectum. Tantundem legitur in eadem Gemara ad tit. *Horaïoth* cap. III, fol. 47, col. 4, ubi בן אלם *Ellem* exaratur. Sed loco illo corrigendum eſt בציפורין in *Sepphori*, & legendum מציפורין *ex Sepphori*, id eſt Sepphorita. Idem habetur in Gemara Babylonia ad tit. *Megilla* cap. I fol. 9 b. Summoto autem Matthiæ ſucceſſit, juſſu Herodis, Ioazarus, Ruffino Azarus dictus, cujus in Pontificatu natus eſt IESVS CHRISTVS ut adnotat Nicephorus Patriarcha qua de re conſulas Dionyſium Petavium lib. X. de Doctrina Temporum cap. LV.

V *Eleazarus Ioazari frater* ab Archelao Tetrarcha Iudææ, ſummoto Ioazaro, ſuffectus eſt. Ioſeph. lib. XVII. cap. XV.

VI *Jeſus Filius Sie.* Pontificatum diu non geſſit Eleazarus, ἐπικατασταθέντος αὐτῷ ζῶντι Ἰησοῦ τοῦ Σιὲ παιδὸς *ſubrogato in vi-*

ventis locum Ieſu Filio Sie ut Ioſephus. Ruffinus ibi, *ſuper ipſum conſtituit Ieſum Soæ Filium.*

VII *Ioazarus* iterùm pontifex, à Quirinio præſide pulſus. Ioſeph. lib. XVIII, cap. I, & III.

VIII *Ananus F. Seth*, à Quirinio præſide ſuffectus; Annas item dictus, in Evangeliis.

IX *Iſmaelus Phabi Filius*, à Valerio Grato, ſub Tiberio Cæſare, Iudææ præſide, conſtitutus; ademta Anano dignitate. Ruffino, filius Iabi. Mendoſè citatur. Ioſephi de eo locus, in nonnullis codicibus Euſebii Demonſtrationis lib. VIII, ubi Iſmaelum τύφηβα *Tuphcba* legimus pro Iſmaelum τὸν τοῦ Φαβὶ *filium Phabi*. Etiam interpres oſcitanter mendum retinet. Idem in Chronico Alexandrino pag. 528, editionis Raderianæ, dicitur τοῦ Βαφεὶ *Filius Baphi*, ex Ioſepho etiam citatus, quemadmodum itidem apud Euſebium Hiſt. eccleſiaſtic. lib. 1, cap. X. Sed verum patris nomen erat פאבי *Phabi* non באפי *Baphi* ſi Ebræis fides; ut videre eſt in Miſna tit. *Perah* ſeu de Vaccarubea cap. III, alibi.

X *Eleazarus Anani* Pontificis filius, à Grato ſubſtitutus, remoto Iſmaelo.

XI *Simon Camithi* (Cathimi Euſebio in Demonſtrat. VIII) filius, pulſo poſt annum in dignitate exactum, Eleazaro, ab eodem ſuffectus præſide. Chronico Alexandrino τοῦ Καμαθεὶ nuncupatur. Ebræorum commentariis ſcribitur patris nomen קמחית *Cambith*. Videſis Gemaram Hieroſolymitanam ad tit. *Ioma* cap. I fol. 38, col. 4 & ad tit. *Megilla* cap. 1. fol. 72. col. 1. Vbi *Simeon Ben Cambith* pontifex memoratur. Sic etiam eadem Gemara ad tit. *Horaiioth* cap. III fol. 47. col. 4. & in Babylonia ad tit. *Ioma* cap. 5 fol. 47. a. ubi tamen pro *Symeon Ben Camith* depravatè in nonnullis exemplaribus *Iſmael Ben Camith* legitur; quod planè emendandum.

XII *Ioſephus*, *Caiphas* item dictus, Anani ſeu Annæ gener, poſt annuum Simonis pontificatum, ſucceſſor ei à Grato datus eſt. Ruffinus; *Simon Ioſephum cui Caiphas nomen fuit habuit ordine ſucceſſorem*; quibus verbis poſterioribus in Græco reſpondent tantum διάδοχος

ὃν

ἦν ἀυτῷ *Successor ei erat.* Sub hoc passus est Christus; ut in Evangeliis.

XIII *Ionathas Anani* Pontificis filius à Vitellio Syriæ proconsule substitutus, Caiphâ remoto. Ioseph. lib. XVIII, cap. VI. & VII.

XIV *Theophilus* item Anani ejusdem filius, fratre pulso, ab eodem suffectus, imperante Caio.

XV *Simon Boethi filius*, cognomento Cantharas, ab Herode Agrippa Rege, summoto Theophilo, surrogatur; imperante Claudio. Ioseph. lib. XIX, cap. V ubi hæc adiicit; Δύο δὲ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ Σίμωνι καὶ πατὴρ Βοηθὸς οὗ τῇ θυγατρὶ βασιλεὺς συνῴκησεν Ἡρώδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. Σὺν τοῖς οὖν τὴν Ἱερωσύνην ἔσχεν ὁ Σίμων καὶ σὺν τῷ πατρὶ κατὰ καὶ πρότερον ἔσχον οἱ Σίμωνος τοῦ Ὀνία παῖδες τρεῖς ὄντες ἐπὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἀρχῆς ὅπερ ἐν ταῖς πραγματείαις γραφαῖς παρέδομεν. *Erant autem Simoni fratres duo & Boethus pater, cujus filiam Herodes rex vxorem duxerat, quemadmodum in superioribus* (lib. XV, cap. XII) *declaratur. Tam igitur ipse quam pater & fratres Pontificatum adeptus est, uti etiam antea Simonis Oniæ filii tres, sub Imperio Macedonum, quod supra item memoratur.* Simonis itaque Boethi Alexandrini (qui & Boethus dictus) filius erat Cantharas natu minimus, & Ioazaro atque Eleazaro, qui quartum heic numerum & quintum occupant, frater.

XVI *Matthias Anani* Pontificis filius, pulso Simone Canthara, substituitur ab Herode Agrippa; Ionathâ fratre, cui dignitatem restituere volebat Herodes, eam recipere nolente, sed Matthiam ut maxime idoneum indicante.

XVII *Alionæus* ab eodem Agrippa, summoto Matthia, surrogatus. Hunc Iosephus, ut in excusis legitur, appellat τὸν τοῦ Κιθαίου παῖδα *filium Cithæi.* Sic lib. XIX cap. VII. Sed legendum potius τὸν τοῦ Κανθάρου, Κανθήρου seu Κανθύρου (nam ita variat hujus nominis scriptio) παῖδα *filium Cantharæ, Canthera* seu *Canthyra.* Suadet sanè Ruffini versio; *Matthia Pontificatu spoliato, pro eo constituit Sacerdotem Elionæum Cantharæ natum.* Et idem firmat ipse alibi Iosephus. Nam Herodem ait, Agrippæ jam demortui fratrem, Chalcidis principem, cum sibi à Claudio Cæsare jus Pontificum

Hiero-

ventis locum Iesu Filio Sie ut Iosephus. Ruffinus ibi, *super ipsum constituit Iesum Soæ Filium.*

VII *Ioazarus* iterùm pontifex, à Quirinio præside pulsus. Ioseph. lib. XVIII, cap. I, & III.

VIII *Ananus F. Seth*, à Quirinio præside suffectus; Annas item dictus, in Evangeliis.

IX *Ismaelus Phabi Filius*, à Valerio Grato, sub Tiberio Cæsare, Iudææ præside, constitutus; ademta Anano dignitate. Ruffino, filius Iabi. Mendosè citatur. Iosephi de eo locus, in nonnullis codicibus Eusebii Demonstrationis lib. VIII, ubi Ismaelum τὸν Τυφηβα *Tuphebа* legimus pro Ismaelum τὸν τοῦ Φαβὶ *filium Phabi*. Etiam interpres oscitanter mendum retinet. Idem in Chronico Alexandrino pag. 528, editionis Raderianæ, dicitur τοῦ Βαφεὶ *Filius Baphi*, ex Iosepho etiam citatus, quemadmodum itidem apud Eusebium Hist. ecclesiastic. lib. I, cap. X. Sed verum patris nomen erat פאבי *Phabi* non באפי *Baphi* si Ebræis fides; ut videre est in Misna tit. *Perah* seu de Vaccarubea cap. III, alibi.

X *Eleazarus Anani* Pontificis filius, à Grato substitutus, remoto Ismaelo.

XI *Simon Camithi* (Cathimi Eusebio in Demonstrat. VIII) filius, pulso post annum in dignitate exactum, Eleazaro, ab eodem suffectus præside. Chronico Alexandrino τοῦ Καμαθεὶ nuncupatur. Ebræorum commentariis scribitur patris nomen קמחית *Cambith*. Videsis Gemaram Hierosolymitanam ad tit. *Ioma* cap. I fol. 38, col. 4 & ad tit. *Megilla* cap. 1. fol. 72. col. 1. Vbi *Simeon Ben Cambith* pontifex memoratur. Sic etiam eadem Gemara ad tit. *Horaiioth* cap. III fol. 47. col. 4. & in Babylonia ad tit. *Ioma* cap. 5 fol. 47. 2. ubi tamen pro *Symeon Ben Camith* depravatè in nonnullis exemplaribus *Ismael Ben Camith* legitur; quod planè emendandum.

XII *Iosephus*, *Caiphas* item dictus, Anani seu Annæ gener, post annuum Simonis pontificatum, successor ei à Grato datus est. Ruffinus; *Simon Iosephum cui Caiphas nomen fuit habuit ordine successorem*; quibus verbis posterioribus in Græco respondent tantum διάδοχος

ἦν

ἦν αὐτῷ *Successor ei erat.* Sub hoc passus est Christus; ut in Evangeliis.

XIII *Ionathas Anani* Pontificis filius à Vitellio Syriæ proconsule substitutus, Caiphâ remoto. Ioseph. lib. XVIII, cap. VI. & VII.

XIV *Theophilus* item Anani ejusdem filius, fratre pulso, ab eodem suffectus, imperante Caio.

XV *Simon Boethi filius*, cognomento Cantharas, ab Herode Agrippa Rege, summoto Theophilo, surrogatur; imperante Claudio. Ioseph. lib. XIX, cap. V ubi hæc adiicit; Δύο δὲ ἦσαν ἀδελφοὶ τῷ Σίμωνι καὶ πατὴρ Βοηθὰς οὗ τῇ θυγατρὶ βασιλεὺς συνῴκησεν Ἡρώδης, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται. Σὺν τοῖς οὖν τὴν Ἱερωσύνην ἔσχεν ὁ Σίμων καὶ σὺν τῷ πατρὶ κατὰ καὶ πρότερον ἔσχον οἱ Σίμωνος τοῦ Ὀνία παῖδες τρεῖς ὄντες ἐπὶ τῆς τῶν Μακεδόνων ἀρχῆς ὅπερ ἐν ταῖς προαγούσαις γραφαῖς παρέδομεν. *Erant autem Simoni fratres duo & Boethus pater, cujus filiam Herodes rex vxorem duxerat, quemadmodum in superioribus* (lib. XV, cap. XII) *declaratur. Tam igitur ipse quam pater & fratres Pontificatum adeptus est, uti etiam antea Simonis Oniæ filii tres, sub Imperio Macedonum, quod supra item memoratur.* Simonis itaque Boethi Alexandrini (qui & Boethus dictus) filius erat Cantharas natu minimus, & Ioazaro atque Eleazaro, qui quartum heic numerum & quintum occupant, frater.

XVI *Matthias Anani* Pontificis filius, pulso Simone Canthara, substituitur ab Herode Agrippa; Ionathâ fratre, cui dignitatem restituere volebat Herodes, eam recipere nolente, sed Matthiam ut maxime idoneum indicante.

XVII *Alionæus* ab eodem Agrippa, summoto Matthia, surrogatus. Hunc Iosephus, ut in excusis legitur, appellat τὸν τοῦ Κιθαίου παῖδα *filium Cithæi*. Sic lib. XIX cap. VII. Sed legendum potius τὸν τοῦ Κανθάρου, Κανθήρου seu Κανθύρου (nam ita variat hujus nominis scriptio) παῖδα *filium Cantharæ, Cantheræ seu Canthyræ.* Suadet sanè Ruffini versio; *Matthia Pontificatu spoliato, pro eo constituit Sacerdotem Elioneum Canthare natum.* Et idem firmat ipse alibi Iosephus. Nam Herodem ait, Agrippæ jam demortui fratrem, Chalcidis principem, cum sibi à Claudio Cæsare jus Pontificum Hiero-

Hierosolymis eligendorum impetrasset, dignitate summovisse τὸν ἐπικαλούμενον Κανθήραν *eum cui Cantheras* (Ruffino Cantharas) *cognomento erat*, quo nomine Alionæum denotari palam est. Unde & Sigonio Simonis Cantharæ Pontificis filius diserte nuncupatur. Paterno scilicet cognomine donatus est. Videsis Ioseph. lib. XX, cap. I. Quod verò ibi legitur, Herodem hunc à Claudio Cæsare, petiisse τὴν ἐξουσίαν τοῦ νεὼ καὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων καὶ τὴν τῶν ἀρχιερέων χειροτονίαν. πάντων τε ἐπέτυχεν, ἐξ ἐκείνου τε πᾶσι τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ παρέμεινεν ἡ ἐξουσία μέχρι τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς, quod Gelenio vertitur *potestatem in templum & sacrum ærarium jusque eligendorum summorum pontificum. Impetravitque hæc omnia ita ut etiam posteris ejus idem jus manserit usque ad belli exitum*; id si recte sic vertatur, intelligere omninò nequeo. Nam Pontificum creatio post ejus excessum ad Agrippam Iuniorem Regem ejus ex fratre nepotem attinuit, ut in sequentibus videre est. Et posteri Herodis illius fuere filii tres, Aristobulus, Bernicianus, Hyrcanus, quorum nemo Pontificem omnino præfecit. Anne igitur locus ita potius vertendus, *omnia impetravit, adeo etiam ut potestas posteris ejus manserit usque ad belli exitum*. In Templum scilicet & ærarium sacrum; ita ut de jure Pontificis eligendi locus, qua posteros saltem spectat, neutiquam fuerit capiendus. Idem habet & Zonaras, ut pleraque alia, quæ de Pontificibus, Iosephus. Recte certè ex hisce rem tradit Cornelius Bertramus. *In Herodem*, inquit, *quartum Agrippæ majoris fratrem, Regem Chalcidis, Templi sacrorumque thesaurorum potestatem & ordinandorum sacerdotum summorum jus contulit* (Claudius) *atque hoc privilegium pro rogavit Agrippæ minori Agrippæ majoris filio, postquam eum Chalcidis regem creasset*. Sic ille de Politia Iudaica cap. XIII.

XVIII *Josephus Filius Canei*; Ruffino, filius Cami, successor Alionæo ab Herode Chalcidis principe datur. Idem Flavio Iosepho etiam filius Camydi vocatur, dicto libro, cap. III. Puto קמחית seu *Camithi* patris nomen fuisse.

XIX *Ananias Nebedai* filius ab eodem Herode, qui & Iosephum exautoravit, suffectus.

XX *Ismaelus Phabei F.* ab Agrippa juniore Rege imperante Nerone suffectus. Ioseph. lib. XX cap. VI. Ruffino, filius Siab dicitur, & Sigonio Siæ

XXI *Iosephus* cognomento *Cabei* (Ruffino *Gaddis*) Simonis Cantharæ filius, ab Agrippa item, Ismaële Romæ cum Chelcia gazophylace obsidis nomine retento, pontificatu sub Nerone donatus.

XXII *Ananus Anani* (Annæ item dicti) filius quintus ab Agrippa Rege Iosepho Pontifice privatam vitam agere jusso, substituitur.

XXIII *Iesus Damnei* (Ruffino Dannæi) F. Anano exautorato, ab eodem Rege in dignitatem evectus.

XXIV *Jesus Gamalielis* F. Damnæi filio summoto, ab eodem suffectus.

XXV *Matthias Theophili* F, ab eodem etiam dignitate pulso Iesu Gamalielis F. donatus.

XXVI *Phannias*, *Phanasus* item dictus Samuelis F. à populo tumultuante, seu Zelotis, sorte electus, cujus in Pontificatu, urbis & Templi sub Vespasiano excidium. Obtensus etiam est tunc mos antiquus sed fallò, sorte creandi Pontifices. Videsis Iosephum lib. XX, cap. VIII, & Haloseos lib. IV, cap. XII ubi, μεταπεμψάμενοι, inquit, μίαν τῶν ἀρχιερατικῶν φυλὴν Ενιακὶμ καλεῖται, διεκλήρουν ἀρχιερέα· λαγχάνει δὲ ἀπὸ τύχης ὁ μάλιστα διαδείξας αὐτῶν τὴν παρανομίαν, Φανίας τὶς ὄνομα υἱὸς Σαμουήλου κώμης Αφθας ἀνὴρ οὐ μόνον ἀνάξιος ἀρχιερεὺς, ἀλλ' οὐδ' ἐπιστάμενος σαφῶς, τί ποτε ἦν ἀρχιερωσύνη, δι' ἀγροικίαν, *accita una generis Pontificii tribu (cui nomen Eniacim) Pontificem sorte eligebant; casuque sors exit Phanniæ Samuelis filio ex vico Aphtha unde maxima earum legum violatio indicabatur. Homo scilicet is erat non solum Pontificatu indignus, sed etiam qui ob rusticitatem nec quid Pontificatus esset omninò dignosceret.* Ita locus ille vertendus non ut Ruffino cui pro eo quod est *Pontificatu indignus*, substituitur *non ex Pontificibus ortus*; perperam & contra Iosephi mentem. Sed quænam hæc tribus ex genere Pontificio? an familia aliqua Eleazaridum

qui

qui propriè magis Pontificalis generis dici soliti; an ex Sacerdotum vicibus aliqua, quæ omnes, utpote ab Aharone oriundæ, etiam Pontificales dici potuere. Certe in XXIV illis à Davide institutis vicibus habetur vigesima prima Iachin dicta, I. Paralip. XXIV, 17. An ex *Iachin*, *Eniacim* (ut legit Ruffinus) seu *Eniacim* factus? Forte etiam tribus illa familiam aliquam eo nomine cognitam & tunc primò in eorum, qui contra leges patrias sub Romanorum Imperio Pontificatum invaserant, aliquo stemmate signatam denotavit.

Et de Pontificum, juxta Iosephum, laterculo, usque ad Templi secundi excidium hactenus. Horum autem universi, tametsi ex jure Pontificali seu cognationis non succederent, Sacerdotes tamen fuere atque ex genere Aharonico, ut disertè Iosephus. Nam Herodes (inquit ille lib. XX, cap. VIII) accepto à Romanis regno non amplius ex Assamonæorum genere creavit Pontifices sed honorem illum τισὶν ἀσήμοις καὶ μόνον ἐξ ἱερέων οὖσι, πλὴν ἑνὸς Ἀριστοβούλου, ἀπένειμε. *quibusuis ex Sacerdotibus etiam obscuris, absque uno Aristobulo, conceßit. Idem fecit in ordinandis* (sic ille paulo post) *Pontificibus Archelaus ejus filius, & Romani qui post illum cum potestate præfuerunt provinciæ.* Quem locum ita malè accepit & suis interseruit Eusebius in octavo Demonstrationis, ut contra Iosephi mentem Herodem ceterosque qui cum potestate præfuere Pontifices constituisse ἀσήμους καὶ μόνον ἐξ Ἑβραίων ὄντας *obscuros & ab Ebræis tantummodò oriundos*; ac si generis Sacerdotalis ratio postmodum nulla fuisset habita. De ea re item vide If. Casaubonum Exercitat. in Baronium I §. 8. Certè & Zonaras, alioquin Iosephi sequacissimus, ait quidem Pontifices ex Aharonico sanguine plerunque constitutos, εἰ καὶ οὐ μέχρι παντὸς τὸ ἔθος τοῦτο τετήρητο, *etsi ea consuetudo semper non est observata.* Quam tamen violatam nullibi puto constabit. Numerus, quem assignat Iosephus, loco jam citato, Pontificibus ab Herodis initiis ad Templi excidium constitutis, id est viginti octo, ex hisce viginti sex & Aristobulo atque Ananelo (de quibus capite superiore) conflatur.

Nicephori

Nicephori patriarchæ *Pontificum intervalli jam dicti laterculus in vulgatis codicibus emendatur. De Pontificum nomine Annæ simul & Caiphæ in Evangelio tributo, atque* Chanameele Ægyptio *&* Ismaele Ben Elisha *Pontificibus nec Josepho, nec Christianis scriptoribus, memoratis.*

Cap. XII.

IN Nicephori patriarchæ Pontificum serie, horum quos diximus aliquot prætermittuntur; alii etiam præter hosce interdum inseruntur, idque in codice, quem memoravimus Ms. Sed & in eo reperitur unde impressus corrigatur augeaturque. Pro Ἐλεάζαρ, Ἰησοῦς, Σειὼ, Ἰωζάρ, apud eum legendum proculdubio Ἐλεάζαρ, Ἰησοῦς υἱὸς Σιὼ, Ἰωζάρ, *Eleazar, Jesus filius Sie, Ionzar*, uti etiam habet editio latina; adeo ut unicum constituatur nomen, juxta ipsam veritatem, inter Eleazarum & Iozarum. Quod verò habet Nicephorus sub Caiphæ Pontificatu, ἐπὶ ἐνιαυτὸν δὲ ἕνα μόνον οἵτε ἀρχιερεῖς ἐγένοντο, *In annum unicum duntaxat constituebantur Pontifices*, ex codice Ms. legendum est οἱ τότε ἀρχιερεῖς ἐγένοντο *Pontifices qui tunc fuere constituebantur*. Adjicit dein, Caipham ideo fuisse Pontificem anni illius quo Christus passus est; τοῦτον δὲ, inquit, μεθίστησι Βιτέλλιος ὁ στρατηλάτης Ῥωμαίων *Hunc verò destituit Vitellius dux Romanorum.* Ita enim ex Ms. etiam corrigendus est codex impressus qui Μετέλλιος habet, ut rectè pridem conjecit itidem Isaacus Casaubonus in Annales Ecclesiasticos Exercit. XIII. § 4. Atqui error est, Pontificatum tunc ex more semper fuisse annuum existimare; tametsi binorum qui præcessere, Simonis scilicet & Eleazari Pontificum dignitatem, annuam fuisse ex Iosepho satis liqueat. Et male acceperunt Iosephum Nicephorus, & Cedrenus quorum alter à Caiphæ, alter ab Anani seu Annæ pontificatu annuam fuisse semper dignitatem tradidere. Videsis Cedrenum pag. 155. Etiam & Eusebium in Chronicis num. MDCCCCLXXXIII. Compluribus autem annis Pontificatum gessit Caiphas; idque tam ante quam post Christi passionem. In sacram enim evectus est dignitatem à Valerio Grato circa quinquennium ante

Christum passum. Nam sub id tempus Pontius Pilatus ei successor datus est. Neque est destitutus antequam Pilatus decennio in provincia exacto Romam accusatus proficiscebatur, & rebus Iudaicis prospiciens Vitellius Syriæ Præses in Caiphæ locum Ionathan Annæ filium suffecit. Videsis Ioseph. lib. XVIII, cap. III, V & VI, Eusebium numero MMXLII. & D. Luc. III, 2. De initiis autem Caiphæ plura atque alia, Cæsar Baronius in Annalibus, Iosephus Scaliger in Prolegomenis ad Thesaurum, ac Dionysius Petavius in X de Doctrina Temporum, cap. LV. At in citato D. Lucæ loco, ubi anno XV Tiberii, quo Pilatus Iudææ procurator biennium aut circiter dignitatem gesserat, conjunguntur Pontifices simul bini Annas & Caiphas. Verba sunt ἐπὶ ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα *sub Pontificibus Anna & Kaipha.* Quo tamen tempore Caipham Pontificatum solum tenuisse discimus ex Iosepho. Et de Aanna & Caipha simul Pontificum nomine memoratis, alia sunt in novo Fœdere obvia. Quintuplex ferè hac de re habetur sententia; Prima eorum qui dignitatem seu functionem Pontificiam unico ex jure communi tantùm debitam, violatis jam sub Romanis sacris Ebræorum legibus, sive binis simul sive alternatim etiam eodem in anno volunt donatam fuisse. Atque hæc vetusta est, cujus vestigia habes manifesta apud D. Augustinum in Ioannem, tract. XLIX. Secunda, hosce uti tunc ceteros annuis muneribus fuisse functos. Vide Nicephorum in Caipha, Eusebium Hist. Ecclesiastic. lib. I, cap. X. & Demonstrationis lib. VIII. Dionysium Petavium lib. X de Doctrina Temporum cap. LVI & commentariorum in D. Lucam & Ioannem consarcinatores. Tertia sententia est Annam ibi Pontificem dici aut eò quod illo nomine etiam qui eam dignitatem antea gesserant exautorati uti solebant (quemadmodum & supra, ubi de Alcimo agitur monuimus) aut quia stationis alicujus Sacerdotalis princeps cum esset ἀρχιερεὺς seu summus Sacerdos vocitabatur. Certè & Annam antea dignitatem tenuisse ex Iosepho manifestum est. De hac sententia videsis Carolum Sigonium lib. V, de Repub. Hebræorum cap. II, ejusque sequaces. Quarta sententia est, Annam fuisse Pontificem secundarium

rium, *vicarium* seu סגן Caiphæ, ideoque Pontificis simul cum Pontifice primario nomine designatum. Certè Iosephus Ellemi filius qui Matthiæ Theophili filio συνιεράσατο *in sacris adjutor erat* & Vicarius unicum in diem, id est Expiationis festum, nuncupatur etiam Iosepho ἕτερος ἀρχιερεὺς *Pontifex alter*. Vide eum lib. XVII, cap. VIII. Et in Magistrorum commentariis, vicarius Pontificis, etiam Pontificis nomine diserte indigetatur, quod vide in iis quæ sub finem hujus capitis & capite primo libri sequentis ea de re occurrunt. De hac sententia consulas Iosephum Scaligerum in Prolegomenis Thesauro Temporum præfixis, Casaubonum Exercitat. XIII §. 4 & 5, & Constantinum *L' Empereur* ad tit. Talmudic. *Middoth* pag. 180. Quinta demùm est Illustrissimi Cardinalis Baronii qui cum posteriore sententiæ secundæ parte, quæ stationum Principatu nititur, aliam cojungit de Synedrii Magni Principatu velut huc attinente. *Non dicimus* (sic ille in Annalibus Ecclesiasticis ad annum Christi XXXI) *Annam hac tantum ratione* (quoniam nimirum erat ordinis seu stationis alicujus Sacerdotalis Princeps) *esse dictum Principem Sacerdotum sed & alia prorsusque diversa; quam subinferimus. Erat quidem apud Iudæos ex Senioribus atque Magistris conflatum Collegium quod ab illis Synedrin (alias Sanedrin) dicebatur, constabatque ex septuaginta duobus viris. Hujus originem à Deo per Mosen institutam habes in libro Numeri quando Deus Moysi præcepit ut septuaginta viros deligeret quos Senes & magistros populi esse nosset. Hoc seniorum Collegium junctis duobus aliis qui Heldad & Medad personas agerent (qui licet remansissent in castris; eodem tamen afflati spiritu prophetarunt) numero septuaginta duorum semper perseveravit in posteris. Erat horum summa autoritas, ut qui de lege cognoscerent ac de propheta ac simul de regibus iudicarent:* Dein pauculis interjectis; *Modò autem (quod ad rem propositam pertinet) qui prædictorum seniorum primus haberetur idem Princeps Sacerdotum dicebatur; cùm alioqui summus Sacerdos primum omnium locum teneret, cunctisque præesset Principibus Sacerdotum: eratque horum perfunctio instar præfecturæ Mosis & Aaron, quorum quandam similitudinem exprimebant. Sicque Anna, cum esset ejusmodi Collegii Princeps, merito sicut &*

Caiphas, Princeps Sacerdotum dicebatur, licet utriusque functio esset omninò distincta. Et paulò post. *Videas insuper in Evangelio* (D. Ioannis capite XVIII) *cum Christi causa ageretur, ac subinde de vero Propheta quæstio esset, eundem primò ad Annam, tanquam ad Principem Sacerdotum illius Collegii esse perductum, ac demum ad Caipham, sine cujus assensu sententia ferenda non erat. Videas etiam apud acta Apostolorum, cum de lege esset judicium, nimirum de fide Christi, quam prædicabant Apostoli, in eo consessu primo loco nominatum Annam, inde Caipham, pòstea juxta consessus ordinem Ioannem Alexandrum ac ceteros. Hæc sunt quæ de Annæ & Caiphæ Principatu Sacerdotum inter se distincto babuimus dicenda.* Quod ad harum sententiarum primam attinet, certè nullibî binorum simùl Pontificum pari jure simul utentium mentio extat. Et crebrò apud Talmudicos occurrit אין מושחין שנים כהנים גדולים כאחת *non ungebant binos in Pontificatum simul.* Videsis Gemaram Hierosolymitanam ad tit. *Horaiioth* cap. III 47 col. 4, Tantundem habetur eadem in Gemara ad tit. *Ioma* cap. I fol. 38. col. 4, & ad tit. Megilla cap. I, fol. 72, col. 1. Item Maimonides halach. *Celi hammikdasch* cap. IV אין ממנין שני כהנים גדולים כאחת *Non constituebant binos simul Pontifices.* Tantundem non raro in Talmude item Babylonio. Neque ævo illo, quo venalis fuit & tam desultoria dignitas, bini ullibi pariter admissi simul leguntur. Et quod de Abiathare Zadoco conjuncto supra habetur, aut apud Iosephum de Manasse qui μέτοχος τῆς ἀρχιερωσύνης *Pontificatus particeps erat* cum Iaddua, id de Vicario aut Segone potius capiendum. Quod de similibus dicendum. Secunda verò, quæ Pontifices vult annuos adeoque unico in anno commistos Annam & Caipham, tametsi Iosephi Pontificum laterculo nimium adversetur, habet tamen etiam in commentariis Ebræorum quibus aliquantulum asseratur. Etenim de annui Pontificatus usu in posteriori Templi secundi ævo expressa est mentio in Gemara Babylonia ad tit. *Ioma* cap. 1. fol. 8 b ubi de Pontificatu pretio redimi solito agitur. Verba sunt ומחליפין אותו כל שנים עשר חודש *Et permutabant illum singulis annis.* Vide ad Misnam eandem Obadiam Bartenorium. Atqui interea temporalis hujusmodi permutatio

mutatio veluti lege aut more certo subnixa sibive constans nullibi apud veteres est satis comperta. Etiam de compluribus in ipso de quo loquitur Gemara intervallo (nam ad Hasmonæorum tempora & ea qui Simeonem Iustum sequuntur spectat) constat satis eos non fuisse annuos sed perpetuos. Quod ad sententiam Tertiam & Quartam attinet, certissimum quidem est tum Pontificum Vicarios tum eos qui sive Pontificatu destituti sunt seu expontifices sive oblationibus præerant Sacerdotalibus eo nomine insigniri solitos, etiam & eos quibus erat Pontificibus sanguis conjunctior. Unde Iosepho (ex quo similia Zonaras, alii) lib. XX cap. VI dicitur ἐξάπτεται τοῖς ἀρχιερεῦσι στάσις πρὸς τοὺς ἱερεῖς &c. ἕκαστός τε αὐτῶν στῖφος ἀνθρώπων θρασυτάτων καὶ νεωτεριστῶν ποιήσας *Pontifices dissidere cœperunt* (de tempore Agrippæ Iunioris & Ismaelis Phabæi filii Pontificatu loquitur) *à Sacerdotibus &c. & singuli incedebant stipati manu audacissimorum & seditiosorum hominum.* Et Haloseos lib. II, cap. XXI de Numidio Quadrato Syriæ Præside, *ad Cesarem*, inquit, *misit* τοὺς ἀρχιερεῖς Ἰωνάθην καὶ Ἀνανίαν *Pontifices Ionathanem & Ananiam*, ubi etiam Ionathan seorsim paulo ante Pontifex nominatur. Cum tamen is diù antea esset exautoratus, uti ex laterculo liquet. Ananias autem ipsam Pontificatus dignitatem tunc gerebat, quod ex libro XX, cap. III & V manifestum fit. Atque ut Annas & Caiphas simul apud D. Lucam junguntur Pontificum nomine (scilicet si nominis tantum communionem spectes) ita apud Iosephum Ionathas & Ananias. Neque mirum fortè videatur, Annam præ ceteris ita cum Caipha apud D. Lucam conjungi, qui ipse Expontifex tanti esset apud populares honoris ut non solum quinque haberet, ut in laterculo, filios omnes Pontifices (quod nemini antea accidisse notat Iosephus) atque nunc Pontificem generum, sed etiam primarias in actione in humani generis Redemptorem partes velut jurisdictionis seu potestatis civilis quæ Pontificibus tunc permissa est socius ageret, quemadmodum à D. Ioanne docemur. Et in Act. Apost. IV, 6 congregantur Annas Pontifex, & Caiphas, & Ioannes, & Alexander, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ *& quotquot erant ex genere archieratico* seu *Pontificali* ubi Annas ita vo-

catur

catur, officio ſacro Caipha etiam tunc fungente. Quin utrique Pontificum nomine nuncupantur etiam exautorati, apud Ioannem Antiochenum Ms. lib. X hiſtoriarum, ubi, neſcio qua fide, tradit, Annam & Caipham Pontifices cum Pilato vinctos, Neronis Auguſti juſſu, Romam ductos eſſe atque ibi de judicio atque actione in Ieſum Chriſtum reſpondiſſe. Locus habetur iu Excerptis Antiocheni nuper ab Henrico Valeſio ex Conſtantino Porphyrogenето editis. Sed codex ferme integer, librorum ejus octodecim, extat in bibliotheca Oxonienſi publica; cujus & editionem brevi futuram ſperamus. Summa eſt, & Vicarios & exautoratos, & ſanguine proxime conjunctos, ſtationumque Sacerdotalium Principes, Pontifices ſeu ſummos Sacerdotes nuncupari frequenter; id quod etiam in Evangeliis paſſim ſatis liquet. An verò ex hiſce fuerit rite elicienda ratio, curnam Annas ita cum Caipha nomine Pontificis conjunctus ei præponatur, viderint eruditi. Ni pro Expontifice aut Vicario ſumatur, vix ſane eſt ut ex ſententiis de Pontificis nomine notionibus jam antè dictis communicato allatis locum heic habere Annam quis admittat: At neutro modo ita Caiphæ præponendus fuiſſet, utcunque aliàs dignitatis præ ceteris egregiæ, quod ſupra monitum eſt. Et Segenis dignitas ejuſmodi erat, ut ſolenni ritu proxime ſecundus Pontifici dextrum ejus latus, quemadmodum ראש בית אב ſeu *Princeps familiæ Sacertotalis* (quæ puto vice ſua ſacris operam daret) ſiniſtrum in functione ſacra clauderet quod docemur in *Miſna* tit. *Ioma* cap. III. & IV, alibique. Nec ſane temerè credendum videtur D. Lucam qui Tiberii Auguſti, Pilati Procuratoris, ac Tetrarcharum nomine, annum, quo de loquitur, ſignâſſet, ſtatim bina, etiam ad tempora Ebraica denotanda, Pontificum nomina ſubjungere voluiſſe, quorum alterum aut Expontifex aut Vicarius tantùm; cum morem certiſſimum majorum fuiſſe ſciamus, eorum qui rebus ipſi præerant non Vicariorum aut Legatorum nedum exautoratorum nominibus annos & tempora ſignari. In re tam hactenus inacceſſa atque obſcura nimium hærere me fateor. Sed verò dum ſententiam Quintam quæ Baronii & de Synedrio Magno eſt, intueor; tametſi à

viris

viris doctis fere rejectam video, hanc nihilominus penitiùs introspectam utcunque non ipsum quod heic verum est certè verisimilioris sententiæ ansam præbere non illibenter existimarim. Scio quidem egregium illum virum hallucinationem ibi habere exploratissimam de numero illius Synedrii, quod non è LXXII viris sed LXXI perpetuò constabat. Nec ex Ebræorum more consessus habebatur Iuridicus in quo numerus non semper impar. Haud minùs à verò discedit, dum Synedrii illius Principem semper Sacerdotum Principem dici admittit. Nec eo modo Annam a Caipha distinctum, ut verbis citatis vult ille, concedere possum. Sed tamen utrunque ex Synedrii magni dignitatum ratione ita simul nominatum non male forsan conjecerit quisquis rem totam cum Ebræorum moribus rite perpenderit. Exhibere inter tot sententias etiam mihi liceat conjecturam. Eam ut explicem firmemque, præmittenda sunt nonnulla quibus subnitatur. Primò, ex primaria Reipublicæ Ebræorum institutione, omnimodam jurisdictionem ordinariam cum imperio conjunctam fuisse in Regibus Principibus seu Iudicibus, atque in Synedriis sive Magno illo Hierosolymitano qui consessus erat LXXI-virorum sive in ceteris XXIII-virorum quæ per vrbes disposita. Id scilicet in Ebræorum Commentariis passim liquet. Secundò, Pontificem seu Sacerdotem summum, quatenus tantùm sacra functione insigniebatur, cum imperio ex primaria illa institutione nòn præfuisse, adeò ut non malè quis dixerit (ad exemplum locutionis usurpari solitæ de Episcopis quibus territoria, dioeceses & Jurisdictio est, & de Suffraganeis quibus etiam est Episcopalis dignitas seu Ordinis potestas, sed cetera desunt) ad Pontificem ea quæ sunt Ordinis plenè attinuisse, quæ verò Iurisdictionis ad Principes & Synedria. Tertiò, sive extra ordinem interdum sive innovatâ, ut sub Templo secundo, maximè sub Hasmonæis, Reipublicæ administratione, ita conjunctam fuisse Pontificis ac Principis dignitatem ut qui Pontificatum gereret, is etiam rebus cùm imperio præesset. Quartò, Ebræis in Romanorum potestatem tandem redactis, ac dignitate Pontificia qua sacra functio erat ita pro arbitrio præsidum atque

Procuratorum conferri (ut ostensum est) solitâ, Iurisdictionem Hierosolymis omnimodam, præter eam quæ Ebræis permissa est, Præsidibus ac Procuratoribus illis cessisse. Quintò, Ebræis tunc permissam esse à Romanis Iurisdictionem quandam utcunque minutam quâ judicia aliquot juxta leges patrias exercerent. Sextò, ex hac permissione Synedrium illud magnum ita etiam in temporibus de quibus loquimur, scilicet Christo Hierosolymis agente, locum habuisse, ut in eo de rebus gravioribus, veluti de Propheta (quâ de re rectissimè Baronius, ut expressim docemur ex Misna tit. *Sanhedrin* cap. I) agi soleret. Hinc est quod habetur in D. Marc. XIV, 53. *Et adduxerunt Iesum ad* (πρὸς τὸν ἀρχιερέα) *Pontificem* seu *summum Sacerdotem & convenerunt apud eum omnes* (οἱ ἀρχιερεῖς) *Pontifices* seu *summi Sacerdotes & Seniores & Scribæ &c. Omnes autem summi Sacerdotes*, seu *Pontifices*, seu *Principes Sacerdotum*. (nam ita ἀρχιερεῖς indiscriminatim redditur) καὶ ὅλον τὸ Συνέδριον *& totum Synedrium*, seu *omne Concilium quærebant adversus Iesum testimonium ut eum morti traderent nec inveniebant*. Idem etiam capite proximo Evangelista, *consilium*, inquit, *inibant summi Sacerdotes cum Senioribus & Scribis & Totum Synedrium & Iesum vinctum duxerunt & tradiderunt Pilato*. Qui singulariter heic & signantius Pontifex dicitur, Caiphas erat, uti disertè habet non solum D. Matthæus qui totidem ferme verbis capite XXVI rem de Synedrio narrat, sed etiam exemplaria aliquot D. Marci Græca præter versiones tum Syriacam tum Arabicam. Divus etiam Ioannes cap. XI commate 47. *Collegerunt ergo Pontifices & Pharisæi* Συνέδριον *Synedrium seu Concilium & dicebant, quid facimus? quia hic homo multa signa facit*. Res ipsa insuper & tota actionis ratio circa sententiam in Christum latam apud Evangelistas narrata probat in Synedrium hoc magnum convenisse summos Sacerdotes, Scribas & qui aliis nominibus ejusdem pars fuerint. Quin & Ebræi ipsi hoc agnoscunt. Nam ubi de Synedrii illius translatione è לשכת הגזית *Liskat bagazith*, id est *Conclavi Lapideo* (quod ipsum λιθόστρωτον seu *Lapidibus stratum*, nisi fallor D. Ioannes nuncupat) in חנות *Chanoth* seu *Tabernas* loquuntur illi, adjiciunt, pro re nata interdum in *Liskat bagazith* seu

Conclave

Conclave illud quod Templo Hierosolymitano conjunctum est, Synedrium rediisse כי עובדא דישו וכיוצא בו *ut in causa Iesu & similibus*, quemadmodum legitur in Glossa Talmudica, ad tit. *Sanhedrin* cap. IV fol. 38 b. Septimò, postquam Romani Præsides ac procuratores ita Pontificatus conferendi potestatem suo pro libitu toties exercuissent, totum genus archieraticum locum in illis Ebraicæ administrationis velut reliquiis quæ hactenus genti permittebantur adeoque in Synedrii illius collegis locum principem obtinere solitum esse, ut videre est tum in jam adductis de Synedrio ipso tum aliis quæ sunt ejusmodi nec infrequentia in Evangeliis & Actis Apostolorum. Unde factum est quòd in Arabica capitis quinti D. Matthæi versione, ubi mentio fit Synedrii quod ibi pro Synedrio hoc Magno tum ab interprete tum à viris doctis non paucis (quàm benè non heic disputo) sumitur; pro eo quod est Synedrium substituitur أيمة الجماعة *Sacerdotes congregationis*, seu *Concilii*. Atque *ita* (sic adnotat Petrus Kirstenius) *simul exprimitur è quibus Concilium tunc temporis inter Iudæos constiterit.* Scimus quidem Scribarum, Pharisæorum, Seniorum, summis Sacerdotibus accedere etiam nomina quoties ferè Synedrium in Novo fœdere indicatur. Sed advertendum est & summos Sacerdotes principem locum semper fere habere & cetera illa nomina non alia esse quam quæ & ipsis summis Sacerdotibus competere possent, & eos, qua præessent, interdum etiam complecterentur; ut apud D. Matthæum cap. XXIII, 2. Octavò, Synedrio illi Magno binos perpetuò præfuisse, quorum alter (qui Præses primarius) נשיא *Nasi* seu *Princeps* Synedrii, alter אב seu *Pater* Synedrii, qui Principi secundarius; qua de re Talmudici passim, maxime in tit. *Sanhedrin* cap. IV, quibus adde Maimonidem halach. *Sanhedrin* cap. I. Et de hisce universis nos fusiùs, deo volente, in libris de Synedrio seu Consessu illo Magno. Hisce ita prælibatis, animadvertendum est, nomina illa τοὺς ἀρχιερεῖς, *Summos Sacerdotes* seu *Pontifices*, qua munus aliquod in decurtata illius ævi Reipublicæ Ebraicæ formula denotant, aut Functionem sacram indicasse aut Præfecturam seu Dignitatê civilem qua ipsi pontifices præ ceteris eminebant. Ubi de Functione

ſacra dignitati propria ſimul cum Pontifice verba fiunt, ibi ipſum qui ſingularem dignitatem, id eſt Pontificatum ab Aharone cum functione ſacra derivatum obtineret, etiam in ævo quo de loquimur denotari palam eſt; ut in epiſtola ad Ebræos atque in commentariis Magiſtrorum qui illud ad ævum ſpectant, ſatis crebrò. At verò ubi non omninò de functione ſacra, ſed de civili prorſus rerum adminiſtratione Pontificum, id eſt quatenus cum imperio à Romanis temperato præfuere, agitur, quemadmodum paſſim tum in Evangeliis tum in Apoſtolorum Actis, certè veri ſatis eſt ſimile ibi illo nomine deſignari Pontifices non quà in ſacram dignitatem evecti ſint, ſed quà adminiſtratione civili præeſſent. Quale profectò notionis nominis diſcrimen habetur in Synodis aliquot vetuſtis, ubi Comitum mentio. Dignitas Comitiua planè Palatina erat. Et quemadmodum quà Palatina erat ad Synodos non ſpectabat; ita quà in Synodis Vicariam Auguſti poteſtatem gererent Comites, nomen illud cum Palatio ſeu primaria ejuſdem notione commune nihil habuit. At verò in Synodi Chalcedonenſis Actione prima, occurrit δὸς τοὺς Κόμητας, *date Comites* & εἰσῆλθον οἱ Κόμητες *ingreſſi ſunt Comites.* Vbi Comitum (utcunque vocabuli generatim uſurpati) notio eam dignitatem ſingularem cujus ratione vice Imperatoris in Synodo præerant qui Comites erant, non omninò eam qua erant Palatini aut vulgi ſenſu acciperentur, indicat. Adeo ut hoc velim; non magis Pontifices, quà Pontifices & in ſacræ functionis dignitatem veherentur intelligi, ubi memorantur in locis jam de civili adminiſtratione aliiſque hujuſmodi adductis, quàm Comites in Synodo illa, qua ſingularis erat ea ſive in Conſiſtorio ſive alibi in Palatio dignitas. Hinc, ſi conjecturæ venia detur, exiſtimarim, Annam & Caipham Pontifices ſimul à D. Luca dictos non qua ſacræ functionis dignitas illo nomine denotatur, ſed qua civilis eorum adminiſtratio uti & ceterorum quibuſcum conjunguntur, ad ipſum annum, de quo verba ibi fiunt, indicandum, donotaretur. Scilicet Annam tunc fuiſſe Synedrii (ut etiam & ipſe vult illuſtriſſimus Cardinalis) Principem, Caipham verò ejuſdem Patrem. Fingatur binas ejuſmodi fuiſſe Comitum

in

in Synodo quam diximus aliave qualicunque (nam & in Ephesina Comitum mentio obvia) præfecturas. Si quis annum in Synodi actis Cæsariani imperii notasset atque adjecisset (verbi gratia) ἐπὶ δὲ τῶν Κομήτων Εἰρηναίου καὶ Διονυσίου *sub Comitibus Irenæo & Dionysio*, certè nemo heic Comites nominatos, qua Comites ex vulgari & originaria vocis notione, existimasset, sed ex præfecturis ipsis quas fuissent sortiti ipsi; ut, pro more ævi, alii Comitum nomine eminentes. Atque hoc sane admisso, difficile non est dijudicare cumam in Evangeliis ita mutuas invicem tradant in actione adversus Christum operas Annas & Caiphas; uterque etiam Pontificum nomine. Nimirum eo nomine quo ratione dignitatis ac generis Archieratici (ut tunc tempora fuere) Synedrio in quo actio illa instituta est, modo indicato, præfuere. Idem dici non incommodè potest de Anna Pontifice & Caipha cum ceteris Synedrii adsessoribus in quarto Actorum memoratis. Ita demum cur Caiphas quem sacram dignitatem ipsam velut Aharonis successorem gessisse intervallo illo ex Iosepho docemur, Annæ postponatur, ratio non inepta reddi potest. Etenim Principi Synedrii Pater Synedrii erat semper secundarius. Sed verò nec Principis nec Patris Synedrii munus semper perpetuum erat sed ab alio ad alium, pro re nata translatum. Quod ex titulo Talmudico *Horaiioth*, cap. III aliisque Magistrorum commentariis elicitur. Et forsan tunc temporis annuum erat, ne imperii ejusmodi prorogatio ceteris generis archieratici fraudi foret. Atque illinc forsan altera illa quæstio de Caiphæ Pontificatu suo anno apud D. Ioannem designato solvenda. Nam ut Pontificum nomen plurale, in sacra rerum civilium administrationis enarratione, Iudices ac Iudicum præsides (juxta ea quæ jam dicta sunt) significabant, ita singulare Pontificis nomen cum anni ejusmodi denotatione usurpatum ipsum Synedrii Principem significasse quis existimarit. Adeo ut anno Tiberii XV seu in loco illo D. Lucæ, Annas esset Princeps Synedrii, Caiphas Pater, anno verò passionis Annas Pater, Caiphas Princeps; postmodum verò Annas, inter suos utpote eminentissimus, itidem Princeps, & Caiphas pater ut in Actorum quarto.

Certè etiam Ananias Pontifex in Actis Apostolorum cap. XXIII, 5, ubi Synedrio præest, ἄρχων τοῦ λαοῦ *Princeps populi* (qui forte ipse Synedrii נשיא seu *Princeps* est) agnoscitur. Alia sunt ejusmodi in novo fœdere, ex ejusmodi ratione forte intelligenda. Neque objiciat quis, ita fieri ut ipse Sacerdos summus qui in sacræ functionis dignitatem evectus esset, Principi Synedrii, dum Pater esset ipse, postponeretur adeoque eo minor in illa Reipublicæ formula existeret. Id quidem adeo verum erat in civili rerum de qua loquimur administratione ut Synedriorum ipsorum non solum Magni, sed etiam Minorum jurisdictioni subesset Pontifex ipse qui sacræ functionis dignitatem gerebat, quod ex tit. *Sanhedrin* cap. II & passim in Ebræorum liquet commentariis. Unde quomodo ipsi Principi Synedrii, quà locum in Synedrio teneret, secundarius esset, minus est mirandum. Etiam advertendum est moneri insuper à doctissimis Rabbinis, paria Nominum, per quorum manus in seculis anterioribus lex eorum oralis tradita est, ita esse in solenni eorundem recensione intelligenda, ut alterum Synedrii Principem, alterum Patrem Synedrii denotet. vide *Sepher Juchasin*, fol. 159 a. Adeo ut hosce signantius, conjunctos præ ceteris esse simulque in rebus gravioribus nominatos, novum non sit autumare. Et frequentissima est apud Talmudicos mentio Ezræ atque aliorum ejusmodi ובית דינו *& Synedrii sui* ubi de rebus decernendis agitur: perinde ac si tunc pro Synedrii principibus ex more essent semper accipiendi. Sed horum pleraque in libris quos diximus de Synedrio illo seu Consessu Magno luculentiùs exequimur. Conjecturæ autem veniam speramus, ejusce, si viris doctis displicuerit, non adeo pertinaces. Ad Nicephorum Patriarcham redimus. Theophilo, apud eum, Ionathæ fratri, adjiciendum est ex codice Ms. ὃν ἔπαυσεν Ἀγρίππας *quem destituit Agrippas*. Prætermisso in Græco codice Matthia, qui numerū in Iosephi laterculo decimum sextum obtinet, ponitur Ionathan ejus frater Simoni proximus atque iterum Pontifex, quem dignitatem recusasse disertè memorat Iosephus. Ratio puto Nicephoro erat, quia eum Pontificem postmodum dictum à Iosepho (ut jam animadvertimus) compererat, cum

plane

plane Expontifex tunc tantùm esset. Quod sequitur Græcis depravatum nimis & mancum est, atque ex Ms. ita restituendum. Ἰωνάθης, Αἰλιναῖος ὁ καὶ (lege Αἰλιωναῖος καὶ &c.) Ἰώσηππος, Ἀνάνιας ὃν δέσμιον Κοδρᾶτος εἰς Ῥώμην ἐπέπεμψεν. Ἰσμάηλος, Ἰωσηππος ὑπὸ Νέρωνος καταστάθεις *Ionathas, Ailionæus, & Iosephus. Ananias, quem vinctum Romam misit Quadratus. Ismaelus, Iosephus à Nerone constitutus.* Codex editus tantum pro hisce habet Ἰωνάθης Αἰλιωνέων ὁ καὶ Ἰώσηππος ὑπὸ Νέρωνος καταστάθεις. *Ionathas Æilioneon, qui & Iosephus à Nerone constitutus.* At Latini codices heic Manuscripto Græco fere concordes. Ananum verò Anani seu Annæ filium; Ananiam appellat & eum facit de quo Act. Apost. XXIII, 2. Posterioris autem hujus intervalli Pontifices aliquot aliter Rabbinis memorantur. Abraham Zacuthius in *Sepher Iuchasin* fol. 25 a אליועיני בן הקף וחנמאל המצרי שניהם כהנים גדולים ועשה פרה כל אחד מהם פרה וקודם ישמעאל בן פאבי בפ' ג' מפרה *Ælioini Filius Hachaph & Chanameel Ægyptius utrique Pontifices fuere, & vacca rufa fecerunt, ante Ismaelem filium Phabi ut habetur capite* III *de Vacca rufa.* Ita sane in *Misna* ejusdem tituli. De Ismaele filio Phabei, qui numerum in Iosephi laterculo superiore occupat vigesimum, verba fieri non dubito, & Ælioini ipsum esse Alionæum de cujus patris nomine lectiones (ut ostensum est numero ejusdem laterculi XVII) variant. Sed de Chanameele apud Iosephum ac scriptores Christianos, nihil compertum. Alibi etiam Zacuthius eum memorat, & Ismaelem filium Phabei præcessisse. vide eum fol. 56 b & 63 b. Quod verò aiunt Ismaelem hunc decennio dignitatem tenuisse; id nimium Fl. Iosepho adversatur. Sed Gorionidi unicus ei Pontificatus annus tantùm tribuitur. Utrum Ismaelus hic idem fuerit qui à Valerio Grato, Imperante Tiberio, dignitate est donatus, non satis liquet. Certè Temporis intervallum vix commodè patitur ut non sint diversi. Sed animadvertendum est, neutiquam Ismaelis F. Phabi nomen in designandis qui præcesserint futiliter usurpari. Idem est, ac si dixisset, Pontifices fuisse Chanameelem & Ælionæum tempore quo Pontificatus & Sacerdotii dignitas splendorem suum hactenus retineret. Nam de Ismaele hoc disertè *Misna* tit. *Sota* cap. IX משנה רבי ישמעאל בן פאבי

משמת ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהונה *Ex quo mortuus est Ismaelus filius Phabi, cessavit splendor Sacerdotii.* Ac si qui sequerentur, sine splendore dignitati tantæ debito, Pontificatum gessissent. Vaccæ rufæ autem sacrificium (de quo lex habetur Numer. XIX, 2) nonies tantum præstitum, aiunt in Misna jam dicta. Sub Mose semel, atque itidem sub Ezra, sub Simeone Iusto bis, sub Ioanne [Hyrcano] toties. Ac demum singulis vaccis fecisse singulos illos tres ex Abraha Zacuthio jam memoratos. Sub ipso autem excidio Ismaelem F. Elisha, quem & unum aiunt fuisse מעשרה הרוגי מלכות *ex decem iis qui tunc ob perduellionem morte plexi sunt,* כהן גדול seu Pontificem etiam faciunt. Videsis *Sepher Juchasin* fol. 23 a 32 a, & 63 b. Fortè inoleverat, ut ipsi Ebræi clàm Pontificem constituerent alium præter ipsum qui sive à Præsidibus Romanis sive à Regibus palam factus, qua de re etiam antea monitum est. Atque inde forsan; aut ex vicaria Pontificis opera præstita, interpretandum est illud quod toties occurrit in Gemara Hierosolymitana; Simeoni F. Camithi fuisse fratres sex, qui universi summi Pontifices. Verba sunt ad tit. *Horaioth* cap. III fol. 47 col. 4. מעשה בשמעון בן קמחית שיצא לטייל עם המלך ערב יום הכיפורים עם חשיכה ונתזה צינורה של־ רוק מפיו על בגדיו וטימאתו ונכנס יהודה אחיו ושימש תחתיו אותו היום ראת אימן שני בניה כהנים גדולים שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שימשו בכהונה גדולה *Narratur de Simeone filio Camthi, qui pridie diei Expiationum, sub crepusculo, exibat ambulatum cum Rege* (Archelao Tetrarcha) *quod defluebant ei stillæ sputi in vestimenta ejus atque eum inquinabant unde ingressus est frater ejus Jehuda qui vicariam ei præstaret operam. Eodem sic die visi sunt bini ejus sibi simul Pontifices. Etenim septem fuere Camitho filii quorum unusquisque Pontificatu functus est.* Id ipsum habetur in Gemara eadem ad tit. *Ioma* cap. I fol. 38 col. 4 & ad tit. *Megilla* cap. I, fol. 72, col. 1. Atque etiam in Talmude Babylonio ad tit. *Ioma* cap. I fol. 47, nisi quod, pro Simeone, Ismael Ben Camithi ibi in editis aliquot exemplaribus perperam legatur. Vides heic Pontificem Vicarium, seu unicam in vicem suffectum Pontificem præcisè dici. Vtrum ceteri Camithi filii eam ob causam, an quia à populo clàm surrogati sint, digni-

tate

tate functi dicantur, aut in serie, quam supra ob oculos ex Iosepho posuimus, sub aliis nominibus depravatis, quærendi fuerint, decernere nequeo. Certè observandum est etiam numerum Pontificum secundi Templi multùm in Talmude utroque, ab eo, qui in Iosepho habetur, discrepare. Nam apud hunc lib. XX cap. VIII, compertus est ad ipsum Templi secundi excidium ab instauratione, numerus quinquaginta duorum. At verò in utraque Gemara ad titulum *Ioma*, cap. I alii octoginta stante Templo secundo dignitate fuisse functos aiunt, alii plures, etiam usque ad octoginta quinque. Et ad hanc rem inprimis advertendum est quod in primò contra Apionem habet Iosephus; οἱ ἀρχιερεῖς παρ' ἡμῖν ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρὸς εἰσὶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς, *Pontifices apud nos à duobus millibus annorum nomine designati, filii ex patribus, habentur in Laterculis.* Quod de annorum numero scribit, intelligere nequeo. Nam etiam, ex suiipsius alibi calculo, trecentis annis aut circiter minus est intervallum ab Aharone ad ejusce seculum. At verò, ut annorum numerum prætermittamus, successio heic memorata ad Pontifices sive à Syrorum Regibus sive à Romanis aut ex eorum autoritate, absque Sanguinis proximitate, creatos attinere, puto, nequit. Nonne igitur laterculos innuit eorum qui veri hæredes habiti, turbidis in rebus contra dominantium libidinem non erant palam agnoscendi? Commentum adjicimus heic ex *Thosiptha* ad tit. *Ioma* cap. I, fol. 9 a, de numero Pontificum tam primi quam secundi Templi; quod sane observatu in re adeò inaccessa indignum omnino non est. Ad locum superius allatum ex Gemara utraque de numero octodecim Pontificum Templi primi, notatur in Thosiphtha non octodecim sed octo tantum à nonnullis ibi potius intelligi, idque ex Paralipom. VI. X eliciendum, ubi legitur *Azariah qui Sacerdos in Templo quod extruxit Salomon*, & dein recensentur Amariah, Achitob, Zadoc, Shallum, Chelkia, Azariah, Saraiah & Iehosedec in captivitate Babylonica asportatus. Adeò ut extremo cui defuit Templum prætermisso, octo relinquantur qui Templo primo dignitate fungerentur. Sed intereà tam ex fide exemplarium utriusque Talmudis quam ex autoritate

vetusti libri Siphri dicti, legi quidem ibi octodecim; quod tamen juxta sententiam illam ita interpretandum, ut ex illis octodecim novem essent Segenes seu Pontifices Vicarii, reliqui Pontifices ipsi seu primarii. Quin & in secundo Templo eadem ratione fuisse circa DC Pontifices, scilicet CCC qui primarii, totidemque Vicarios. Certè Pontifices in ipsa Gemara ibidem Templi secundi sunt numero rotundo trecenti; quorum (ut nonnullis ibi placet) כל אחד ואחד לא הוציא שנתו *nullus annum suum superavit*; id est ultra annum eorum nemini prorogata est dignitas. Quod sane tum historiis Christianorum, tum Iosepho aliisque etiam ex ipsis Talmudicis nimiùm adversatur. Alia etiam affertur in Thosiptha supputatio Pontificum octodecim, quæ non à Templi primi initiis sed ab ipso Pontificatu Eleazaridis iterum donato seu à sacra illa in Numeris (cap. XXV, 13) ejusdem confirmatione incipit. Adeo ut inter Phineesum, cui sacra illa facta est confirmatio, atque Saraiam qui abductus cæsusque est, perpetua Eleazaridum octodecim series, juxta citatum Paralipomenon locum, prætermissis omninò Ithamaridis (veluti quorum ratio in Talmudica illa numeratione nulla est) ex illa sententia habeatur. Sed verò proximos illos Phineesi nepotes in vetustis Ebræorum commentariis (si Iosephum excipias) alibi Pontificibus accenseri non memini compertum.

De eo quod apud Veteres, de perpetua Regni & Pontificatus *apud Ebræos* conjunctione, *occurrit.*

Cap. XIII.

PRætermittendus heic non est Veterum aliquot error ille manifestus; Ebræos sibi semper eosdem Reges habuisse & Pontifices. Ita Trogus in Iustini Epitoma, lib. XXXVI; *post Mosen*, inquit, *filius ejus Aruas* (seu ut codices aliquot Mss. *Arruans*, pro *Aarone* proculdubio, ut fieri in hujusmodi nominibus amat, substitutus & cognatione falsa Mosi conjunctus) *Sacerdos sacris Ægyptiis, mox Rex creatur*; *semperque exinde hic mos apud Judæos fuit, ut eosdem*

eosdem Reges & Sacerdotes haberent, quorum justitiâ religione permixtâ, incredibile quantum coaluere. Diodorus item lib. XL, apud Photium de Mose verba faciens, ἐν τὴν τῶν νόμων, inquit, καὶ τῶν ἐθῶν φυλακὴν τούτοις (ἱερεῦσι) ἐπέτρεψε διὸ καὶ Βασιλέα μὲν μηδέποτε τῶν Ἰουδαίων, τὴν δὲ τοῦ πλήθους προστασίαν δίδοσθαι διὰ παντὸς τῷ δοκοῦντι τῶν ἱερέων φρονήσει καὶ ἀρετῇ προέχειν. Τοῦτον προσαγορεύουσι Ἀρχιερέα καὶ νομίζουσιν αὐτοῖς ἄγγελον γίνεσθαι τῶν τοῦ Θεοῦ προσταγμάτων: *Legum atque morum custodiam Sacerdotibus permisit. Vnde eveniebat, Regem quidem apud Iudæos non fuisse, sed populo semper præfuisse aliquem ex Sacerdotibus qui intelligentia ac virtute precelleret. Hunc appellant summum Sacerdotem seu Pontificem eumque existimant ipsis esse mandatorum Dei nuncium.* Error quidem ipse crassus; sed qualem non mirum est imbibisse hos sub Augusti ævum scriptores. Etenim Historiam sacram planè ignorantes, veterem Ebræorum politiam, ex ea quæ tunc novissima fuerat, nempè tum Hasmonæorum regno, tum archieratici generis sub Romanis præfectura æstimabant. Neque sanè ante Hasmonæorum res, Ebræorum nomen ac politiam apud Græcos aut Latinos adeò claruisse comperimus. Tunc verò ex legationibus, fœderibus, rebúsque bellicis, utrisque haud parùm Ebræi innotuere. Quod ex Maccabaicis & Iosepho satis liquet. Etiam & conscriptum est volumen tunc utrisque legendum cui titulus Βιβλίον ἡμερῶν ἀρχιερωσύνης Ἰωάννου τοῦ Ὑρκανοῦ *Liber Chroniorum Pontificatus Ioannis Hyrcani* (ut videre est 1. Maccab. XVI, 24) qui vulgata versione dicitur *Liber dierum Sacerdotii eius.* Etiam & Græcè extitisse opus illud Lugduni, in bibliotheca, quæ fuerat sanctis Pagnini, sub annum Christi MDLX testatur Antonius Possevinus in Apparatu sacro. Sed incendio, anno proximo ipsam conflagrasse bibliothecam. Cum igitur cernebant illius ævi scriptores, eosdem fuisse Ebræis per centum amplius annos (nam totidem præfuere Hasmonæi) Pontifices & Reges seu Principes, quin & Pontificibus, pro dominantium libidine, postmodùm suffectis tantam præ aliis in administratione civili potestatem permissam fuisse, aliquam itidem gentis suæ præfecturam προστασίαν præsulatum seu Principatum quendam eos (quemadmodum ferme in Anglia olim hodieque in Germania

 Ebræorum

Ebræorom Episcopus seu Presbyter summus) semper obtinuisse, quod etiam tum ex Iosepho tum ex historia Evangelica atque è supra dictis cuivis facilè elicitur; inde hallucinati existimarunt paritèr anterioribus in seculis atque ab ipsis Reipublicæ sacræ primordiis regnum semper atque Pontificatum apud illos conjunctum fuisse. Hisce igitur in rebus doctior Tacitus, quippe qui & Fl. Iosepho coævus & scriptorum ejus forsan lector erat, Honorem Pontificatus regno assumptum esse, non perpetuò conjunctum, ipsum Hasmonæorum Principatum palam indicans, memorat; *Rex*, inquit, *Antiochus demere superstitionem* (Iudæorum) *& mores Græcorum dare adnixus, quo minùs teterrimam gentem in melius mutaret, Parthorum bello prohibitus est. Nam ea tempestate Arsaces desciverat. Tum Iudæi, Macedonibus invalidis, Parthis nondum adultis (& Romani procul aberant) sibi ipsi Reges imposuere, qui mobilitate vulgi expulsi, resumta per arma dominatione, fugas civium, urbium eversiones, fratrum, conjugum, parentum neces, aliaque solita Regibus ausi, superstitionem fovebant: quia honor Sacerdotii firmamentum Potentiæ assumebatur.* Sic ille in Historiarum quinto. Sed & scriptores Christiani veteres audactèr, à reditu ex captivitate Babylonica ad seculum quo natus est Christus, genti tradidere Ebræorum præfuisse qui tam Regum seu Principum quam Pontificum simul nomine ungerentur. Adeo ut in eo intervallo Regnum & Pontificatum conjungi velint. Seculum autem illud ab Alexandri Iannæi alii, alii à filii ejus Hyrcani excessu & Herodis Magni tempore auspicantur, ita in eo finiri volentes Danielis Prophetæ hebdomadas, atque tunc excisum esse *Vnctum* seu veterem *Vnctorum* tum Regum tum Pontificum progeniem, ipsamque legitimam ad veterem ritum unctionem terminum accepisse. Qui Herodis tempori atque Hyrcani excessui hæc tribuunt (ut plerique) ob ejus, utpote alienigenæ seu Proselyti, Regnum atque Ananeli eorumque qui sequuntur venalem Pontificatum id faciunt. Qui Alexandrum Iannæum postremum heic fecere, id voluere, eo quod illi demortuo successit Salina seu Alexandra uxor pro cujus arbitrio Pontificatus, ut ante docetur, Hyrcano filio donabatur. Ita enim legitimam successionem finem

aiunt ſortitam eſſe. De hac re videſis Euſebii Chronicon numero MDCCCCLXXXIII, eundem lib. VIII Demonſtrationis Evangelicæ & Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ lib. I, cap. X. Cedrenum, Chronicon Alexandrinum, Excerpta Euſebii, Africani, aliorum græcobarbara, pag. 65, præter recentiores qui Annales conſarcinant & Epiphaniū in hæreſi XXIX, quæ eſt Nazaræorum, ubi omnimoda annorum accuratione neglectâ, & legitimæ ſucceſſionis in Alexandro Iannæo finis atque inſtaurati in Ieſu Chriſto Pontificatus ratione tantùm habitâ, ità oſcitantèr conjunguntur Herodes, Iannæus, Auguſtus & Chriſtus, ut disertè ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀπὸ γένους ἱερατικοῦ καὶ βασιλικοῦ *tempore Alexandri genere Sacerdotali & Regio oriundi*, Chriſtum natum etiam aſſeratur. Medelam adhiberi vult vir ſummus ad Euſebii numerum citatum huic Epiphanii loco; quam vide. Certè id interea animadvertendum ex hujuſmodi annorum & rerum confuſione, Ebræorum aliquot etiam falſam invaſiſſe olim opinionem, tempora Iannæi & natalium Chriſti (quæ revera centum amplius annis diſjunguntur) concurriſſe. Abraham Ben David in Cabala; כותבי זכרנות בישראל אומרים · שיהושע בן פרחיה רבו של ישו הנצרי ואם · כן הוא בימי ינאי המלך היהודים *Hiſtoriographi Iſraelitarum dicunt Joſuam Ben Perachia Magiſtrum fuiſſe Ieſu Nazareni; quod ſi ita eſt, neceſſe eſt ipſum fuiſſe in diebus Ianai Regis Iudæorum.* Fuere etiam qui non ſolum conjunctum volebant Regnum & Pontificatum ab ipſo Captivitatis tempore, ſed etiam ipſos Haſmonæos tàm Pontifices quam Principes ex familia Davidica ſeu Regia, id eſt ex tribu Iuda, fuiſſe tradere non ſunt veriti. De utriuſque tribus commixtione, vide Cedrenum, & Epiphanium loco citato. De Haſmonæis autem, Saidus Batricides Patriarcha Alexandrinus, Auguſti tempora exequens

وكان ملك اليهود قد انقطع من ال داوود منذ
وقت سباهم نبختنصر لان اليهود لا يملكون عليهم
ملكا والي اليوم الا من نسل داوود وكان كاهنا
من نسل داوود يقال له ارسطوبل يدبر اليهود

كالملك *Reges*, inquit, *Iudæorum olim à ſtirpe Davidica de-*

 ſumebantur

sumebantur etiam à tempore quo in Captivitatem abducti sunt à Nabuchadnesare. Siquidem Judæi regem super ipsos minimè constituerunt usque ad diem hodiernum, qui non esset ex stirpe Davidica. Erat autem Sacerdos ex Davidica stirpe cui nomen erat Aristobulus. Et Iudæis; ut Rex præfuit. De Aristobulo Hyrcani fratre, cujus etiam postea meminit, loquitur. Sed neque Aristobulum seu Hasmonæos stirpi Davidicæ per conjugia conjunctos fuisse probari potest. Ex Levitica quidem tribu, genere Sacerdotali, atque ex vice Ioaribi oriundos satis scimus ex primo Maccabæorum. Neque satis probari potest illud de conjuncto Regno ac Pontificatu post reditum è Captivitate ad Hasmonæorum exitum. Verum quidem est non absurdè eum facere qui ex Iaddi Pontificis historia, apud Iosephum & Abraham Ben David in Cabala, conjiceret summam rerum penes eum fuisse, cum Alexander Macedo Hierosolyma advenie-bat. Et partes Regias ei manifestò satis attribuit Iosephus. Ad eum scribit Alexander ut forum rerum venalium exercitui suo permitteret, atque ut ea quæ antea Dario conferre soleret, nunc daret Macedonibus. Respondet Pontifex se juramento obligatum Dario, hostibus ejus se neutiquam opem laturum. Quo responso iratum Regem, postmodum ut Imperator seu Rex gentis suæ, non minùs ac Pontifex, excipit; *quæ fusiùs narrat Iosephus, atque ex eo alii. Fedus item ab eo cum Alexandro initum. Quæ omnia jura ejus Majestatis tunc temporis designant. An ea fuerint temporaria an perpetua, non disputo. Sed verò vix dubitare queo, quin hisce coævus & Alexandri præceptor Aristoteles, etiam ipsum Ebræorum, sub Iadduæ Pontificis & Alexandri adventus tempora, Reipublicæ statum in animo haberet, cum de Civitatibus aliquot loquutus est, apud quas θυσίαι καταλελείφθησαν τοῖς βασιλεῦσι μόνον· ὅπου δὲ ἄξιον εἰπεῖν εἶναι βασιλείαν, ἐν τοῖς ὑπερορίοις τῶν πολεμικῶν τὴν ἡγεμονίαν μόνον εἶχον, *sacra solùm Regibus* [domi] *relicta sunt ita tamen, ut Regni nomen in eo retineretur, quòd foris rebus bellicis præessent.* Locus est Politicorum III, cap. X. Etiam de Iasone Pontifice ab Antiocho Epiphane creato, Iosephus in libro de rationis imperio cap. IV ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτῷ καὶ ἀρχιερᾶσθαι καὶ τοῦ ἔθνους ἀφηγεῖσθαι, *illa verò eum constituit tum*

Ponti-

Pontificem tum gentis suæ Principem. Singularia ejusmodi sunt fortè alia. Sed de universis ceteris illius intervalli temporibus, ex hisce decernendum tutò non est. Quin genti, Pontificatum gerente in ipso è Captivitate reditu Iosua filio Iosedeci, præfuit Zerubabel ex tribu Iuda; cui in Principatus dignitatem successisse posteros ejus scribunt Ebræi in Seder Olam Zuta. Meschullamum scilicet filium, hujus dein filium Hananiam, Hananiæ item filium Baraciam, atque hujus itidem filium Haladiam. Et post horum Principatum, in Hasmonæis cœpisse Regni & Pontificatus conjunctionem. Quod verò habent heic de τῷ καλὰ τὸς νόμυς χρίσμαλι seu *legitima Unctione*, quà Regia, quà Pontificia, in Hasmonæorum excessu finita Scriptores Christiani, id quàm vero sit consonum ex iis quæ libro proximo de Unctione Pontificali, ex Ebræorum commentariis, traduntur est expendendum.

Libri primi Finis.

DE SVCCESSIONE IN PONTIFICATVM Ebræorum,

Liber Secundus.

Sequentium distributio. De Sanguinis proximitate, *cujus, in* Pontificatus *uti etiam in* aliarum *apud Ebræos* dignitatum *successione, ratio habebatur. Et de* Segene, *seu* Pontifice Secundario.

CAP. I.

Quæ juris sunt, seu Legitima quæ ad successionem Pontificalem apud Ebræos spectabant, in genere cernuntur triplici. Primum est, Personæ qualitas. Secundum, Ritus solennes in novo Pontifice Consecrando adhibiti. Tertium, Potestas forensis seu Iurisdictio cujus autoritate de binis illis erat decernendum. Personæ qualitas in specie reperitur Quintuplici. Perpendebatur

I *Sanguinis proximitas,*
II *Natalium puritas,*
III *Ætas ministerio sacro idonea & legitima,*
IV *Corporis habitudo,*
V *Animi integritas ac vitæ, & Existimatio.*

Proximitas

Proximitas quæ sufficiebat heic duplici nitebatur prærogativa. Alterâ quæ Sexus erat, quæ Ætatis alterâ. Sexus rationis par jus habebatur in universis quibus deferendum erat τὸ τῆς ἱερωσύνης μεγαλεῖον *Sacerdotii cujuscunque dignitas*; idque ex primaria ejus institutione. Neque enim solùm qui masculus esset admittendus erat, sed is etiam duntaxat qui ex masculis tantùm in stirpe Aharonica esset oriundus. Adeo ut nepos ex filia ceterique sequiori ita conjuncti sexu, semper, non aliter ac filiæ, dignitate arcerentur. Unde Moses Maimonides ad illud Numerorum capite XVIII, 4 זר seu *Alienigena* sive *extraneus non miscebitur vobis*, τὸ זר seu *Alienigenam* pro universis illis sumit qui ex Aharonis prole mascula non fuerint Masculi. Verba ejus sunt in halach. *Biath bammikdasch* cap. IX. אי זהו זר כל שאינו מזרע אהרן הזכרים שנאמר וערכו בני אהרן והקטירו בני אהרן בני אהרן ולא בנות אהרן *Extraneus* seu *Alienigena heic est quisquis non fuerit ex semine Aharonis idque ex masculis, secundum id quod scriptum est* (Levit. I, 18) *&* *disponent filii Aharon &* (Levit. III, 8) *adolebunt filii Aharon. Filii Aharon & non filiæ Aharon.* Et cujus ipsæ capaces neutiquam fuere, ut dignitas ea ad earum posteros jure transmitteretur hæreditario, fieri nequibat. Quemadmodum autem omnes masculi è masculis oriundi in stirpe Aharonica, Sacerdotali dignitate, ubi, ob causam aliquam earum quæ infrà indicantur, arcendi non erant, gaudebant, ita mortuo Pontifici is tantum ex ejusmodi masculis jure succedebat qui aut filius erat primogenitus aut nepos primogenito Vicarius aut aliter, iis hæreditariæ successionis in bona stemmate, primogeniti atque proximi locum, ubi nil aliud obstabat, obtinebat; fæminis &, qui ex eis nati, omnino prætermissis. Quod Ætatis heic prærogativam appellamus. Primogeniti & natu maximi vocabula idem heic sonant. Hinc ob ætatis prærogativam anteponebatur in successione Eleazarus Ithamaro natu major. Iosephus lib. IV Originum Iudaicarum cap. IV πρὸς Ἐλεάζαρον διὰ τὴν ἡλικίαν ἡ ἀρχιερωσύνη παραγίνεται, *ad Eleazarum propter ætatem Pontificatus advenit.* Inde etiam in Hasmonæorum Pontificatu præferebatur Hyrcanus Aristobulo fratri minori, ut idem Iosephus lib. XIII. cap. XXIV. Ob eandem causam

Salomon

Salomon Iarchius ad I. Paralip. XXIV & Abenezra ad caput I Haggæi Ioſuam filium Ioſedeci prælatum aiunt Ezræ patruo, utpote fratris majoris filium, tametſi Iarchius alibi (quod ſupra monuimus) aliam & maximè rei ipſi incongruam rationem oſcitantèr adferat. Citato etiam loco benè adnotat (ad verba illa ibi ſacra de Nadab & Abihu filiis Aharonis Eleazaro natu majoribus, ſed patre ſuperſtite demortuis, *Et filii non erant illis*) אבל אם היו לנדב ואביהוא בנים היו קודמים לאלעזר ואיתמר בכהונה גדולה *atqui ſi fuiſſet Nadabo & Abihu filii, ipſi in ſummo Sacerdotio fuiſſent Eleazaro & Ithamaro anteponendi.* Idem jus in dignitatum ceterarum, quotquot perpetuæ fuere, ſucceſſione plerunque obtinebat. De Regali. II. Paralip. XXI, 3 *Regnum autem tranſmiſit ad Ioramum eo quod eſſet primogenitus.* De Iehoſaphato Rege verba fiunt. Cum tamen interdum, in regni ſucceſſione, Minor Majori anteponeretur; quod vide in exemplo Ioahazi & Ioachimi filiorum Ioſiæ Regis, II Regum XXIII, 31, & 36. Vbi conſulas, de ætate, Gerſomidem, Davidem Kimchium & Iarchium, præter Gemaram Hieroſolymitanam ad tit. Sota cap. VIII, fol. 22. col. 3, & ad tit. *Horaiioth* cap. III, fol. 47 b. & ad tit. de Siclis, cap. VI fol. 49, col. 4. De ſucceſſionis autem jure ordinario Maimonides halach. *Celi hamikdaſch* cap. IV כשימות המלך או כהן גדול או אחד משאר הממונים מעמידין תחתיו בנו או הראוי לירשו וכל הקודם לנחלה קודם לשררות המת והוא שיהיה ממלא מקומו בחכמה או ביראה אע״פ שאינו כמותו בחכמה כו׳ במלך הוא אומר בקרב ישראל מלמד שהמלכות ירושה והוא הדין לכל שררה שבקרב ישראל שהזוכה לה זוכה לעצמו וזרעו *Mortuo Rege aut Pontifice aut alio quovis in dignitate* [perpetua] *conſtituto, loco ejus ſubſtituitur filius ejus aut is qui jure hereditario eſt proximus. Nam quiſquis in hæreditate anteferendus eſt, etiam is in defuncti Dignitatibus eſt anteferendus* (ſexus, ut diximus, ratione habita) *modò ejuſmodi fuerit ut locum ejus cum ſapientia ſuppleat aut ſaltem cum timore, tametſi ei ſapientiâ ſit diſpar. Secundum id quod ſcriptum eſt* (Deuteronom. XVII, 20) *de Rege; ipſe & filii ejus in medio Iſrael; animadvertendum eſt inde Regnum eſſe hæreditarium. Atque hoc etiam jus eſt univerſis dignitatibus quæ ſunt in medio Iſraelis, ut qui in earum aliquam fuerit evectus, is*

eam

eam non sibi solum sed & posteris suis retineat. Tantundem ipse in halach. *Melachim* cap. I. & videsis Gemaram Babyloniam ad tit. *Cethubboth* cap. XII fol. 103. [a] & Syracidem cap. XLV, 25. De perpetuis autem & quarum constans erat usus dignitatibus hæc tantum intelligenda satis docet Maimonides dum, in priore loco, Sacerdotem משוח מלחמה *unctum in bellum* ex Lege Deuteronom. XX, 2 ad posteros dignitatem suam non transmittere monet. Pro re enim nata constitui solebat ejusmodi præfectus sacer bello, nec perpetuus erat. Et de eo, ad hanc rem, videsis *Sepher Siphra* col. 68. Perpetui autem fuere Magistratus heic sacri, veluti סגן seu *Pontifex secundarius*, גזבר id est *Quæstor ærarii sacri*, id genus ceteri qui, in Rabbinorum commentariis, passim sunt obvii. Sed etiam in earum successione, vix intelligi potest, quomodo non æque obstarent alii defectus, præter eum qui Timoris erat, velut Ætatis; nisi aut Tutelæ ibi locus aut proximioris ex sanguine admissio concedatur. Qua de re in Pontificali successione exempla aliquot in Superiori libro occurrunt. Advertendum autem successionem in Segenis seu Pontificis secundarii seu Vicarii, sive secundi à Summo Sacerdote dignitatem ejusmodi fuisse videri, ut, ex more ordinario seu usitatiori, is, qui spe proximior esset Pontificatus hæres, hanc gereret, eamque, cum Pontifex is fieret, hæres dein proximus itidem reciperet. Unde non defuere qui ex eo quod ut plurimum aut sæpe eveniebat, pronuntiarent, neminem in Pontificatum euehendum עד שנעש סגן *antequam fieret Segen.* De qua consulas glossam in Gemaram Babyloniam ad tit. *Menachoth* cap. XIII fol. 109 [b] & Zacuthium in *Sepher Iuchasin* fol. 57 [a]. Certè Iadduæ Pontifici Segen videtur fuisse frater Manasses, tametsi filii ei non deessent bini, Onias & Manasses, qui postea Pontificatum utrique gessere. Vide Iosephum lib. XI, cap. VIII, ubi μετέχειν τῆς ἀρχιερωσύνης *Pontificatus participem esse* (quod de Manasse fratre dicitur) non aliter forte intelligendum, Participem scilicet in sacro ærario, proventu, id genus ceteris disponendis, etiam & sacri ad altare ministerii Pontificii adjutorem assiduum. Non rarò etiam occurrit nomen in Talmude utroque, τοῦ Rabbi

Chananiah סגן הכהנים *Secundarii Sacerdotibus ſummis*, de quo Zacuthius loco citato. Et Zephanias כהן משנה *Sacerdos ſecundarius* Sareæ Pontificis memoratur II Regum XXV, 18, & Ioſepho lib. XI cap. XI. De Segenis autem ſeu Pontificis Vicarii dignitate ac officio advertendum eſt quod legitur in tit. *Ioma* cap. I ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול *& conſtituebant ei alium Sacerdotem vicarium, ſi quid fortè, quod eum profanaret* (veluti ſeminis fluxus ſeu hujuſmodi alia) *accideret*. Et ſæpiùs occurrit apud Talmudicos ut dictum Rabbi Chananiah, qui ipſe סגן הכהנים ſeu *Segen Pontificum* dici ſolet למה סגן ממונה שאם יארע בו פסול בכהן גדול נכנס ומשמש תחתיו *Ideo conſtitutus eſt Segen, ut ſi quid profanum Pontifici ipſi accideret, ille ingrediatur & vice ejus fungatur.* Quod vide In Gemara Babylonia ad tit. *Sota* cap. VIII. fol. 42 a ad tit. *Joma* cap. IV fol. 39 a; alibi. Etiam & Segenem non ſolum כהן אחר *Sacerdotem alium* ſed etiam כהן גדול אחר *Pontificem alium* nuncupabant. Maimonides halach. *Abodath Iom haccipurim* cap. I ומתקינין לו כהן גדול אחר *& conſtituebant ei Pontificem alium*. Sic item Moſes Mikotzi præcept. affirmatiu. CCIX, alii. Initiabatur autem hujuſmodi Vicarius ex ipſo quod præſtabat, Pontificis, ſi interea forte pollutus eſſet, vice ſacro miniſterio. Maimonides ibidem, זה שנכנס תחתיו אינו צריך חינוך אלא עבודתו מחנכתו ומתחיל מעבודה שפסק בה הראשון *Is qui Vicarius fit non aliter initiatur ſeu conſecratur quam ex ipſius ſacro miniſterio, quod ei eſt initiatio. Incipit autem ibi ſacris fungi, ubi deſinit Pontifex primarius.* atque hoc maxime de Feſti Expiationis ſacris dici ſolet. Elapſo Feſto ipſo, ſeu mundatâ pollutione in integrum reſtituebatur Primarius. Vicarius autem inquit Maimonides, עובר בכל מצות כהונה גדולה אלא כאינו ככהן גה״ל *idoneus manet omnibus præſtandis quæ ad Pontificatum attinent, tametſi non fuerit ut Pontifex habendus*; cum tamen ab aliis negetur, Vicarium ipſo die Feſto elapſo, aut Pontificis partes aut Sacerdotii gregarii rite agere, ſed veluti medioxumi locum tenuiſſe; eo quod in dignitatibus ſacris legitimum non habent deſcenſum, unde nec in Sacerdotum gregem eum reverti volunt. Pontificem autem agere non potuiſſe, quia Pontifex erat alius. Præter citatos Magiſtrorum Commentarios vide Gemaram Babyloniam

byloniam ad tit. *Ioma* cap. I, fol. 13. & ad cap. V fol. 47. ª præter Hierosolymitanam fol. 38. col. 3 & 4, atque eandem ad tit. *Megilla* cap. I fol. 72, col. 1. & ad tit. *Horaiioth* cap. III, fol. 47. col. 4. ubi exempla etiam habentur in Iehuda fratre Simeonis F. Camithi, qui ei die Expiationis erat Vicarius, aliis item. Et vide supra lib. I cap. XI ubi de Ioazaro Pontifice agitur. Qui autem ita substitutus est in Vicarii munus, Segenis nomen perpetuò retinebat, & Vicarius erat Pontifici perpetuus; ita tamen ut in sacris ipsis Pontifici propriis obeundis partes nullas omninò haberet, nisi tantùm tempore quo ipse Pontifex pollutione alliqua impediretur; ut à Magistris saltem nonnullis docemur. Glossa Talmudica ad tit. *Ioma* cap. IV fol. 39 ª כל זמן שלא יארע בו פסול אין הסגן עובד שום עבודה בשלם *Quamdiu ipse Pontifex pollutus* seu *profanatus non fuerit, tamdiu ab omnimoda functione sacra abstinet ejusce Segen, seu Vicarius.* Sed & vide de eo plura in dicto Titulo & in capite postremo tituli *Thamid* seu *de Sacrificio jugi.* Addit autem generatim Maimònides loco supra citato; אם מת הראשון זה השני מתמנה תחתיו *Mortuo Pontifice Primario, Secundarius iste in locum ejus succedit.* Quod tamen de alio Segene seu Vicario, præter eum qui proximus ex sanguine ac moribus patriis hæres erat, capi nequit apud eum qui jura popularium avita non eorum violationes ibi congerit. Rem se ita habuisse opinor ut plerunque sanguine proximus hoc gauderet Vicariatu; extra ordinem verò, atque ut incommodum aliquod evitaretur, alii etiam qui proxime non essent interdum substituerentur. Qua sanè in Specie, nec segenis Successionem ex sanguinis jure locum habere manifestum est.

Natalium inquinamenta, *quibus arcebantur tam functione* Sacerdotali *quam* Pontificali *successione Sacerdotum filii.*

Cap. II.

Quod ad Natales heic attinet; qui ab omnimoda functione Sacerdotali, ob Natalium impuritatem arcendus erat, eum in Pontificatum succedere jure non potuisse, nemo non videt. Cum autem interdicto

tam sacro quam מדבר סופרים ex *Scribarum*, id est Legis Custodum, *institutione* superinducto vetiti sint plurifariam Concubitus ac Nuptiæ; aliæ civibus universis, veluti fæminarum in Levitici decimo octavo memoratarum atque earum quas illis שניות *Secundarias* vocant, aliarum item, quale interdictum כולא בכלל *omnibus commune* nuncupant; aliæ Sacerdotibus tantum & Pontifici, quale interdictum מיוחד בכהנים *proprium Sacerdotibus* appellitant; arcendus erat ab altaris functione atque à successione, quam tractamus, ut חלל *profanus*, quisquis ex Nuptiis seu coitu Lege sive Sacerdotibus sive Pontifici peculiari seu propria, vetito nasceretur; idque sive Lex illa sacra esset atque à Numine lata, sive à Majoribus seu Scribarum autoritate superinducta. Lex sacra est de Sacerdotibus in universum Levit. XXI. אשה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדוש הוא לאלהיו quod in vulgata vertitur. *Scortum & vile prostibulum non ducent uxorem, nec eam quæ repudiata est à marito, quia consecrati sunt Deo suo.* Hellenistæ ibi Γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην οὐ λήψονται· *Mulierem meretricem & profanatam non accipient*, ceteris vulgatæ & veritati satis consonis. Ita etiam Onkeli paraphrasis, tametsi *Meretricem & violatam* substituat in versione P. Fagius. Violatam, pro eo quod in Chaldæo Onkeli est מחללא *profanata*. Ebræa autem sonant, *fæminam, quæ Zona est*, seu *Scortum*, *aut Profanam non accipient. Et fæminam repudiatam à marito suo non accipient. Quoniam sanctus est Deo suo.* Ut autem tria illa fæminarum genera Sacerdotibus universis ex Lege eis peculiari interdicuntur, ita Pontifici, præter eas, & vidua interdicta est, & coniugium violatæ. Citati capitis commate 13, de Pontificis nuptiis; והוא אשה בבתוליה יקח אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה *Uxorem, cui virginitas sua manet, ducet. Viduam, Repudiatam, Profanam, Scortum, istas non accipiet. Sed virginem de populis suis accipiet in uxorem.* Et subjicitur dein ולא יחלל זרעו בעמיו *Nec profanet semen suum in populis suis.* Vulgata ibi; *Virginem ducet uxorem. Viduam autem, & repudiatam & sordidam atque Meretricem non accipiet, sed puellam de populo suo ne commisceat stirpem generis sui vulgo gentis suæ.* Subindicans proculdubio non solum Virginem

Pontifici

Pontifici ducendam sed etiam ex genere seligendam Sacerdotali, quod per *populum suum* autor Versionis ihnui existimavit. Neque ille solus. Nam sic etiam disertè Philo, Iudæus Alexandrinus, lib. II, de Monarchia. Pontifici scribit ille non solum Virginem esse duntaxat despondendam ἀλλὰ καὶ ἱερείαν ἐξ ἱερέων ἵνα ἐκ μιᾶς οἰκίας καὶ τρόπον τινὰ τοῦ αὐτοῦ αἵματος ὦσιν νυμφίος τε καὶ νύμφη *sed etiam Sacerdotem ex Sacerdotibus, puellam nempè ex Sacerdote natam, adeo ut sponsus sponsaque sint ex una domo & eodem quodammodo sanguine.* Sed neque in Iosepho nec in Talmudicis hujusce interpretationis vestigium comperio. Minime enim populos suos pro genere sumunt Sacerdotali, sed Israelitico. Et Aben Ezra ad dictum locum, *Ratio est*, inquit, *in adjectione verborum illorum de populis suis* כי הבתולה השבויה והמתיהדת אסורה לו *quoniam Virgo capta* (è gentilibus) *& Iudæa facta seu Proselyta ei interdicitur.* Quam etiam nomine Zona seu Scorti, ut mox patebit, comprehendunt. Ex singulari vero vocabuli Vxoris in sacra de Pontificis nuptiis lege numero, receptior est sententia polygamiam ei negatam esse, adeo ut plures simul habere ei esset nefas. Qua de re videsis Gemaram Babyloniam ad tit. *Iabimoth* cap. VI, fol. 59 ª, & Maimonidem halach. *Isuri Bia* cap. XVII, præter *Magid Misna* ibidem. Et Nicolaus Mongeorgius in Codice de Mosaico & Vetere jure enucleando pag. 161, *Seniores*, inquit, *populi Israel prehabito maturo consilio de liberatione decrevere Magnum Sacerdotem unica Vxore fore contentum.* Quin quod habetur in II, Paralip. XXIV, 3, de binis Iehoiadæ Pontificis Vxoribus, id intelligunt ii qui sententiam hanc amplexantur, de altera post alterius sive mortem sive repudium ducta, aut pluribus simul ductis antequam in Pontificatum succederet, saltem de altera in parasceve festi Expiationum libello ejecta. Nam tempore illo sanctissimo binas Pontifici retinere utcunque illicitum habebant; ut scilicet inquinamenti ansa minueretur. Videsis Maimonidem halach. *Celi bammikdasch* cap. V. Sed vero apud Ezechielem cap. XLIV, 22, de Sacerdotibus legitur *viduam & repudiatam non ducent in uxores, sed virgines quæ sunt de semine domus Israel* והאלמנה אשר תהיה אלמנה מכהן יקחו, quod vulgatâ vertitur, *sed & viduam quæ fuerit*

vidua

vidua à Sacerdote accipient. Hæc quidem sonare videntur, ac si vidua nulla, præter eam quæ Sacerdoti marito superstes esset Sacerdoti fuisset ducenda, sed tantùm virgo. Ceterùm Ebræi ita in loco illo singula singulis distribui volunt, ut vidua tantum soli Pontifici, ei verò cum ceteris Sacerdotibus repudiata interdici intelligatur, uti & virgo duntaxat Pontificis connubio assignari. Ut ita nimirùm cohæreant cum Lege in Levitico lata. Et demùm verba illa posteriora, quæ Ebraicè attulimus, capiunt ac si dictum fuisset, *at viduam, quæ revera fuerit vidua, scilicet nec repudiata, nec à Leviro renuntiata* (ex lege Deuteron. XXV, 7, nam par esse hujus cum repudiata jus instituêre Sribæ) *ii qui sunt ex Sacerdotali genere ceteri licitè ducant.* Nam מכהן quod *ex Sacerdote*, significat seu *à Sacerdote*, pro iis ibi sumi volunt, qui sunt ex genere Sacerdotali, seu Sacerdotes gregarii, quemadmodum fere Græci dicunt οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς pro *Stoicis*, & οἱ ἀπὸ τοῦ περιπάτου pro *Peripateticis.* Videsis ad locum citatum, Salomonem Iarchium & Davidem Kimchium. Et Vzielides in paraphrasi Chaldaica ibi expressim, ואַרמלתא די תהי ארמלתא שאר כהניא יסבון *viduam autem quæ revera fuerit vidua* (marito superstes) *Sacerdotes ceteri* seu *gregarii ducant.* Interdicebatur igitur Sacerdotibus gregariis Scortum, prophana, ac repudiata ex Lege Sacra; atqui & Leviro renuntiata (quam חלוצה nuncupant). ex Scribarum autoritate. Pontifici verò etiam & vidua & vitiata; ita tamen ut, ex peculari Pontifici lege, connubium vitiatæ interdici velint, quod eliciunt ex uxoris vocabulo in præcepto de virgine ducenda expresse habito. Ceterarum tam coitum quam connubium ex ipsis Sacerdotio in universum peculiaribus Legibus vetari; quoniam לא יקחו *non accipiant* generatim adjicitur. Quod ad sequentia ritè capienda, imprimis est animadvertendum. Qualesnam autem fuerint heic vidua repudiata, Leviro Renuntiata, & Vitiata, ita satis ad hanc rem vulgò dignoscitur ut plura de eis heic subtexere necesse non sit. De ceteris binis idem non dicendum. Nam quænam fuerint bina illa fæminarum genera Scorti ac Profanæ nominibus in versionibus vulgò vetita fusius est heic exequendum; tum quoniam mirè discrepat earum notio apud Ebræorum

jurisc.

jurisconsultos ab ea quæ Christianis recipitur, tum quia, in Natalibus Sacerdotum ac Pontificum discernendis, ea momenti sit perquam insignis. *Zona* igitur seu Scortum ad hunc modum eis definitur זונה האמורה בתורה היא כל שאינה בת ישראל או בת ישראל שנבעלה לאדם שהוא אסורה לתנשא לו איסור השוה לכל או שנבעלה לחלל אעפ״י שהיא מותרת לתנשא לו Zona seu *Scortum in Lege memoratum fæmina est quæcunque non est Israelitis* (id est, non ex Israelita; saltem non ex Israelitide genita) *aut Israelitis quacum concubuit vir cujus nuptiæ ei interdicto omnium communi interdicuntur, aut quacum concubuit profanus etiam cujus nuptiæ ei essent permissæ.* Priori definitionis parte comprehendi videmus exteram qualemcunque, etiam & Proselytam & Libertinam. Quæ sequitur pars definitionis non solum complectitur Israelitidas illas omnes qui coitu aliquo nomine ערוה *Turpitudinis* seu *incestus* (excepto illo qui cum menstruosa habitus) in Levitici decimo-octavo capite signato, inquinarentur, verum etiam universas quæ cum eorum aliquo rem haberent, quorum nuptiæ Israelitidibus vetantur, veluti Mamzere, Ammonite, Moabite etiam Proselyto facto, id genus aliis, in Deuteronomii vigesimo tertio. Nam quod ibi sigillatim de istis legitur לא יבא בקהל יהוה *non intrabit in cætum* seu *congregationem domini*, id ad unum omnes accipiunt Ebræi pro eo quod est לא ישא ישראלית *non ducat in uxorem Israelitidem*; seu, *inter eos & Israelitas minime ineantur conjugia.* Eadem erat ratio Israelitidis quacum gentilis coiverat nondum Proselytus factus. Etenim Lex ait sacra, Deuteronom. VII, 2 *Non affinitatem facies cum eis; filiam tuam non dabis filio ejus, neque filiam ejus accipies filio tuo.* Vide item Exod. XXIII, 32, & XXXIV, 16. Quas leges, non de alienigenis simpliciter sed de nondum Proselytis factis accipiunt. Vide item Ezram X, 10 & Nehemiam XIII, 25. Quod pariter dicendum de ea quæ cum servo ex gentibus capto, necdum libertate donato, tametsi Iudaismo nomen dedisset, atque eousque, servilem retinens conditionem, Proselytus fuisset factus. Nam interdictum Israelitidi habebatur hujusmodi servi, veluti gentilis, conjugium, uti & Israelitæ hujusmodi ancillæ; qua de re consulas etiam Levitic. XIX,

20.

20 & paraphrasin Onkeli Deuteronom. XXIII, 17. Ex gentilis igitur, servi hujusmodi, adulteri, sanguine nimium conjuncti, Mamzeris (qualisnam is esset, ostendimus in libro de Successionibus in Bona cap. III) Ammonitis, Moabitis, id genus aliorum coitu, quorum nuptiæ prohibitæ sunt interdicto omnibus ex ipso sermone sacro, communi, Zona seu Scortum heic fiebat. Non item ubi nuptiæ, non ex sermonis sacri verbis, sed ex majorum tantum institutis, veluti Secundariarum, prohiberentur, tametsi esset etiam omnibus commune illud interdictum. Nam ita volunt heic distingui. Postrema denique definitionis verba de Profani concubitu, explicata habebimus, si quid Profana Magistris in Lege denotet prius ostendatur. Profana, ad eorum mentem, dupliciter fiebat fæmina. Interdum ex Natalibus tantum, interdum ex solo Sacerdotis seu Pontificis coitu. Quod ad Profanæ Natales attinet; Proles utriusque sexus ex ea quæ *Zona* seu Scortum, modo suprà explicato, habebatur, aut è repudiata aut è fratria Leviro renuntiata (nam in iis quæ Sacerdotibus propria fuere de nuptiis aut coitu interdictis, nullum voluere esse heic discrimen inter sacram Numinis Legem & Majorum seu Scribarum instituta) à Sacerdote suscepta, sive à Pontifice, uti etiam ab hoc ex vidua, Profana censebatur. Idem statuebant de Pontificis prole ex vitiata, quam matrimonio sibi conjunxerat, nata. Nam peculiare esse Pontifici de ea mandatum aiunt, quà tantum prohibetur ei ejus conjugium; idque ex usu vocabuli uxoris expresso, in Lege de Virgine, ut superius etiam monuimus. Et Profanari nolunt prolem, nisi ubi generatio ejus ex causa peculiari sive Sacerdotis sive Pontificis nuptiis præcepto vetita manarit. Breviter rem explicant; חלל הוא שנולד מאיסור כהונ׳ *Profanus est qui nascitur ex coitu Sacerdoti interdicto.* Lege scilicet seu instituto generi Sacerdotali aut Pontifici peculiari. Unde in paraphrasi Vzielidi tributa, Profana vertitur per דאיתיליד־ מן פסוליא *quæ nata est ex eis quæ Sacerdotibus jungi rite nequeant.* Sacerdotis autem coitu solo profanabatur quælibet generi Sacerdotali vetita, nondum Profana. Uti & Pontificis coitu vidua, & Vitiata quæ ei conjux. atque

ad

ad illud quod interdicto de Pontificis Nuptiis subjungitur, *nec profanabit semen in populis suis*, habet Iarchii glossa; הא אם נשא אחת מן הפסולות זרעו הימנה חלל מדין קדושת כהונה *scilicet si duxerit quampiam ex eis quæ sive ipsi sive generi Sacerdotali vetantur, semen ejus ex ea susceptum profanabitur ex jure sanctitati Sacerdotii præscripto.* Nam & ipsa prius ex coitu ejus profanata. Neque discrimen heic faciunt inter concubitum ex errore & scienter habitum. Statuunt etiam filium ex Sacerdotis coitu, communi interdicto prohibito, veluti adulterio aut incestu (quod mirum videtur) quo *Zona* seu Scortum quæpiam primum fiebat, genitum, altaris functione neutiquam eo nomine arcendum fuisse. Sed כשר seu *rectum*, uti vocant, haberi. Filiam vero Sacerdoti minime ducendam; quippe quæ Mamzera erat (ut omnes ita procreati) adeoque, ex communi omnibus mandato, non solùm non Sacerdoti sed nec Israelitæ cuicunque permissa. Atqui ex secundo cum eadem, Scorti nomine jam indutâ, coitu sive ejusdem sive alius Sacerdotis natum, ad altare quia Profanus erat, non admittendum. Secundus nimirùm coitus Scorti erat, ideoque (uti & omnes qui sequerentur) ex præcepto Sacerdotibus peculiari illicitus fuit. Non ita primus; sed ex præcepto omnibus æque communi. Neque igitur proles ex primo heic suscepta profana censebatur, sed ex secundo, juxta ea quæ dicta sunt, quo etiam ipsa mater profana fiebat. Et solum ita mater atque posteri, non ipse Sacerdos (sic illi) profanabatur. Regulam tradunt; אחת מן הנשים האסורות לכהונה שנבעלה לכהן נתחללה אבל הכהן עצמו שעבר עבירה לא נתחלל *Fœmina qualibet, Sacerdotali generi interdicta, quacum Sacerdos concubuerit, profanatur: At vero Sacerdos ipse qui sic deliquerit, neutiquam profanatur:* Nimirùm neque functione neque juribus aliis Sacerdotalibus arcebatur. Profanarum autem, quales diximus, posteri universi, à Sacerdotibus geniti, profani erant. Neque restituebatur in eo genere Natalium puritas ut inde Vxores rite seligere potuerint Sacerdotes, nisi ubi è puellis profanis Israelitæ, qui non essent aut Sacerdotes aut profani, filias suscepissent. Etenim hæ, ob patrum dignitatem quam sequebantur, Sacerdotum Nuptiis, non aliter ac Israelitides ceteræ, idoneæ sunt habitæ. Neque pro-

 fanatum

fanarum conjugia aliis præter Sacerdotes & Pontifices prohibebantur. Et tametsi illicitæ erant horum cum illis nuptiæ, filiarum nihilominus tam Sacerdotum quam Pontificum atque profanorum, uti etiam profanarum atque Levitarum Israelitarumque ceterorum (qui non ex genere Sacerdotali) atque horum filiarum cum profanis conjugia non aliter ac Proselytorum atque Libertinorum semper permissa. Atque ex ejusmodi conjugiis proles in aliam atque aliam conditionem ab ea, quæ alterius parentum erat, migravit. Israelitidis cujuscunque proles, cui pater Proselytus aut Libertinus erat, in genere censebatur Israelitico. Profanæ, Proselytæ ac Libertinæ prolis ab Israelita, non Sacerdote aut Profano, genitæ par erat ratio. Ubi vero Proselytorum, Libertinorum, ac Profanorum per nuptias invicem commixtio fiebat, proles conditionem sequebatur patris. Etiam & patris retinebat non solùm Libertinæ & Proselytæ sed & Israelitidis proles à profano suscepta. Et inter Profanos censebatur semper Profani posteritas usque dum ex conjugiis jam dictis in aliud nomen filiarum seu nepotum proles migraret. Regula est; בת חלל זכר פסולה מן הכהנה לעולם *Filia Profani sexus masculi Sacerdoti haut ritè jungenda est ulla in specie.* Semper nempe Profana est, ut pater, ipsa. Quod utique de filiis ejus pariter dicendum. Ex hisce manifestum est, tum qualisnam fuerit fæmina Profanæ nomine in lege memorata, tum quisnam Profanus ille fuerit cujus concubitu, utcunque licito, puella quacum rem haberet, זנה seu *Scorti*, ad Magistrorum mentem, nomen induebat. De hisce omnibus, consulas Talmudicos, maximè tit. *Kidoschim* cap. IV & tit. *Iebimoth*, cap. VI & IX. præter Mosem Maimonidem halach. *Issuri Bia* cap. XVIII. & XIX, Mosem Mikotzi Præcept. Negativo CXXI & CXXII & sequentibus. Et de Natalibus demum quorum ob impuritatem tam functione Sacerdotali quam successione Pontificali Sacerdotum filii arcebantur, facile hinc liquet dijudicare. Summa est, nemo non arcendus erat ut Profanus, qui ex concubitu jure Sacerdotibus ac Pontifici peculiari interdicto nasceretur. Hinc etiam, ne hujusmodi inquinamenti suspicio fraudi foret aut fama de familia profanis inquinata

sive

ſive functioni ſive ſucceſſioni adverſaretur, in tabulas genealogicas, כתבים היחש *ſcripta* ſeu *libros familiæ* dictos, parentum nomina, genus, qualitatem referre ſolebant, maximè Sacerdotes; unde natalium puritas, qualis ſacræ functioni atque ſucceſſioni exigebatur, præſtò aſſereretur. Qua de re apud Ezram cap. II, 62, & Nehemiam cap. VII, 64. *Hi quæſierunt*, inquiunt, *Scripturam genealogiæ ſuæ & non invenerunt, & ejecti ſunt de Sacerdotio. Et dixit Atherſatha eis ut non comederent de Sancto Sanctorum donec ſurgeret Sacerdos doctus atque perfectus:* Adeò ut à Sacerdotio arcerentur in perpetuum; quoniam utrum natales eorum ſatis eſſent puri, non ſatis conſtabat. Et de ea re, plura capite proximo. Id verò quod adjicitur de adventu *Sacerdotis docti atque perfecti*, ex locutione apud Ebræos proverbiali interpretatur Iarchius כאדם האומר לחבירו עד ימות המשיח *Qua ſcilicet uti ſolent invicem homines, cum dicunt, uſque ad dies ſeu adventum Meſſiæ.* Vide item Nehemiam XIII, 28. Ejecti autem ſunt ſeu altari arcebantur, ut polluti ſeu profani ex natalibus, בעבור שלא נמצא כתב יוחסן *eo quod repertæ non ſunt tabulæ eorum genealogicæ.* Ne ſcilicet profani fortè, contra fas, ad ſacram functionem admitterentur. Sic idem Iarchius ibi. De matribus item aviiſque Vxoris ducendæ, ſollicitiùs erat Sacerdoti inquirendum, ne aut interdictam ducens pœnas ſubiret, aut prolem inquinaret; quod fuſius in libris de Nuptiis Ebræorum explicamus, etiam &, ex Ioſepho, capite ſequenti tangimus.

Flavius Ioſephus, *de Sacerdotum Natalibus, explicatus. Et de* Natalibus dubiis.

Cap. III.

IAm dictis de Proſelytarum, Libertinarum, & τῶν זונות *Zonoth* ſeu *Scortorum* (ſenſu ſupra oſtenſo) filiis functione Sacerdotali arcendis, adſtipulatur etiam Fl. Ioſephus. Is in primo adverſus Apionem, δεῖ inquit, τὸν μετέχοντα τῆς ἱερωσύνης ἐξ ὁμοεθνοῦς γυναικὸς παιδοποιεῖσθαι *Oportet eum qui Sacerdotii particeps fuerit, ex ejuſdem gentis naſci mu-*

liere. Scilicet neque ex Proselyta aut Libertina nedum gentili aut ancilla ex gentibus capta; quæ omnes, ut ex Magistris manifestum fit, τῆς *Zona* seu *Scorti* nomine interdicebantur Sacerdotibus. Quin binarum posteriorum proles matrem in republica Ebræorum semper sequebatur, ut passim habetur in eorum Commentariis. Scilicet docet ibi Iosephus genus apud populares suos Sacerdotale semper ἄμικτον καὶ καθαρὸν *sine permixtione & purum* manere debuisse; & Vxorem ducturum μὴ πρὸς χρήματα μηδὲ τὰς ἄλλας ἀποβλέπειν τιμὰς ἀλλὰ τὸ γένος ἐξετάζειν ἐκ τῶν ἀρχαίων λαμβάνοντα τὴν διαδοχὴν καὶ πολλοὺς παρεχόμενον μάρτυρας *neque pecunias nec honores spectare, sed genus perscrutari atque ex Majorum monimentis stirpis successionem deducere & multis eam firmare testibus.* Quibus statim subjungit; καὶ ταῦτα πράττομεν οὐ μόνον ἐπ' αὐτῆς Ἰουδαίας ἀλλ' ὅπου ποτὲ σύστημα τοῦ γένους ἐστὶν ἡμῶν κἀκεῖ τὸ ἀκριβὲς ἀποσώζεται τοῖς ἱερεῦσι περὶ τοὺς γάμους. λέγω δὲ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Βαβυλῶνι καὶ ἔνθα τῆς ἄλλης οἰκουμένης τοῦ γένους τῶν ἱερέων εἰσί τινες διεσπαρμένοι. πέμπουσι γὰρ εἰς ἱεροσόλυμα συγγράψαντες πατρόθεν τοὔνομα τῶν γεγαμημένων καὶ τῶν ἐπάνω προγόνων, καὶ τίνες οἱ μαρτυροῦντες: *Atque hæc facimus non solum in Iudæa ipsa verum etiam ubicunque nostri generis cætus reperitur simul & cura habetur Sacerdotibus legitima conjugiorum. De iis loquor qui degunt in Ægypto & Babylone, & qui sunt alibi in Terrarum orbe dispersi ex Sacerdotum genere. Nam mittunt Hierosolymas ut descriptum habeant ex domo paterna nomen tum liberorum, tum qui superiores erant majorum, præter rei testes.* Ut ita sollicitiùs prospicerent ne de prolis suscipiendæ conditione, quæ ex Majorum labe pollui posset, non satis imposterum constaret. Unde & ipse sub initium Vitæ suæ, παρ' ἡμῖν, inquit ἡ τῆς ἱερωσύνης μετουσία τεκμήριόν ἐστι γένους λαμπρότητος, *apud nos participem esse Sacerdotalis functionis, argumentum est eximii splendoris generis.* Aliorum nempe, præter optimo jure Israelitas, nequaquam commixti sanguine. Neque duntaxat ubi de natalium impuritate manifestò liqueret, Sacerdotum filii à sacra arcebantur functione, verùm etiam ex ספק זונה *Zona dubia*, seu *dubio Scorto*, ex ספק חללה *profana in dubio* ceterisve generi Sacerdotali interdictis, de quibus dubium, sive ex fama sive ex præsumtione, erat an nomina quibus interdicerentur

tur

tur Sacerdotibus feminæ, eis debita essent, filius genitus חלל ספק *profanus in dubio* censebatur, eamque ob caussam æquè ac is qui manifestò Profanus erat. ab altari arcendus; nisi id quod in dubio erat probationibus apertè solveretur. Ad hanc rem spectat quod ex Ezra & Nehemia capite superiore memoratur. Hinc etiam fiebat, ut Puella Israelitica trima præter diem unicum aut majoris ætatis ex Captivitate gentium redemta pro Scorto heic dubio haberetur, filiusque ex ea à Sacerdote susceptus pro Profano qui in dubio. Nam post triennii ætatem (qua viripotentem puellam semper existimabant) de Gentilis alicujus, apud quem captiva servabatur, coitu, præsumebatur, unde *Zona* seu Scortum fieri capite superiore ostenditur. Atqui si teste unico firmari potuisset negatio, Gentilem cum ea neutiquam concubuisse, diluebatur ejusmodi præsumtionis vis. Moses Maimonides halachoth *Isuri Bia* cap. XVIII, שבויה שנפדית והיא בת שלש שנים ויום אחד או יתר אסורה לכהן מפני שהיא ספק זונה שמא נבעלה לגוי ואם יש לה עד שלא נתייחד הגוי עמה הרי זו כשרה *Captiva redempta quæ fuerit trium annorum præter diem unicum aut majoris ætatis, Sacerdoti interdicebatur; quoniam dubium erat Scortum. Scilicet in dubio erat utrum cum ea Gentilis rem habuisset. Ceterùm si testem haberet, Gentilem minimè secum concubuisse, tunc generi Sacerdotali Uxor erat satis idonea.* Qua de re vide item Gemaram Babyloniam ad tit. *Cetubboth*, cap. II, fol. 26 & 27. Consonum est quod habet de captiva Iosephus; cujus tamen ratio, sine Magistrorum commentariis, nimium delitescit. Is dicto contra Apionem libro, πόλεμος δ' εἰ, inquit, κατάσχοι, καθάπερ ἤδη γέγονεν πολλάκις, Ἀντιόχου τε τοῦ Ἐπιφανοῦς εἰς τὴν χώραν ἐμβαλόντος καὶ Πομπηΐου Μάγνου καὶ Κυντιλίου Οὐάρου, μάλιστα δὲ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, οἱ περιλειπόμενοι τῶν Ἱερέων καινὰ πάλιν ἐκ τῶν ἀρχαίων γραμματείων συνίστανται καὶ δοκιμάζουσι τὰς ὑπολειφθείσας γυναῖκας. οὐ γὰρ ἔτι τὰς αἰχμαλώτους γενομένας προσίενται, πολλάκις γεγονυῖαν αὐταῖς τὴν πρὸς ἀλλόφυλον (ita planè legendum pro eo quod nihili est ἀλλόφυλον in impressis) κοινωνίαν ὑφορώμενοι: *si autem bellum interveniat, sicut jam crebrò factum est, cum Antiochus Epiphanes nostras invasit terras, uti & Pompeius Magnus & Quintilius Varus, & maximè nostro in ævo, ii qui ex Sacerdotibus*

dotibus ſuperſunt, novas ex vetuſtis monimentis conficiunt tabulas, & fœminarum quæ relinquuntur conditionem indagant. Etenim minimè captivas approbant; quippe quarum, cum Gentilibus ſeu alienigenis frequens conſortium ſuſpicantur. Ipſa eadem, ſed ſubobſcurè redditur ratio quæ apud Magiſtros in Commentariis ſuis occurrit, ut jam aperuimus. Atque inde erat illud quod protervè nimis improperavit Eleazarus Phariſæus, cum Ioannes Hyrcanus Pontifex & Princeps Iudæorum, Simonis Pontificis ac Principis filius, Phariſæorum cœtum in convivio ad libertatem de ſe loquendi invitabat, atque ad officii ſui, ſi quid delinqueret, correctionem. *Quandoquidem igitur*, ait Eleazarus, *ais te cupere audire veritatem, ſi vis eſſe juſtus abdica te Pontificatu & contentus eſto Principatu populi. Illo autem cauſam rogante cur ita poſtularet ut ſe Pontificatu abdicaret* ὅτι, φησὶ, ἀκούομεν (ita Ioſephus lib. XIII, cap. XVIII) παρὰ τῶν πρεσβυτέρων αἰχμάλωτόν σου γεγονέναι τὴν μητέρα, βασιλεύοντος Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς: *quia*, inquit, *audivimus à Senioribus matrem tuam captivam fuiſſe, regnante Antiocho Epiphane.* Falſus quidam erat rumor ille. Sed ex eo quod objecit Phariſæus hic nemini non facilimum eſt elicere ſententiam etiam de Captivæ filio ad ſucceſſionem Pontificalem jure non admittendo nec in dignitate retinendo, veluti Profano, niſi de caſtitate matris aliunde conſtaret. Etiam & autor idem lib. III, Originum cap. X; in mandatis ſcribit peculiaribus accepiſſe Sacerdotale genus μήτε γαμεῖν τὰς ἑταιριζάς μήτε δούλην μήτε αἰχμάλωτον, μήτε τὰς ἐκ καπηλείας καὶ τοῦ πανδοκεύειν πεποριομένας τὸν βίον *eas in Vxores neutiquam ducere quæ corpore quæſtum facerent, nec ancillam, nec captivam, nec cauponariam, nec ſtabulariam;* præter alias de quibus ex ſacri ſermonis verbis ſatis liquet. Ob præſumtionem, proſtibulum, captivam, cauponariàm ac ſtabulariam, gentilium, quorum frequentiæ adſueſcerent, concubitu pollui, juxta ea, quæ jam dicta ſunt, inter זונות ספקות *Scorta dubia* eas cenſeri voluit, adeoque Sacerdotibus interdici. At, contra Ioſephi mentem, Ruffinus ibi vertit, *neque meretrices neque concubinas eis habere permiſit.* Cum manifeſtum ſit, ex Talmudicorum ſcitis, & meretricem & concubinam etiam & proſtibulum (de quo vide ad hanc rem Maimonidem

mosidem hal. *Isuri Bia* cap. XVIII) si de concubitu, qualis in τῆς *Zona* seu Scorti definitione memoratur, præsumtio aut suspicio vehemens abesset aut dilueretur, Sacerdotibus permissum esse, neque prolis ex earum conditione, pollui natales. Ceterùm Philo, Iudæus Alexandrinus, ita de Scorto interdictum sacrum intelligere videtur, ut universæ fœminæ, præter Virginem & Viduam Marito superstitem, Sacerdotibus τοῖς κατὰ μέρος *partiariis* seu τοῖς τῆς δευτέρας τάξεως *secundi ordinis* (nam hisce nominibus in ceteris, præter Pontificem, designandis, utitur) pro vetitis essent ex jure generi sacro peculiari habendæ. Vide cum lib. II de Monarchia. De solicitudine demum circa Sacerdotum nuptias, unde natalium puritas & successio pendebat, Iosephus in primo contra Apionem; τεκμήριον δὲ μέγιστον, inquit, τῆς ἀκριβείας. Οἱ γὰρ ἀρχιερεῖς οἱ παρ' ἡμῖν ἀπὸ δισχιλίων ἐτῶν ὀνομαστοὶ παῖδες ἐκ πατρὸς εἰσὶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς. Τοῖς δὲ, τῶν εἰρημένων ὅτι τι γένοιτο εἰς παράβασιν, ἀπηγόρευται μήτε βωμοῖς παρίστασθαι, μήτε μετέχειν τῆς ἄλλης ἁγιστείας, *Indicium summæ hac in re accurationis maximum est. Etenim qui Pontifices apud nos fuere à duobus millibus annorum* (de hoc numero locus heic non est disceptandi) *nominе designati, filii ex patribus, reperiuntur in Latereulis: Nonnullis verò, ubi eorum quæ diximus quid non fuerit observatum, interdictum est ne ad altaria accedant, aut rem aliam sacram participent.* Nimirum מן קדשים seu *de rebus Sacris* Sacerdotali generi, non profanato, propriis, nihil illis jure cedebat; ubi de Natalium puritate non satis constaret, ob admissam patribus circa sponsarum earumque majorum conditionem, negligentiam. Is sensus est illius loci, seu posterioris ejusdem periochæ, quæ apud interpretem (ut non pauca alia) miserè se habet. *His autem qui prædicti sunt*, ita ille, *si quid prævaricentur, interdicitur ne vel ad altare accedant vel alia Sanctificatione fungantur.* Perinde ac si ipsi qui præscriptam ibi circa nuptias curam non servarent altari interdicerentur. Cum certissimum sit nuptias nullas ipsum Sacerdotem, cui interdicta aliqua nuberet, sed ejusce duntaxat prolem profanâsse, quod ex superius ostensis etiam manifestum est. Ex hisce mirum non est, Herodem Antipatri F. Iudææ Regem, cum Pontifices pro suo

libitu

libitu creare abdicareque, nec tamen apertè nimis aut plusquam res sua exigeret, in personis qui crearentur seligendis in patrios Ebræorum ritus committere vellet, tabulas illas tam Sacerdotum quam aliorum genealogicas flammis, quà potuit, consumsisse; quod memorat Eusebius, alii. Et Saidus Batricides, Patriarcha Alexandrinus, de eo,

اخذ كتب اليهود التي اعانوها فيهم
فيها نسب قبايلهم وجنسهم فاحرقها بالنار كلها
حتى لا يدري احد منهم من اي سبط هو ولا
من هو ابوه

Cepit tabulas Iudæorum quibus recensebantur illorum cognationes, per familiarum & generum conjunctiones contractæ, atque eas omnes igne combussit; adeo ut nemo cognosceret quanam esset ex tribu, nec quisnam pater ejus fuisset. Non tali cognovit, qui hisce careret tabulis, certitudine qualis in natalibus, maximè eorum qui ad Sacerdotium seu Pontificatum admittendi fuere, discernendis exigebatur. At verò si Profanus sacrificaret (quod obitèr monendum) Sacrificium ejus neutiquam profanum habebatur, sed עבודתו כשרה *cultus* seu *functio*, illâ vice, satis, qua actus erat sacrificantis, *legitima*; ita tamen ut in classes Sacerdotales aut Pontificalem dignitatem non esset ipse admittendus; sed ab altari arcendus. Videsis de ea re Maimonidem halach. *Biath. bammikdasch* cap. VI, & Mikotzi Præcept. Negatiu. CCCVIII. Sacrificium scilicet ab eo peragi non debuit, sed peractum valuit. Nec profanabatur, sed vim habuit Sacrificii. Quo trahunt illud in Benedictiones, qua Moses Levi benedixit Deuteronom. XXXIII, 11, *Benedic Domine Fortitudini ejus, & opera manuum illius accipies benevolè.* Etiam, aiunt inde, חולין שבו חיילה *Profanos, qui ex ea tribu, non aspernaberis.*

De

De Ætate miniſterio Sacerdotali *etiam &* Pontificali *ſucceßioni idonea & legitima. Et de ſucceßione, ubi* hæres *adhuc* impubes, *ſeu* Minor.

Cap. IV.

IDonea undiquaque Sacerdotali miniſterio ætas dici ſolet Ebræis annus exactus vigeſimus. Antè, immaturitas quidem fuit, ſed in genus duplex diſtinguenda. Alia ſic præpediebat, ut, qui intra eam ad altare, ut Sacerdos, accederet, ejus עבודה פסולה *functio* ſeu *miniſterium illegitimum* ſeu *profanum* cenſeretur. Alia minimè altari arcebat eum, aut functioni, ſi placeret, erat impedimento; ſed, intra eam, עבודה כשירה *functio* ſeu *miniſterium rectum & legitimum* ſanctumque ſacrum habebatur. Ita tamen ut veluti privilegii jus eſſet quo ætate ſic immaturus abeſſe poſſet pro libitu nec obligatione, ad vices cum ceteris præſtandas, teneretur. Prior heic ætas anno decimo tertio præter diem unicum, modò bini minimùm pubis pili etiam ei excreſcerent; ſeu plena ac civili pubertate finiebatur; quemadmodum ætas eorum qui גדולים ſeu *Majores* fuere, qua de re ſatis egimus libello de Succeſſionibus in Bona, capite IX. Vetuſtus autor Rabbi Iehuda Ben Elai, in Sepher Siphra quem & תורת כהנים *Legem Sacerdotum* appellitant (ad illud Levitici XXI, 17. Loquere ad Aharon dicens, איש בזרעך *quicunque vir de ſemine tuo in generationibus ſuis habuerit maculam* ſeu *corporis vitium, non accedat ut offerat panem Deo ſuo*) de ætate utraque, ad hunc modum; אמר רבי אלעזר ברבי יוסי הא תינוק פסול אעפ׳ כשרא תמים מאימתי עבודתו כשירה משיביא שתי שערות אבל אין אחיו הכהנים מקריבים אותו לעבודה עד שיהיה בן עשרים שנה *Docuit Rabbi Eleazar, ex ſententia Rabbi Joſe, infantem ſeu minorem Sacrificiis haut idoneum fuiſſe, tametſi vitio corporis omnimodo vacaſit. Tempus autem quo ſacra rite peragere poteſt, incipit poſtquam bini ei excreverint pili. At vero fratres ſui Sacerdotes, ſeu Sacerdotum grex neutiquam eum ad ſacra altaris miniſteria accerſunt antequam fuerit annorum viginti.* Locus eſt in Siphra col. 188, quem & citat Moſes Mikotzi Præcept. Negatiu. CCCVIII, ſed non ſine verborum ali-

quot discrepantia. Sic ille ibi תניא בתורת כהנים איש אמר רבי אלעזר בר' צדוק למעט תינוק שפסול אפילו תמים עד מתי עד שיביא שתי שערות עבודתו פסולה *Explicatur in Lege Sacerdotum vocabulum vir* [in Lege quam memoravimus sacra] *docuit Rabbi Eleazar ex sententia Rabbi Zadok, inde eliciendum Minorem seu infantem non admittendum, tametsi fuerit corpore integer. Quin & illegitimum est ejus ministerium usque dum excreverint bini pili.* Tantundem etiam habetur in Gemara Babylonia ad tit. *Cholin*, cap. I. fol. 24 b. תנו רבנן איש מזרעך לדורותם מכאן אמר ר' אלעזר קטן פסול לעבודה ואפי' תם מאימתי כשר לעבודה משיביא שתי שערות אבל אחיו הכהנים אין מניחין אותו לעבוד עד שיהא בן עשרים *Tradunt Rabbini ex eo quod legitur, Vir ex semine tuo in generationibus suis, docuisse Rabbi Eleazar, Minorem functione sacra arcendum, tametsi corpore esset integer. Functioni verò satis idoneum esse postquam excreverint ei pili bini, cum tamen Sacerdotum grex seu collegium eum in vices non accersant ante ætatem viginti annorum.* Sic item Maimonides halach. *Cele hammikdasch* cap. V. Et de ætate tredecim annorum præter diem unicum, seu binorum pilorum ætate, quæ heic discrepat tantùm juxta ea quæ in libello de Successionibus in Bona aperuimus, vide insuper adnotatum ad Maimonidem halach. *Thephila Webarceth Cohenim*, cap. XV. & Mosem Mikotzi Præcept. Affirmat. XX. Vigesimus autem, quo in functionem evocandus Sacerdos erat, indicari videtur in II. Paralipom. XXXI. 17. Commate præcedēnte verba fiunt de Sacrorum, sub Ezekia Rege, instauratione & proventuum distributione universis Sacerdotibus qui trimatum attigerant aut ætate fuerant superiores. Nam ejusmodi minoribus, Templum cum parentibus sacrificaturis ingredi (quod ibi memoratur) ritè permittebatur; ideoque, in distributione eorum, infantibus ceteris prætermissis, ratio est simul habita, qua de re vide D. Kimchium ibidem. Ita ut, prioribus ibi verbis, totum genus Sacerdotale, præter infantes nondum trimos, includeretur. Nam quod in vulgata est *exceptis maribus ab annis tribus & suprà*, substituitur pro מלבד התיחשם לזכרים מבן שלוש שנים ולמעלה *præter generis ipsorum mares à filio trimo & supra*, seu ut in Græcis interpretibus ἐκτὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς καὶ ἐπάνω *præter feturam masculinorum*

à triennio & supra. Sequitur dein, *omni ingredienti templum domini, res diei in die suo* (detur) *pro ministerio eorum in vicibus* seu *classibus suis atque distributionibus suis*, quibus commate jam citato subjungitur, ואת התיחש הכהנים לבית אבותיהם והלוים מבן עשרים שנה ולמעלה במשמרותיהם במחלקותיהם *etiam & prosapiæ Sacerdotum secundum domum patrum suorum & Levitarum à filio* XX *annorum & supra, in vicibus* seu *classibus suis atque distributionibus suis.* Adeo ut heic Sacerdotes qui sacro fungerentur officio designari videantur, ætate item adjecta; illic totum, ut dictum est, classis uniuscujusque corpus. Vulgata ibi, *Sacerdotibus per familias & Levitis à vigesimo anno & supra per ordines & turmas suas.* Hellenistæ verò; οὗτος ὁ καταλογισμὸς τῶν ἱερέων κατ' οἴκους πατριῶν, καὶ οἱ Λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν, ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω, ἐν διατάξει, *Hæc distributio Sacerdotum secundum domus paternas: Et Levitæ in vicibus suis à vigesimo anno & supra, in ordinatione.* Vbi anni non omninò ad Sacerdotes sed ad Levitas tantum referuntur. Et Levitarum quidem lex annalis, paulò ante conditum templi, viginti annorum ætatem eorum ministeriis præstituebat, ut eliciendum videtur ex I Paralipom. XXIII, 27 *Juxta præcepta quoque David novissima, supputabitur numerus filiorum Levi à viginti annis & supra.* Cum tamen ex justituto Mosaico, seu lege annali primùm à Numine lata, ante annum trigesimum Levita ad functionem non obligaretur, ut videre est Numeror. IV, 3 & VIII, 24. Nam quòd posteriori Numerorum loco vigesimus quintus annus & priori trigesimus designatur, id ita interpretantur Magistri ut initium functionis altero in loco, discendi initium atque tempus הלכות עבודה *instituta functionis*, veluti lectionem, cantum & quæ sunt cætera assequendi, ut disciplina plenus atque sic idoneus redderetur, in altero denotetur. Adeo ut quinquennium, quo discrepant bini illi loci, fuerit ipsum discendi tempus intra quod qui sacro eorum ministerio non idoneus deprehenderetur, rejiciebatur. Ita in Gemara Babylonia ad tit. *Cholin* cap. I fol. 24ª Maimonides halach. *Celi hammikdasch*, cap. III & Salomon Iarchius ad Numeror. VIII. De vigesimo autem post Davidis tempora heic anno, testimonium habetur in Ezra III, 8, &c.

trigesimi anteà, I Paralip. XXIII, 3. Neque Legem illam annalem in Numeris latam aliter volunt obligasse quam dum arca Levitarum humeris portanda erat seu בזמן שהעבודה בכתף *tempore quo ministerium humeri in usu.* Hoc à Davide rege sublato (1, Paralip. XXIII, 26,) etiam & vim suam ita Legem annalem exuisse, ut & eam novare liceret. Vide nunc Salomonem Glassium Philologiæ sacræ lib. I tract. I, sect. II, art. 31. Monendum autem est in Græcorum interpretum versione Numerorum loci prioris, adeoque utriusque, vigesimum quintum annum Levitis præstitui, qua de re vide, si placet, Theodoretum Quæst. XIII ad eundem librum. Sed vero nullibi comperio apud Magistros, annos Levitarum, quà Levitarum, legitimam Sacerdotum ætatem indicâsse. Quod miror nimium viros magnos, etiam dum alios acriter castigant, admisisse. Neque auditum, puto, est, pubertatem fuisse legitimam Levitæ ætatem, ad Magistrorum mentem, aut non fuisse Sacerdoti; distinctione, quæ supra adfertur, adhibitâ. Quæ tamen ita intelligenda etiam videtur, ut non quilibet Sacerdos Vigesimum superans annum in functionem esset sive evocandus sive admittendus. Sed is tantum, qui in Majoribus ætate seu puber censendus erat, qualis non fuit aliquis, post decimum tertium annum præter diem unicum nisi pubertatis illa signa seu pili bini ei excrevissent, tametsi annum superâsset vigesimum; extra quam ubi aut Spadonis signa, sub vigesimo anno exacto aut postea, Spadonis (quem סריס vocitant) nomen atque, ex eo nomine, Majoris ei præbuerant, aut, hisce etiam deficientibus, trigesimus quintus annus exactus in Majorum demùm numerum eum retulerat. Ejusmodi enim fuere gradus legitimæ, quæ Major erat, ætatis adipiscendæ. Nec antequam eam quis civiliter adeptus fuerat, functioni sacræ idoneum fuisse videntur existimâsse; sed pubertatis signa & annum vigesimum, cui ut plurimum prævia sunt illa signa, velut quæ plerunque seu generatim heic mensuræ vicem obtinebant, in more hoc annali Sacerdotum (qui & Pontificum est) definiendo, usurpasse. Ita ut ante illam ætatem neminem in Vices accerserent; tametsi puberi sacra, pro libitu, præstare liceret, & Pontificis demortui

mortui hæredi etiam puberi in Dignitatem succedere. Neque ante eam ætatem, admittendus erat. Hinc de Onia II Pontifice, Simonis I filio, in successionem, per annos plurimos, post mortem patris, qui tenera ætate eum reliquerat, non admisso, diiudicandum est. Videsis librum primum, cap. VI. Quin apud Iosephum ratio redditur cujus obtentu, utpote legitimæ, Antiochus Epiphanes Pontificatum contulit Iasoni patruo Oniæ qui filius erat & hæres Oniæ III Pontificis. ὁ γὰρ (inquit ille lib. XII, cap. VI) παῖς ὃν Ονίας καταλελοίπει νήπιος ἦν ἔτι. *Nam filius Oniæ superstes, paruulus hactenus erat.* An vero qui ita ob minorem demortui hæredis ætatem succederent; ii jure suo an pupilli Pontificatu fruerentur, quæstio facta est. Audacter Iosephus Scaliger in Elencho Orationis Chronologicæ Davidis Paræi; *Pontifex*, inquit, *Maximus, quamvis ante pubertatis argumenta, non admittebatur in functionem suam; nihilominus tamen erat & vocabatur Pontifex Maximus. Sed dabatur illi Vicarius, qui intra terminum pubertatis ejus vice fungeretur. Is in priore Templo dicebatur* משנה כהן הגדול *Secundus à Pontifice Maximo. Sub posteriore Templo vocatus est* סגן כהן גדול *Vicarius Pontificis Maximi, quem locum in Ecclesia Græca explet is qui vocatur* πρωτοσύγκελλος τοῦ πατριάρχου. *Hujus rei illustre exemplum extat in Onia, cui, quum, patre Simone Justo mortuo, relictus in cunis esset, Vicarius datus est Eleazarus patruus.* Sic ille. At verò, annos XXX Pontifex fuit Eleazarus & Manasses propatruus XXVI, antequam dignitate gauderet Onias nepos, ut libro ostenditur superiori, ex Eusebio; aliis quindecim dunatxat annos Eleazaro assignantibus. Etiam uterque demortuus est antequam succederet Onias; de cujus tamen pubertatis civilis retardatione nullibi legimus. Detur sane extremam pubertatis metam eum præstolatum esse, id est annum trigesimum quintum; nec Eleazarum XXVI sed XV annos tantum dignitatem tenuisse. Certè diutius etiam ita præclusus est Oniæ Pontificatus, quàm tutelæ jus aut Vicarii ratio pateretur. Nec fiebat Pontifex solo jure proximitatis. Accedebat præter vestitum sacra Unctio sub Templo primo, solennis item & sacer vestitus sub secundo. Sine quibus pro Pontifice nemo agnoscebatur; ut

ut mox liquebit. Impuberes autem aut unctos aut vestitu illo insignitos, haut puto compertum. Quomodo igitur Vicarius ei datus, qui nondum ipse Pontifex? qua ratione etiam & ubi tributum ipsi Pontificis nomen, quatenus illud supremam in ordine Sacerdotali dignitatem significat? Quin Iosephus diserte ante Antiochi Epiphanis tempora neminem ἅπαξ παραλαβόντα *semel nactum dignitatem Pontificiam* eam exuisse scribit. Neque obstat Abiatharis exautoratio, perduellionis rei. Loquitur de ordinaria successione & perpetuo Pontificis creati jure. Nec minus ipse sive Eleazari sive Manassis Pontificatum ac aliorum qui præcesserant, perpetuum facit tutelæ seu pupilli jure liberum. Quæ cum ita sint, statuendum potius videtur Impuberum jus ejusmodi fuisse, ut, præcluso ipsis Pontificatu, proximus, perinde ac si illi abessent, sanguine succederet, non tutelæ aut Vicarii jure, sed pleno suoque & perpetuo. Quo item mortuo, proximus itidem succedebat, nisi impuberi pubertas civilis antea accessisset. Adeo ut Impubes à paterna dignitate arceretur usque dum & pubertas sua & Pontificatus vacatio concurrerent. Quod sane, ex Oniæ patruique sui & propatrui exemplo, videtur eliciendum. Iam dicta autem de Sacerdotali seu Pontificali functione, ante annum vigesimum, ubi pubertas civilis adesset, ritè peragenda, apprimè firmantur ex eo quod apud Iosephum legitur de Aristobulo Hyrcani Pontificis, ex Alexandra filia nepote, adeoque Pontificatus, sub Herode Magno, hærede. Is annum agebat decimum sextum, cum Herodes Ananelum Babylonium contra jus, in dignitatem illam evexerat. Alexandra igitur mater ejus ἐπεταράχθη καὶ χαλεπῶς ἔφερε τὴν ἀτιμίαν τοῦ παιδὸς, ὅτι περιόντος ἐκείνου, τῶν ἐπηλύδων τὶς ἀξιοῖτο τῆς ἀρχιερωσύνης *turbata est & iniquè ferebat ignominiam qua affectus est filius suus, quod eo superstite aliunde quis vocatus Pontificatum usurparet.* Sic ille lib. XV. cap. II. Etiam & Mariamne Aristobuli soror atque uxor Herodis, assiduis precibus eum flagitabat, ἀποδοῦναι τ' ἀδελφῷ τὴν ἀρχιερωσύνην *reddere fratri Pontificatum*; quod demum factum est. Et paulo post subjungit Iosephus, τὸ μειράκιον Ἀριστόβουλος, ἕβδομον ἐπὶ τοῖς δέκα γεγονὼς ἔτος· ἐπειδὴ κατὰ νόμον ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐπιτελέσων τὰ θύματα, τὸν

τῇ

τε κόσμον ἔχων τὸν τῶν ἀρχιερέων, καὶ τὰ πρὸς τὴν θρησκείαν ἐπιτελῶν, κάλλει τε κάλλιστος καὶ μεγέθει πλέον ἢ πρὸς τὴν ἡλικίαν ὑπερέχων, τῷ γε μὴν περὶ τοῦ γένους ἀξιώματος πλεῖστον ἐν τῇ μορφῇ διαφαίνων, ὁρμή τε τῷ πλήθει πρὸς αὐτὸν εὐνοίας ἐγένετο, καὶ τῶν Ἀριστοβούλῳ τῷ πάππῳ πεπραγμένων ἐναργὴς μνήμη παρέστη. *Adolescens Aristobulus, annum egressus decimum septimum, cum secundam legem ascenderet ad altare sacra operaturus ac habitu Pontificali indutus, atque ea, quæ functionis erant, ritè perageret; eximia forma & statura quam pro ætate procerior; maxime etiam in facie generis dignitatem præ se ferens, convertit in se multitudinis oculos simul & studia, reputantis secum etiam avi Aristobuli memoria digna facinora.* Exploratissimi vides heic juris fuisse, omnium consensu, Pontificatus functionem ante vigesimum annum ritè peragi potuisse & successione accipi. Nec habet locum in hoc exemplo pubertas singularis XVII annorum, quæ, Ebræis suis in rebus hujusmodi inaudita, Viro magno imposuit. Ad jus autem perpetuum eorum, qui, ob minorem hæredum ætatem, sufficiebantur, asserendum, nec hæredis pubertate seu, quod idem est, legitima ætate, finiri probandum, etiam quod in historiola hac de Ananelo occurrit, inprimis facere videtur. Herodes fatetur se Ananelum Pontificatu donâsse παιδὸς παντάπασιν ὄντος Ἀριστοβούλου, *Aristobulo omnino puerulo.* Impubes desinit esse Aristobulus. Tunc Herodes Ananelo Pontificatum abrogat παράνομα ποιῶν ut disertè Iosephus, id est *jura violans.* Consequens est, Ananelum ex jure, quippe qui semel ob minorem Aristobuli ætatem in dignitatem evectus est, juxta morem receptum abdicari non debuisse. Male interpolatur locus iste Iosephi in versione recentiori. Sed rectè ibi Ruffinus; *Ananelum* (sic ille) *Principatu Sacerdotii, præter Legem exuit.*

De

De Vitiis Corporalibus, *quorum in admittenda ſive* functione Sacerdotali, *ſive* Pontificali ſucceſſione, *ratio erat babenda.*

Cap. V.

Ut, ſine ætate legitima, neque Functio neque Succeſſio admittebatur, ita nec ſine legitima Corporis habitudine Membrorumque integritate. Adeo ut qui ὁλόκληρος *corpore integer* ſeu ἄμωμος *vitio carens* non eſſet aut τὸ σύμβολον ἀτυχίας *notam infelicitatis* (quo nomine vitium heic corporale memorat Philo in ſecundo de Monarchia) in corpore gereret, is planè arcendus eſſet. Lex Sacra eſt ſtirpi Aharonicæ, Levit. XXI, 17 *Quicunque de ſemine tuo in generationibus ſuis habuerit maculam, non accedat ut offerat panem Deo ſuo.* Macula ſeu vitium corporis מום linguâ Moſaicâ vocitatur. Et Helleniſtæ ipſum veluti retinent, dum pro eo μῶμον, quod *dedecus* ſeu *vitium* ſonat, ſubſtituunt. Recenſentur aliquot in ſacro ſermone maculæ ſeu vitia corporis quæ hominem à functione Sacerdotii arcent, uti etiam, Levitic. XXII, 20, quæ animalia ita vitiabant, ut ritè offerri nequirent. Sed recenſionem illam exemplum tantum eſſe aiunt Ebræi ſeu ſpecimen quod in vitiis heic diiudicandis eſt ſequendum, non quod totam Legis, quæ præcedit, vim explicat. Corporalia igitur quorum in hiſce habenda eſt ratio, Vitia tripliciter diſtribuunt. Alia fuere שפוסלין בכהנים מלעבוד ובהמה מליקרב *quæ ita vitiabant tam Sacerdotes quam animalia bruta, ut neque hæc ritè offerri neque illi ritè miniſterium præſtare poſſent.* Quæ ad animalia tantùm ſpectabant, qualia plurima enumerant, locum heic habent nullum. Alia שפוסלין את האדם בלבד מלעבוד *quæ vitiabant hominem tantùm, ita ut à ſacro miniſterio eſſet abſtinendum.* Alia demùm שאין פוסלין אלא משום מראית העין *quæ non vitiabant aliam ob cauſam quam quod intuenti deformitate diſplicerent.* Primi generis faciunt quinquaginta, quorum V in Aure;

I *Cartilago auris lacera.*

II *Cartilago auris diſciſſa.*

III *Perforata auris cartilago, adeo ut foramen viciam poſſit recipere.*

IV *Auris*

IV *Auris arida & exſanguis.*
V *In aure alterutra cartilago duplex.*

In palpebris, Tria;

VI *Perforata palpebra.*
VII *Palpebra diſciſſa.*
VIII *Palpebra lacera.*

In Oculo, octo;

IX *Cæcitas, ſive in utroque ſive in altero.*
X *In alterutro lippitudo.*
XI *Viſus obſcurior, ob tenebras utrique ſeu alteri offuſas.*
XII *Tuberculum, uvæ inſtar, tametſi viſus non minueretur.*
XIII *Caruncula nigredinis aliquantulum operiens.*
XIV *Albugo in nigredinem extenſa.*
XV *Macula alba intra nigredinis circuitum;* vitium hoc uti & ſequens nomine [illegible] *in origine eis denotatur.* Id vulgatæ lippus eſt. Neque locum habuit, niſi aliquantulum promineret hæc macula.
XVI *Macula nigrior in Nigredinem depreſſa.*

In Naſo, Tria.

XVII *Naris perforata.*
XVIII *Diſciſſa naris.*
XIX *Naris lacera.* Quod de perforatis, diſciſſis, laceris, naribus, auribus, palpebris & labiis (de quibus ſtatim) habent, inprimis vocabulo [illegible] in Levitic. XXII, 22 deſignari aiunt. Id ſciſſum ſignificat & diffractum.

In Ore, Sex.

XX *Labium perforatum;*
XXI *Labium Laceram;*
XXII *Diſciſſum Labium;*
XXIII *Maxilla inferior ſuperiori prominentior.*
XXIV *Os, ex ſui conſtructione, occluſum.*
XXV *Præcipue ſoni linguæ naturalis defectus.*

In vaſis ſeminariis, duodecim.

XXVI *Membrum genitale compreſſum.*

XXVII *Contusum idem.*
XXVIII *Idem avulsum.*
XXIX *Idem abscissum.*
XXX *Testiculus compressus;*
XXXI *Contusus;*
XXXII *Pars Testiculi exsecta*
XXXIII *Testiculus evulsus.*
XXXIV *Testiculus unicus.*
XXXV *Uterque unico in loculo.*
XXXVI *Utriusque sexus, velut Hermaphroditi, membra.*
XXXVII *Genitalium loci obstructi.*

In Manibus pedibusque, sex.

XXXVIII *Claudus.*
XXXIX *Femur alterum altero longius.*
XL *Femur alterum altero altius.* Ex utroque scilicet fiebat Pedum incessus inæqualis.
XLI *Ossis manus fractura manifesta.*
XLII *Ossis pedis fractura manifesta.*
XLIII *Pedes, ex sui constructione clausi, seu in se strictius contracti:*

In superficie Corporis, Quatuor.

XLIV *Scabies sicca. Psora.*
XLV *Verruca, quæ non sine osse.*
XLVI *Scabies Ægyptiaca; foris humida.*
XLVII *Ossium quæ apertius cerni possent, aliquod incisum.*

Hisce adjiciuntur,

XLVIII *Ab ætate provecta, tremor.*
XLIX *Tremor, ab Ægritudine.*
L *Sordes & inquinamenta; veluti sudor, fœtor oris.* Addunt Sacerdotum sudore inquinatum, antequam ad sacram admittendus esset functionem, abluendum atque aromate conspergendum. Oris item fætorem si quis fuerit, aromate aliquo devorato corrigendum. Aliter חלל עבודתו *profanabat functionem* seu *Sacrificium suum.*

Secundi

Secundi Vitiorum heic generis sunt Ebræis Nonaginta; eorum nempe quæ hominem tantùm seu Sacerdotem non Victimas vitiabant aliave animalia sacranda.

In Capite, Octo.

I *Verticis capitis concavitas.*
II *Convexitas verticis, nimium exsurgens, instar ovi.*
III *Frons seu sinciput faciei superpendens.*
IV *Occiput cervici superpendens.*
V *Caput adeo deorsum amplum & diffusum ut etiam colli locum pars ejus occuparet.*
VI *Calvitium in toto capite.*
VII *Calvitium; nec tamen sine recto crinium ductu inter aurem utranque, in sincipite.* Nam in occipite, ductus ejusmodi vitium perimebat.
VIII *Calvitium in vertice; tametsi alitèr crinibus circundaretur caput.*

In Collo, bina.

IX *Collum adeò depressum seu breve, ut caput humeris continuum videretur.*
X *Collum adeo oblongum, ut humeris videretur eluxatum.*

In aure, quatuor;

XI *Aures nimis exiguæ.*
XII *Aures turgidæ nimis, instar spongiæ.*
XIII *Languidæ nimis ac pendulæ aures.*
XIV *Auris altera, ab altera, obiter intuenti diversa.*

In superciliis, quinque.

XV *Pilorum defectus, in utroque;*
XVI *Iacentia supercilia.* Puto, aliquantulùm pendula.
XVII *Supercilium tantùm unicum.*
XVIII *Supercilia binis plura.*
XIX *Dissidentia, veluti sive colore pilorum sive Longitudine, Supercilia.*

In palpebris, quatuor;

XX *Pilorum in utrisque defectus;*
XXI *Densitas in pilis nimia, seu hirsutia, ut in silonibus.*

XXII *Pilorum alterius ab altero diversitas, veluti colore, tenuitate.*

XXIII *Non ita, ut par est, apertæ, sed nimium conniventes palpebræ.*

In Oculis, undecim;

XXIV *Oculi superiùs quàm par est siti.*

XXV *Oculi siti inferiùs quam est par.*

XXVI *Oculi omninò rotundi, nec in longitudinem aliquantulum extensi..*

XXVII *Oculi furibundorum instar.*

XXVIII *Oculi majores quam par est; instar vituli.*

XXIX *Minores, quam par est, oculi; instar anseris.*

XXX *Lacbrimæ perpetuò stillantes.*

XXXI *Humor ab alterutro oculi angulo fluitans.*

XXXII *Contractio palpebrarum & oculorum visui solita; seu nictatio, inter videndum, frequens.*

XXXIII *Visus adeò confusus ut sine monitore inter objecta ampla distinguere nequiret.*

XXXIV *Oculi dissidentes, veluti colore, magnitudine, loco.*

In Naso, sex.

XXXV *Superior pars nasi, inter oculos, depressior,*

XXXVI *Nasi medium nimium eminens.*

XXXVII *Etremitas nasi repanda.*

XXXVIII *Nasus alterutrinque divergens.*

XXXIX *Nasus grandior quam ferret ceterorum membrorum ratio.*

XL *Nasus exilior quam ratio ea ferret.* Mensura autem heic erat digitus ejus, de quo fiebat quæstio, auricularis. אם יהיה חוטמו גדול ממנה או קטן ממנה הרי זו מום *si nasus ei esset aut major digito eo aut minor, vitium erat.* Sic Magistri.

In Labiis, tria;

XLI *Labium inferius superiori prominentius.*

XLII *Labium superius inferiori prominentius.*

XLIII *Os adeo laxatum ut salivam non retineret.*

In

In Ventre, Tria;

XLIV *Venter Tumidus;*
XLV *Umbilicus prominens; & non depreßior, ut esse solet.*
XLVI *Mammillæ super ventrem, instar mulieris, jacentes; seu pendulæ.*

In dorso, Tria;

XLVII *Dorsum incurvum.*
XLVIII *Gibbositas ex vertebra spinæ luxata.*
XLIX *Gibbositas carnosa.*

In Manibus, sex;

L *Digitorum numerus excrescens.* Abscisso verò qui excreverit, desiit vitium; sed ita demùm si exos esset.
LI *Digiti alicujus defectus.*
LII *Bini digiti continentèr conjuncti.* Sed desiit vitium, si à vola ad extremitates discinderentur.
LIII *Digitus alter alteri inequitans.*
LIV *Caro è pollice extuberantior.*
LV *Usus dextræ incommodus.* Nam sinistra ministerio functum, id quod peragebat profanasse scribunt.

In vasis seminariis, Quatuor

LVI *Scrotum, ad genua fermè pendulum.*
LVII *Veretrum, adeo longum ut genua fermè attingeret.*
LVIII *Scrotum percussum adeo ut inde læderentur testiculi.*
LIX *Hernia.*

In Cruribus & pedibus, quindecim.

LX *Crura adeo extrorsum incurva, ut, genibus nunquam conjunctis, pedes facilè commiscerentur. Ut in valgis.*
LXI *Talus extuberantior.*
LXII *Calcaneus ita retrorsum extensus, ut crus medio pede inniti videretur.*
LXIII *Plantâ pedis in latum diffusa, &, instar anseris, plana.*

plana. Ut in plancis ſeu plautis.

LXIV *Caro è pollice pedis extuberantior.*

LXV *Digitorum pedum alicujus defectus.*

LXVI *Digitorum numerus excreſcens.*

LXVII *Digitus alter alteri inequitans.*

LXVIII *Bini digiti continentèr conjuncti.* Idem heic jus erat quod in digitis manus ita conjunctis.

LXIX *Pes adeo undiquaque ſibi æqualis, ut à calce ad digitorum extremitates, utrinque ac ubique eandem haberet figuram.*

LXX *Pes à calcaneo ad digitos ita incurvus ut, artus inſtar, alterutrinque diſtorqueretur;* ut in loripede.

LXXI *Pes excavatus, ſeu planta ſic concava, ut ſtans calcaneo & digitorum extremitate tantum inniteretur.*

LXXII *Tali intertrigine ſe mutuo inter eundum pulſantes.*

LXXIII *Genua ſe mutuò inter eundum, intertrigine pulſantes.*

LXXIV *Pedis ſiniſtri potior uſus.*

In corpore toto, quatuor.

LXXV *Corpus grandius quam membrorum ferret ratio.*

LXXVI *Corpus minutius quam eadem ratio ferret.*

LXXVII *Corpus Longius quam ratio ferret eadem.*

LXXVIII *Pumilionis ſtatura.*

In Cute & Carne, Octo;

LXXIX *Nigrities, qualis Æthiopis.*

LXXX *Albor, qualis caſei.*

LXXXI *Rubor, qualis coccini.*

LXXXII *Cutis, ex cauſa interiori decolorata, veluti ex puſtulis, lentigine.*

LXXXIII *Cutis ex cauſa foris admiſſa, decolorata, ut cicatricoſa.*

LXXXIV *Verruca ſeu nævus in facie etiam aſſario minor; modò ex eo creſcat pilus.*

LXXXV *Varruca ſeu nævus in facie aſſario æqualis ſeu major.*

LXXXVI *Caro ſeu cutis Languida & pendula.*

Adduntur inſuper hiſce;

LXXXVII *Surditas.*

LXXXVIII *Fatuitas, qua inſania etiam denotatur.*

LXXXIX *Epilepsia.*
XC *Spiritus immundus.*

Tertii generis quæ vitiabant, quia intuenti deformitate displicerent, bina duntaxat faciunt;

I *Pilorum, qui in palpebris, defectus; tametsi eorum radices remanerent.*
II *Dentes excussi.*

De hisce universis consulas Misnam & Gemaram Babyloniam tit. *Becoroth* cap. VI & VII, R. Iehuda Ben Elai in *Torath Cohenim* col. 188 & 189, Maimonidem halacoth *Biath hammikdasch* cap. VI & VII, & Mosem Mikotzi Præcept. Negativ. CCCVIII. Videsis item Philonem lib. II de Monarchia, & libro de Victimis. Numerus omnium est CXLII. Nullum eorum non est בגלוי *in aperto*, adeo ut intuenti discerni posset. Neque enim admittunt, ut quod in aperto non esset, veluti in renibus, vesica, liene, intestinis, heic locum haberet. Edocti scilicet exemplis in sacro sermone expressis. Quod vero in Hellenistarum versione Levitic. XXII, 22 pro חרוץ substituitur γλωσσότμητος *lingua sectus*, id plane Talmudicis adversatur. Neque enim linguæ sectionem inter vitia enumerant; nec locum illum (quà vitia designat) non æque ad sacerdotem offerentem ac ad victimas attinere volunt. Τὸ חרוץ igitur, quod scissum seu incisum denotat (vulgatâ *cicatricem habens*) aures, palpebras, nares discissas significare aiunt. Nec linguæ vitium aliquod interponunt. Animadvertendum autem est in vulgata reperiri, eum qui *parvo, vel grandi vel torto naso* fuerit, altari non admittendum. Vocabula quæ respondent in origine (Levit. XXI, 18) saltem illum locum occupant, sunt חרום או שרוע. Horum primum pro eo *cui superior pars nasi depreßior est*, seu simo nimis, capiunt Magistri, & secundum pro *eo cui membrorum paria sunt imparia*, veluti oculi, aures, crura. • Pro utrisque habet Græca versio κολοβόρριν ἢ ὠτότμητος *naso mutilatus aut auribus sectus.* Sed vulgatæ autor non tam originis verba quam receptam, de nasi vitiis, sententiam ibi secutus videtur. Ex enumeratis autem vitiis, alia vides esse קבועים *parmanentia* seu *perpetua*, alia עוברים *transeuntia*, seu *quæ tempore desinunt.* De universis simùl pronuntiant כל כהן שיש בו מום בין מום עובר בין מום קבוע

קבוע בין מומים עובר לא יכנס למקדש מן המזבח ולפנים שנ' אל הפרכת לא יבא ואל המזבח לא יגש *Sacerdos cui inest vitium, sive permanens illud fuerit, sive transiens* (antequam transierit) *non introeat Sanctuarium, usque ad altare, incedens locum aliquem interiorem; secundum id quod scriptum est, ad velum non ingrediatur nec accedat ad altare.* Locus est Levit. XXI, 23 legi de vitiis corporalibus subjunctus. Atque interdicto teneri volebant singulos ex genere Sacerdotali vitio, ex jam recensitis, aliquo laborantes. Ita tamen, ut si quis contrà faceret, diversimodus esset contumaciæ effectus. Nam cùm tria sint Vitiorum jam dicta genera, & Flagelli pæna plerunque delictis, graviori non puniendis supplicio, irrogari ex sententia forensi soleret; si quis ex Sacerdotali genere, cui vitium aliquod sive primi sive secundi generis inesset, heic contra fecisset, vapulabat. Maimonides; אבל מום עבר ונכנס לוקה אעפ' שלא עבד *si contumax fuerit Sacerdos & cum vitium habuerit introiverit, vapulat; idque etiamsi non Sacrificaverit.* Si nempe hoc fecerit במזיד ולא בשגגה *scienter & non ex ignorantia.* Aliter enim pæna hæc non sequebatur. At verò Sacrificii ab iis qui binis hisce generibus vitiorum laborarent peracti natura alia atque alia erat. Primum genus non modò pœnam sacrificantibus scienter induxit, sed etiam ipsum Sacrificii actum vitiabat, adeo ut esset עבודתו פסולה *ipsum Sacrificium illegitimum profanumque*, sive illud scienter sive ex ignorantia perageretur. Secundum verò genus, לא חלל עבודתו *minimè profanabat Sacrificium*, tametsi sacrificans verberum pæna esset afficiendus. Ob Tertium demùm, Sacerdos qui adversus pacta heic instituta contumax esset, אינו לוקה ועבודתו כשרה *nec ipse vapulabat nec Sacrificium ejus illegitimum.* Adeò ut genus tertium in eo nitis quæ interdicti speciem inducebant tam sine pæna adjecta quàm sine Sacrificii profanatione, tantum haberetur. Primum & secundum in interdictis huic etiam pœnam verberum, illi tam profanatione Sacrificii quàm pœnæ adjecta. Quomodo autem tum primum tum secundum vitiorum corporalium, quæ diximus, genus, successioni Pontificali æquè ac functioni Sacerdotali, obstare posset; haut difficile est ex hisce decernere. Et de mutilatis auribus

ribus etiam exemplum habetur superiore in libro cap. VIII, ubi de Hyrcano Pontifice agitur. Aures ei præcisit Antigonus, ut ob hoc vitium, à dignitate, si fortè redux esset, arceretur. De hisce vitiis Iosephus lib. III Archæolog. cap. X & lib. VI Haloseos cap. XV. Utroque etiam in loco, juxta Legem in Levitici XXI, 22 latam, sacrarum epularum & rerum Sacerdotali generi sustinen[...] assignatarum fuisse eos participes recte docet. Sed pessime posteriori in loco ut non rarò vertitur. Verba ejus sunt τῶν δὲ ἀπὸ γένους ἱερέων ὅσοι διὰ πήρωσιν οὐκ ἐλειτούργουν, παρῆσαν τε ἅμα τοῖς ὁλοκλήροις ἐνδοτέρω τοῦ γεισίου, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ γένους ἐλάμβανον μερίδας quod vertitur, *Qui verò ex origine Sacerdotum genus ducentes, cæcitatis causa munere non fungebantur cum incolumibus intra limitem aderant partesque generis consequebantur.* Nugæ meræ; nec autoris mentis ferme vestigium. Redde, *Ex genere Sacerdotali, quotquot propter defectum aliquem corporis, sacrum non obibant munus, aderant cum integris corpore intra atrii limites & partes suas, etiam ex ipsorum originis jure accipiebant.* Fuerunt alia corporis in Sacerdotibus vitia, quæ munere quidem arcebant eos usque dum corrigerentur. Sed pro libitu ac momento corrigi potuere. Ideoque successioni in functionem non aliter obstare potuere, quam si non corrigerentur. In hisce, præputium, immunditiès lavacro aliisque ritibus abolenda, crines intonsi. Neque enim luctus causa aliave, Sacerdoti cuiquam sacram vicem observanti seu Pontifici ex lege permittebatur aut rasum caput, aut non tonsum habere crines promissos, qua de re videsis Levitic. X, 6, & XXI, 10 præter Ezechielis, cap. XLVI, 20. Nam quod legimus in citatis Levitici locis ראשיכם לא תפרעו de Sacerdotibus universis, & את ראשו לא יפרע de Pontifice, pro quibus in vulgata habetur *capita vestra nolite nudare*, & *caput suum non discooperit*, & apud Hellenistas, τὴν κεφαλὴν ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαρώσετε *caput vestrum cidari non nudabitis*, & οὐκ ἀποκιδαρώσει *cidari non nudabit*, seu, ut in nonnullis, οὐκ ἀπομιτρώσει *non nudabit mitrà*; hæc ita capiunt Talmudici; ut crines promissos tantùm verbis hisce interdici velint. Adeo ut vertendus sit locus primus *comam capitum vestrorum non nutriatis*, & secundus *comam capitis sui non nutriat.* Nam cum τὸ פרע comam seu

 cæsa-

cæsariem significet, ut in dicto Ezechielis loco & in Numeror. VI, 5, verbum etiam פרע (quod sæpius quidem *retegere* aut *denudare* significat) velut ab ea notione factum, pro eo quod est *comam nutrire* seu *promittere* sumi heic volunt, & pro eodem quod in Ezechiele est פרע לא ישלחו *cæsariem non promittant* seu *nutriant*; quod tamen in Græca versione est τὰς κόμας αὐτῶν ὐ ψιλώσυσι, *comas suas non, ad ipsum tondebunt*, contra Ebraicam veritatem & vulgatam quæ Ebraicam heic sequitur. Sed Magistris consonus est etiam diserte Onkelus in paraphrasi Chaldaica loci utriusque; רישיכון לא תרבון פרוע *capitis vestri non nutriatis comam*, & ית רישיה לא ירבי פירוע *capitis sui non nutriat comam*. Astipulatur Arabs Erpenianus. Altero in loco ille, شعر رأسكم لا تكبروا *cæsariem capitis vestri non crescere faciatis* aut *promittatis*; altero, idem, numero & personâ mutatâ. In Arabico etiam Saadiæ, posterior locus vertitur رأسه لا يشعث *caput suum* (cæsariem capitis) *non diffundat*; priore itidem eisdem vocabulis usurpatis. Versio autem Arabica Ms. Bibliothecæ Arundellianæ, habet لا تغطوا رووسكم *non obtegatis capita vestra*, priore in loco; eodem item vocabulo in posteriori adhibito. De tecto forte capillis capite locus capiendus; ut res ipsa exigit. Et immane quantum adversantur Ebræorum placita versioni tum vulgatæ tum Hellenistarum, de capitibus non nudandis. Nam ex more receptissimo pileus seu cidaris Sacerdotum & Pontificis exuenda erat, quandocunque à sacro ministerio recederent, ut capite VII docetur. Qualis verò comæ nutritio in interdicto comprehendatur, (quantum ad Sacerdotes gregarios attinet) eliciunt ex lege de Naziræis lata Numer. VI, 5, ubi verba fiunt de coma eorum nutrienda per tempus consecrationis quod triginta diebus brevius nunquam ex recepto more legitimum habebatur. Quamobrem & ultra triginta dies comam nutritam Sacerdotem functioni, donec tonderetur, imparem redidisse volunt. Nam post tot dies exactos ritè nutriverat comam Naziræus. Nec interdictum hoc ad omnia tempora, sed ad functionis seu vicis solennis præstandæ tantùm tempus, qua Sacerdotes gregarios obligabat,

obligabat, attinnuisse aiunt. Perpetuò verò & nunquam non Pontificem obligasse; utpote cujus præsentia in Sanctuario adeoque veluti assidua functio, non per vices disterminata, ex lege præstituebatur. Qua de re videsis Mosem Maimonidem halach. *Celi hammikdasch* cap. V & halach. *Biath hammikdasch* cap. I, Mosem Mikotzi Præcept. Negatiu. CCCII præter commentarios ad citatos è Levitico locos. Qualibet autem Sabbati vespera ita tondendus erat Pontifex ut forcipe circumquaque crines æquarentur; capite tantùm non raso. Quatenus hoc imitata fuerit ecclesia Christiana, ejusve pars aliqua, vide, si placet, Gratian. dist. XXIII. c. 21 & 22 & Extr. tit. de vita & honest. Clericorum cap. 5. & 6. obuiosque de Sacerdotum tonsura locos alios. Minimè vero profanabat Sacrificii sui actum comam nutriens, tametsi ex præputio & immunditie ipsum actum, alioquin sacrum, profanatum esse statuant. Quod vide apud Maimonidem laudato libro, cap. IX. Tam comam autem nutriens, quam ex præputio aut immunditie altari arcendus, verberibus, ex sententia forensi, plectebatur, si contra morem functioni se fortè immiscuerat. Et de Corporis heic habitu, hactenus.

De vitiis Animi, *quæ tam* Functioni Sacerdotali, *quam* Successioni in Pontificatum, *obstarent. Etiam & de* Artibus *quæ existimationem tantum minuerent.*

Cap. VI.

Animi habitudo & integritas vitæ, cujus in Sacerdotibus Pontificibusquè, ad functiones suas, adeoque ad Successionem Pontificalem, admittendis, ratio erat habenda, ex illis animi vitiis seu peccatis intelligitur, quibus præcludebatur ad sacra peragenda seu in Sanctuarium, usque ad Altare, Sacerdotibus aditus. Horum, Alia vim suam exuebant, si pœnitentia ducti, qui iis laborabant, ad bonam mentem redirent; Alia vim retinebant suam in hac re æternùm. Prioris generis exemplum est multiplex in nuptiis Sacerdotum illicitis; non solùm quæ lege eis singulari, sed etiam quæ communi

omnium interdicto vetabantur. Etenim si quis Sacerdos matrimonio sibi, contra fas, quomodocunque fœminam junxisset, functione, ex majorum instituto, arcebatur; ita tamen, ut si in forum (puto LXXI virorum; seu quod Consessum magnum appellitant) evocatus, in populi frequentia, illicitâ, quam contraxerat, consuetudine abstinentem se fore palàm voto profiteretur, & demum repudio conjugem illegitimam ejiceret, altari, non minùs ac sacri cætus ceteri, idoneus haberetur. Ita Maimonides halach. *Biath hammikdasch* cap. VI. Et hujusce rei exemplum est luculentum Manassis Iadduæ Pontificis fratris, cui, ducta in uxorem, contra fas, Sanballatis Cuthæi filia, eo nomine, imperatur, ut aut eam repudiaret aut altari abstineret. Quod itidem de aliis eodem tempore Sacerdotibus dicendum; ut est videre apud Iosephum lib. XI cap. VIII. Adde etiam Nehemiam, XIII, 28. & vide Iacobum Capellum in Historia sacra. Anno M. 3666. Posterioris generis species sunt binæ illustres; Cultus extraneus seu Idololatria, & Cultus etiam qui in Pentateucho præstituitur, loco tantùm discriminatus; id est alio in Templo, alibi extructo, ad Hierosolymitani similitudinem, Numini vero exhibitus. Cultus extraneus sive sponte sive errore à Sacerdote præstitus, eum ita vitiabat ut altari perpetuò tametsi solenniori ritu pænitentiam ageret, esset arcendus. Maimonides, libro jam laudato, capite IX

כל כהן שעבד עו בין בזדון בין בשוגג אעפ״ שחזר בתשובה גמורה
הרי זה לא ישמש במקדש לעולם שנ׳ לא יגשו אלי לכהן לי
אחד העובד אותה בשירות כגון שנעשה כומר לעבודה זרה או
המשתחוה לה [illegible] המודה בה וקבלה עליו באלוה, הרי זה פסול לעולם
[illegible] קרבנו ריח ניחוח אעפ״ שהיה שוגג בעת ששרת
[illegible] או [illegible] אבל השוחט לע״ז בשוגג אם שב והקריב
קרבנו [illegible] ניחוח ונתקבל שהרי לא שרת ולא נעשה כומר אלא
שוחט [illegible] והוא שוגג ואף על פי כן לכתחלה לא יעבוד

Quicunque Sacerdos cultum præstiterit extraneum, sive id sponte fecerit sive ex errore, tametsi solenniori pænitentia ductus ad bonam mentem redierit, in Sanctuario nihilominùs officio nunquam omninò fungetur. Nam & scriptum est (Ezechielis XLIV, 13 ubi de Sacerdotibus, qui idola coluerant, agitur) *non appropinquabunt ad me ut Sacerdotio fungantur mihi;* *Neque*

Neque discrimen est heic inter eum qui ut Sacerdos in cultu extraneo minister fuerit & eum qui adoraverit idolum, & eum qui agnoverit in eo divinitatem atque ei se addixerit. Hi omnes æquè ac æternùm altari sunt arcendi. Quin nec, si eorum quisquam Sacerdotio functus Sacrificium obtulerit, erit id odoris grati, tametsi ex errore sive Sacerdotem in cultu extraneo is egerat, sive adoraverat, sive divinitatem agnoverat. At verò qui ex errore tantum mactaverit Idolo, si is Sacerdotio functus Sacrificium obtulerit, erit id grati odoris & recipietur, quoniam scilicet nec ministerium præstitit nec Sacerdos cultus extranei factus est, sed tantùm mactavit, idque ex errore. At intereà error hic non facit quo minus is, ut ceteri, altari sit itidem arcendus. Atque ita Talmudici ad tit. *Menachoth* cap. XIII, fol. 109ª. Cultus autem loco tantum, ut diximus, discriminati, veluti in Templo Heliopolitano aut Samaritanorum, eandem vim fuisse ibi asseritur, tametsi pro ע״ז *Cultu extraneo* seu *Idololatria*, is neutiquam acciperetur. Maimonides loco jam memorato, מי שעבר ועשה בית חוץ למקדש להקריב בו קרבנות לשם אינו כבית עו״ז ואעפ״כ כל כהן ששמש בבית כזה לא ישמש במקדש לעולם וכן כלים שנשתמש בהן שם לא יכנסו בהן במקדש לעולם אלא יגנזו ויראה לי שאם עבר כהן ששמש שם במקדש לא נפסל *Qui, lege sacra violatâ, extruxerit Templum, extra Sanctuarium, ut offerat ibi Sacrificia Numini Vero, non quidem Templum illud quale Templum idolis sacratum habetur. Veruntamen, Sacerdos quicunque in ejusmodi Templo officio functus fuerit, Sanctuario æternùm est arcendus, quemadmodum etiam instrumenta universa ibi in cultu adhibita, adhiberi nunquam debent in Sanctuario, sed in gazophylacio reponenda sunt. Ceterùm mihi videtur, si modo fortè sacrificaverit in Sanctuario Sacerdos qui in ejusmodi Templo anteà ministerio functus est, actum ejus minimè profanum esse.* Huc spectat cultus Sacerdotum in Templo ab Onia Oniæ tertii Pontificis filio in Ægypto, sub Ptolemæo Philometore, extructo, de quo fusiùs libro superiore cap. VII. Instar Hierosolymitani factum est, atque ut ritus in eo Iudaici peragerentur. Ceterùm ex recepto, quem diximus, more, Sacerdoti, qui in eo Templo sacrum ministerium præstitisset, aditus in Sanctuarium Hierosolymitanum, ut ibi redux officio fungeretur, æternùm præcludebatur. Misna tit.

tit. *Menachoth* cap. XIII הכהנים ששמשו בבית חוניו לא ישמשו
במקדש בירושלים ואין צריך לומר לדבר אחר כו' אך לא יעלו
כהני הבמות · על מזבח ה' בירושלים כי אם אכלו מצות בתוך
אחיהם הרי הן כבעלי מומין חולקין ואוכלין אבל לא מקריבין
Sacerdotes qui officio functi fuerint in Templo Oniæ, functione in Sanctuario Hieroſolymitano arcendi ſunt; multo magis ii qui idola coluere. Nam & ſcriptum eſt (II, Regum XXIII, 9.) *veruntamen non aſcendebant Sacerdotes excelſorum ad altare Domini in Ieruſalem ſed tantùm comedebant azyma in medio fratrum ſuorum. Scilicet veluti inter eos qui corporalibus vitiis laborabant cenſebantur hujuſmodi Sacerdotes. Partes ſuas in diſtributionibus cepere, & comedebant* (epulis Sacerdotalibus rite ſatis affuere; qua de re vide Levit. XXI, 22) *ſed minime Sacrificia offerebant.* Præter commentarios ad eum locum, conſulas hac de re Moſem Mikotzi Præcept. Negativ. CCCIX. Hinc facile fit diiudicare, quamobrem neque Onias Oniæ tertii filius, cui hæreditario jure Pontificatus, poſt ætatem legitimam, alioquin debebatur, nec poſteri ejus unquam avitam in Templo Hieroſolymitano hæreditatem ſibi poſtularent. Eo ſcilicet jure excidêre quotquot in Oniæ Templo Heliopolitano ſacra feciſſent. Nec ambigendum eſt, tam filios Oniæ nepoteſque proximiores, rebus ſuis in Ægypto haud parùm florentibus, ibi ſacra peregiſſe, quàm Oniam ipſum. Filios autem habuiſſe illum binos liquet. Chelciam & Ananiam, qui ipſi à Strabone quidem memorati, dicti ſunt Cleopatræ εὐδοκιμεῖν μάλιστα *magno in pretio fuiſſe.* Sed filios fuiſſe eos Oniæ autor eſt Ioſephus lib. XIII cap. XVIII, ubi & Strabonis locus. Prætermiſſis igitur hiſce, qui ita jure ſuo, ac ſi plane eſſe deſierant, excidiſſent, omninò legitima potuit eſſe atque civili proximitate ſanguinis undiquaque ſubniti Haſmonæorum ſucceſſio, de qua libro ſuperiore egimus. Et certè Ebræorum nonnullis adeo legitima fuit Haſmonæorum in Pontificatum ſucceſſio habita, ut in Moſis benedictionibus veluti præviſa illa deſignaretur. Unde poſteriora Benedictionis Levi verba in Deuteronom. XXXIII, 11 ad eam ſpectare volunt, quod adnotatur, ad dictum locum, in gloſſa Iarchii. Adeo ut ratio ſane deſit viris aliquot eruditiſſimis dum veram Pontificum ſucceſſionem

nem in Hasmonæis interpellatum esse & contra jus eos successisse fidentèr affirmant. Nec meliùs fere illi qui successionem legitimam ideo in Hyrcano, Hasmonæorum ultimo, finem habuisse scribunt, eò quod ἐξ ἐκείνου οὐδὲ κατάγοντο *ex eo originem non ducerent* ii qui sequerentur, quemadmodum Theodorus ait Metochites, alii. Ratio nihili est; quia tam ipsius natis jure, causis multiplicibus jam dictis, potuit Pontificatus præcludi, quam ad alios sine injuria devenire. Vitiis hisce animi seu moribus inquinatis, qui heic locum habuere, expectarit forsan quis ut adjiciatur etiam homicidium; idque sive sponte sive errore commissum; maximè cum ex vetusto, in Christiana republica Ebraicam non rarò imitante, more, homicidæ sive voluntarii sive involuntarii (modo Canonistarum aliquot exceptiones admittas) Irregularitatem contrahant, id est, functioni Sacerdotali minus idonei reddantur. Certè ex commentariis Talmudicis homicidium functioni Sacerdotum in Sacrificiis peragendæ obstitisse nondum satis didici. At verò homicidam functionem aliam Sacerdotalem, Sacrificatione minùs illustrem, rite non præstare potuisse uno ore satis asserunt Magistri. Nempe Benedictionem quam נשיאות כפים *extensiones manuum* nuncupant, in sacra Lege Numeror. VI, 23; præscriptam, atque in Templo & Synagogis à cœtu Sacerdotum præstandam. Maimonides halach. *Thepila Webarceth cohenim*, cap. XV כהן שהרג את נפש אפילו בשגגה אף על פי שעשה תשובה לא ישא את כפיו *Sacerdos qui quempiam occiderit, etiamsi id ex errore fecerit etiam & pœnitentiam egerit, non debet unquam in Benedictione solenni manus extendere.* Quin eundem facere videtur, ex sententia Veterum, homicidam cum idololatra hac in specie. Etiam & adjicit וברכה כעבודה היא שנ' לשרתו ולברך בשמו *Benedictio insuper veluti sacrum in Sanctuario ministerium est, secundum id quod dicitur, ut ministraret ei & benediceret in nomine ejus.* Locus citatur ex I Paralip. XXIII, 13. Tantundem habetur in Talmude Babylonio, tit. *Beracoth* cap. V fol. 33. & Mose Mikotzi Præcept. Affirmat. XX. Atque huc trahunt etiam illud Esaiæ I, 15. *Et cum extenderitis manus vestras avertam oculos meos à vobis, & cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam. Manus enim vestræ sanguine plenæ*

sunt

sunt. Præter locos citatos, vide Davidem Kimchium ibidem. Certè & alia fuere quibus reddebatur Sacerdos Benedictioni huic solenni parum idoneus, nec tamen altaris functioni. Veluti lingua blæsa, & distorti digiti. Alia etiam fuere vitia quibus functio deneganda erat, nec tamen Benedictionis præstatio; ut quæ memoravimus antè sive corporis sive animi pleraque. Neque ad hanc rem spectat illud Exodi cap. XXI, 14, *si quis per industriam occiderit proximum suum & per insidias; ab altari meo evelles eum ut moriatur.* Id intelligitur non de vitio ejusmodi ex homicidio quolibetcunque contracto, ut inde ministerio altaris Sacerdos esset deponendus, sed de pœna tantum mortis ita homicidæ infligenda, ut nec altare, velut asylum, eum omninò tueretur. Sic sane Magistri, ad quorum mentem, Iarchius ibidem; אפילו היה כהן ורוצה לעבוד עבודה תקחנו למות *Etiam si fuerit Sacerdos homicida, atque is Sacrificium peragere velit, ipsum quoque evelles* seu *tolles, ut morte plectatur.* Vide nunc DD. ad tit. de Homicidio c. 1. Sed tam de homicidio errore commisso, quam spontaneo, in specie de Benedictionibus loquuntur Magistri; quibus etiam, ob apices aliquot forenses in actionibus observandos, quamplurima adulteria, incestus, idolorum cultus, homicidia spontanea ultimum supplicium evasere quæ tamen unico teste probata, famâ credita, seu præsumta effectus suos alios habuere. Quod tum in eo quòd de Sacerdote homicida heic diximus, tum in eis quæ supra de Sacerdotis Idololatria ac incestis nuptiis afferuntur, est inprimis advertendum. Etiam &, quæ existimationem minuerent aliqua, utcunque non mala, in causa fuere ut idoneus non haberetur quis successioni huic sacræ. Maimonides halach. Melachim cap. I אין מעמידין מלך ולא כהן גדול לא טבח ולא ספר ולא בלן ולא בורסי ולא גרדי לא מפני שהן פסולין אלא הואיל ואומנותן נקלה העם מזלזלין בהן לעולם ומי שעשה במלאכה מאלו יום אחד נפסל *Non constituunt sive Regem sive Pontificem eum qui est aut Lanio, aut Tonsor, aut Balneator, aut Textor, aut Coriarius. Non quòd artes ejusmodi illegitimæ habitæ. Sed quoniam, ob earum sordes, populus in ejusmodi successione nunquam acquiesceret. Etiam & qui die unico aliquam ex artibus ejusmodi exercuerit, minimè idoneus redditur.*

Et

Et quemadmodum non admittebantur qui vitiis jam dictis laborabant, ita etiam ex eis, quæ dignitati accederent, destituendi ut videtur, erant & Pontifices & Sacerdotes. Et de ea re, præter exemplum Hyrcani Pontificis auribus truncati, vide Maimonidem halach. *Celi hammikdasch.* cap. IV & Misn. tit. *Horaioth* cap. III.

De vestibus *ac* indumentis sacris, *tum* Sacerdotalibus *tum* Pontificiis. *Et quinam* vestitus *sacer* Pontifici succedenti, *ritu solenni* induendus, *&* *quomodo.*

Cap. VII.

Ritus solennes in novo, apud Ebræos, Pontifice consecrando triplices fuere. Vestitus sacer, Unctio, & Sacrificium. Quod ad vestitum sacrum Pontificis attinet, ex legibus, in Exodi capite XXVIII & Levitici XVI, de ea re latis, atque ex eis quæ occurrunt in hujus libri cap. VIII, illius XXXIX, vestium Sacerdotalium genus faciunt trinum; בגדי כהן הדיוט בגדי זהב ובגדי לבן *Vestes Sacerdotis cujuslibet gregarii, vestes aureas & vestes albas.* Primi generis quatuor fuere; כתנת ומכנסים ומגבעת ואבנט *Tunica, Femoralia, Pileus, Cingulum*; secundi item quatuor, מעיל ואפוד וחושן וציץ, *Pallium*, cui appensa tintinnabula & mala Punica, *Ephod* seu *epomis* (quo nomine tamen tunicæ Sacerdotum etiam & Levitarum interdum denotatæ; ut alibi monitum est) *Pectorale* seu *Rationale Iudicii*, in quo sanctissimum illud oraculum, *&* *demum Lamina*, qua nomen tetragrammaton inscriptum fronte eminebat. Tertii generis totidem etiam fuere; כתנת מכנסים אבנט ומצנפת *Tunica, Femoralia, Cingulum & Pileus* seu *Tiara.* Generis primi universæ albæ fuere, & ex lino purissimo contextæ, excepto duntaxat cingulo, cui lana intertexebatur opere phrygionico seu polymito. Tunica talaris erat. Femoralia, quales ferè braccæ passim in usu; sed nullibi scissurâ disjuncta. Cingulum latum erat circa digitos tres, longum cubitos circa triginta duos, adeo ut multoties in se circumplicatum, corporis medium incingeret. Pileus autem non ita erat contextus, ut caput indutum statim reciperet,

 sed

ſed tela ſedecim (ut plerique) cubitos longa caput etiam multoties circumplicans, operiebat. Quatuor hæc Sacerdotibus gregariis præſtituta eſſe docent in Exodi XXVIII, 40 & 42. Et quòd שש ibi toties legitur, pro quo in verſione tum Græca tum vulgata atque apud Ioſephum, Philonem, alios ſæpiſſimè, *byſſus* ſubſtituitur; id pro lino puriſſimo, qui veluti byſſus eſt, ſeu Ægyptiaco ſumunt. Opus autem phrygionicum, quo ornabatur cingulum ſeu balteus, non aliud fuiſſe volunt ac picturam textilem qua fila ex lana purpurea, hyacinthina, coccinea, lino artificioſe intermiſceretur. Nec colorum, quos diximus, in ſacro ſermone mentionem, ubi Sacerdotum veſtes deſignantur, aliud innuere, quam lanam eis tinctam. Et lanam tantum. Nam ex lege & more patrio, Sacerdos gregarius non rite veſtiebatur (ſic illi) לעבודה אלא צמר ופשתים בלבך *in ſacrum miniſterium, niſi tantùm lino & lana indueretur.* Modo jam dicto. Neque veſtes hæ ſacræ (quæ omnes בגדי כהונה לעבודה *veſtes Sacerdotales ad ſacrum miniſterium* nuncupantur) alibi aut alio tempore Sacerdoti gerendæ, præterquam dum, vicem ſacram obſervans, altaris miniſterio aſſiduus adeſſet. Peractâ vice, in apothecis reponebantur; adeo ut extra templum, veſtitûs cultu, nec à plebe cetera differret Sacerdos. Ejus autem balteus ex lino & lana contextus, reliquo hominum generi (ſicut & omnes aliæ ita contextæ veſtes) interdicebatur ex lege lata Levitic. XIX, 19, qua *veſtis ex duobus contexta non erat induenda*, adeoque nec generis Sacerdotalis alicui extra vim Legum de ſacris veſtibus ſpeciatim latarum. Iuriſconſulti Ebræi; אסור לכהן הדיוט ללובשו אלא בשעת עבודה: *fas non erat Sacerdoti gregario ſacris indui veſtibus alio tempore quam dum ſacris operabatur.* Et Ioſephus lib. VI, Haloſeos cap. XV τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα ὁ λειτουργῶν ἠμφιέννυτο μόνος *veſtes ſacras Sacerdos qui ſacris operatur ſolus induit* ceteris, ut ipſe etiam ibi, ταῖς ἰδιωτικαῖς *plebeiis* indui ſolitis. Vide etiam Ezechiel. XLIV, 19. Sed Tunicæ Sacerdotalis lineæ uſus Levitis, ſub Agrippa Rege, æque ac Sacerdotibus (ſed contra fas) impetrabatur, quod tradit idem Ioſephus lib. XX cap. VIII. Et exceptio heic videtur adhibenda, de conventu publico in communem

ſalutem

salutem habito, dum de non gestandis, extra muneris sacri præstationem, sacris vestibus, morem dispicimus. Nam cum Iaddum Pontificem comitati Sacerdotes gregarii ac populus Alexandrum Magnum Hierosolymis exciperent, Sacerdotes universi ταῖς νομίμοις στολαῖς *habitu sacro* prodibant, ut legitur apud Iosephum lib. XI cap. VIII. Nisi id tribui velis tantum Numinis monito quod in somnis accepisse noctu præcedente Pontificem, ex eodem loco docemur. De vestium autem Sacerdotalium genere, ipse etiam Iosephus lib. III Archæolog. cap. VIII, ad Magistrorum ferme mentem. Sed cingulum ait fuisse quatuor digitos latum. Consulas de hisce si placet præter Gemaram Babyloniam ad tit. *Ioma* cap. I, fol. 12, *Sepher Siphra* fol. 16, col. 64. Maimonidem halach. *Celi Hammikdasch* cap. VIII & Mosem Mikotzi Præcept. Affirmat. CLXXIII, ut omittam Magistorum commentarios aliorumque ad memoratos Exodi locos. Vide etiam Iosephum Scaligerum in Eusebianis pag. 178. Quemadmodum autem quatuor, quas genus primum complectitur, Sacerdotibus sacra obeuntibus nunquam non gestandæ erant, ita etiam Pontifici quatuor illæ quæ secundi sunt generis (Aureæ ob aurum lino & lanæ intinctæ intertextum, aliterque varie in vittis, catenulis, laminâ adhibitum, nominatæ) simul cum ipsis quæ sunt primi splendidiùs confectæ habitus erat sacer; isque in sacra ejus functione perpetuus, excepto festo Expiationum de quo statim. Eæ à scriptoribus obviis passim explicantur, uti &, in ipso sermone sacro, satis. Nec discrimen faciunt inter Femoralia & Tunicam quæ Sacerdotibus gregariis & Pontifici in usu. Balteum autem Pontificis & Pileum aliquantò discrepasse à ceterorum. Baltéum opera accuratiori tam auro quam lanâ tinctâ intertextum. Pileum verò (quem מצנפת *tiaram* seu *cidarim*, etiam ex ipso sermone sacro, vulgò nuncupant) ex tela quidem capiti circumplicata etiam Pontifici formatum, sed ita ut capitis ejus involuerit partem superiorem in figuram pilei Turcici, quem *Turibantum* vocamus, nec inferius descenderet, ne Laminæ fronti annectendæ loco incommodaret. Ceterorum verò pileos undiquaque capita, galearum instar (unde &

 Onkelo

Onkelo מצנפתא *galeæ* dictæ) plicaturis inclusisse. Ita ferè Magistri. Sed in hac re non eadem est omnium sententia, cum circumplicatæ telæ figuram explicant. Videsis jam indicatos Ebræorum commentarios & maximè Abarbinelem ad Exodi vigesimum octavum. Sed haut parum heic differt Iosephus, qui sane sub excidio Templi secundi oculatus erat, ipse etiam Sacerdos, testis vestium sacrarum. Pileum Sacerdotum gregariorum (quem μασναεμφθὴς, vocabulum à מצנפת *Mitzanepath* deformatum nuncupat; & cetera etiam apud eum, ut fieri amat, vestitus sacri nomina, uti & alia non pauca, in verborum portenta distorquentur) minime fastigiatum fuisse ait, nec totum caput incingens, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ὀλίγου ὑπερβεβηκότα μέσης *sed paulò plus quam medio superimpositum.* Et de crebris telæ plicaturis satis quidem astipulatur. Hisce autem consutis, σινδὼν, inquit ἄνωθεν αὐτὸν ἐκπεριέρχεται διήκουσα μέχρι μετώπου, τήν τε ῥαφὴν τῆς ταινίας καὶ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς ἀτρεπὲς καλύπτουσα καὶ ὅλῳ δὲ τῷ κρανίῳ γεγενημένη ἐπίπεδον. ἥρμοσται δὲ ἀκριβῶς ὡς ἂν μὴ περιῤῥυῇ πονοῦντος περὶ τὴν ἱερουργίαν *Sindon desuper pileum integit, usque ad frontem descendens, & fasciæ consuturas atque id quod in eis deforme erat occultans, & toti cranio adhærens. Aptatur autem accuratè, ne sacrificanti fortè dilabatur.* Tam vetus interpres cui descendit Sindon hæc *usque ad inferiora barbæ*, quam recentior in loco illo reddendo nimiùm fallunt. Nisi Sindon hæc aut continua aut consuta pars telæ, è qua formatus esset pileus, fuerit, adeoque redimiculi velut vicem, plicaturas etiam obtegentis, præstiterit, certe bina erant capitis Sacerdoti gregario indumenta; reclamante alias universâ Ebræorum turbâ. Ceterùm non solum ab Ebræis ceteris recedit heic Iosephus, sed etiam in Pontificis capitis indumentis mire discrepat. Aliùm scilicet, eumque partim hyacinthinum, priori impositum vult. Huic item στέφανον χρύσεον ἐπὶ τριστιχίαν κεχαλκευμένον· θάλλει δὲ ἐπ᾽ αὐτῷ (sic ille lib. III, Archæolog. cap. VIII) κάλυκα χρύσεον τῇ σακχάρῳ βοτάνῃ παρ᾽ ἡμῖν λεγομένῃ ἀπομεμιμημένον. ὑὸς δὲ κύαμον Ἑλλήνων οἱ περὶ τομὰς ῥιζῶν ἐμπείρως ἔχοντες προσαγορεύουσι. *Coronam auream, triplici ordine fabrefactam, fuisse circumligatam; è qua exsurgunt calyculi aurei, quales videntur in herba nobis Dacchard dicta; Græcorum autem herbariis Hyoscyamo.* Calyculos autem ab occipitio

cipitio ad tempora utrinque exsurrexisse, non autem in fronte, quoniam locus is laminæ sacræ integer servatus. Certe & Philo præter pileum, quem Mitram nominat, Cidarim etiam videtur asserere Pontifici gestamen capitis. De lamina locutus, μίτρα δ' ἦν (inquit lib. III de vita Mosis) ὑπ' αὐτὸ, τοῦ μὴ ψαύειν κεφαλῆς τὸ πέταλον· πρὸς δὲ καὶ κίδαρις κατεσκευάζετο· κιδάρει γὰρ οἱ ἑῴων Βασιλεῖς ἀντὶ διαδήματος εἰώθασι χρῆσθαι, *subfuit huic mitra quo fiebat ut caput ipsa non attingeret. Quin cidaris ei in ornamentis erat. Nam & Orientis reges cidari, diadematis vice, uti solent.* Et paulo pòst, Κίδαριν ἀντὶ διαδήματος ἐπιτίθησι τῇ κεφαλῇ *Cidarim pro diademate impositam habet capiti.* Sed verò an is heic mitram à cidari aliam esse voluit? an pro eadem utrunque sumsit vocabulum. Adeo ut non adjectam mitræ esse innuerit cidarim, sed mitrâ memoratâ, cidaris nomen, veluti synonymum, ob explicationem tantùm atque dignitatem Pontificiam (quam aut regiam aut regiæ proximam esse voluit) adjecerit. Sane eliciendũ illud videtur ex eo quod apud eundem in libro περὶ φυγάδων legitur. De dignitate Pontificis ibi verba faciens, ipsam mitram, ni fallor, pro diademate sumit. Verba sunt, Καὶ ὅτι τὴν κεφαλὴν οὐδέποτε ἀπομιτρώσει, τὸ βασίλειον οὐκ ἀποθήσεται διάδημα, τὸ σύμβολον τῆς οὐκ αὐτοκράτορος μὲν, ὑπάρχου δὲ καὶ θαυμαστῆς ἡγεμονίας, *Ex eo etiam quod caput ejus mitrâ nudandum non est* (Hellenistarum versionem, de qua capite V hujus libri, sequutus est) *regium diadema non est ei exuendum; quod quidem insigne est potestatis non quidem Imperatoriæ sed tamen Gubernatoriæ & Præfecturæ admirabilis.* Nisi hoc in loco mitram & diadema pro eodem sumserit, ipsum me non intelligere fateor. Quod si ita fuerit, etiam & cidarim, quam diadematis regii veluti vicem, priori in loco, occupasse vult, eandem ei cum mitra fuisse æquum est ut existimemus. Nam & undenam diadema aliud, quod regium sit è sacris literis quas sequi velle videtur, habere potuisset, non satis constat. Multò verò minus undenam coronam illam triplici ordine fabrefactam cum calyculis exsurgentibus habuerit Iosephus, qui tamen magis morem sui ævi (quod forte etiam in Pontificis capitis indumentis ut in aliquot aliis, ab origine deviasset) quam ipsum Mosaicum, id est, primarium horum indumento-

rum

rum institutum ibi enarrat. Nam de præsenti sibi tempore, quantum ad figuras attinet plane loquitur. At mire sibi placent nonnulli, dum ex illa Iosephi traditione teste alio non subnixa, triplicem nescio quam ex Oriente in Occidentem deducunt coronam. Ebræis ceteris millies occurrit, Exodi & Levitici hac de re vestigia diligentissimè prementibus & suos proculdubio mores callentissimis, quatuor tantùm numero fuisse Sacerdotibus gregariis vestes sacras, atque octo Pontifici; neque alterutris plura. Quod non sine magno errore scripserant unoque ore tradiderant, si aut bini pilei, aut corona seu diadema aliud præter cidarim, tiaram, mitram seu pileum (nam hæc heic nomina idem sonant) & laminam illam auream in qua tetragrammaton inscriptum est, Pontificis sacrum gestamen fuisset. Scimus, Exodi XXIX, 7. legi, *Pones tiaram in capite ejus* ונתת את נזר הקדש על המצנפת *& collocabis Coronam sacram super tiaram*; unde etiam Coronam in ejus indumentis fuisse conjici quis rectè posse forsan existimet. Quod manifestò quidem certum est. Sed ita planissime capiendum, ut Corona sit ipsa Lamina aurea, quæ vittâ hyacinthinâ tiaræ imposita, verum erat diadema, & coronæ sacræ nomen, in sacris literis, alibi sortitur. Exodi XXXIX, 30, Et fecerunt את ציץ נזר הקדש זהב טהור *Laminam, coronam sanctam, ex auro puro:* Sic etiam habetur in Levitici VIII, 9. Nec dubitant magistri in locis hisce semper coronam, pro ipsa Lamina, sumere. Quibus astipulatur vulgatæ autor, qui priori Exodi loco, ipsum vocabulum quod Coronam significat, per *Laminam* reddit, atque in binis ceteris *Laminæ* nomen tantummodo retinet. Neque aliam præter ipsam Laminam, coronam seu indumentum, agnoscunt in locis illis Hellenistæ. Quod verò in vulgata, Exod. XXXIX 25 occurrit, *Fecerunt & tunicas byßinas opere textili Aaron & filiis ejus, & mitras cum coronulis suis ex byßo*; id in origine nihil habet quod τῷ coronulis respondeat aliter ac in hisce verbis ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעת שש *& tiaram seu cidarim byßinã & tiaras seu ornamenta pileorum bißynorũ*, seu ut Hellenistæ ibi καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου καὶ τὴν μίτραν ἐκ βύσσου *cidares byßinas & mitram ex byßo.* Adeo ut tantum Pontificis cidarim, atque

gregario-

gregariorum Sacerdotum pileos seu mitras, quæ non multùm, ex instituto (si vittas hyacinthinas demas) discreparunt, ibi simùl indicari videatur. Tametsi sint etiam in Ebræis, qui Pontificio pileo seu cidari, tiaram seu cidarim decoris causa aliam aptandam ibi denotari velint, quæ, ob vittas hyacinthinas quibus constringebatur, primam circundabant במין כתר *in figuram coronæ*; qua de re vide glossam ibi Iarchii. Non malè sic quadrat sindoni plicaturas cidaris obtegenti quam memoravimus ex Iosepho. Atque ex unica longa illa tela, è qua formatus est pileus Pontificius seu cidaris, tam adjecta hujusmodi tiara, quam ipsa cidaris quæ capiti proxime adhæsit, simul, ut unicum tamen indumentum, commode satis plicando potuit confici. Certe & alibi Iosephus non aliam præter laminam auream, & tiaram byssinam hyacintho circumstrictam, Pontifici coronam fuisse agnoscit. Is cetera diligenter describens (lib. V, Haloseos cap. XV) τὴν δὲ κεφαλὴν inquit, βυσσίνη μὲν ἔσκεπε τιάρα. κατέστεπτο δ' ὑακίνθῳ περὶ ἣν χρυσοῦς ἄλλος ἦν στέφανος ἐκτύπωμα φέρων τὰ ἱερὰ γράμματα. ταῦτα δὲ ἐστὶ φωνήεντα τέσσαρα: *Caput tiara byßina tegebat. coronatur autem hyacintho. Et circa eam alia corona erat aurea, scriptas ferens sacras literas, id est nomen tetragrammaton.* Binas heic habet ille coronas quidem; sed alteram, ipsam cum vittis cidarim aut tiaram, seu potius ipsas vittas, alteram, Laminam auream, quæ & in sermone sacro aliquoties, ut jam dictum est, Corona sancta nuncupatur. Atque id etiam est imprimis heic advertendum, ubi Iosephus habitum Iaddi Pontificis Alexandrum Magnum excipientis describit (quem legitimum fuisse, id est integrum, ipse diserte narrat) nihil aliud capiti ejus induitur præter Cidarim & Laminam auream; quod habetur in libro ejus XI, cap. VIII. Quin & cum Alexander postmodum Syriæ Rex, ad Ionathanem mitteret stolam purpuream & coronam auream, quibus veluti Pontificem eum designare voluit, Ionathan ipse dicitur induisse τὴν ἁγίαν στολὴν seu ἀρχιερατικὴν, *id est sacra Pontificatus indumenta*, tam in Iosepho ipso lib XIII, cap. V quam in primo Hasmonæorum libro cap. X, 21; nulla mentione coronæ aureæ in indumentis ejus habita, tametsi novam ab Alexandro dono accepisset. Cum nihilominus

hilominus, petentibus per legatos Iudæis à Claudio Cæsare stolæ sacræ, seu Pontificii vestitus custodiam, diplomate conceditur & sacræ vestis & Coronæ, qualiscunque illa fuerit (sed pro lamina aurea accipienda mihi videtur) custodia. Diplomatis verba sunt τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα καὶ τὸν στέφανον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ὑμῶν εἶναι συγχωρῶ, *ut Vestitus sacer & corona à vobis custodiatur concedo.* Diploma habetur integrum apud Iosephum lib. XX cap. I. Utut vero se res hæc habuerit de indumentis capitis Pontificiis, tam certum est ab origine illud unicum fuisse quod, præter laminam auream, capiti ejus imponeretur, utcunque hyacinthino coloris opere auroque variegatum, unamque fuisse illud Tiaram, cidarim, mitram seu pileum, quàm verisimile idem, pro diverso complicandi, contexendi, ornandique artificio, ad augustam gestantis præsentiam efferendam, adhiberi solito, non semper eandem tulisse figuram, sed aliam atque aliam ita induisse, ut etiam tum meritò corona (quoniam & planè diadema erat) nuncupari posset, tum, ex diversis in exteriori parte plicaturis, è duabus veluti tiaris consistere videri. Et de Pontificis cidari hæmisphærii figuram habente, diserte D. Hieronymus epist. CXXVIII ubi Pontificis à Sacerdotum ceterorum non discrepâsse ait. Quod vero habent Talmudici de triplici Israelitarum Corona (כתר appellitant) Corona nimirum Legis, Corona Regis, & Corona Sacerdotii, id ad illustrem horum dignitatem eo nomine designandam tantùm attinet. Neque coronæ figuram singulis hisce impositam esse magis probat quam Israelitis triplicem. De ea vide tit. *Aboth* in Talmude Babylonio fol. 9 & Maimonidem halach. *Talmud Thorah* cap. III. Tertium demum vestium sacrarum genus, quod Album dictum est, eadem figura erat ipsa quâ genus primum. Sed in iis, nec balteus lanâ tinctâ intertextus est, nec, præter linum purissimum seu byssum quid omnino adjectum. Hæc autem indumenta Pontifici fuere propria ac semel tantum in anno, intra Sacratium intimum seu Sanctum Sanctorum, id est in festo Expiationis, ipsi gestanda. De quatuor hisce locus est manifestus in Levitico XVI, 4. ubi scitè glossa, מגיד שאינו משמש לפנים בשמנה בגדים שהוא משמש בהן בחוץ שיש בהם

בבגדי זהב לפי שאין קטיגור נעשה סניגור אלא בארבעה ככהן הדיוט וכולן של בוץ *Intelligendum, quod non intrà* (in ſancto Sanctorum) *miniſterium præſtabat Pontifex octo indutus veſtibus quibus Sacerdotio fungi ſolebat extrà, utpote quibus aurum intertexebatur. Nam accuſator non debet perſonam patroni induere. Sed quatuor tantum, quemadmodum & Sacerdos gregarius. Atque hæ ex byſſo*, ſeu *lino puriſſimo ſolum conſtabant*. Tantundem habetur in Gemara Hieroſolymitana ad tit. *Ioma* cap. VII, fol. 44, col. 2, halach. 5. Atque de hiſce aperte Ioſephus lib. V haloſeos cap. XV. Primò ait Pontificem habitu auguſtiori (quem deſcribit) Calendis, Sabbatis, aliiſque illuſtrioribus feſtis maximè, cum Sacerdotibus gregariis in Templum aſcendere & ſacra peragere. Statim autem ſubjicit, ταύτην μὲν οὖν τὴν ἐσθῆτα, οὐκ ἐφόρει τὸν ἄλλον χρόνον. λιτοτέραν δ' ἀνελάμβανεν ὁπότε δ' εἰσίοι εἰς τὸ ἄδυτον. εἰσήει δ' ἅπαξ κατ' ἐνιαυτὸν μόνος ἐν ᾗ νηστεύειν ἔθος ἡμέρᾳ πάντας τῷ Θεῷ: *Habitum quidem illum alio tempore non gerit, ſed ſimpliciorem adſumit. Ita verò fit cum adytum introit. Semel autem in anno introit ſolus, quo die cunctos Deo jejunare mos eſt*. Atque is ipſe in lib. II, contra Apionem; *In adytum ſoli Principes Sacerdotum ingrediebantur propria ſtola circumamicti*. Ut ſtola heic pro Pontificio, die quo adytum ingreſſus eſt, habitu toto plane ſumenda eſt, ita in priore loco τὴν ἐσθῆτα, quam *veſtem* vertit interpres, pro habitu auguſtiori toto antea ibi deſcripto ſumere debemus. Philo item, libro de ſomniis, expreſſiſſimam habet veſtium Pontificalium hanc diſtinctionem. Alias enim diſerte fuiſſe ait ποικίλας *variegatas*, id eſt, aureas, ſeu auro & coloribus conſperſas, quales בגדי זהב *Veſtimenta aurea*, Magiſtris ita nominata, fuere. Alias λευκὰς *albas*, quo nomine haſce quas geſtabat Pontifex adyta ingreſſus vocitant Magiſtri, id eſt בגדי לבן *Veſtes albas*. De illis item Philo, ut à ceteris omninò diſcrepantibus, in lib. II de Monarchia, plura. Sed mirum eſt viros aliquot doctiſſimos locum ex libris Haloſeos Ioſephi indicatum ita citare, ut Ioſephum affirmare faciant id quod Hieroſolymis maximè inauditum eſt; Epomidem & Rationale Pontifici in uſu ſolum fuiſſe cum adyta ingrederetur. Quo nihil in rebus Ebraicis abſurdius dici poteſt. Nec ſane ea omnino Ioſephi mens. Videſis

Carolum Sigonium de Repub. Hebræorum lib. V cap. II, & Petrum Cunæum lib. II. cap I. Manifestius nihil est, quàm Iosephi sensum esse qualem diximus; quod & satis sane agnoscit vetus ejus ibi interpres. Ita demum genus primum universis Sacerdotibus erat commune, secundum & tertium Pontifici proprium. Hoc scilicet in festo Expiationis tantùm atque in Sancto Sanctorum, illud cum primo quandocunque in Sanctuario rem sacram peragebat. Unde sexcenties occurrit in Magistrorum commentariis כהן הדיוט בארבעה בגדים כהן גדול בשמנה. *Indumenta Sacerdotis gregarii sunt quatuor, Pontificis verò octo*; prætermissis ita generis tertii indumentis, quæ non omninò à primis discrepabant excepto quod Pontifici tantum propria fuere atque ex lino purissimo seu bysso duntaxat conficienda erant. Cautum verò est tam de מחוסר בגדים sive *Sacerdote sive Pontifice cui deficerent vestes præscriptæ*, quam de היתר בגדים *eò cui plures induerentur quam lex præciperet*. Primi generis fuit quicunque Sacerdos gregarius ex quatuor suis, aut Pontifex qui ex suis Octo aliquam non haberet indutam dum officio fungeretur. Atque etiam adnumeres, cui breviores essent quàm par erat. Secundi fuit Sacerdos Pontificiis indutus vestibus aureis, aut binas pro unica habens. Cui etiam jungatur qui longiores, quam statura sua pateretur, demitteret. Quisquis, sive inopia sive abundantia ita peccaret, ejus ministerium illegitimum fuisse ac profanari censebant. Nec sane Sacerdotem sine vestitu suo sacro magis Sacrificium rite aut sine profanatione peregisse quam זר *extraneum* seu quemvis è plebe altare temere invadentem. Vide si placet supra indicatos Maimonidis & Mosis Mikotzi locos cum capite X halacoth Maimonidis quas ibi citavimus. Is etiam capite VIII & IX ibidem quomodo singulæ jam dictæ vestes atque indumenta sacra contexi & fieri deberent, ex veteribus operosè ostendit, quod libenter heic prætermittimus. Octo autem illa quæ Pontifici in Sanctuario sacro munere fungenti necessariò induebantur, eadem fuere quibus, ritu solenni, Pontifex in dignitatem succedens erat induendus. Ea Iosepho atque aliis uno nomine τῆς στολῆς ἀρχιερατικῆς *stola archieratica* seu *Pontificia* non rarò indigetantur.

De

De solenni Pontificis novi *sacris vestibus* induendi ritu.

Cap. VIII.

VEstitu sacro ita explicato, sequitur ut de ritu Vestiendi solenni dispiciamus. Quæ occurrunt in Exodo & Levitico ea de re (nam ritus Aharonis vestiendi, archetypi heic locum obtinere nemo nescit) ut satis obvia mittimus; ea duntaxàt observaturi quæ in Talmudicorum commentariis & sequentium Pontificum successionis ratione, de Vestitus solenibus occurrunt. Ritus solennis ejusmodi à Talmudicis, ex sacris literis & moribus receptis, docetur, ut indutis primò Femoralibus & suprà Lumbos constrictis, accederet Tunica talaris. Hâc cinguli crebris plicaturis sub axillis (inferior enim, ex more recepto, locus cingulo non permittebatur) circumligatâ, induebatur quidem cidaris seu pileus Sacerdoti gregario. Sed Pontifici, proxime post cingulum pallium, cui Ephod seu Epomis imponebatur. Et tunc induebatur Cidaris ejus seu tiara, cui affixa demum victis Lamina aurea, seu Corona, ut in sacris literis vocatur, Sancta. Vide, si placet, Gemaram Babyloniam tit. *Zebachim* cap. II, fol. 19, Maimonid. halach. *Celi hammikdasch* cap. X & Mosem Mikotzi præcept. affirmatiu. CLXXIII. Sic vestitum fuisse aiunt Eleazarum cum Patri jam morituro succederet. Numer. XX, 25. *Tolle Aharon & Eleazar filium ejus & duc eos in montem Hor. Et spoliabis Aharon vestibus suis, indueśque eas Eleazar filium ejus. Aharon vero colligetur & morietur ibi. Fecit itaque Moses, sicut dominus præceperat, & ascenderunt in montem Hor vidente cuncta congregatione. Et denudavit Moses Aharon vestimentis suis & induit ea Eleazar filium ejus. Mortuusque est Aharon ibi in vertice montis.* Et de ea re Iosephus; Aharon ἀποδύεται τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν, καὶ παραδοὺς αὐτὴν Ἐλεαζάρῳ τῷ παιδὶ πρὸς ὃν διὰ τὴν ἡλικίαν ἡ ἀρχιερωσύνη παραγίνεται, θνήσκει. *exuit vestes Pontificias, quibus Eleazaro filio, cui ob ætatem in Pontificatum debebatur successio, traditis, mortuus est.* Hinc est quod Ionathan Hasmonæus Pontifex designatus, Sacram seu Archieraticam stolam, id est habitum Pontificium indueret Festo Tabernaculorum, con-

secrationis suæ ritu usus; ut videre est apud Iosephum lib. XIII cap. V & I. Maccab. X, 21. Et cum Agrippa Rex Pontificatum denuò Ionathæ Anani F. reddere volebat, ἅπαξ, inquit ille renuens, ἐνδῦναι στολισμὸν ἱερὸν ἀρκοῦμαι, *mihi sacrum illum amictum semel sumsisse satis est.* Scilicet *Sacrum amictum induere*, pro *Pontificem creari* usurpabatur sub Templo secundo, cum sacrificium esse nequiret, nec haberetur, ut mox ostendimus, oleum sacrum seu Unctio. Locus est Iosephi, lib. XIX cap. VI. Et Herodes regnum Ebræorum adeptus, Indumenta Pontificia in Antonia turri reperta, sibi ibi suaque in potestate detinuit, [illegible] δὲ ὑπὸ νεωτερίζειν ἐπ' αὐτῷ τὸν λαόν, *ratus inde populum à rebus novis moliendis contineri*, ut idem Iosephus lib. XVIII cap. VI. Nimirùm sacri amictus custodia & potestas tanta erat habita, ut novi Pontificis creationis juri ea proxima, etiam velut eadem, existimaretur. Unde itidem, post Herodem, Romanis & eis qui sub hisce præerant, usque ad Vitellii præsidis sub Tiberio tempora, ejus potestas erat & custodia. Tunc verò ab Imperatore redditum est jus illud, idemque postea à Claudio Cæsare firmatum Iudæis, ita ut à Sacerdotibus, qui tum successorem induerent utcunque suffectum, tum in sacra peragenda amictum sacrum; ad morem pristinum depromerent, custodiretur. Sed quomodo hæc res aliter atque aliter se habuerit, enarrat fusius Iosephus lib. XV, cap. XIV, lib. XVIII, cap. VI, & lib. XX, cap. I. Et de solenni vestiendi ritu exemplum habetur etiam in historiola illa filiorum Simonis Iusti Pontificis maximi è Talmudicis in libri superioris capite VII narrata; quam consulas. Quin tam sub Templo secundo quam sub primo octo vestes, eodem modo confectas, quo sub primo, Pontifici tum creato tum sacra operanti induendas fuisse aiunt, adeo etiam ut Oraculum illud in Rationali Sanctissimum, quod, cum Templo primo, in Pontificibus revera volunt desiisse (ut ex capite proximo etiam liquet) imitatione artificiosissima sub secundo exhiberetur; tametsi ejusdem nullus alius tunc usus fuerit, nisi ut in numero indumentorum octonario nullum reperiretur, contra fas, figura saltem imperfecta, nec Pontifex ullus מחוסר בגדים *cui vestes deficerent.*

rent. Maimonides halach. *Celi bammikdasch*, cap. X עשו בבית שני אורים ותומים· כדי להשלים שמנה בגדים ואעפ׳ שלא נשאלין בהן *Sub secundo Templo faciebant sanctissimi illius Oraculi figuram ut ita perfecta redderentur octo indumenta Pontificia; tametsi eam Oraculi figuram nunquam tunc consulerent.* Tantundem legitur, ex veteribus, apud Mosem Mikotzi præcept. affirmat. CLXXIII. Etiam & ratio redditur quare Oraculi illa figura in secundo Templo non consuleretur, gemmis Oraculi vetustioris seu Aharonici omninò deperditis. ומפני· מה לא היו שואלין בהן מפני שלא היתה שם רוח הקדש וכל כהן שאינו מדבר ברוח הקדש ואין שכינה שורה עליו אין נשאלין בו *Et quænam est ratio cur non consulere solerent illud sub Templo secundo oraculum? Quoniam non adfuit ibi Spiritus Sanctus. Neque enim Sacerdotis alicujus in consulendo opera adhibenda est, qui non ex Spiritu loquitur Sancto & majestatis divinæ præsidio.* Et consulas item Epiphanium in vita Zachariæ prophetæ. Modus Oraculi vetustioris consulendi describitur, uti & responsa dandi, apud Magistros jam dictos, unde etiam desumsere pridem Christiani aliquot res Iudaicas tractantes. Vide ea de re, V. Cl. Guilielmum Scickartum libello de Iure Ebræorum regio. Neque verò Pontifici novo rite satis induebantur, in initiatione, vestes sacræ, nisi indutus, qualem diximus, per septem dies continuos iteraretur; tametsi ex indutu unico Pontifex ita legitimus, ut sacro ministerio fungi posset, conficeretur. Maimonides halachoth jam citatis, cap. IV, לובש: שמנה בגדים: ומפשיטן וחוזר ולובשן למחר ז׳ ימים יום אחר יום *Induit octo vestes, easque exuit. Quod similitèr facit per septem dies continuos.* Rei hujus origo est in Exodi XXIX, 29, & vide Levitic. VIII, 33. Subdit verò Maimonides, *si sacra peregerit antequam toties iteratus fuerit indutus, rem fieri non illegitimam* sed: עבודתו כשרה והואיל ונתרבה פעם אחת נעשה כהן גדול לכל דבר *Sacrificium ejus rectum esse* seu *legitimum, quandoquidem, ex eo quod vestibus sacris induebatur vice unica, fiebat Pontifex, adeoque, ut dignitatis ipsius nihil omninò ei deesset.* Fiebat nempè Pontifex, quantum vestitus facere solus facere potuit. Nam de Unctione & Sacrificio etiam, mox dicetur. Ritus igitur vestiendi Pontificis & sacra ceremonia per tot dies servanda

erat;

erat; sed non per tot dies ut ex substantia initiationis, quæ etiam unica ex vice haberetur non illegitima. Neque solennis hic vestiendi ritus noctu sed die tantum præstandus; ut Maimonides ibidem.

De Ungendi Pontificis *ritu*, Figura *seu* modo & Tempore. Unctionis cessatio. *Discrimen hac in re inter* Templum primum & secundum. *Et de* Initiationis Pontificiæ Sacrificio.

Cap. IX.

VEstiendi ritum sequebatur Unctio. De qua agitur in Exodi XXX, & Levitici VIII. Quibus ex aromatibus conficeretur Oleum Sanctum explicatur in citato Exodi capite; quinam etiam eodem essent ungendi. In ipsa Sacerdotii institutione, qua sacrati Aharon posterique ejus, non solum ipse sed & filii ejus ungebantur; idque per septem dies continuos, quemadmodum & solenni ritu vestiebantur, ut liquet in Exodi XXIX, 29. Obiter verò notandum Phinees in filiis Aharonis, cui ex Eleazaro nepos fuit, non ita Magistris censeri, ut qui tunc sive revera sive juris fictione unctus esset. Sed prætermissum primò, singulari postmodum jure seu indulto Numinis ei peculiari, Sacerdotii participem factum esse. Aharonem nempe & omnes filios ejus ex unctione, quam acceperant ipsi, Sacerdotes factos, uti & posteros eorum sine unctione iterata quotquot postea nati. Ante vero natum Eleazaro Phinees (quia ante est natus) non prius Sacerdotem factum quàm, peremtis Zimri & Cozbi, à Numine in Sacerdotium, promisso adjecto singulari, cooptatum. Numeror. XXV, 12, *erit tam ipsi quam semini suo pactum Sacerdotii sempiternum*; ubi Glossa, שאף על פי שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחתן אבל פנחס שנולד קודם לכן ולא נמשח לא בא לכלל כהונה עד כאן. *Tametsi antea Sacerdotium concessum fuerat semini Aharonis; non tamen concessum est aliis præter Aharonem & filios ejus qui ungebantur cum eo & posteris eorum natis post unctionem.* *Cete-*

rum

rum Phinees qui antea natus erat, nec ungebatur, non omninò. Sacerdotii particeps erat ante hoc tempus. Quod etiam Gemara Babylonia tit. *Zebachim* ibi firmat. Sacerdotes gregarios, qui sequerentur, minime fuisse unctos aiunt; sed tantum Pontifices & Sacerdotem quem משוח מלחמה *unctum belli causa* (ex lege, Deuteron. $\overline{XX}$, 2) præter Reges de quorum Unctione fusè & doctè Guilielmus Scickardus de Iure Regio. Gemara Hierosolymitana ad tit. Horaiioth fol. 47, col. 3. ממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים *Ex oleo sancto ungere solebant Pontifices & Reges.* Ita tamen ut tametsi Regni hæres, nunquam, nisi ob adversam factionem, atque ut dissidium inter competitores faciliùs sopiretur, ungi soleret, hæres nihilominus Pontificatus nunquam non esset, cum initiaretur, ungendus. Eadem Gemara ibidem; מלך בתחלה טעון משיחה מלך בן מלך אין טעון משיחה מנ' קום משחהו כי זה הוא זה טעון משיחה ואין בנו טעון משיחה אבל כהן גדול בן כהן גדול אפילו עד עשרה דורות טעון משיחה *Rex qui primo constituitur, ungendus erat; Regis autem filius qui in regnum succederet, ut is itidem ungeretur, necesse non erat. Nam & scriptum est* ($\overline{I}$ Samuel. $\overline{XVI}$, 12, de Davidis Unctione) *Surge & unge eum; ipse enim est. Ipse ungendus erat. Filii ejus ut ungerentur necesse non erat. At vero Pontifex Pontificis filius erat ungendus, usque in decem generationes.* Id est, ex lege, in perpetuum. Et de factione adversa, quæ in causa erat regni hæredes ungendi, sequitur ibi paulo pòst אין מושחין את המלכים אלא מפני המחלוקת מפני מה נמשח שלמה מפני מחלוקתו של אדוניהו ויואש מפני עתליה ויהוא מפני יורם *Reges ungi non solebant, nisi ob adversam factionem. Ita unctus est Salomon, ob factionem Adoniæ, Joas ob Athaliæ, & Jehu ob Iorami.* Et de hac re tantundem videre licet in Gemara etiam jam dicta ad tit. *Sota* cap. $\overline{VIII}$ fol. 22, col. 3, & ad tit. *Siklim* cap. $\overline{VI}$, fol. 49, col. 3, atque in Babylonia ad tit. *Ceritboth* cap. $\overline{I}$, fol. 5, & *Vaicra Rabba* parash. $\overline{X}$ & apud Maimonidem halach. *Celi hammikdasch.* cap. $\overline{I}$, Mikotzi Præcept. affirmat. $\overline{CLXVI}$. Iarchium, D. Kimchium, & Gersomidem ad $\overline{II}$ Reg. $\overline{XXII}$, 30, præter commentarios ad Exodi caput trigesimum. Ad unctionem autem successoris in Pontificatum cujuslibet ex lege primaria firmandam, adducunt

etiam

etiam illud Levitici VI, 15, רכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אותה *Sacerdos unctus in ejus locum faciet eam.* Ubi vulgata, *Sacerdos qui jure patri successerit*; id est, Pontifex hæres dignitatis, quem, quoniam uncti nomine in origine designatur, ungendum esse æque ac Patrem statuebant. Et observandum est quod habet Levi Ben Gersom ad 1. Regum cap. I. לא הוצרכו למשיחת שלמה אלא מפני מחלקת אדוניה כי במשיחת דוד נמשחו כל הקמים תחתיו מזרעו כמו שבמשיחת אהרן ובניו במשחו כל הבאים אחריהם לחיות כהנים ולזה לא הוצרכו למשוח אחר כי אם כהן גדול *Necesse non erat ut ungeretur Salomon, nisi ob adversam Adoniæ factionem, quoniam in unctione Davidis universi successores sui qui ex ejus erant semine iidem ungebantur, quemadmodum in unctione Aharonis & filiorum ejus ungebantur eorum posteri universi in Sacerdotes, unde evenit ut postmodùm nemo eorum necessariò esset ungendus præter Sacerdotem summum.* Nam ex Levitico & Exodo satis liquet, sub initio Sacerdotii Ebraici, non solum Aharonem, sed etiam cunctos filios fuisse unctos. In Unctionis autem Pontificis ritu, tria imprimis consideranda sunt; Tempus, Figura seu modus, & Cessatio ejus. Tempus erat idem cum eo quod vestiendi ritui præscriptum est. Toties item iteranda erat, ut dictum est, per septem scilicet dies continuos unctio. Ita tamen ut non minus revera post unicam unctionis vicem Pontifex fieret & legitima peragere sacra posset, quam ubi unica duntaxat vice sacris vestibus indueretur. Nec noctu sed die tantum ungendus erat. Quæ omnia habes in locis, de vestitus tempore, supra memoratis. Figura autem seu modus Unctionis, ita plerunque describitur; ut Andræanæ (ut vocant) Crucis figuram olei ductu in fronte ejus seu inter oculos exprimi solitam esse meritò satis autumemus. , Fuso scilicet super caput oleo (juxta illud quod à Mose Aharonem ungente fit in Levitici VIII, 12) digito ungentis, aiunt, in medio, qui oculos seu palpebras interjacet loco solenne fuisse figuram τῦ chi Græcorum seu χ, ex oleo ibi diducto, confici. Sed & antequam Tiara imponeretur, fusum in caput oleum volunt nonnulli, ut Abenezra ad Exodi XXIX; aliis in verticem, postquam imponeretur ea, plicaturæ figurâ locum præbente, oleum tradentibus esse fusum,

fuſum, ut Ben Nachman, qua de re videſis Abarbinel in *Piruſh Torah* fol. 202. Certe in caput ita fuſum eſſe ut in barbam deſcenderet, liquet ex Pſalm. CXXXIII, 2. Mikotzi autem, præcepto paulò ante indicato; תנו רבנן כיצד מושחין את המלכים כמין נזר והכהנים בתחלה בצוק לו כמין על ראשו ואחר כך נותן שמן בין ריסי עיניו ומושך באצבעו מזה לזה עד שהוא כמין כי יוני *Traditur à Rabbinis, ungi Reges in figuram Coronæ; Pontificibus vero primum ſuper caput oleum fundi, dein oleum inter ſupercilia poſitum digito ungentis ita in utranque partem diduci, ut figura χι Græcorum fiat.* Et Obadias Bartenorius ad tit. *Ceritboth* cap. I משיחת הכהנים היא שיוצקים מן השמן על ראשו ומושחים בין גבות עיניו כמין כי יונית ומשיחת המלכים כמין נזר *Unctio Pontificum ita fiebat ut fuſo ſuper caput oleo, inter ſupercilia, ungerentur figura χι Græcorum. Reges verò Coronæ figura ungi ſolebant.* Ita etiam diſerte Maimonides halach. *Celi hammikdaſch* cap. I, & Gemara Babylonia tit. *Ceritboth* cap. I, fol. 5. Quin & Salomon Iarchius ad Exodi XXIX, 7 ubi Unctio Capitis præcipitur, אף משיחה זו כמין כי *etiam*, inquit, *& hæc Unctio erat in figuram Chi*; qui locus plane retroſpicit ad id quod adnotat in comma ſecundum ejuſdem capitis, ubi de laganis oleo unctis verba fiunt; de quibus ille, אחר אפייתן מושחין כמין כי כף יונית שהוא עשויה כנון שלנו *poſtquam cocta fuerint, ungebant ea, in figuram Chi caph Græcorum, quæ formatur ut noſtrum Nun.* Editionibus nonnullis, non כי כף *Chi Caph*, ſed כי ב׳ *Chi C.* (quod parum diſcrepat) tantum exaratur; adeo ut ita non χι Græcorum ſed κάππα, quæ τῷ *Caph* reſpondet, figura fuerit Unctione ex ejus ſententia formanda; niſi & ipſe ſibi adverſaretur, dum τῷ Nun Ebræorum ſimilem eſſe literam, quam intelligit, expreſſim adjecit. Certè in ſcriptione Biblica ſeu quadrata, uti apellitant, nullum eſt *Nun* quod ſive τῷ χ ſive τῷ κ Græcorum, ſive elementi alicujus aliis in linguis, quantum ſcimus, reperti, & eorum alterutri reſpondentis, ſimilitudinem gerit. Sed in Rabbinica ſcriptionis formula, ipſum Nun angulis, quos in biblica & vetuſtiori ſemper habet, carens atque inſtar ſive ſemicirculi ſive circuli arcus ſe exhibens, Latinorum C, quod pro Græcorum Cappa ſubſtitui ſolet, imitatur, atque à figura

illa,

illa, quam כף יונית seu *Chi Græcanicam* appellant, maxime recedit. Sed intereà mirum est tam *Chi* quam *Caph* ita simul à Iarchio memorari altero in loco, altero vero tantum Chi. Et meritò suspicandum esset illud quod de Caph & Nun inseritur interpolantis alicujus glossema fuisse, nisi & aliorum etiam, qui inter Ebræos Celeberrimi fuere, eandem fuisse sententiam comperiremus. Isaac Abarbinel in *Pirush Torah* fol. 202. כבר זכרו חז״ל שהכהנים הגדולים היו מושחין על ראשם מעט מהראש ועושים כמין כף״ יונית כמו שקבלו חז״ל מן הנביאים שראו המשיחות ההמה בעיניהם ואמר אני שהיה כף״ יונית לרמוז שהוא אשר בחר השם לכהן כי הכף״ היא ראשונה לאותיות כהן והיה מורה זה על היותו כמו שהנזר היה מורה על המלכות *Memoriæ olim proditum est à Sapientibus, piæ memoriæ, Pontifices ita ungi solere, ut exigua capitis parte inuncta, figura eis fierit τῦ Caph Græcanici, quemadmodum ipsi piæ memoriæ Sapientes acceperunt à Prophetis qui hujusmodi Vnctionis oculati fuere testes. Atque, ex mea quidem sententia, Caph Græcanicum adhibebatur, ut indicaretur eo, unctum fuisse à Numine in Pontificem electum. Etenim Caph est primum elementum τῦ* כהן *Cohen quod Pontificem sonat. Atque ita fuerit insigne dignitatis Pontificiæ, ut corona est Regiæ.* Sed nugæ sunt in ratione ejus perquam ridiculæ. Nam Caph, seu Cappa Græcanicum, primo τῦ כהן elemento est dissimilimum. Et, si figura ejusmodi esset ut primum τῦ כהן elementum præ se ferret, quamobrem imo quî fieri cum ratione potuit ut è Græcia peteretur ad Ebraicum vocabulum denotandum? Vide item Davidem Kimchium ad Psalm. CXXXIII. Apud Maimonidem, loco jam antè citato, ipsa figura locum habuit. Sed in impressis omittitur, spatiolo, quod occupare ea debuit, relicto. Sed quod de Unctione diximus ad Templi primi ævum tantùm attinere aiunt. Neque sub Secundo, Unctionis usum aliquem omninò fuisse. Etenim cum ex interdicto divino in Exodi XXX, 33, nefas esset oleum aliud præter illud ipsum quod tum ex præscripto conficiebatur, componere, nec sub Templum secundum primarii illius quidquam omninò remaneret, saltem non reperiretur; sine quo unctionem sacram peragi aliquam planè nolebant; sequebatur, ut Pontifex, qui antea tam משוח מרובה

insignis

insignis Unctione quam מרובה בגדים *vestibus* seu *indumentis sacris insignis* erat, jam vestibus tantummodo, præter sacrificium, initiaretur, nec aliquis omnino haberetur unctionis sacræ usus. Atque, ob rei necessitatem, non minorem ita solenni ritu vestito sine unctione dignitatem aiunt accessisse, quam seculis anterioribus tam uncto quam vestito. Maimonides halach. *Celi hammikdasch* cap. I, בבית שני שלא היה שם שמן המשחה היה כהן גדול מתרבה בלבישת בגדים בלבד שהוא לובש בגדי כהונה גדולה *sub Templo secundo, quoniam nullum erat Unctionis oleum, Pontifex vestium indutu initiabatur, adeo ut tantùm Pontificiis indumentis vestiretur*; minimè vero ungeretur. Idem passim apud Magistros occurrit maxime locis de unctione laudatis. Et de Olei Sancti, sub Templo secundo, defectu expressim Gemara Hierosolymitana ad tit. *Maccoth* cap. II fol. 32, col. 1 אלו ה' דברים שחסר מקדש אחרון ממקדש ראשון אש ארון אורים ותומים שמן המשחה ורוח הקודש *Quinque hæ res defuere in Templo secundo, quas Primum habuit. Ignis* (cælestis) *Arca, Urim & Thummim, Oleum Unctionis, & Spiritus Sanctus*: Unde & emendandus est locus alter ejusdem Gemaræ ad tit. *Horaiioth* cap. III fol. 47 col. 3, ubi enumeratio ad hunc modum fit אש וארון ואורים ותומים ושמן הקודש, *Ignis, & Arca & Urim & Thummim & Oleum Sanctum*. Legendum proculdubio ושמן המשחה ורוח הקודש *& Oleum Unctionis & Spiritus Sanctus*. Neque ad hanc, de Unctions defectu, rem, aliud volunt illi quibus aliter recensentur res quæ sub Templo secundo defuere. In Gemara Babylonia ad tit. *Ioma* cap. I numerus retinetur quinarius. Sed Olei nomen in eo locum non habet. ארון ואורים ותומים ואש העליונה ושכינה ורוח הקדש *Arca, & Urim & Thummim, & Ignis Cælestis, & Majestas Divina, & Spiritus Sanctus*. De quibus item videsis Iarchium & Davidem Kimchium ad caput primum Haggæi. Quod autem de Sanctissimo illo oraculo, Urim & Thummim vulgò dicto, heic habent, satis dignoscitur ex eis quæ de Rationali, in quo oraculum illud situm est, capite superiori monuimus. Etiam & de Igne vide, si placet, II Macabæorum cap. I, 19 & II, 4. Ex eo autem quod Arca fœderis in altera hac recensione memoratur, includitur item Oleum Sanctum quod

in ea servari solitum cum eadem esse deperditum scribunt. Atque hinc sanè dijudicandum est quam vera sit veterum aliquot sententia, qui legitimæ unctionis, tam qua Pontificiæ quam qua regiæ, in Hasmonæorum excessu finem collocant; neque eos unctos fuisse dubitant. Nam non solum, ut uno tradunt Ebræi ore, Oleum Sanctum atque usus unctionis in Templo secundo omnimodò defuere, verum etiam tritum est illud & aliquoties in locis è Gemara Hierosolymitana supra citatis repetitum אין מושחין מלכים כהנים *non ungebant in Reges eos qui fuere Sacerdotes.* Quo dicto etiam Hasmonæos signantiùs negatur unctos fuisse. Quod verò attinet ad Unctionem Regiam, eam non necessariò oleo illo Sancto à Mose primùm confecto fieri debere consentiunt. Nam & à Iosia Rege absconditum illud aiunt, nec postea repertum; unde Iehoiakim Regem unctum fuisse balsamo. Sic Gemara Hierosolymitana in locis supra de Unctione citatis. At vero Pontifices, alio ungi oleo, præter ipsum quod Moses confecit, ex ipso præscripto sacro non omninò debuisse volunt. Nec sane aut Regiæ aut Pontificiæ sub Templo secundo Unctionis vestigium aliquod exhibent. Quemadmodum autem sub Templo secundo Unctio Pontificalis nulla erat, ita etiam nec sub primo fuit perpetua. Nam L aut circiter ante Primi excidium annis absconditum fuisse oleum Sanctum (sub Iosia scilicet) nec postea repertum volunt. Glossa Talmudica ad tit. Megilla cap. I. fol. 9 b מרובה בגדים כהנים ששמשו בבית שני ואף בבית ראשון מימות יאשיהו ואילך שנגנזה צלוחית של שמן המשחה *Vestitu insignes sunt Pontifices secundi Templi etiam & Primi à tempore Iosiæ & deinceps. Quoniam Vasculum Olei Sancti absconditum est.* Pontifici rite sub Templo primo vestito & uncto, &, sub secundo vestito juxta ea quæ dicta sunt, Sacrificium singulare, si patrios mores ad amussim observaret, peragendum erat quo initiatio ejus omninò compleretur. Quali item Sacrificio Sacerdos gregarius quilibet etiam initiandus erat. Idque ex Lege sacra Levitic. VI, 20. *Hæc est oblatio Aaron, & filiorum ejus quam offerre debent Domino in die Unctionis ejus. Decimam partem Ephi offerent simile pro Sacrificio jugi. Dimidiam partem mane, dimidiam vespere, quæ in Sartagine oleo*

conspersa frigetur. Offeret autem frictam in odorem suavissimum Domino. Et Sacerdos qui loco ejus unctus fuerit (vulgata, qui jure patri successerit) *faciet idem. Perpetuum statutum est Domini. Tota incendetur.* Ex hac Lege, si quis Sacerdos gregarius nondum eo nomine initiatus, in Pontificatum evehendus esset, primò Sacrificium heic præscriptum gregarii Sacerdotis nomine peragebat, dein secundum nomine Pontificis. At vero si aut Sacerdos aut Pontifex initiationis Sacrificium hoc prætermitteret, atque alia muneri suo propria sacra adgrederetur, non hinc fiebat quo minus ministerium quod præstaret ex se legitimum, id est non profanum, haberetur. Sed עבודתו כשרה *Sacrum ejus* hac in specie, *ministerium, rectum* seu *legitimum* censebatur, ut docet Maimonides halach. *Celi bammikdasch.* cap. V

De Potestate Forensi, *seu* Iurisdictione, *cujus autoritate, de rebus jam explicatis, ubi controversia oriretur, erat decernendum.*

CAP. X.

EX iis quæ hactenus de Qualitate Personæ quæ jure successionis ad Pontificatum erat admittendus, & de consecrandi Ritibus enarrata sunt, nemo non videt crebras difficultates oriri potuisse, nec sine potestate Forensi seu Iurisdictione, quæ cum imperio præesset, commodè decernendas. Quot enim de Natalibus, parentum nuptiis, Ætate, Corporis vitiis, Animi vitæque erroribus, existimationis labe, rituum initiandi præstatione (quorum omnium in successione legitima ratio habenda) controversiæ nasci potuere? Habuere igitur hæc Forum suum, idque augustum & amplissimum, quo, pro more patrio, quæstiones ejusmodi omnimodæ deciderentur. Forum erat celeberimum illud Tribunal LXXI-virorum, seu Consessus Magnus Hierosolymitanus, quem סנהדרין הגדולה *Synedrium Magnum* & בית דין הגדול *domum Iudicii magnam* vocitant, cujus autoritas & jurisdictio in rebus gravissimi apud Ebræos momenti semper eminebat, etiam à Mosis tempore quo institutum est; quod & suo loco fusiùs & datâ sigillatim operâ dispicimus. Quod ad qualitatem personæ

ſonæ heic diſcernendam attinet, locus eſt egregius in Miſna, tit. *Middoth* cap. V, ubi docetur Preſides, Iudices ac aſſeſſores hujus fori de vitiis ſeu inquinamentis quæ functione ſacra quempiam ex genere Sacerdotali arcerent, jure ſolenni cognoviſſe; atque arcendos veſtibus nigris, admittendos, ſeu legitimos, albis, in diſtinctionem, ſtatim induendos fuiſſe. Verba ſunt, לשכת הגזית שם היתה סנהדרי גדולה של ישראל יושבת ודנה את הכהונה וכהן שנמצא בו פסול לובש שחורין ומתעטף שחורין ויוצא והולך לו ושלא נמצא בו פסול לובש לבנים ומתעטף לבנים נכנס ומשמש עם אחיו הכהנים *In conclavi cæſi Lapidis* ſeu *quadratarii opere inſigni, ſedes habuit Conſeſſus Magnus Iſraeliticus, & judicabat Sacerdotes. Sacerdos autem in quo reperiebatur vitium, veſtes induebat nigras, quibus amictus & egreſſus abibat. Cui vero vitium non erat, veſtes induebat albas, quibus amictus ingrediebatur (in Templum) & Sacro miniſterio fungebatur cum fratribus ſuis Sacerdotibus.* Et Maimonides halach. *Biath bammikdaſch*, cap. VI, בית דין הגדול היו יושבין בלשכת הגזית ועיקר מעשיהם התדיר שהיו יושבין ודנין את הכהונה ובודקין הכהונה ביוחסין ובמומין כל כהן שנמצא פסול ביחוסו לובש שחורים ומתעטף שחורים ויוצא מן העזרה וכל מי שנמצא שלם וכשר לובש לבנים ונכנס ומשמש עם אחיו הכהנים ומי שנמצא כשר ביחוסו ונמצא בו מום יושב בלשכת העצים ומתליע עצים למערכה וחולק בקדשים עם אנשי בית אב שלו ואוכל שנאמר לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכ— *Conſeſſus magnus ſedes habet in conclavi Lapideo. Nobilior vero juriſdictionis eorum pars eſt, quòd ſedens & judicant de genere Sacerdotali, & diſquirunt de Natalibus Sacerdotum, & de vitiis eorum. Sacerdos quicunque reperitur Natalibus inquinatus, induit veſtes nigras quibus amictus egreditur ex atrio. Quicunque vero reperitur perfectus & legitimus, induit veſtes albas quibus itidem amictus ingreditur & Sacro fungitur miniſterio cum fratribus ſuis Sacerdotibus. At verò ſi quis repertus fuerit natalibus perfectus & legitimus aliquo tamen alio vitio inquinatus, is locum ſeu munus habebat in conclavi Lignorum, ubi in ſtrues ligna diſcinderet, & partem haberet rerum Sacrarum cum ſuæ familiæ ceteris, ut conviva; ſecundum illud quod ſcriptum eſt* (Levit. XXI, 22, de corpore vitiato) *Panem dei ſui, de Sanctis Sanctorum & de Sanctis comedat.* Nam qui à natalibus profani fuere,

fuere, etiam hisce, non solum functione, arcebantur. Cum autem solennis ejusmodi de Natalibus aliisque Sacerdotalis generis vitiis disquisitio fiebat, si nullum reperiretur impedimentum, quo minus universi, qui ea vice in examen venerant (& universos per ætatem functioni idoneos simul venisse in examen, vix est ut dubitemus) ad sacra ministeria, ut integri ac legitimi admitti deberent, indicta, eo nomine, panegyri ac festo celebrato ad hanc verborum formulam Deum O. M. Laudibus efferebant ברוך המקום ברוך הוא שלא נמצא פסול בזרעו של אהרן וברוך הוא שבחר באהרן ובבניו לעמוד לשרת לפני ה׳ בבית קדשי הקדשים *Benedicatur Deus ille benedicendus, quòd non reperitur vitium in Aharonis semine. Benedicatur ille qui elegit Aharonem ejusque filios ut astarent ad ministerium coram Domino in domo Sanctissima.* Sic habetur in Misnæ loco jam suprà memorato. Quicquid demum ad Pontificis successionem spectare potuerit, ex autoritate Confessus hujus (accedente itidem semper Regiâ, quoties Regibus etiam gubernabantur Ebræi & res ipsa poscebat) ita pependisse videtur, ut sine ea successio legitima neutiquam satis ex jure ordinario haberetur. Maimonides halach. Celi hammikdasch cap. IV אין מעמידין כהן גדול אלא בית דין של ע״א *Non constituere solebant Pontificem alii præter ipsum Confessum LXXI-virorum.* Quin & apud Iosephum lib. XX cap. VIII exemplum est singulare quod Regiam simul & Confessus magni in rebus sacris, etiam cum alieno Iudæi subessent imperio, autoritatem exhibet. Levitæ aliquot quorum ministerium præcipium erat hymnos in Templo canere, adito Rege Agrippa, πείθουσι τὸν βασιλέα καθίσαντα Συνέδριον, φορεῖν αὐτοῖς ἐξίσης τοῖς ἱερεῦσι ἐπιτρέψαι λινὴν στολήν, *induxerunt eum precibus ut, habito Synedrio, seu Consessu, decerneret eis usum stolæ lineæ, quemadmodum ea Sacerdotibus in usu fuit.* Et paulò pòst, ὁ βασιλεὺς μετὰ γνώμης τῶν εἰς τὸ Συνέδριον ἐρχομένων συνεχώρησε τοῖς ὑμνῳδοῖς ἀποθεμένους τὴν προτέραν ἐσθῆτα φορεῖν λινὴν οἵαν ἠθέλησαν, *Rex, adhibita etiam sententia eorum qui in Synedrio locum habebant, permisit hymnodis, ut deposito priore habitu, lineum, pro arbitratu, sumerent.* Id genus alia ibi sic indulta

occurrunt, tametsi ἐναντία [illegible] τοῖς πατρίοις: *omnia adversus patrios mores*, ut monet ibi idem Iosepus. Etiam & adversus jus patrum, sive Romanis sive Syris ibi rerum potitis, in Pontificum successione, plurima commissa fuisse, satis ex eis quæ diximus, fit manifestum. Neque cum dominantium libidine & pessimis ambientium artibus, Jura seu legitima locum suum retinere satis quibant. At verò, dum sui juris erant Ebræi, legitima omninò potuit esse & sæpiùs proculdubio etiam erat sive Successio Pontificis sive Rejectio aut Depulsio; quæ tamen, absque Natalium, Corporis, Animi, Morumque habitudine, ritè, juxta ea quæ ex eorum commentariis depromsimus, perpensa, non sine injuria, fieri meritò videatur.

FINIS.

Gratiæ & Gloria DEO SERVATORI.

Errata sic corrige.

in Proleg.

Pa.	Lin.	Lege.	Pa.	Lin.	Lege.	Pa.	Lin.	Lege.
16	35	Ebræorum	50	16	Levir	[illegible]	[illegible]	[illegible]
19	25	[illegible]	56	10	propriè	133	19	Anni
ib.	33	ea re	57	3	[illegible]	136	21	Templi numero opinionibus
			57	12	sepeliendæ			
1	12	ulla	60	25	verbis	143	16	Chronici
3	17	appositè	61	3	[illegible]	159	37	Altare
ib.	18	disputans	ib.	5	desponsuram	167	18	Eleazar
12	4	pentateucho	64	11	servit	171	24	Pontificatu
15	6	disputare	66	39	Majori	186	6	Hac
ib.	24	patris	71	28	vigesimum	208	13	Scribæ
18	17	filiam	72	34	Cognationis	219	17	civili
20	16	significat	74	5	nostra	ibi.	30	idoneum
ib.	19	Syrus	79	7	decumbit	220	3	Sacerdotum
21	9	nominat	83	9	confessui	250	17	induisse
21	10	Habet	87	38	adhibiris	180	17	Anna
24	17	sua	95	30	legitime	181	15	sententiæ tertiæ parte
27	7	fœtus	110	21	Interdum			
40	15	hæreditatem	127	2	Vicarii	ib.	16	conjungit
40	18	propinquiori	ibi.	12	Achimelechi	182	28	Segene
49	4	Nurus	118	28	Abjatharis	183	4	quæ

A

us, with gold and w

with horses, and with c
n s, which haue been
the Temple of the Lord

chiefe of the families
tribes of Beniamin sto
and the Leuites, and
the Lord had mooued
an house for the Lord

dwelt round about the
all things with siluer a
and cattell, and with
at number whose mind
to:

also brought foorth t
Nabuchodonosor had
salem, and had set vp
s.

Cyrus King of the Pers
m foorth, he deliuere
his treasurer:
they were deliuered t
rnour of Iudea.
the nomber of them
pes, and a thousand o
siluer twenty nine, vial
of siluer † two thousan
nine, and a thousand o

s of gold and of siluer
way, were † fiue thou
threescore and nine.
rought backe by Sana
h them of the captiuitie,
salem.
me of Artaxerxes King
nus, and Mithridates,
athomus, and Beelteth
the Secretarie, with o
commission with them,
and other places, wrote
em that dwelt in Iudea
etters following.
axerxes our lord, Th
e story-writer, and Se
d the rest of their coun
at are in Coelosyria and

nowen to the lord the
that are come vp from
ne into Ierusalem (that
d citie,) doe build the
repaire the walles of it,
ation of the Temple.
ie, and the wals thereof
ey will not onely refuse
o rebell against Kings.
20 And

Apocrypha.

a-
fet
as

of
od
all
to
at

a,
ad
e- †Heb. substance. Ezra 1.6.
es

ic
n-
n

i-
d

†Sheshbazzar. Greeke, the first part of the word is corruptly joyned to the word going before. Ezra 1.8.
†Heb. knives. Ezra 1.9.
†Ezra 1.10. but foure hundred and ten.
†Ezra 1.11. but five thousand foure hundred.
*Ezra 4.6.
†Baltassar and the name which followeth is but an epithete to the former. Ezra 4.9.
†Scribes. Ezra 4.